

V Šmarjeških Toplicah odprli vrata pred rokom

Prenovljeno zdravilišče že na voljo gostom

Zdravilišče v Šmarjeških Toplicah je po obnovitvenih delih od ponedeljka dalje ponovno odprto. To je najkrajše poročilo iz zdravilišča, ki je odprlo gostom vrata celo teden dni pred napovedanim rokom. Redek primer, zasluge zanj pa gre do izvajalca, obrtni zadruzi Hrast.

Obnova zdravilišča je veljala staro milijardo dinarjev, kar postavlja okrog 10 starih milijonov na ležišče. Za ta denar je bilo te tedne marsikaj narejenega. Restoracija zmagovito ostala da je zmogljivost hotela ostala pri prejšnjih številkah, tudi kvaliteta zdravstvenih storitev je zaenkrat ostala na enaki ravni, zaenkrat pa so bile obnovljene sobe, hodniki, skratka vse, kar sodi k boljšemu udobju gostov. Zanimivo, da je v času obnove zdravilišča pri delih sodelovalo kar 20 št. članov zaposlenega do 90 osebja, ostali pa so tačas delali v osebja, drugi pa v domu ostarelih občanov.

Po izjavah odgovornih v Šmarjeških Toplicah se bo dosedanja

PRENOVLJENO - V hotelski sobi v Šmarjeških Toplicah

izkoriščenost zmogljivosti povečala od 74 na 80 odstotkov, od tega naj bi bilo 40 odstotkov tujih gostov. Še ena bodo te številke že v prihodnosti nedvomno višje, saj se bodo že koncem meseca pričela dela, ki bi naj bistveno povečala število ležišč, hkrati pa izboljšala kvaliteto zdravstvenih storitev, ki bodo po besedah zdravniškega osebja v zdravilišču med najmodernejšimi pri nas.

B. B.

NNNP ne bo parada

Usklajeno v Posavju

Koordinacijski odbor za izvedbo akcije „Nič nas ne sme presenetiti“ pri medobčinskem svetu SZDL je na seji v Sevnici, 24. februarja ugodno ocenil delo v vseh treh posavskih občinah. Sedaj je že mogoče govoriti tudi o izkušnjah z dosedanjih akcij. Predvidene nove aktivnosti, predvsem pa dolgotrajnejše usposabljanje vsega prebivalstva, naj bi prinesle nov naredek.

V sevniki občini poteka ravno v tem času obsežno usposabljanje vsega prebivalstva, kjer bodo ob pomoči predavateljskega aktivna ZRVS poučili okrog 9.000 občanov. V večji meri bodo v tej občini uspeli vključiti tudi ženske, računajo, da okrog 2.500. Krčani pohvalno govorijo o dobrem sodelovanju združenega dela in krajevnih skupnosti. Izobraževanje vsega prebivalstva poteka tudi v brežiški občini.

Preverjanje, ki vključuje tudi vaje konec aprila in v začetku maja, naj bi bilo tudi spričevalo stopnje podružbenosti splošno ljudskega odpora in družbene samozasčite.

A. Z.

MLADINSKI KULTURNI PLENUM

Predsedstvo republiške konference ZSMS bo jutri obravnavala med drugim tudi gradivo za svoj kulturni plenium in sprejela sklep o sklicu.

Izkoreniniti vzroke slabosti

Medobčinski svet ZK ljubljanske regije o letošnjih nalogah

Ljubljana se mora tesneje povezati z območji, ki imajo možnost za večjo pridelavo hrane. Zdaj potekajo taki dogovori na območju občine Kočevje pa tudi drugod. To so ugotovili na zadnji seji medobčinskega sveta ZK ljubljanske regije, ki je bila minuli teden, na njej pa je bila najbolj živahna razprava o delu medobčinskega sveta lani in programskih usmeritvah za letos.

Poudarjeno je bilo, naj posamezne občine in OZD pri sprejemanju planskih dokumentov ne računajo na pomoč pri razvoju iz regije, ampak naj v načrtih upoštevajo predvsem lastne možnosti.

Na področju gospodarske stabilizacije so bili v preteklem letu sicer doseženi nekateri uspehi. Zmanjšalo se je število „zgubarjev“, vendar je bilo zabeleženih tudi preveč slabih rezultatov, da bi bili z dosežki lahko zadovoljni. Tako je slaba preskrba s surovinami, proizvodni stroški naraščajo in cene tudi, stvarni osebni dohodki so upadli, izvoz še ni zadovoljiv. Precej je izsiljevalcev cen in izsiljevalcev deviz. Nekateri izva-

žajo surovine, ki jih potrebujejo druge OZD. Premalo je naporov za zmanjševanje družbene režije. Delegatski sistem ima še preveč slabosti.

Tudi kadrovska politika ne zasluži posebne hvale. Nova programska izhodišča dajejo zato poudarek pravnalogam na področju planiranja, kmetijstva in stabilizacije.

V razpravi so predstavniki nekaterih okoliških občin menili, da so

bile njihove pripombe na program-ska izhodišča premalo upoštevane.

Predvsem so poudarjali, da se iz občin Vrhnika, Domžale in Grosuplje polovica zaposlenih vozi na delo v Ljubljano, tem občinam pa ostaja na skrbi reševanje njihovih stanovanjskih, otroško-varstvenih in drugih zadev pa tudi financiranje krajevnih skupnosti. Predstavniki mesta Ljubljane so menili, da solidarnost ne pomeni le jemati, ampak tudi dajati, in da je treba upoštevati tudi zadeve, ki jih ureja in plača le mesto Ljubljana, uporabljajo pa jih tudi sosednje občine, na primer promet v Ljubljani itd.

V razpravi je bilo posebno poudarjeno, da je treba okrepi delovanje osnovnih organizacij ZK in vseh komunistov. Zaostriji je treba odgovornost komunistov za izvajanje nalog. Komunisti naj bi posebno pozornost posvetili odpravljanju vzrokov za razne slabosti.

J. PRIMC

OB 8. MARCU

Svet za spremljanje družbeno-ekonomskega in političnega položaja žensk pri OK SZDL Novo mesto je pred kratkim sprejel smernice za praznovanje letošnjega dneva žena, 8. marca. V delovnih organizacijah naj bi ta praznik počastili s kulturnimi manifestacijami ali z delovnimi razgovori o reševanju vprašanj delovnih ljudi. KK SZDL pa naj bi skupaj z mladimi to storili v krajevnih skupnostih in organizirali obiske pri materah in ženah padlih borcev in ostarelih občank.

NAJBOLJŠI ŠE V ILEGALI - Zadnji petek se je osrednja degustacijska komisija zbrala na novomeški Loki in rekla zadnje besede o lanskem pridelku cvička in belih vin celotnega vinogradiškega območja. Komisija je soglašala, da so rezultati degustacij po vinorodnih okoliših pravilno pokazali na izjemno kvaliteto. Med cvički je komisija kar 6 vin ocenila s 15 do 15,5 točke, 65 vin 14,5 do 15 točke, 35 vzorcev pa s 14 do 14,5 točke. Le dva vzorca sta bila manj primerna in sta izpadla. Pri belih sortah je kar 31 vzorec prejelo oceno nad 15 točk, le en vzorec pa je bil izločen. Vinogradnikom, ki so dosegli več kot 15 točk, bodo diplome podelili na Tednu dolenskega cvička, ostali pa bodo priznanja dobili v domačem okolju. (Foto: J. Pavlin)

Slovenski lutkovni vrh v Trebnjem

Prireditve bodo še na Mirni in v Mokronogu

Tradicionalno XI. srečanje slovenskih lutkarjev bo prihodnji teden od srede do sobote v trebnjski občini. Na prireditvah, ki bodo v Trebnjem, na Mirni in v Mokronogu, bo nastopilo 16 lutkovnih skupin in gledališč iz vse Slovenije ter poljska lutkovna skupina Skrzat K. Nowak iz katowicekega vojvodstva. Predstavile se bodo tudi dolenske skupine, med drugim mirenski in novomeški lutkarji. Vse dneve bodo v omenjenih krajih tudi lutkarski kazipoti. Srečanje se bo končalo v soboto, 14. marca, s skupščino slovenskih lutkarjev, na kateri bodo med drugim sprejeli delovni program za leto 1981. Več na kulturni strani.

UREDNIŠTVO V GOSTEH

V torek, 10. marca, bomo novinarji Dolenjskega lista obiskali krajevno skupnost

GLOBOKO

Krajane vabimo ob 17. uri na pogovor v malo dvorano prosvetnega doma. Želimo, da bi se jih odzvalo čimveč, saj bomo pisali o življenju in delu te KS.

Dan osveščanja

Pred letošnjim 8. marcem

Spet je pred nami 8. marec, dan, ki so ga na drugi mednarodni socialistični konferenci žensk pred 71 leti izbrali kot mednarodni dan žensk. Tudi pri nas ga vsako leto obeležimo s številnimi slovesnostmi, proslavami, obdaritvami, z velikimi šopki rož, čestitkami in bolj ali manj drobnimi pozornostmi do naših žensk, ki včasih že bodejo v oči in so celo nadležne. Položaj ženske se je namreč v teh sedemdesetih letih zelo spremenil, z mnogimi pravicami pa so si ženske izborile tudi mnoge nove dolžnosti, kar pa je pri poudarjanju enakopravnosti seveda povsem razumljivo.

8. marec je vedno priložnost, da se ozremo na prehojeno pot žena pri nas, ne samo zaradi veličine opravljenega dela - vemo, kolikšen je bil njihov delež v NOB, v povojni graditvi naše družbe - ampak predvsem zaradi sedanjega trenutka in prihodnosti, v katerem se ženske izredno aktivno vključujejo v celotno življenje in delo, v stabilizacijska prizadevanja naše družbe.

Slovinci dosega po odstotku zaposlenih žensk v svetovni statistiki prav zavidljivo mesto blizu vrha. In ob tem ne gre pozabiti, da je naša delavka tudi mati in žena s kopico vsakdanjih skrbi, pa tudi samoupravljalka. Ne gre pa se čuditi, če jo še preporedko vidimo sedeti na sestankih, na odgovornih družbenih in samoupravnih funkcijah, saj ni storjenega veliko, da bi jo razbremenili vsakdanjih skrbi okrog doma in družine. Na bolje le gre in tega smo lahko veseli! Le da je premočno, če se ženske spomnimo enkrat na leto, četudi je takrat govora o njenem položaju v združenem delu in celotni družbi.

Letošnji 8. marec naj bi obeležili v povezavi s proslavitvijo 40-letnice ustanovitve OF in ženske komisije pri IO OF. Vsekakor pa naj bi bila ta obeležitev delovna, v skladu s sedanjim trenutkom pri nas in taka, kot se glede na položaj in vlogo žensk v naši družbi tudi spodobi. Z razgovori, posvetovanji o družbeno ekonomskem in političnem položaju žensk, kulturnimi manifestacijami in obiskih pri nekdanjih aktivistkah in ostarelih občankah naj bi šel mimo letošnji 8. marec, ne pa z lažno pozornostjo, ki traja le 24 ur.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

GLAD IN MEGLIČ V KRŠKEM

Jutri ob 17. uri bodo v Delavskem domu „Edvard Kardaelj“ v Krškem odprli razstavo del kočevskih likovnikov slikarja Rada Megliča in kiparja Matije Glada. Razstava, ki bo imela naslov „Dolenjska in sliki in Kostelci v lesu“ bo odprta do 19. marca. Pokrovitelja razstave sta Delavski dom Krško in ITAS Kočevje.

CENE V DOMOVIH NAJ NE PREHITEVAJO ŠTIPENDIJ

Delegati občinske konference Zveze socialistične mladine v brežiški občini so predlagali, da bi se oskrba v dijaških in študentskih domovih dvigala hkrati z zviševanjem štipendij - štipendije iz združenih sredstev se bodo ta mesec povečale za četrtno, zato naj bi tudi v delovnih organizacijah poskrbeli za enak odstotek.

Beg pred telefonskim infarkt

V Posavju bodo do leta 1985 napeljali 5.049 novih telefonov, če bodo za naložbe združili preko 600 milijonov dinarjev - Kaj bo novega

Nemalokrat se jezimo, ko telefoniramo in le stežka dobimo zeleno vezo. Pri tem niti ne pomislimo, da so še številni kraji pri nas, ki telefonov sploh ne premorejo. Tam se manj razburjajo, več pa skušajo storiti, da bi tudi sami prišli do boljših telefonskih povezav, ali pa celo načrtujejo nove avtomatske telefonske centrale (ATC).

V Posavju srednjeročni načrt razvoja telefonije do 1985. leta obeta kar za 85 odstotkov, ali 5.049 telefonov več v primerjavi s položajem lani. Največji skok načrtuje krški TOZD za ptt promet, ki deluje v okviru novomeškega PTT podjetja, v krški občini od sedanjih 1672 telefonov bodo v petih letih prišli do številka 3.900. Brežičani, ki

imajo zaenkrat primat s 1.735 priključki, se nadejajo leta 1985 3.327 telefonov, stanje pa se bo bistveno izboljšalo tudi v sevniki občini, kjer bodo od 89, telefonov napravili skok do 2.120. Seveda je tako spodbuden razvoj ne le vroča želja, temveč nujna, tudi zavoljo tega, da se bomo otresli capljanja na repu evropskih držav in se zlasti bolje

Manjše padavine se obetajo v petek, nadalje pa bo še razmeroma hladno. Nizke temperature bodo ob jasnih nočeh.

OPRAVICILO

Bralcem in naročnikom, ki prejšnji teden v Dolenjskem listu niso našli „svoje“ občinske strani, kar je znak, da niso prejeli prave izdaje, se opravičujejo za njihovo pomoto. V tiskarni Ljudske pravice v Ljubljani namreč niso pravilno označili izdaj, tako da v ekspeditu, kljub temu, da so vedeli za napako (zamenjane zvezdice), niso poslali vsem pravih izvodov Dolenjskega lista.

UREDNIŠTVO DL

V trenutku, ko se končuje 26. kongres komunistične partije Sovjetske zveze, na Zahodu še vedno podrobno proučujejo kopico predlogov, ki jih je v svojem uvodnem referatu ponudil Leonid Brežnjev, generalni sekretar sovjetske komunistične partije.

kcije Zahoda so bile spodbudne in te odmeve je Moskva sprejela z očitnim zadovoljstvom. Pri tem zlasti poudarjajo „resnost“ ameriškega odziva, ki je po moskovskih neuradnih izjavah so- deč v kričečem nasprotju s prvim uradnim govorom novega ameriškega predsednika Reagana, v katerem je ta ubral izrazito blokovske strune.

Predlogov je več:

Razširitev „ukrepov zaupanja“ v evropskem delu Sovjetske zveze do Urala pod pogojem, da se ustrezno poveča „področje zaupanja“ tudi na Zahodu.

Nove pobude iz sovjetske prestolnice

Pogovori o podobnem „področju zaupanja“ na Daljnem vzhodu ob sodelovanju Sovjetske zveze, Ljudske republike Kitajske in Japonske.

Pogajanja o varnosti v Perzijskem zalivu, na katera bi bilo mogoče navezati tudi razpravo o zunanjih vidikih Afganistana.

Nadaljevanje pogajanj med Sovjetsko zvezo in Združenimi državami Amerike o vseh strateških orožjih.

Moratorij na razmišljanje novih raketnih jedrskih orožij v Evropi, ki bi veljal toliko časa, dokler ne bi o tem dosegli dokončnega sporazuma.

Sestanek na vrhu vseh držav, stalnih članic Varnostnega sveta Združenih narodov (torej Sovjetske zveze, Združenih držav Amerike, Francije, Velike Britanije in Ljudske republike Kitajske), ki bi se lahko razširil še s sodelovanjem voditeljev nekaterih drugih držav.

Toliko predlogov hkrati v enem samem „paketu“ že dolgo ni bilo na mednarodni sceni, še posebej pa kaj takega že zlepa v tako konkretni obliki ni predlagal voditelj ene izmed velesil. Prve rea-

A tudi sicer je kongres sovjetskih komunistov pritegnil veliko pozornost doma in po svetu. Za domačo rabo so predvsem nekatere novosti in poudarki.

Tako bodo v Sovjetski zvezi v naslednjem petletnem planskem obdobju posvetili največ pozornosti življenjski ravni in energiji. Glede slednje velja, da naj bi nafta počasi izgubila sedanjo vlogo kot energetska vir in postala predvsem osnova za razvoj kemične industrije. Namesto nafte naj bi bolj izrabljali zemeljski plin in premog, katerega velike zaloge so odkrili prav zadnje čase.

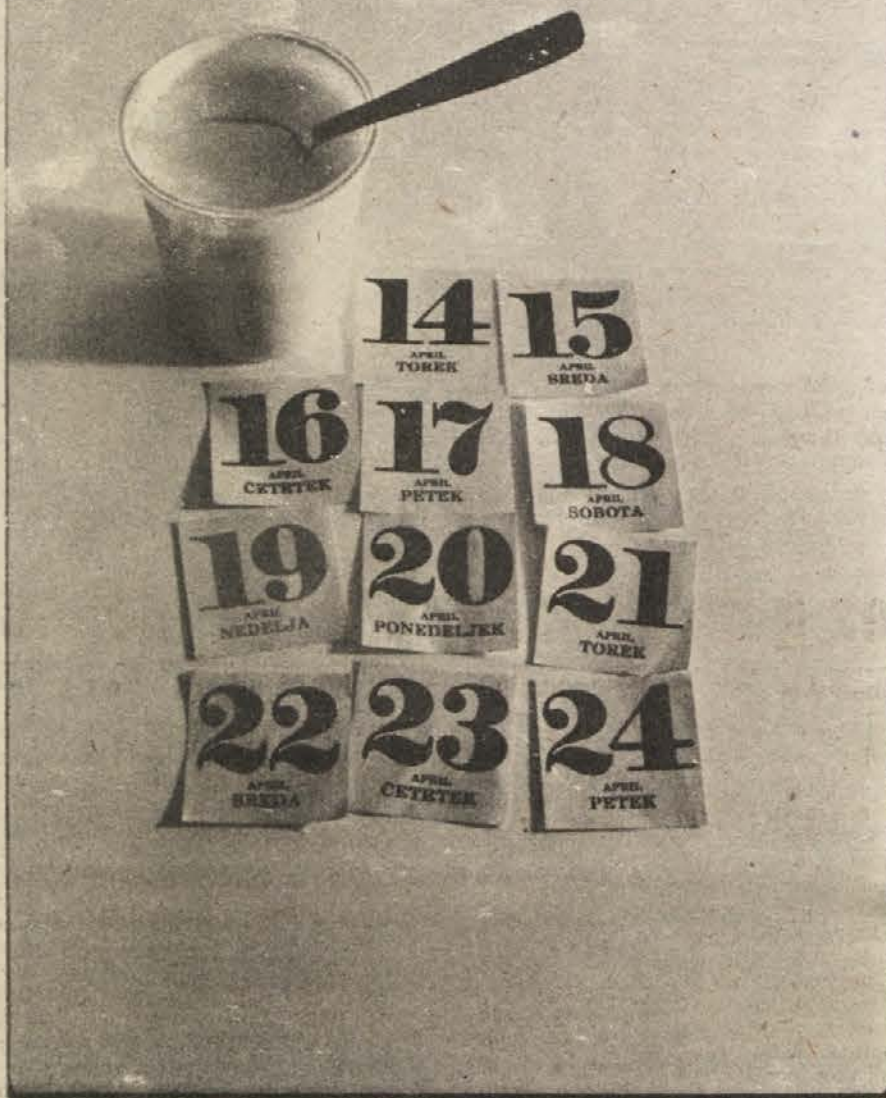
Kar zadeva življenjsko raven pa naj bi predvsem izboljšali sedaj slabo preskrbo z nekaterimi živili (mesa na primer pojedjo v Sovjetski zvezi po uradnih podatkih le nekaj več kot 50 kilogramov letno na prebivalca) in tudi sicer izboljšali delovne ter življenjske pogoje. Med napovedane ukrepe sodi tudi otroški dodatek (50 rubljev za enega in 100 za drugega, oziroma tretjega otroka), s katerim naj bi pospešili tudi rast prebivalstva.

Temeljna linija seveda ne bo doživela nikakršnih sprememb. Vsi predlogi poskušajo zgolj dograditi sedaj veljavni sistem in odpraviti njegove pročitne napake, kar je bilo na kongresu kritičnih razprav, so bile vse usmerjene prav v to: namreč v kritiko napak pri izvajanju sistema, nikakor pa ne v sistem sovjetske družbe sam.

Sicer pa tega nihče tudi ni pričakoval.

JANEZ ČUČEK

Jogurt naš vsakdanji!

ANKARA — Novo turški predsednik Kenan Evren je že večkrat pozval Turke k varčevanju. Gospodarske razmere v državi so takšne, je odkrito dejal, da ne dovoljujejo nikakršnega razkošja. To je bilo že močno čutili v februarju, tradicionalnem mesecu razprodaj. Le redko je bilo videti ljudi, ki bi prihajali iz trgovin z zavoji.

Nekdo strga smetano s krompirja

Ne v kmetovem ne v delavčevem interesu ni to, kar se dogaja

Na tržnicah večine slovenskih mest prodajajo krompir po okrog 15 din kilogram, v Ljubljani celo do 18 din. Pa ne le zasebniki ali prekupevalci, ampak tudi družbena posestva in trgovina. Ali sta res ponudba in povpraševanje vsemogoča usmerjevalca oskrbe? In kaj dobijo od tega pridelovalci?

Kmetovalci, ki so lani sklenili kooperacijske pogodbe o pridelovanju in prodaji krompirja, so ga jeseni morali oddati po okrog 3,50 din kilogram. Tako poštenjaki. Tisti kmetje, ki niso hoteli izpolniti pogodb ali jih sploh niso sklenili, pa zdaj lahko prodajo krompir po dvakrat ali trikrat višji ceni, tako doma, na mestni tržnici bi lahko dobili zanj štirikrat do petkrat toliko.

Nekateri tako draginjo radi opravičujejo, češ bolje je, da je krompir drag, kot da ga sploh ne bi bilo.

Resen gospodarstvenik in tudi pošten delavec in kmetovalec pa se s tem ne morejo strinjati. Krompirja bi moralo biti dovolj po zmerni ceni, taki, da bi kmetovalcu pokrila pridelovalne stroške, za delavca pa bi še vedno lahko bila za polovico nižja, kot je zdaj.

Kdo pobira smetano z lani pridelanega krompirja? Le tisti redki kmetje, ki so ga shranili v svojih kletih. Pa ne vso, saj ga nekje odkupujejo od kmetov po okrog 8 din kilogram, v mestih pa je dvakrat tako drag. A vsi kmetje ga ne morejo zapeljati na mestne tržnice, zlasti ne v večja mesta: Ljubljano, Maribor, Celje, da bi ga prodajali po taki ceni.

Razni posredniki skupaj s trgovci poberejo torej polovico tiste cene, ki jo morajo plačati delavci v mestih.

Ob tej ceni se poraja še drugo vprašanje: ali so trgovci že razprodali ves krompir, ki so ga odkupili za svoja skladišča po jesenski nizki ceni? Ali je morda tisti krompir ostal v skladiščih kmetijskih organiza-

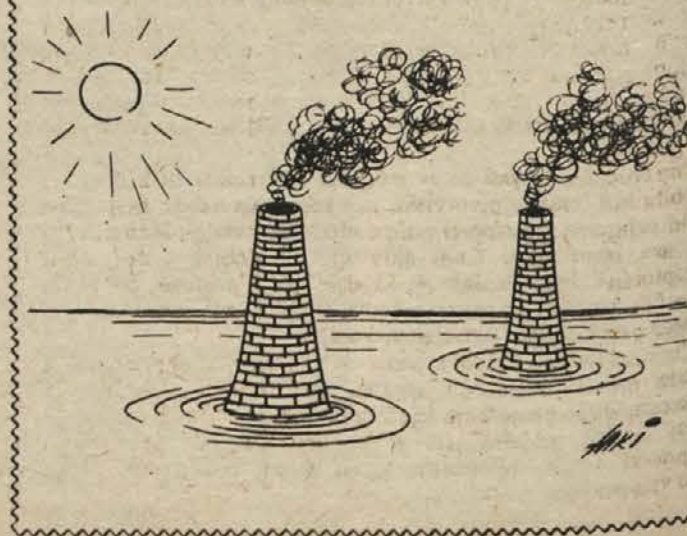
cij, pa ga zdaj dajejo trgovcem po visoki ceni?

Kakorkoli je, vemo, da jeseni ni nihče bil plat zvona, da so skladišča prazna, kajti to bi zvišalo odkupno ceno že takrat.

Vedeli smo, da so odkupili premalo krompirja, ne pa, da bi ga odkupili tako malo, da bi ga zmanjkalo že sredi zime in bi naprej bili odvisni le od sprotnega odkupa od kmetov.

Iz zadnjega Pavlihe

ŠPANJA JE ZNOVA MIRNA po neuspelem vojaškem udaru desničarskih častnikov armade in civilne garde, ki je minuli teden pod vodstvom podpolkovnika Antonia Tejera Molina vdrla v parlament med njegovim zasедanjem in sedemnajst dolgih ur držala kot talce okoli 400 poslancev, novinarjev in drugih. Odločilno vlogo pri vsem tem je imel španski kralj Juan Carlos, ki je preživel verjetno najdaljšo noč svojega življenja, ko je po telefonu klical poveljnika posameznih armadnih področij ter generalštab in tako uspel pridobiti na svojo stran dovolj moči za „mirni protitudar“. V tej noči, pravijo sedaj Španci, je kralj zares zaslužil svojo plačo... Hkrati pa ohranil tudi svoj prestol...

NO, PRESTOLA ANGLEŠKI PRESTOLONASLEDNIK princ Charles sicer še nima (dobil ga bo, ko se bo njegova mati odločila, da odstopi kot kraljica in mu prepusti vladarsko mesto) dobil pa je naposled zaročenko. Dejstvo, da pri dobrih tridesetih letih še vedno ni bil niti zaročen, kaj šele poročen, je burilo domišljijo angleške javnosti, ki ob vsej nestrpnosti vendarle precej da na svojo kraljevsko hišo. Toda sedaj so Angleži pomirjeni: princ Charles je končno le izbral svojo zaročenko, ki bo postala njegova soproga. To je devetnajstletna Lady Duncan, simpatična plavalaska iz visoke angleške družbe. Kdaj bo poroka, še niso sporočili, toda že dejstvo, da je kraljevska hiša objavila, da zaroka bo, je pomirilo javnost... Pa oropalo, novinarje nakladnih listov večne teme za „glodanje“, ki je zlasti prav prišlo poleti, v „sezoni kislih kumaric“...

BELFAST — Pripadnik irske republikanske vojske (IRA) Bobby Sands, ki prestaja kazen v nekem zaporništvu blizu Belfasta, je začel gladovno stavko. Zagrozil je, da bo stavkal vse do smrti, če britanska vlada ne prizna članom IRA statusa političnih zapornikov. Pričakujejo, da se bodo njegovi akciji pridružili tudi drugi zaporniki.

NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

CK tokrat prvič razpravlja o obrambi in varnosti države brez tovariša Tita, stratega narodnoosvobodilnega boja in revolucije in tvorca koncepta vseljuske obrambe in družbene samozščite. V pripravah na 17. sejo se nismo mogli opreti na njegova navodila. Vendar pa nam je Titova ustvarjalnost tudi zdaj in nam bo vedno močna opora in usmeritev, da se naše odločitve in akcije, je poudaril Nikola Ljubičič na seji CK ZKJ o uresničevanju stališč 11. kongresa ZKJ o vseljuski obrambi in družbeni samozščiti.

Ko je govoril o rezultatih, doseženih v vseljuski obrambi in družbeni samozščiti po 11. kongresu ZKJ, je Ljubičič ugotovil, da se temeljne opredelitve kongresa uspešno uresni-

Okrepljena varnost

čujejo. Vse te uspehe smo dosegli v pogojih nenehnega zaostrovanja mednarodnih odnosov in zelo težkega vojaško-političnega položaja. Vojaški izdatki v svetu bodo letos dosegli 550 milijard dolarjev oziroma milijardo in pol na dan.

Rešitve vidimo v univerzalni politiki mednarodnega sporazumevanja in dogovarjanja. V razmerah, ko se obstoječa krizna žarišča poglabljajo in se odpirajo nova je nujno, da neuvščene države povečajo prizadevanja za ohranitev svetovnega miru. Velik prispevek v tej smeri pomenijo tudi rezultati nedavne ministrske konference v New Delhiju.

Ljubičič je poudaril, da vse tisto, kar krepi jugoslovansko skupnost v celoti, krepi tudi

obrambno zaščitni sistem države. Zato se mora ZK bojevati proti vsem odklonom pri izvajanju dogovorjene politike in ko gre za ukrepe in akcije, ki zagotavljajo porast proizvodnje, izboljšano preskrbo tržnišča in načrtovano rast cen. Za uresničitev sprejete politike ZK na tem področju in uspešnejše reševanje gospodarsko socialnih problemov in tekočih potreb, je nujna še večja kolektivna in osebna odgovornost.

Za obrambo države je prav tako pomembno, da ZK v vseh okoljih začne odločen bo proti neupravičenim socialnim razlikam, bo gatenju brez dela, podkupovanju in drugim nepravilnostim, ki negativno vplivajo na politično razpoloženje delovnih ljudi in občanov.

V sklepih besedi je Lazar Mojsov poudaril, da sta uvodno poročilo Nikole Ljubičiča in razprava pokazala, da se je obrambna sposobnost in varnost države še okrepila in da je ZK na tem področju delovala zelo aktivno in uspešno. Dosegli smo viden napredek pri podružbljanju obrambe in zaščite, ki vedno bolj preraščata v najširše gibanje delovnih ljudi in občanov in postajata celovit del socialističnega samoupravljanja. Okrepilo se je tudi prepričanje naših delovnih ljudi in občanov, da je mogoče samo s skupnimi silami uspešno štiti svobodo in enotnost vseh skupaj in vsakega naroda in narodnosti SFRJ posebej. V skladu s trajno veljavno usmeritvijo opiranja na lastne sile je Mojsov poudaril, da je nujno še bolj dosledno krepiti gospodarsko in tehnološko samostojnost naše države, pospešiti proizvodnjo domačih surovin, repromateriala, energije in hrane. Uspešneje moramo reševati tudi vprašanje blagovnih in materialnih zalog. Cilj krepitve vseljuske obrambe in družbene samozščite je izključno zaščita pridobitev naše revolucije in neodvisnosti države.

MILAN MEDEN

HUDE POSLEDICE SNEGA — Po prostranih gozdovih okoli Radohe so se vedno vidne posledice lanskega prvga snega, ki je na tem področju poškodoval, polomil in izruval prek 3400 kubičnih metrov lesa na površini 3400 ha. Ponekod po Sloveniji je bila škoda še veliko večja, saj je tedaj na Primorskem padlo skoraj 500.000 metrov lesa, v Brezicah pa nekaj več kot 100.000. Gozdarji bodo les pospravili in ga namenili kemični in papirni industriji, škoda za naše gozdove pa je neprecenljiva. Nekatere dele po potrebo pogozdovati, nekaj ran pa bo narava sama zacelila. (Foto: Janez Penca)

ASFALT SPREMINJA PODOBO — Dolga in mrzla zima je letos doobara preluknjala dolenjske asfaltne poti. Globoke udarne jame so za voznike in za vozila hudo nevarne, zato jih delavci Cestnega podjetja zasipavajo s peskom. Tudi v nedeljo (na sliki) dela dežurna ekipa. (Foto: J. Pavlin)

VINOGRADNIKI O GNOJENJU — Ožji vinogradniški okoliš Malkovec povezuje člane vse do Boštanja in Sevnice. Na sobotnem občnem zboru je inž. Martina Koritnik (na desni) iz sevnškega Kmetijskega kombinata predavala o gnojenju. Zbralo se je skoraj sto vinogradnikov. (Foto: Železnik)

JUGOTANIN ŠE NI OŽENJEN

Stevilne sanacije in tudi ukrep družbenega varstva v sevnškem Jugotaninu niso uspeli. Trenutni stečajni postopek po vsej verjetnosti vseeno ne bo pripeljal do klasičnega bankrota. Se vedno čakajo na tisti „da“, ko naj bi jih prevzel organizacijsko, kadrovsko in tudi gmočno močan kolektiv. Posavska temeljna banka jim kratkoma ne more odpisati milijonov posojil. „Dota“ močnejšega brata naj bi pokrila to, hkrati pa jih rešila ostalih skrbi. Po besedah sekretarja komiteja občinske konference ZK v Sevnici Lada Močivnika je Jugotaninova tehnologija še vedno kritična, čeprav je proizvodnja tržno zanimiva doma in tudi za izvoz.

Brez gumbov ni oblek — ne dohodka

V trebanjskem Krotendu naredijo le polj na načrtovanih uniform — Ne vedo iz težav

Trebanjski Krotend je moral 25. februarja za en dan poslati delavke na izreden dopust, ker niso imeli nobenega materiala. Direktor Lado Javornik je povedal, da se iz meseca v mesec otepajo s pomanjkanjem gumbov, tkanine, sukanca. Tako so lani naročili 23.000 kvadratnih metrov blaga, a so ga dobili le 3.000 metrov, letos so ga naročili 33.000 kvadratnih metrov, pa so ga dobili 1.500 kvadratnih metrov. Seveda bodo zaradi takšnega pomanjkanja materiala precej zmanjšali proizvodnjo. Medtem ko so lani naredili mesečno od 600 do 700 uniform, jih letos naredijo polovico manj. Vse to se pozna tudi pri dohodku, katerega ne bodo mogli ustvariti v predvidenih količinah, če se razmere s preskrbo ne bodo kmalu izboljšale. Res je, da so s tem

položajem seznanjene vse družbenopolitične organizacije, vendar v tem trenutku ne pomagajo nobena pomoč. Doslej so prišli do materiala, ker so imeli dobre poslovne odnose z dobavitelji, pa tudi z delodajalci, ki so pri njih naročili uniforme. Vendar to ni edina težava, s katero se ubadajo v tem kolektivu. Materiali, ki jih dobe, so namreč vse dražji, saj je cena za svilen podlogo, od nekdanjih 26 dinarjev poskočila na 126 dinarjev. Poleg tega se je podražilo tudi drugo. Kako bodo v prihodnosti živeli brez dohodka, pa si zdaj niti s pomočjo občinskih delavnikov ne znajo odgovoriti.

J. S.

Ovce nazaj!

Konec nomadske paše?

Kmetje marsikje v Posavju, posebno v nižinskih predelih ob rekah, vsako leto zaskrbljeno opazujejo polja in travnike že od prvih odjugah. Snežno belino takrat zamenjajo črede ovac, povečini iz Bosne. Republiški izvršni svet je 19. februarja potrdil spremembo zakona o prepovedi nomadske paše. Anšpekcije in miličniki so ukrepali že tudi doslej, vendar ne dovolj učinkovito. Pastirji in gonjači so z živalmi večinoma vztrajali na predvideni poti. Poslej naj bi bilo drugače. Zakonodajalec je oigane očitno obvaroval pred nekaterimi „triki“ takšnih pastirjev. Ta so npr. po črki tega zakonskega določila lahko že veterinar takoj ob razkladanju preveril, ali ima oskrbovalec žvne dokumente, ali bo organizirano pasel živali. Če takšnega papirja ne bo dobil, lahko že ustno prepove razkladanje živali, ne bo potrebna pismena odločba. Sprejem take odločbe so pastirji običajno enostavno zavračali, kaj dosti pa ni zalegla, če so bili, denimo, ovce že razložili. Po novem bo pooblaščen veterinarska organizacija lahko omejila gibanje črede, ki jo bo že zatekla na nomadski paši. Odločnejši ukrep proti divji nomadski paši prihaja tako rekoč zadnji hip. Kmalu bomo lahko videli, kako se bo obnesel v praksi.

A. Z.

Prednosti vezave

Veliki sistemi delovnih organizacij doživljajo dostikrat kritiko, češ da so to velikanji na trilih nogah. Ali je vse tako? Krmeljski tozd, Tovarna lahkih konstrukcij mariborske Metalne, ta

je nadalje povezana v sozdu Zdrženih podjetij strojegradnje, je našel trdno mesto v veliki združbi. Slednje prihaja še posebej do izraza zadnje čase, ko primanjkuje raznovrstnih jeklenih profilov. Močan kolektiv z enotno nabavo je trdnjša hrbtnica za pogovore z železarnami pa tudi z drugimi partnerji. Nekdanji rudarji, ki delajo v kmetijskem tozdu, lahko pričakujejo lep razvoj v novi petletki. Lani so pričeli z vlaganji okrog 7,3 milijona dinarjev. Zgradili so že podaljšek k proizvodni dvorani za antikorozijsko zaščito. Letos pričakujejo velik horizontalni vrtilni stroj v vrednosti 11 milijonov dinarjev. To je samo začetek usmerjenih vlaganj v zahtevnejšo opremo. Z njo se bodo lahko lotevali izdelkov z višjo stopnjo strojne obdelave. Zgrajeni zahtevni objekti kot na primer most v Kranju) dokazujejo delovnost in marljivost krmeljskega kolektiva. most v Kranju) dokazujejo delovnost in marljivost krmeljskega kolektiva.

A. Z.

Petič v Semiču

Spored prireditve društva vinogradnikov B. krajine

Društvo vinogradnikov Bele krajine bo letos že petič organiziralo razstavo belokranjskih vin, in sicer 25. in 26. aprila v Semiču. V teh dneh bo tudi čebelarstva razstava in kviz mladi vinogradnikov, na katerem se bodo ekipe iz Črnomlja, Metlike in Semiča pomerile v znanju vinogradništva in vinarstva.

Poleg sprejema belokranjskih narodnih noš, kulturne prireditve bo tudi strokovno predavanje. Vzorce vin za razstavo bodo zbirali od 13. do 15. marca. Vzorce bosta jemala poverjenika društva, in sicer v kleti pri vinogradniku iz soda, ter jih bodo vpričo lastnika zaprli s kronskim zamaškom in označili z nalepko. Pri lanski razstavi je bilo nekaj nespornostim pri označevanju črnega oziroma rdečega vina, zato bo letos vinogradnik sam določil in označil vino. Vino, ki ne bo pravilno označeno, bo dobilo manj točk. Vina, ki imajo manj kot 8,5 odst. alkohola, po zakonu niso primerna za prodajo, zato bodo izločena z razstave. Ob razstavi bo izšel bilten v 300 izvodih. Selekcijaska komisija bo delala 17. in 18. marca, glavna pokušnja bo 20. in 21. marca v Metliki.

● **Ogled vinogradov v okoličih Stare Gorice bo 27. marca. Prijave zbira Društvo vinogradnikov Bele krajine do 16. marca.**

Sejmišča

Novo mesto: Cene pujskom so tokrat nekoliko poskočile. Na prodaj jih je bilo 309, prodanih pa 217 po 1.700 do 2.500 din. Rejci so pripeljali tudi 17 glav govedi in jih v denar pretopili 9. Voli so veljali 49 do 55 din, krave 44 do 46 din in mlada živina 46 do 52 din kilogram žive teže.

BREŽICE: Kupčija je spet malo popustila, saj je bilo naprodaj le 417 pujskov in 12 nad tri mesece starih prašičev. Lastnika je menjalo 333 živali. Pujski so stali okoli 100 din, nad tri mesece stari prašiči pa 60 din kilogram žive teže.

IZREDEN ODZIV TRAKTORISTOV

Na predavanju za traktoriste in upravljalce kmetijskih strojev — prvo je bilo na Studencu — so bili pri svetu za vzgojo in preventivo v cestnem prometu sevnške občine že nadvse zadovoljni z odzivom. Še bolj je bilo v nedeljo na Bučki: od 54 vabljenih traktoristov se jih je predavanja udeležilo kar 49. Predavanja se bodo nadaljevala 15. marca v Šentjanžu.

Kmetijski nasveti

Jarine rešujejo zamudo

Izučilo nas je. Glede hrane gr̄ zares. Nalogo, da bomo v Jugoslaviji to pomlad zasejali s poljščinami 4,5 milijona hektarjev ali približno 350.000 ha več kot lani, bo mogoče izpolniti le, če bodo izdatno pomagali vsi odgovorni družbeni dejavniki. Tako se glasi sporočilo zveznega komiteja za kmetijstvo, to je gospodarskega področja, ki lahko odločilno prispeva k uspehu ali pa neuspehu stabilizacije. Odtod še povečan že tako izjemen pomen kmetijstva.

Lansko vreme je povzročilo zamudo pri setvi pšenice ne le v Vojvodini, kot se običajno misli, temveč tudi v Sloveniji. V naši republici je bilo jeseni zasejanih 6.000 ha polj manj kot leto dni poprej, to pa je že več kot desetina. Spomladi se vsega zamujnega ne da nadomestiti, lahko pa ublažimo izpad letine, če sejemo več spomladanskih poljščin, predvsem tako koristne in iskane koruze.

Ob zamudi se je treba zateči tudi k jaram žitom. Jara pšenica daje sicer kakih 15 stotov manj zrnja na hektar ob enakih rastnih razmerah, vendar se setev še vedno izplača, zlasti če sejemo požlahtnjeni jari sorti pšenice, kot sta planinka in goranka. Setev mora biti kar se da zgodnja in gosta, saj priporočajo približno 600 kalivih zrn na hektar, kar znese 250 kilogramov.

Priporočena je tudi setev ječmena sort union in kraguj ter velebita kot izrazite pivovarske jare sorte. Na slabših tleh lahko izpad ozimnice nadomesti vsaj za silo setev ovs, poljščine, ki jo pri nas opuščamo. Tudi ajda spet pridobiva ceno, zlasti tetraploidna sorta bednja 4, ki daje večji pridelek od naših domačih sort, jo je pa zato treba sejati že v maju, torej dva meseca prej kot našo sivo dolenjsko ajdo.

Če upoštevamo tržne razmere in pomen v živinoreji, pa je seveda največ priporočil vredna setev koruze. Izkušnja je pokazala, da je pametneje sejati bolj zgodnje sorte, ki sicer dajo nekaj manjši pridelek, jih je pa zato mogoče pravočasno pospraviti z rjiv. Semename imajo dovolj semena na zalogi, tako vsaj pravijo.

Inž. M. L.

AKTUALNA KARIKATURA

— Kaj misliš o akciji družbenopolitičnih organizacij za večje pridelovanje hrane?
— Uspela bo, če jo bodo vodili orabi, ne pa oratorji!
(M. Dobrič)

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Hlevski gnoj namesto gnojil, ki jih manjka

Napačno je mišljenje, da za došča vinograd gnojiti vsako 3 ali 4 leto, kot mislijo nekateri. Vsak poljedelec ve, da če ne bi vsako leto redno gnojil krompirju ali koruzi, bo imel zelo slab pridelek. Isto velja za trto, ki nam daje vsako leto grozdje, poleg tega pa porabi še več hranilnih snovi kot za grozdje, za rast bujnih mladik in velike listne površine. Zraven tega je vinogrska zemlja v hribih na hranilnih snoveh veliko bolj revna kot njivska zemlja, izpiranje hranilnih snovi je v vinorodnih hribih zelo veliko, medtem ko na ravnih njivah izpiranja hranil tako rekoč ni.

K gornjim splošnim ugotovitvam o nujnosti rednega gnojenja vinogradov moramo dodati, da je lanski bogati pridelek trto še bolj temeljito izčrpal in da je obilno deževje izpiranje hranil še pospešilo. Zato v letošnjem letu trta nujno rabi hranilne snovi, ki jih zemlja nima in jih moramo trti preskrbeti. Pri gnojenju vinograda imamo letos vinogradniki težave. Zgodnja zima, ki še vedno traja, je preprečila gnojenje s hlevskim gnojem v jeseni. Prejšnja leta smo imeli na voljo dovolj umetnih gnojil. Letos pa ne samo da umetnih gnojil primanjkuje, tudi cena je neverjetno poskočila in je zato treba razpoložljiva gnojila resnično smotrno izkoristiti. Še vedno ni prepozno uporabiti za gnojenje vinogradov

hlevski gnoj

ki je splošno gnojilo, saj vsebuje skoraj vse snovi, ki jih rastline potrebujejo. Z gnojenjem s hlevskim gnojem poleg hranilnih snovi dovajamo zemlji še preprotni humus, s katerim zboljšujemo fizikalne in mikrobiološke lastnosti zemlje.

Količina hranilnih snovi v hlevskem gnoju je odvisna od kvalitete gnoja, ta od ravnjanja s hlevskim gnojem, od živalske vrste, od katere gnoj dobimo, in od vrste nastila.

Za vrednotenje hlevskega gnoja navajam, da je v eni toni slabega hlevskega gnoja 2,5 kg dušika, 1,0 kg fosforja in 1,6 kg kalija, v srednje dobrem hlevskem gnoju je v eni toni 4,3 kg dušika, 2,0 kg fosforja in 6,3 kg kalija, v zelo dobrem gnoju pa je v eni toni 9,0 kg dušika, 6,0 kg

fosforja in 16,0 kg kalija. Iz tega se vidi, kako važno je pridelati dober gnoj.

Navajanje, koliko hranilnih snovi ima hlevski gnoj, je potrebno zato, da bomo pravilno zračunali potrebo po hranilnih snoveh. Zaradi različne hranilne vrednosti hlevskega gnoja pa tudi zaradi spreminjajočega odstotka hranil v idnustrijskih (umetnih) gnojil moramo vedeti, koliko kilogramov čistih hranil rabi trta letno povprečno na 1 ha. Le tako bomo lahko vinograd pravilno in ekonomično pognojili. Za večino naših vinogradov je pri pridelku 6000 do 8000 litrov vina na hektar treba vinograd redno letno založiti s 150 kg čistega dušika, 150 kg čistega fosforja in 300 kg čistega kalija. Natančnejšo obrazložitev, zakaj tako, bodo vinogradniki našli v moji knjigi „Vinogradništvo“ Ljubljana 1978.

Če vzamemo za osnovo dušik, je potrebno za 10 arov vinograda (10 arov vinograda navajam zato, ker imajo naši vinogradniki po večini majhne parcele) letno okrog 4 tone (4 voze) povprečnega hlevskega gnoja. Razumljivo, da vsako leto ne bomo gnojili vinograda s hlevskim gnojem, saj je zlasti spremljanje hlevskega gnoja v vinograd drago in zamudno delo.

Na vprašanje, ali morda sedaj ni prepozno gnojiti s hlevskim gnojem, povem, da ne. Do začetka vegetacije trte je še vedno čas za gnojenje tudi s hlevskim gnojem.

Odličen nadomestek hlevskega gnoja je

zeleno gnojenje ali podor

Kdor ni v jeseni sejal rastlin (lani je bilo to zaradi zgodnje zime in slabega vremena oteženo) za podor, kot je rdeča detelja ali zimska grašica, še vedno lahko sedaj spomladi seje za podor lupino, jaro grašico, črno deteljo pa tudi sojo. Poleg zelene gmoče kot vir humusa nam lupina da na hektar tudi do 150 kg čistega dušika, 30 do 40 kg čistega fosforja 40 do 50 kg čistega kalija, črna detelja pa do 170 kg čistega dušika, 30 kg čistega fosforja in 80 kg čistega kalija. Z navedenimi metuljnicami za podor zadostno pognojimo vinograd z dušikom in krijemo 30 do 50 odstotkov potrebe po fosforju in kaliju. Vsekakor nas v sedanjem času ta naravna gnojila stanejo manj kot draga umetna gnojila, o katerih več kdaj drugič.

DT

Rušiti, če je treba, in graditi

Ob dnevu inženirije

Ko posamezen rod naše vojske slavi svoj praznik, praznuje z njim vsa armada in vse ljudstvo. Taki dnevi so vedno vezani na junaške dogodke iz našega NOB, pomnik žrtvam, ponosni spomin na zmage, kot nadaljevanje tradicij iz bogate revolucionarne preteklosti. In pot v prihodnost. Za inženirije enote je tak dan 7. marec.

Pisalo se je leto 1943, ko je sovražnik spet močno stisnil obroč okrog partizanskih enot, tokrat ob reki Neretvi. Še en poskus, da bi uničili jedro narodnoosvobodilnega gibanja z Vrhovnim štabom in tovarišem Titom na čelu. Takrat so partizani izbojevali zmago v zgodovinski bitki, znani pod imenom „bitka za ranjence“. Pionirska četa Vrhovnega štaba je pri Jablanici podrla še zadnji most čez Neretvo na tem območju. Sovražnik je bil prepričan, da bodo partizani poskušali s prebojem na drugi strani, proč od reke. Tam je koncentriral svoje sile. Še isto noč pa je tovariš Tito borcem ukazal: Zgradite nov most!

In so ga zgradili. V noči od šestega na sedmi marec. Preko njega je prešel Vrhovni štab z glavnino moči operativne skupine NOVJ s 4000 ranjenci in tifusarji. To je bila največja zmaga naših inženirijev, nikakor pa ne edina. Inženirija ima bogato vojno preteklost in velike zasluge v obnovi in izgradnji naše domovine. Tri in pol desetletja nepretrgane krepitve naših oboroženih sil in njihove inženirije, njenih delovnih zmag in ustvarjalnih dosežkov v socialistični, samoupravni in neuvršeni skupnosti enakopravnih narodov in narodnosti imajo svoj epohalni pomen v zgodovini socialistične Jugoslavije.

Rušiti, če je treba, in graditi – to je njeno delo. In gradijo ceste, mostove, predore, železnice, pomagajo ob velikih nesrečah, zidajo okope, nasipe, hidroelektrarne... Iz leta v leto gradijo domovino, v sodelovanju z družbenopolitičnimi organizacijami, organizacijami združenega dela, z delovnimi ljudmi in občani povezujejo preko usposabljanja vojakov in enot strokovno s koristnim ter prispevajo velik delež k napredku naše skupnosti.

Letos, ko prvič praznuje svoj praznik brez vrhovnega komandanta, tovariša Tita, so še bolj trdno odločeni nadaljevati svoje poslanstvo, vtkati v vsak vgrajen kilometer ceste, vodovoda, mostov in drugih objektov niti bratstva in enotnosti ter trdnih vezi z našimi ljudmi. Ob njihovem prazniku jim želimo še večje uspehe pri krepitvi bojne pripravljenosti in pri nadaljnjem razvijanju socialističnih samoupravnih družbenih odnosov. Zaradi nas vseh, za lepši jutrit!

Enoten pravilnik o posojilih

Stanovanjska gradnja postaja čedalje pomembnejši del celotne gospodarske politike in zaposlovanja, zato je njena nadaljnja rast naletela na velik skupni interes

Na tri načine naj bi v bodoče dobil občan stanovanjsko posojilo: z najmanj dveletnim namenskimi varčevanjem dinarskih sredstev, z vezavo dinarjev ali dinarske vrednosti prodanih deviz ali pa s prejšnjim namenskimi varčevanjem dinarjev ali deviz, ki jih pokončani varčevalni dobi nepreklicno veže pri banki. –Varčevanje dinarjev bodo banke spodbujale z ugodnejšimi krediti. Samo v primeru, če bi vezal dinarski znesek od prodanih deviz, naj bi dobil varčevalec večje posojilo kot vlagatelj dinarjev.

Predlog novega enotnega pravilnika o stanovanjskih posojilih občanom so sprejeli člani izvršilnega odbora Združene ljubljanske banke 27. februarja. Zdag ga morajo sprejeti še v temeljnih bankah, članicah LB, ki nosijo celotno breme in skrb za stanovanjska posojila.

Številne naše bralce bo zanimalo, čemu novi pravilnik o stanovanjskih posojilih občanom. Najprej pomenimo, da bo novi pravilnik zamenjal dosedanje tri pravilnike o teh posojilih iz leta 1978. Hkrati odpravlja dosedanje kreditiranje vzdrževanja in popravila stanovanj in stanovanjskih hiš ter nakup oz. graditev garaž. Na novo uvaja kreditiranje prenove, nakupa novih stanovanj in stanovanjskih hiš od komunalnih oz. drugih organizacij, ki zagotavljajo nadomestne stanovanjske enote pri pridobivanju in urejanju gradbenih zemljišč. Pravilnik uvaja tudi nakup družbenih stanovanj, zgrajenih iz sredstev solidarnosti, od stanovanjskih skupnosti.

Po novih predpisih odpade premiranje stanovanjskih varčevalcev. Varčevalcu pa je zagotovljeno delno zhranjanje realne vrednosti namenske stanovanjske hranilne vloge, s tem da mu povečuje posojilo za vsa leto: varčevanja (pri 5-in večletnem varčevanju celo za 50 odst.).

Nepoklicno posebno sodišče?

Posavje: sodno varstvo za področje SIS naj ne veča režije – Kako sicer?

Zakon zavezuje večino samoupravnih interesnih skupnosti, da še v tem letu ustanovijo posebna sodišča, izjeme so stanovanjske skupnosti, ki imajo rok do leta 1983. Sedanji način obravnave spornih vprašanj ni več sprejemljiv.

Na posvetu o teh vprašanjih (sklical ga je predsednik medobčinskega sveta SZDL za Posavje Ignac Vintar, udeležil pa se ga je tudi namestnik republiškega sekretarja za občno upravo in pravosodje Peter Bekeš), so 24. februarja v Krškem temeljito proučili razmere. V občinskih samoupravnih interesnih skupnostih zdravstva, otroškega varstva,

socialnega skrbstva in varstva, zaposlovanja ter stanovanjskega gospodarstva vseh treh občin regije niso mogli našeti kaj dosti več kot 30 spornih primerov v lanskem letu. Prisotni tajniki so bili previdni pri dajanju ocen. Na splošno je marsikateri menil, da utegne zaostrovanje gospodarskih razmer povečati sporne zadeve, bodisi da bo šlo za stanarine, za katere smo se dogovorili, da morajo postopoma postati ekonomske, ali za kake druge zadeve.

Seveda bi bilo ob siceršnjih stabilizacijskih prizadevanjih ne sprejemljivo, da bi na vrat na nos

ustanavljali novo sodišče. Ze na tem posvetu se niso navduševali nad celjsko ponudbo, kjer s predvidenim sodiščem, resda za mnogo občin, iščejo soudeležbo 110 tisočakov za eno skupnost. Prištet bi bilo kajpak treba še stroške potovanj. Edini so si bili, da tudi ni pogojev za poklicno sodišče v samem Posavju. Naprej bo treba iskati možnosti za delo nepoklicnega senata. Ker mora nekaj opravil vseeno nemoteno potekati, so razmišljali o sodelovanju s posavskim sodiščem združenega dela. To sodišče so na posvetu tudi zadovoljili, da v sodelovanju s prizadetimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi in medobčinskim svetom Zveze sindikatov pripravi posebno gradivo.

A. ŽELEZNIK

Beg pred...

(Nadaljevanje s 1. strani)

tako izrazita, ne bo uresničljiva, če ne bo zagotovljenih dobrih 600 milijonov dinarjev. 40 odst. naj bi prispevali uporabniki, prav toliko se nadejajo posojil, 20 odst. bi premoogli poštarji.

V Posavju se že letos pričenjajo širitve telefonije na desetih mestih. V brežiški občini gre za ATC Bizeljsko, Cerklje, Dobova in Jesenice. V krški občini je tik pred prevzemom nova ATC v Brestanici, ko bo s 600 številkami dostojno zamenjala dosedanje ATC na Senovem in v Brestanici s po 160 številkami. Krajevna skupnost Raka je že lani dobila veliko novega omrežja, zdaj je na vrsti še ATC. V akciji za telefonijo so tudi v Podbočju, kjer gradijo novo pošto. Vaščani krajevne skupnosti Krško polje si na vse kriplje prizadevajo, da bi zakrpal zajeten predračun več kot šestih milijonov za 100 telefonov.

Upravnik tozda za PTT promet Herman Pregl je povedal, da pripravljajo povečanje prostorov centrale v Sevnici, kjer bodo za 1200 številke povečali preskromne zmogljivosti sedanje ATC (800!) in jo izenačili s krško in brežiško. V končni montaži je tudi neposredna vključitev Sevnice v mednarodni telefonski promet. Razširitev ATC Blance na 100 številke bo pomembna zavoljo tovarn Stillea in Lisce ter Rudnika nekovin. V Zabukovju in na Studencu bosta povečali življenjski utrip ATC s po 40 številkami. Na Studencu pričakujejo odpoved prostorov, last Mercatorja, ker pa ATC ne sodi v zasebne prostore, bi bili poštarji zadovoljni, če bi pošta in nova centrala našli prostor na krajevnem uradu.

P. PERC

DANES O DRUŠTVIH

Medobčinski svet SZDL ljubljanske regije je za danes, 5. marca popoldne, sklical posvet, na katerem bodo razpravljali o pripravah na problemsko konferenco RK SZDL Slovenije o društvih in o vključitvi družbenih organizacij in društev v akcijo NNNP 80/81.

37 LET KARLOVAČKEGA TEDNIKA – Prejšnjo sredo so Janka Adlešiča v Selih pri Adlešičih obiskali predstavniki Karlovačkega tednika. V tej hiši so namreč pred 37 leti pripravili prvo številko tega časopisa. Današnji oblikovalci časopisa želijo ohraniti tople stike s prebivalci teh obkopskih krajev. Karlovački tednik pokriva dogajanje v šestih občinah karlovske regije, njegova povprečna naklada pa je 10.000 izvodov. (Foto: Bartelj)

Matku Matjanu v spomin

Če govorimo o večplastnosti človekovega življenja, potem je njegovo, ki se je tako nepričakovano izteklo, bilo tako: večplastno in hkrati zlito v celoto, ki jo da življenju lahko le delo, ki ga opravljamo z veseljem, zase, in tako, da koristi tudi drugim. In pokojnik je postal ves naš, pravi Krčan, prav z delom. Niti ne spomnimo se več, kdaj je pričel kot šolnik, kdaj je tudi v Krškem prvič stopil na oder kot igralec, kdaj je postal predsednik DKD Svobode, kdaj je pričel delati v krajevni skupnosti, koliko let je vodil dijaški dom... in še bi lahko naštevali.

Povsod, kjer je poprijel za delo, je prej ali slej uspel v veliko večji meri,

kot bi to lahko pričakovali. Ti njegovi uspehi niso bili nič kaj skrivnostni, vsaj za tiste ne, ki so z njim sodelovali. Dosegal jih je predvsem ali edinele s strogostjo do samega sebe, z izredno samodisciplino, kar je moralo postati nalezljivo za vse, ki so se ob njem vpregli za uredničev marsikatero nalogo, ki je prav zaradi te vneme, ki se je z njega prenesla tudi na druge, praviloma končala uspešno. Tak je bil povsod, kjer je menil da mora sodelovati, tak je bil pri svojem poklicnem delu, ki ga je vse svoje življenje posvetil našim mladim rodovom. Bil jim je dober vzgojitelj in kot tak bo ostal v lepem spominu predvsem številnim generacijam gojencev dijaškega doma v Krškem, iz katerega so odhajali z mnogoterimi napotki za življenje.

Kot šolnik pedagog je vedno vztrajal v zahtevi, da to delo ne sme biti „obrt“, s svojim delom v amaterski kulturi je poskušal le-to vedno dvigati na višjo raven, z delom v krajevni skupnosti je uspešno izpeljal vse tisto, za kar je menil, da bo kraju in krajanom v prid in korist. In rad je bil ponosen – ponosen na dosežke Krškega in Krčanov – v športu, kulturi, na gospodarske in komunalne novosti, na vse tisto, čemur je dodal tudi svoje delo in sposobnosti, pa prav tako na vse tisto, kar so dosegli drugi in na kar ni bil nikdar ljubosumen. S svojim široko odprtim srcem nenehni delom in življenjskimi izkušnjami bo med Krčani ostal v trajnem spominu.

PROSLAVA ZA DAN ŽENA

Svet za družbenoekonomski položaj žensk pri predsedstvu OK SZDL Metlika je temeljnimi organizacijam in krajevnim skupnostim poslal priporočilo, naj dan žena primerno praznujejo in to praznovanje povežejo z letošnjimi jubileji, 40-letnico vstaje in ustanovitve Osvobodilne fronte. Kot vsako leto bodo tudi letos ob tej priložnosti obiskali matere, in vdove padlih borcev in jih skromno obdarili.

V Metliki bo proslava za dan žena v petek, 6. marca, v Kulturnem domu Edvarda Kardačja. Učenci metliške osnovne šole so za to priložnost pripravili igrice „Tajno društvo PGC“.

TONE GOŠNIK

PIONIR

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE „PIONIR“ NOVO MESTO TOZD GRADBENA OPERATIVA METLIKA

objavlja na podlagi sklepa komisije za kadrovske socialne zadeve naslednje proste delovne naloge in opravila

1. VODJA STROJNIH INSTALACIJ
2. VEČ ELEKTRO INSTALATERJEV
3. VEČ KV VODOVODNIH INSTALATERJEV
4. VEČ KV KLJUČAVNICARJEV
5. VEČ KV INSTALATERJEV TOPLOVODNIH INSTALACIJ
6. VEČ KV PLESKARJEV
7. VEČ KV ZIDARJEV
8. VEČ KV TESARJEV
9. VEČ KV ŽELEZOKRIVCEV
10. VEČ PK in NK DELAVCEV

Pogoji za sprejem:

– pod 1

TSS strojne smeri in 5 let delovnih izkušenj pri ustreznih opravilih ali VKV vodovodni oz. toplovodni instalater in 8 let delovnih izkušenj pri podobnih opravilih

– od točke 2 do točke 9

poklicna šola ustrezne smeri

– pod točko 10

popolna oziroma nepopolna osnovna šola

Delo združujemo za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po objavi na naslov: SGP „PIONIR“ – TOZD Gradbena operativa Metlika, 68330 Metlika, Cesta XV. brigade 2.

Razpis velja do zasedbe del in nalog.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po sklepu samoupravnega organa TOZD.

153/10-81

DELAVSKI SVET TOZD GOZDARSTVO BOHOR – SENOVO

objavlja prosta dela in naloge

OBRAČUNSKEGA KNJIGOVODJE

za nedoločen čas, s polnim delovnim časom, s poskusnim delom tri mesece.

POGOJI:

1. srednja strokovna izobrazba ekonomske smeri
2. tri leta delovnih izkušenj
3. opravljen strokovni izpit

Kandidat, ki bi izpolnjeval samo pogoj izobrazbe, lahko sklene delovno razmerje kot pripravnik, za nedoločen čas.

Pismene ponudbe z opisom dosedanjih del in nalog ter dokazila o izobrazbi naj kandidati pošljejo v 15 dneh po dnevu objave na naslov: TOZD GOZDARSTVO „BOHOR“ SENOVO, SENOVO 169.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po končanem biranju ponudb.

153/10-81

IGM „SAVA“ KRŠKO

Komisija za delovna razmerja

sprejme v delovno razmerje:

- 1 RUDARSKEGA NADZORNIKA za opravljanje nalog operativnega vodenja del za nedoločen čas v DE gramoznica in cementnine Drnovo.

Pogoj: opravljeni strokovni izpit in tri leta ustreznih delovnih izkušenj; delo je v dveh izmenah, občasno v treh izmenah; poskusno delo traja dva meseca.

- 1 KV KLJUČARNICARJA za opravljanje nalog zahtevnega vzdrževanja za nedoločen čas v DE gramoznica in cementnine Drnovo.

Pogoj: eno leto ustreznih delovnih izkušenj, poskusno delo traja dva meseca.

Kandidati naj pošljejo pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi na naslov: IGM „Sava“, Krško, CKŽ 59. Prijavljene kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 30 dneh po poteku roka za prijavo.

151/10-81

Za drage medicinske instrumente

V sklad za nakup dragih medicinskih instrumentov so prispevali: OO RK Novo mesto 1.000 din namesto cvetja na grob kanoniku Andreju Ilicu, OO RK Novo mesto 1.000 din namesto cvetja na grob sodelavcu Francu Golobu, osnovna šola Bršljin 1.000 din namesto cvetja na grob matere sodelavke Lahove in Novoteks 1.225 namesto cvetja na grob očetu sodelavke Mance. Vsem darovalcem iskrena hvala!

SEMINAR ZA FOLKLORISTE

ZKO Novo mesto je organizirala štirnedenjski seminar za vodje folklorne skupine. Udeležilo se ga je 25 učiteljic in vzgojiteljic iz Dolenjske. Seminar je uspešno vodila Branka Moškon. Na seminarju je sodeloval tudi Gusti Avbar s svojo harmoniko. Seminaristi so njegova izvajanja posneli na magnetofonski trak in bodo narejene posnetke koristno uporabili pri delu v folklornih krožkih. Seminar bodo nadaljevali v jeseni.

JOŽA LUZAR
Škočjan

OGLED POSESTVA

Taborniki naše šole smo bili v sredo, 18. februarja, na ekskurziji na posestvu v Jurki vasi. Ogleдали smo si hleve, kjer redijo 76 krav. Kot nam je povedal kmetijski tehnik, namolžejo vsak dan 800 do 900 litrov mleka. Za živino skrbijo štirje delavci.

VID KLANČNIK
OŠ Dol. Toplice

NAJBOLJŠI 8. A

Prejšnji teden je na tekmovalju za pionirke in pionirje v košarki sodelovala tudi naša šola. Ekipe našega razreda, 8. a, je postala občinski prvak v košarki in hkrati nosilec pekljice. Udeležili se bodo tudi sedmordnega prvenstva. Nič manj uspešna ni atletska ekipa iz našega razreda, ki je prav tako zasedla prvo mesto in dobila pokal.

JOŽICA ERJAVEC
OŠ Dol. Toplice

NASTOP RIBNICANK – Na 4. reviji mladih glasbenikov, ki jo je v veliki dvorani Slovenske filharmonije v Ljubljani priredilo Društvo glasbenih pedagogov (Ljubljana), Zasavja in Notranjske v počastitev letošnjih pomembnih jubilejev, so nastopili tudi učenci glasbene šole iz Ribnice. Na sliki: nastop Marjance Benčine in Irme Nosan. (Foto: F. Modic)

Zanimiv pogovor s prvoborcem

Prvoborec Jože Simončič iz Bistrice pri Sentrupertu je 20. februarja praznoval 80. rojstni dan. Ob tej priložnosti smo ga učenci naše osnovne šole obiskali in mu čestitali s šopkom nage-ljnov.

Med prijetnim pogovorom je Jože Simončič pripovedoval, kako je po razpadu Jugoslavije zbral orožje, kako so ga večkrat aretirali, zasliševali, pripovedoval je o italijanskem zaporu in kako je po kapitulaciji Italije prebil iz Trsta do partizanov.

Obisk je trajal tri ure, vendar se čili prvoborec ni utrudil s pripovedovanjem. Na vse je naredil globok vtis, saj je živo pripovedovanje o NOB nekaj čisto drugega kot spoznavanje preteklosti iz knjig. Mislim, da sem imel posebno srečo, ker sem lahko obiskal tako zanimivega človeka.

POLDE KOŠČAK
OŠ Sentrupert

OBUJA SPOMINE – Prvoborec Jože Simončič pripoveduje o svojih doživetjih. (Foto: Milan Prah)

PUSTNI KROFI – Kuhinja v osnovni šoli „Katja Rupena“ je čista, domača, hrana vedno sveže pripravljena. Naše kuharice so najbolj vesele tedaj, ko učenci vse pojedjo in jih ne boli srce ob pogledu na ostanke po krožnikih. Pustni krofi, ki tudi včasih pridejo na jedilnik, gredo učencem še posebno v slast. (Foto: Slavko Špec, foto krožek OŠ Katja Rupena)

PRIZADEVNI ŠENTJERNEJSKI TABORNIKI

Taborniki šentjernejskega odreda Samotni hrast se ne zbiramo le na vodovih sestankih in izletih, pač pa tudi pri posebnih urah telovadbe, ki so organizirane za vse tabornike ob sredah popoldne. Posebnost tega je, da pri telovadbi sodelujejo stari taborniki. V novi šolski stavbi imamo več možnosti za izdelavo stenskih časopisov in razstav, ki jih prirejamo vsakih štirinajst dni. Organizirali smo tudi predavanje o topografiji. S posebno skupino medvedkov in čebelic pa smo sodelovali tudi na letošnji maškaradi.

MATEJA CEKUTA

PRENOVLJENA KULTURNA DVORANA

Kulturna dvorana v Dragatušu je bila že dolgo potrebna temeljite prenove. Končno so lani pričeli z obnovo, za kar so denar prispevali tudi krajanji, ki so ves čas zavzeto spremljali dela. Otvoritev je bila za občinski praznik, ko je bila v dvorani slavnostna seja, naslednji dan, 21. februarja, pa je domače kulturno-umetniško društvo pripravilo lepo prireditev. V kulturnem programu smo nastopili tudi učenci osnovne šole iz Dragatuša. O pomenu kulture in kulturnih dvoran je govoril Niko Suštarič, nastopili pa so še oba pevka zbora, folklorna skupina in tamburaši ter harmonikar Vlado Matkovič. Za konec je bila v mladinskem klubu zakuska. Vsi krajanji smo zelo veseli, da imamo tudi v Dragatušu lepo in nadvse uporabno kulturno dvorano.

LITERARNI KROŽEK
OŠ DRAGATUŠ

NA PRAGU ŽIVLJENJA

Pri odločanju za življenjski poklic so nam v veliko pomoč nasveti psihologinje iz Novega mesta Vike Avščeve, ki je obiskala semiško šolo 18. februarja. Razložila nam je možnosti izobraževanja, pogovorila se je z vsakim izmed nas in svetovala, kam naj se vključimo. 23. februarja sta nas obiskala tovariša iz metliške osnovne šole in nas seznanila s tekstilnimi poklici. Načrtujemo še obisk iz semiške Iskre. 25. februarja bomo imeli tudi zdravniški pregled. Skoraj vsi smo se že odločili za poklic, zdaj si želimo le, da bi bili sprejeti v izbrano šolo, jo končali in našli zaposlitev.

ZLATA KRAKER, 8. a
COS Semič

SREČANJE Z BORCI

25. februarja so nas obiskali borci X. SNOUB – Ljubljanske in nam razkazali slikovno gradivo, ob katerem smo se spomnili izletov v neznanu in soborca Majde Šile, nedavno premirnulega Hinka Bratoža – Oklja. Njegove ure zgodovine bodo mladini doma Majde Šile ostale vedno v spominu.

TONČKA PANGRČIČ
Dom Majde Šile

DELAVNI MLADINCI NA DVORU

Osnovna mladinska organizacija na Dvoru je dosegla lepe uspehe, vendar pa s tem niso zadovoljni, so ugotavljali na nedeljski volilni konferenci. Poglavitna tema razprave je bil neaktivni del članstva. Kritični pregled minulega dela in analiza so pripomogli, da so bodoče delo bolje načrtali.

SLAVKO MIRTIČ
Dvor

USPEŠNO DELO

V petek, 20. februarja, je bil v Artičah sestanek OO ZSMS, katerega se je udeležilo 30 mladincev in družbeno političnih delavcev. Na sestanku so ocenili delo v preteklem letu in sprejeli delovni program za leto.

BREDA DUŠIČ
Artiče

Kje ste, člani Društva kmetijskih fantov in deklet?

Dolenjski list se vključuje v novo akcijo

Številni bralci Dolenjskega lista se bodo še gotovo spomnili, da smo se 1974. leta obrnil nanje s podobnim pozivom.

Takrat so se na ta naš poziv odzvali: Bara Črnic, por. Kambič, iz Krasinca; Niko Jakovič s Cerkvic; Milan Kovačič iz Gradca; Ivan Hrovat iz Zagradca; Lucija Kobe iz Gor. Radencev; Karlo Jakše iz Zagreba; Ivanka Pezdirc iz Ljubljane in Ana Horvatič iz Krške vasi.

Z dragoceno pomočjo teh bralcev smo takrat dobili malone popolne sezname še živečih članov nekdanjih društev kmetijskih fantov in deklet: Mlake pri Podzemlju, Adlešič, Gradca in Šentjanž na Dolenjskem.

To pa je, seveda, zelo zelo malo v primerjavi z velikim številom društev KFID, ki so jih ustanovili in so delovala na Dolenjskem in v Zasavju v letih od 1924 do začetka 2. svetovne vojne. Naj samo navedemo nekatera, ki so bila zelo delavna, pa o njih še navedemo ali skorajda ni nobenih podatkov: Trebnje, Velika Loka, Dolenje Goło, Zelmlje, Leskovec pri Krškem, Pregrad pri Črnomlju, Krka pri Stični, Rakovnik – Sent Rupert, Videm – Dobropolje, Struge, Podhosta pri Toplicah, Stopiče pri Novem mestu, Ribnica, Straža – Vavta vas, Bela cerkev, Bična vas, Draga pri Stični, Gotna vas, Podzemelj, Šentjerneja na Dol., Družmirje, Ponikve pri Vel. Laščah, Mirna peč, Rosalnice pri Metliki, Podgrad pri Novem mestu, Velike Lipljene, Gorenje polje pri N. m., Talčji vrh pri Črnomlju, Muhaber itd., itd.

Pomen DKFID po vojni dolgo ni bil pravilno ocenjen in še danes ni povsem preučena in v celoti ocenjena njihova vloga pri razvijanju napredne miselnosti na našem podeželju ter njihova vloga pri uveljavljanju naprednih ljudskofrontnih idej ter Zveze delovnega ljudstva med množicami našega podeželja v predaprilski Jugoslaviji, zaradi česar je Zveza KFID leta 1941 kot celota sprejeta v OF slovenskega naroda, društva pa prek Zveze KFID v celoti sprejeta v SKOJ. Prvič je o tej in takšni vlogi DKFID na najbolj pristojnem mestu, na II. kongresu ZKS, govoril Miha Marinko.

Danes je akcija zbiranja še živečih članov in prek njih zbiranja drugih podatkov in dokumentacije o delovanju DKFID hudo pereča in nujna.

Kaj v tej akciji želimo od bralcev? Predvsem bi v najkrajšem času radi zbrali točne naslove vseh še živečih članov nekdanjih društev kmetijskih fantov in deklet. Zatorej naj se oglašijo in svoj naslov sporočijo vsaj na dopisnici.

V sporočilih bo zanimivo tudi zvedeti, če se v vašem kraju morda še kje najdejo arhiv ali fotografije o delovanju društva KFID (tekme koscev, žanjic, predic ipd.).

Vaša sporočila pošljite na: Uredništvo Dolenjskega lista, Ulica talcev 2, 68001 Novo mesto.

S. KUJAR

Namesto mrliškega voza

V Semiču pripravljajo nakup mrliškega avta

Ker je s pogrebnimi sprevodi v semiški krajevni skupnosti iz leta v leto več težav, saj morajo mrliški voz vleči konji, teh pa imajo kmudje vedno manj, so že pred leti prebivalci Kota in okoliških vasi predlagali nakup mrliškega avtomobila. Ker pa bi bilo neprijetno kupiti drag avto le za nekaj vasi, so se pred časom dogovorili, da bi kupili za potrebe celotne krajevne skupnosti Semič.

Za avto, ki velja okoli 280 tisočakov, bodo po 350 dinarjev prispevala gospodarstva v semiški krajevni skupnosti. Tisti, ki bodo pravočasno plačali ta prispevek, bodo imeli nekaj olajšav. Razen za pogrebni spre-

vod bodo avto uporabljali tudi za prevoz pokojnikov iz bolnišnice, kar bo svojem v precejšnji meri zmanjšalo stroške prevoza. Avto je krajevna skupnost že naročila in računajo, da ga bodo dobili v dveh mesecih.

V srednjeročnem načrtu krajevne skupnosti Semič je tudi razširitev pokopališča pri sv. Duhu, kjer naj bi sčasoma sezidali tudi dve mrliški vežici.

F. DERGANČ

LITERARNI VEČER

V Domu Dušana Remiha v Kočevju smo imeli literarni večer. Obiskala sta nas domača literarna ustvarjalca pesnik Franc Lovšin in pisec Peter Vovk. Brali smo njuna literarna dela. Na zaključku smo se z njima pogovarjali o njunem literarnem delu in življenju. Bil je lep večer, oba literata pa sta obljubila, da nas bosta še obiskala.

VLASTA KUJAR
dopisni krožek DDR
Kočevje

JAVNA ZAHVALA

Stanovalci stanovanjskega bloka na Trgu zbora odposlancev 1 v Kočevju se najlepše zahvalujemo sodelujočim gasilcem, ki so ob času požara v našem bloku v noči od 24. na 25. februar hitro priskočili na pomoč in omejili požar, da se ni razširil po celotnem bloku. Posebno se zahvaljujemo gasilcu Alojzu Tomšiču, Roška cesta 12, ki je tvegala svoje življenje, ko je iz gorečega stanovanja odnesel plinsko bombo, ki bi bila je že vsa ožgana, lahko vsak trenutek eksplodirala, kar bi povzročilo človeške žrtve in zelo veliko materialno škodo. Vsem skupaj še enkrat iskrena zahvala!

V imenu stanovalcev predsednik hišnega sveta

IVAN HEGLER

NA RAZSTAVI UČIL

26. februarja, smo se odpeljali učenci osnovne šole Vavta vas na ekskurzijo v Ljubljano, kjer smo si ogledali zgodovinski muzej in naravoslovni muzej, nazadnje pa na Gospodarskem razstavišču še zanimivo razstavo učil. Kaj vse smo videli, se v tem kratkem zapisu ne da povedati, gotovo pa je, da bi se tako odličnimi učnimi pripomočki lažje več naučili.

SPELA DULAR
OŠ Vavta vas

ORGANIZIRATI SOSEDSKO POMOČ

V soboto, 28. februarja, je potekalo v Pionirjevem samskem domu v Bršljinu usposabljanje mladine in ostalih članov Rdečega križa za organiziranje sosedske pomoči. Organizatorji seminarja so bili krajevni odbori RK Bršljin, Bučna vas in Prečna v sodelovanju z občinskim odborom in centrom za socialno delo Novo mesto. Okrog petdeset udeležencev si je najprej ogledalo dva kratka filma, nato pa so potekali pogovori s socialnima delavkama Anico Bevc in Majdo Kristan. Na zaključku so se dogovorili, da mora potekati pomoč po vseh vaseh in za vsakogar, ki je te pomoči potreben, v akcijo pa se mora vključiti čimveč mladine.

METKA HRATAR

Miner se zmoti le enkrat

Živa priča medvojnega knapovskega vrenja v revirjih

V soboto, 28. februarja, je delegat družbenopolitičnega zbora sevniške občinske skupščine Slavko Kolar v poročni dvorani potrdil zlato poroko Alojzije in Antona Hrovata z Vrha nad Boštanjem.

Čili osemdesetletnik Anton Hrovat ima za seboj burno življenje rudarja. Upokojil je kot rudar-miner po 43 letih, treh mesecih in dveh dneh delovne dobe. Je živa priča medvojnega proletarskega vrenja v rdečih revirjih. „Udeležil sem se prve trboveljske gladovne stavke v jami in tudi naslednje. Ob pohodu zlovese Orjune je tekla kri,“ se spominja mučenstva sodruga Fakina. Dobro se spominja revolucionarne dejavnosti Mihe Marinka med ru-tarji. O teh težkih časih spregovori le ob posebnih priložnostih. Kar pove, navede s še vedno dobrim spominom za posamezne dogodke. „Mi-

ner se je v svojem poklicu lahko zmotil le enkrat,“ označi svoje delo. Hrovatova sta spravila h kruhu šest otrok. Mati Alojzija je, kot velja nasploh za rudarske žene, mnogo svojega življenja prebila sama z otroki. Posebno hudo je bilo med vojno. V njihovi hiši je bil nekaj dni partizanski štab, ko so partizani prehakali hribe nad Boštanjem. Z našo vojsko sta se takrat z živečimi otroki tudi umaknila. Ob povratku na dom sta našla za besnim okupatorjem vse razdejano. S svojimi izkušnjami, tudi ko je treba prijeti za lopato in kramp, je Hrovat še vedno pri vseh akcijah prizadevnih krajanov Vrha.

A. ŽELEZNIK

SREČNA MED SVOJIMI – Anton in Alojzija Hrovat sta 28. februarja slavila zlato poroko.

pisma in odmevi

Za obnovo samo kakovostne trsne cepljenke

Pripombe k članku

26. 2. 1981 je izšel v časopisu Dolenjski list v rubriki „En hribeček bom kupil“ članek pod naslovom „Za obnovo samo kakovostne trsne cepljenke“. Sem avtorica tega članka in pripominjam, da moj članek ni izšel v celoti, pač pa so v njem dodatni stavki, ki jih sploh nisem objavila v svojem izvornem članku.

Kot medobčinska kmetijska inšpektorica na območju občine Brežice, Krško in Sevnica sem dobro seznanjena z razmerami v trsničarski proizvodnji v Posavju ter s kakovostjo trsnih cepljenk, ki so jih naši vinogradniki kupovali pri dolenjskih trsničarjih. Te cepljenke so bile pogosto neznanega izvora in dvomljive kakovosti, zato me preseneča, da se je v moj članek vrnila tuja reklama za dolenjske trsničarje.

Prav tako tudi nisem v svojem članku spodbujala vinogradnikov, naj kupujejo dvoletne trsne cepljenke, kot to navaja moj spremenjeni članek. Zakonski predpis določa, da se smejo dajati v promet samo enoletne trsne cepljenke, le v izjemnih primerih tudi dvoletne.

V članku tudi ni objavljena (zaradi pomanjkanja prostora, opomba uredništva) moja pripomba: „Kupec trsnih cepljenk naj takoj ob nabavi ter v prisotnosti prodajalca pregleda cepljenke, in če dvomi o njihovi kakovosti, takoj, še pred prevzemanjem cepljenk, obvesti pristojno kmetijsko inšpekcijo Medobčinskega inšpektorata Krško. V primeru, če kupec cepljenk ne pregleda, jih odpelje domov in razveže snope cepljenk ter odvrže deklaracijo, včasih tudi račun, inšpekcija ne more posredovati, ker nima trdnega dokazila o prodajalčevem naslovu.“

VIDA FEMEC, dipl. ing. agr.
kmetijska inšpektorica Medobčinskega inšpektorata Krško

TEČAJ PRVE POMOČI

20-urni tečaj v OŠ Sentjerneji, ki ga je vodil dr. Kotar, je uspešno končalo 33 udeležencev. To je lepa pridobitev za krajevno organizacijo RK, SLO Iskra in KS kot celota.

MATEJA CEKUTA
Sentjerneja

50 LET SKUPAJ – Jožef Jarc in njegova žena Marija, rojena Slak, z Malega vrha pri Mirni peči sta 28. februarja slavila zlato poroko. Slavnostni obred je bil v poročni dvorani v Novem mestu. Jarcova sta vse svoje življenje delala na svoji kmetiji in sta zdaj preužitkarja. Imela sta dvoje otrok, od njiju živi le še sin, ki je prevzel kmetijo. Iskrene čestitke ob jubileju! (Foto: Tone Pungrčar)

Nobeno ime naj ne izpade

Odbor Zapadnodolenjskega odreda je že na dveh tovariških srečanjih, v Gabrovki 1977. leta in v Sentrupertu 1978. leta, razdelil več vprašalnikov, žal pa so borci vrnili zelo malo izpolnjenih. Nekateri tovariši so se zares potrudili in poleg svojih podatkov dopisali še imena borcev, vendar nimamo njihovih naslovov, da bi tudi njim dostavili vprašalnike, zato ponovno pozivamo vse nekdanje borce Zapadnodolenjskega odreda, da pošljejo svoje ime naslove ali izpolnjene vprašalnike, če so jih seve-

da pre jeli, na naslov: Jože Lukšič, Tugomerjeva 2, 61000 Ljubljana.

Borce tudi obveščamo, da je kronist s pisanjem zgodovine o borbeni poti ZDO že pri kraju, zato res nujno potrebujemo seznam živih, padlih in po vojni umrlih soborcev. Želimo, da bi iz seznama ne izpadlo niti eno ime. Brez vaše pomoči, borci ZDO, ne bo šlo! Prosimo vas, pošljite nam vaše naslove in naslove soborak in soborcev ali vsaj njihova imena.

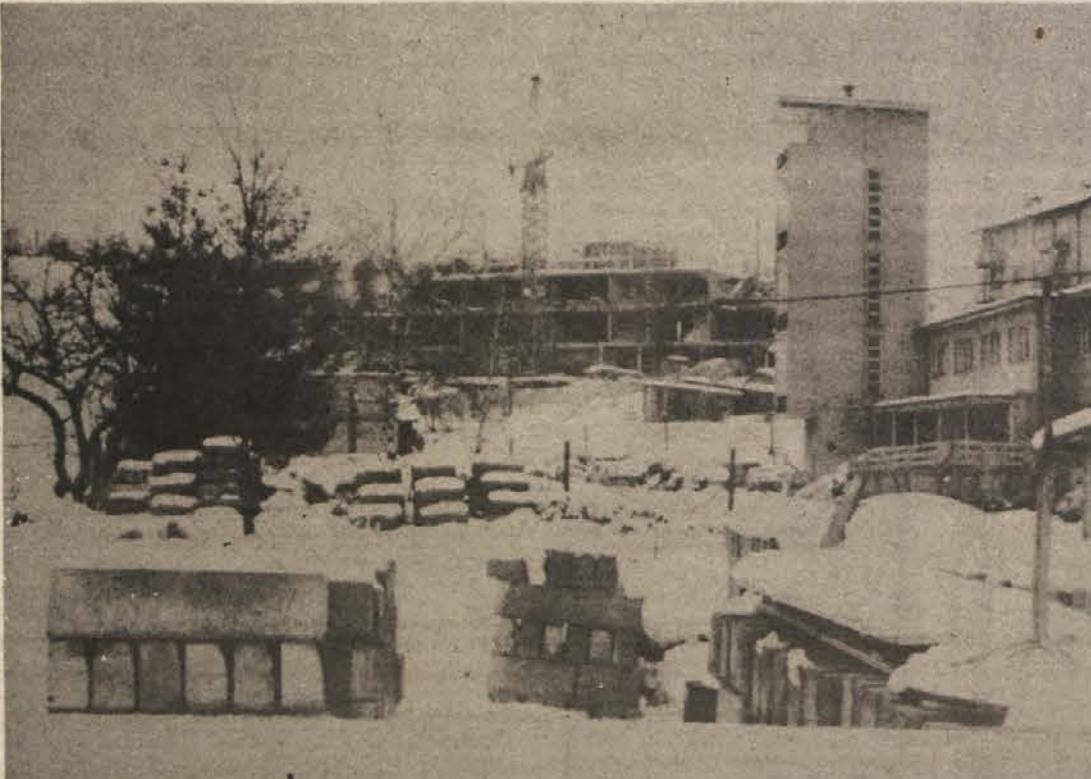
Odbor ZDO

„LAGUNA“ NEZADOVOLJNIH

UREDNIŠTVO V GOSTEH: LOČNA

Gledano iz letalske ali statistične perspektive, se Novo mesto širi v dolžino in širino, za vse tiste, ki so še do včeraj prisegli samo na kvantitativno rast, pa so bili na tem področju doseženi prav fenomenalni rezultati. Gledano bližje, pa se v teh širjavah in dolžinah, ki so sestavljene večinoma iz stanovanjskih sosesk, ker pač najbolj potrebujemo stanovanja, skriva vrsta pomanjkljivosti, ki pogosto upravičeno dvigajo temperaturo srečnim stanovalcem teh sosesk. Med take „dosežke“ sodobne, družbeno usmerjene blokovske gradnje štejejo Novomeščani tudi tako imenovano ločensko „plavo laguno“, ki bi v teh zimskih dneh lahko dobila ime „blatna laguna“. Vendar je to samo zunanji videz vseh težav, s katerimi se stanovalci, ki so bili že hudo potrebni novih stanovanj, zdaj zaradi te svoje prehitro zadoščene potrebe ubadajo po nepotrebem. Naselje je namreč daleč od dograjenosti, saj so zaradi rekonstrukcije ceste proti Ločni zdaj tako rekoč odrezani od sveta ali pa je njihova pot do delovnih mest za 10 in več kilometrov daljša, nimajo trgovine, otroškega vrtca, ne dobe dovolj telefonskih priključkov, zapustila jih je tudi komunalna služba. Pravzaprav je do kraja nemogoče naštetati vse težave, s katerimi se ubadajo. Da je problem te soteske res prisoten med izvajalci del, pri stanovanjski skupnosti in ostalih dejavnostih, lahko pokaže tudi udeležba na našem „uredništvu v gosteh“. Vsi po vrsti so se odzvali našemu vabilu in bili pripravljeno tudi odgovorjati na vsa vprašanja, ki so jih zastavljali stanovalci te soseske.

Ker je krajevna skupnost Ločna vse čas stala ob strani, nerešenih vprašanj pa je cela vrsta, si Dane Badovinac želi, da bi prišlo na tem področju do večje povezave. Prav tako je bilo rečeno, da bodo s prvim vseljenim stanovalcem prenehali pokopavati mrliče na ločenskem pokopališču.

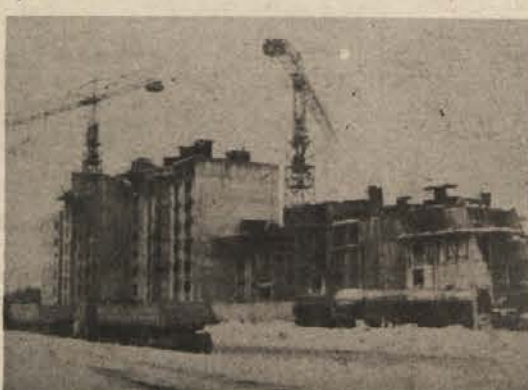
Kako pomanjkljivo je v tem trenutku vedenje o tem, kaj vse naj bi v soseski zraslo, kaže tudi vprašanje Andreja Šenice, ki se sprašuje, kaj vse bodo namestili v lokale, ki so v blokkih že na razpolago. Prav tako je čudno vedenje novomeškega Elektra, ki je stanovalcem poslal račun za porabo električne energije od 1. 1. 1980, znano pa je, verjetno ne samo njemu, da so se prvi stanovalci vselili šele marca. To vprašanje še vedno ni urejeno. O tem, kakšne težave imajo stanovalci, da pridejo v mesto, pa skoraj ni vredno izgubljati besed. Zdjaj vedo le to, da morajo čakati na konec rekonstrukcijskih del na Cesti herojev.

O tem, kako so se morali sami znajti, je govoril tudi Jože Peterlin, ki je predsednik kurilnega odbora. Stanovalci so si namreč morali tako rekoč sami zagotoviti kurjavo, saj niso dobili pomoči ne od stanovanjske ne od katere druge skupnosti, vključno z banko.

O problemih stanovanj in stanovalcev, ki sodijo pod samoupravno „oblast“ hišnega sveta za številke 36 – 38, je pripovedoval Marjan Šonc. „Ob vselitvi je bilo marsikaj narobe. Pokazale so se napake, nastale pri gradnji in nameščanju opreme. Ljudje so začeli negodovati, kritizirati. Od izvajalcev del smo zahtevali, da pomanjkljivosti odpravijo. Moram reči, da s Pionirjem ni bilo težko najti skupnega jezika, zato se je tudi prvi lotil popravil in jih končal. Od drugih tak korak še čakamo. Marsikaj je potrebno še napraviti. Nekaj skupnih prostorov še ni tehnično prevzetih in še ne morejo služiti namenu.“

Še najbolj pa jih pesti neprevozna cesta. Ta je že dolgo in še vedno taka kot po silnem bombnem napadu. Kadar ni snega, je blata do kolen, ob zadnji odjugi pa je bilo na njej vode, da je bila prehodna le v ribniških škornjih. „Ker le nismo vsi ribiči, smo mogli nekateri od doma na edino mogoč način – z avtomobili. Največji prispevek k stabilizaciji sicer to ni bil, vslužbo pa smo le prišli, tje malce za šalo, malce zares zaokrožil Boris Petančič. S ceste, ki je v rekonstrukciji in torej skrajno razvita, je hudo oteen avtomobilski dostop do blokov. „Imamo dvoje parkirišč, a tistega, ki je bližje Cesti herojev, ne moremo uporabljati. Spet ta nemogoč dostop!“ je pribil Šonc.

Do blokov se pride, kakor se pač pride, vseeno pa mnogo boljše kot pred meseci, ko še trpežno komunalno vozilo za smeti ni moglo v naselje. „Zdjaj je odvoz smeti dokaj reden, včasih pa so kontejnerje praznili le enkrat, nekajkrat tudi

dvakrat na mesec,“ je povedal Pavel Kelbič.

„Mene to, kar so povedali drugi, bolj malo moti, zame je najvažnejše, da bom sploh dočkal vselitev,“ je pristavil Miro Brdar, ki se je predstavil za bodočega stanovalca te soseske. Vselil naj bi se v blok, ki nastaja za bencinsko črpalko. „Od Krke, kjer sem zaposlen, smo dobili zagotovilo, da bo blok vseljiv v maju. Sam pa sodim in sem po tem, kar slišim od drugih, celo prepričan, da bo kvečjemu sezidan do tega časa. Na stanovanje čakam že nič manj kot šest let.“

Kdor čaka toliko časa, mu je na koncu koncev vseeno, kaj pravijo drugi, ki v soseski ob Cesti herojev že stanujejo. Ne bojim se ne stroškov ne številnih neprijetnosti, o katerih pripovedujejo.

Dal bom, kolikor bo potrebno, saj je zame pač najpomembnejše, da bom prišel na svoje. Moja želja pa je še, da bi kaj kmalu zgradili vrtce. Imam štiriletnega otroka in moram reči, da mi zavoljo njega ni vseeno, v kakšnih razmerah bo živel, ali bo imel primerno varstvo ali ne. Kot že rečeno, so se „uredništva v gosteh“ udeležili tudi predstavniki vseh investitorjev in izvajalcev del v novonastajoči soseski na Cesti herojev, ki ji še veliko manjka do končne podobe. Tako so stanovalci lahko „iz prve roke“ izvedeli, kar jih zanima. Dragan Stojanović iz Pionirja je za začetek povedal, da bo soseska v končni fazi 440 stanovanj, 4 poslovne objekte in 4 lokale. Poleg že vseljenih blokov naj bi bodoči stanovalci bloka pod Petrolovo črpalko dobili ključne maja letos, blok, ki tudi že daje slutiti končno podobo, pa naj bi bil dokončan mesec kasneje. Da se utegne pri obeh zavleči za kak mesec, pa verjetno ni treba poudarjati. Že v marcu bodo pričeli graditi blok na prostoru nekdanje vrtnarije in bo dokončan septembra prihodnje leto. V zaključni fazi je tudi Mercatorjeva blagovnica, ki bo izgotovljena predvidoma v maju, s čimer bo rešena ena od tegob stanovalcev, ki morajo sedaj po vsako stvar v mesto. Velik problem je vrtce. Družineso dokaj mlade, skoraj vsaka z enim ali dvema otrokoma, ki jih sedaj razvažajo v varstvo v vse konce Novega mesta. Problem bo vsaj delno rešen z vrtcem, ki bo dokončan še letos, v njem pa bo prostora za 200 malčkov. Težave so z gradnjo vrtca v nekdanjih poštnih prostorih, saj ta že pol leta kasni z izselitvijo. Vendar ga bodo maja le pričeli graditi, dokončan pa bo v drugi polovici prihodnjega leta.

In kaj menijo pri Pionirju glede številnih pomanjkljivosti v stanovanjih? „Stanovalci so bili ob vselitvi obveščeni, kdaj bodo ugotovljene napake odpravljene, po ustanovitvi hišnih svetov pa smo organizirali tudi skupne sestanke in se o vsem pogovorili. Do sedaj ni bilo pripomb na odpravljanje napak, čeprav s tem včasih malo

kasnimo, ker si pomagamo s kooperanti.“ Soseska je še eno samo gradbišče, vendar je poskrbljeno vsaj za varnost, tudi otroci ne morejo zraven. Jože Forte iz stanovanjske skupnosti je še pristavil, da si vsi po najboljših močeh prizadevajo, da bi soseska dobila tak videz, kot so si ga zamislili načrtovalci in kot ga mora imeti Zunanja ureditev pa se dograjuje hkrati s sosesko.

Stanovalce hudo jezi obnašanje PTT podjetja, saj se novih telefonov ne da dobiti. Sedaj jih je v celi soseski le 6 in ena javna govorilnica. Po izjavah Antona Bajca iz PTT podjetja pa zaenkrat ni računati na nove telefonske priključke.

Dokončna rešitev je namreč le v izgraditvi krajevnega telefonskega omrežja, sedanja centrala pa je preobremenjena. Sicer pa PTT podjetje do naselja nima nobenih finančnih obveznosti!

Velik problem je za stanovalce odrezanost od mesta zaradi rekonstrukcije Ceste herojev. Kaj pravijo o tem odgovorni za izvajanje del?

Direktor Cestnega podjetja Zdravko Slak je poudaril, da so se prav tu pokazale vse neuskajenosti, ki so v Novem mestu. Rekonstrukcija se so lotili v neprimernem času, ko je mrtva gradbena sezona, ko je bila „skrpana“ finančna konstrukcija. Pri izvajanju del se srečujejo s številnimi problemi, treba je bilo prestaviti vse komunalne vode, vodovod, električne, telefonske kable, dodatne komplikacije so tud z S–kanalom. Gradnja je dodatno upočasnjena, ker v občini ni točnega registra teh naprav. Plani, tehnična izvedba se vseskozi spreminjajo in prilagajajo pogojem. Zagodla jo je še dolga zima, težave pa so tudi s sredstvi. „Kljub izredno tekim pogojem smo delali vseskozi in pognali stroje zjutraj tudi pri –16 stopinjah, čeprav smo morali imeti tu skoraj celo mehanično delavnico, da se je to dalo, tje dopolnil Franc Gole. Cesto bi morali dokončati do konca maja in storili bodo vse, da bo res odprta do roka. Deležni so močnih pritiskov, da se cesta odpre, čeprav makadamska. S tem pa bi naredili nepopravljivo škodo, rekonstrukcija bi se še bolj zavlekla. Delo so prilagodili potrebam krajanov. Tu je Mercatorjevo skladišče, gasilci, Labod, Petrolova črpalka, odprto gradbišče in naselje, vendar je vse kljub delu funkcioniralo dokaj normalno. Nastaja pa veliko blata in pri tem se ne da dosti pomagati.“

Vsake toliko časa ga sicer počistijo, vendar je situacija že po nekaj urah povsem enaka.

ZDENKA LINDIČ – DRAGAŠ

JOŽE SIMČIČ
IVAN ZORAN

Stabilizacija ni le politična parola

Ko so pred letom dni povsod pripravljali stabilizacijske programe in je stabilizacija postala nasploh največkrat izgovorjena beseda na sestankih, je še kdo mislil, češ bomo že zapisali, nobe-
na juha pa se ne poje tako vroča, kot je kuhana... Tokrat so se nejeverneži usteli! Prav zares je šlo za začetek konca razpisništva, za varčevanje, za boljše gospodarjenje in zmanjševanje naložb ter vse ostalo. Občani so se že prepričali, da stabilizacijo občuti vsak, kako pa ta uradno uspeva v devetih občinah Dolenjske, Bele krajine in Spod. Posavja ter kočevsko-ribniškega predela, so povedali našim novinarjem predsedniki koordinacijskih odborov za spremljanje stabilizacije pri občinskih konferencah SZDL.

Rezultatov še ni, prizadevanja so

Predsednik koordinacijskega odbora za spremljanje ustaljenih prizadevanj v trebanjski občini je Nace Dežman; hkrati je tudi predsednik komiteja za gospodarstvo in družbeno planiranje. Zato prav gotovo dobro pozna uspešnost trebanjskega gospodarstva. Kot je rekel, se je precej povečala kvaliteta gospodarjenja, saj je pri njem opaziti več pozitivnih premikov, med katerimi je hvalevredno predvsem to, da so se povečala sredstva za akumulacijo.

Nace Dežman

Kaj bolj natančni podatki pa v času našega obiska niso bili znani, ker še ni bilo rezultatov zaključnih računov. Že brez izračunov pa je bilo mogoče reči, da so v lanskem letu precej izboljšali izvozne rezultate, kar bodo letos nadaljevali. Žal pa v trebanjski občini ni opaziti večjih uspehov ali akcij na področju inovativne dejavnosti. Res je, da so v nekaterih tozidih že sprejeli pravilnike, s katerimi naj bi normativno urejali te zadeve, kaj daj od tega pa ni prišlo.

Zasluzki pod dovoljeno mejo

Koordinacijski odbor za spremljanje uresničevanja družbenoekonomske politike stabilizacije v novomeški občini vseskozi uspešno dela po začrtanem programu, pri tem pa tesno sodeluje z občinskim izvršnim svetom, sindikalnim svetom itd. „Tako v začetku smo od izvršnega sveta zahtevali podatke o kršiteljih dogovora

Rajko Gerdovič

glede izplačila osebnih dohodkov. Teh je bilo v lanskem januarju kar 87, sredi leta še 5, sedaj pa mislim, da odstopanj ne bo. Sicer bomo proti kršiteljem strogo ukrepali,” je povedal predsednik stabilizacijskega odbora Rajko Gerdovič. „Veliko časa smo posvetili tudi pogojem gospodarjenja, preverjali smo gospodarske rezultate in posebno skrb posvetili obema izgubarjema, Elektru in tovarni močnih krmil. Ob natančnem pregledu vseh začetih investicij v novomeški občini smo ugotovili, da so vse v skladu z zakonom, opazno pa je zmanjševanje ekspanzije investicij. Občinskemu sindikalnemu svetu smo priporočili, naj pripravi analize o kategoriji delavcev z nizkimi osebnimi dohodki glede zaščite življenjske ravni zaradi padca realnih osebnih dohodkov. Iskali smo tudi rešitve za delovne organizacije, ki so se znašle v težkem položaju zaradi omejenih možnosti reprodukcijskega uvoza materiala.” Obravnavali so tudi vzroke občasnega pomanjkanja nekaterih dobrin, kjer marsikaj izvira iz premajhnih skladišč. V Novem mestu tudi ni bilo opaziti pretiranih zahtev za zviševanje cen.

„Ugotavljamo, da se je gospodarstvo v novomeški občini obnašalo zelo stabilizacijsko, kar bodo verjetno pokazali tudi zaključni računi, ki jih bo odbor pregledal v marcu. Zelo se je povečal izvoz, (kar za 2,5-krat) in akumulativna sposobnost gospodarstva. Izplačani osebni dohodki pa so v povprečju za 7 odst. zaostajali za dovoljenimi.”

„Prebrane“ naložbe

„Čeprav v naši občini že prej nismo bili razpisni, so stabilizacijska prizadevanja vidna tako rekoč povsod. Na prvi pogled je najbolj opaziti splošno štednjo, večjo delovno disciplino, povečala se je storilnost, opazni pa so tudi drugi učinki stabilizacijske akcije”, je povedal predsednik koordinacijskega odbora za spremljanje stabilizacijskih

Janez Gačnik

prizadevanj pri OK SZDL Metlika inž. Janez Gačnik, sicer direktor tamkajšnje Kmetijske zadruge.

„Posebno skrbno smo v naši občini pregledali investicijske programe za novo srednje-ročno obdobje in jih precej skrbili. Pustili smo le take, ki jih bomo lahko izpeljali in ki bodo čimprej začeli vračati naloženi denar.”

Stabilizacijska prizadevanja se poznajo tudi na izvoznem področju. Delovna organizacija Beti in Komet sta v lanskem letu dosegli znatno boljša razmerja med izvozom in uvozom kot prejšnja leta in okoli 70 odstotkov uvoza krijeta z izvozom. V tem srednje-ročnem obdobju pa naj bi uvoz povsem krili z izvozom.

Tudi poslovni stroški, ki že doslej v občini niso bili visoki, se podrejajo zahtevam občinske resolucije in jih ne bodo nikjer prekoračili.

Lojze Motore

Nič mimo odbora

V sevniški občini je bilo sprva nekaj pomislekov, češ da je 17-članski koordinacijski odbor preštevilno telo. Njegov predsednik Lojze Motore po sedanjih izkušnjah ugodno ocenjuje prav to širino, ki omogoča neposredno sodelovanje širšega kroga odgovornih.

Med določnejšimi akcijami navaja priporočilo odbora ob sestavljanju tekočih in novih srednjeročnih načrtov. „Načrte smo preverjali predvsem s stališča skupne potrošnje in usklajevanje predvidenih naložbenih zneskov z rastjo dohodka. Šolstvo se je npr. potegovalo za visoke naložbe. Načrte so nato bistveno popravili, pač glede na domače možnosti. Predlogi planov so nasploh prišli na dan z realnejšimi ocenami,” meni Motore.

Odbor je kajpak bdel nad tekočimi zadevami. „V primerjavi z drugimi občinami lahko rečemo, da so se vsi zglede ponošali,” potrjuje tudi nasploh na številnih sestankih izrečena mnenja. V prvem četrtletju lanskega leta so bili pozorni na dva primera prekoračevanja meril o delitvi dohodka. „Šli smo v te kolektive, v naslednjih obračunih so se stvali že izravnale. Posebna delovna skupina izvršnega sveta bo sedaj po zaključnih računih dokončno ocenila, ali je kdo res kršil družbeni dogovor.” V odboru so obravnavali tudi tozod Gozdarstvo brežiškega GG, ki je prodajal les v izvoz mimo dogovorov, surovino pa so pogrešali v žagi istega podjetja in Kopitarni. Vključevali so se tudi v reševanje težav Jugotantina, ki je trenutno v stečajju. Pozorni so bili do tistih, ki so imeli dodatne izvozne zadolžitve. To sta bili predvsem Lisca in Kopitarna. „Pri stroških ni bilo prekoračitev, osebni dohodki naših delavcev so znatno pod republiškimi povprečji. Opažamo, da niso širokogrudneje delili niti tisti, ki bi lahko. Ustalitev gospodarjenja vsi jemljejo resno.”

Hitri, učinkoviti, za Opekarno pozni

Franc Puhner — Brežice: „Naj najprej pojasnim, da se koordinacijski odbor pri OK SZDL v Brežicah ni spuščal v posamezne probleme te ali one delovne organizacije. Za

Franc Puhner

to je bila imenovana komisija pri izvršnem svetu občinske skupščine, mi pa smo se osredotočili predvsem na ugotavljanje, kako se družbenopolitični dejavniki vključujejo v uresničevanje stabilizacijskih ukrepov, predvsem dogovora o pridobivanju in razporejanju dohodka. To je v naši občini potekalo brez kakih izpadov. Izvršni svet je imel pravico dopuščati tudi prekoračitve, s tem da nam je dal v presojo, če so njegovi predlogi sprejemljivi ali ne.

Zaupanih nalog smo le lotevali učinkovito, saj smo aktivirali vse družbenopolitične dejavnike in skupščino ter pri tem pazili, da ni prišlo do prepletanja istih problemov. Na pobudo koordinacijskega odbora se je izvršni svet občinske skupščine posebej anagaziral pri reševanju problemov v Opekarni in Termah. Oba tozda sta zabredla v težave in zaključila poslovno leto 1980 z izgubo. Izgubo zdravilišča Čateške Toplice bo krila SOZD Emona, medtem ko bo za 7 milijonov dinarjev izgube v Opekarni treba iskati vire v občini in republiki. Posledica izgube v anhovskem tozdu, je po mojem mnenju prepozna odločitev za družbeno varstvo, saj deluje tam šele od 1. novembra.”

Rekorden izvoz

Alojz Zakrajšek, Ribnica: „Največji prispevek k stabilizaciji v minulem letu v naši občini je, da so se delovne organizacije zavestno v še večji meri usmerile v izvoz. Celo INLES je že pozitiven pri izvozu. Po podatkih za 9 mesece smo izvozili še enkrat več kot uvozili, računamo pa, da bodo podatki za vse leto, ki zdaj še niso znani, vsaj taki, če ne še ugodnejši.”

Alojzija Zakrajšek

Kot celota smo tudi usklajeni z dogovori o razporejanju sredstev za osebne dohodke, splošno in skupno porabo. Pri skupni porabi je zaskrbjujoče le zdravstvo, ki ima precej izgub in neplačanih računov, ker je opravilo več del, kot je bilo samoupravno dogovorjeno. To bo treba zdaj urediti preko svobodne menjave dela z vsemi delavci v OZD na območju občine.

Na naših sestankih smo obravnavali še pripravo planskih dokumentov. Pri tem smo ugotovili, da je pri planiranju dosežen viden napredek v primerjavi z zadnjim srednjeročnim obdobjem. Srednjeročni plan je dokaj stabilizacijski, ugotovili smo le, da so v prvih letih predvidene prevelike investicije in bodo prišle nekatere na vrsto šele proti koncu srednjeročnega obdobja.

Še bodo odrekanja

Rudi Gruden, Kočevje: „Naš odbor za stabilizacijo je lani usmeril svoje delovanje predvsem na tri področja, in

sicer: resolucijsko delitev osebnih dohodkov in varčevanje pri drugih stroških (kilometrini, dnevnica, reprezentanca, reklamni stroški), investicije in izvoz.

Za prvo skupino smo v prvih mesecih lani ugotavljali tudi občutna odstopanja, na primer pri AVTU in Tekstilani, pa tudi pri nekaterih manjših porabnikih družbenih

Rudi Gruden

sredstev. Povsod so nato osebne dohodke in druge izdatke usklajali, tako da ob tritrtletju prekoračitev ni bilo, menimo pa, da jih tudi ob koncu leta ni bilo.

Pri investicijah je Melamin sprva sicer imel pokritje, kasneje pa je prišlo do podražitev, a so le uspeli znova dobiti pokritje. Gradnjo večnamenske poslovne stavbe, v kateri bi bil tudi računski center, pa smo morali odložiti.

Uvoz smo sicer krili z izvozom in dosegli, da so nekatere OZD prvič v svoji zgodovini zabeležile izvoz, druge pa so prav lani izvozile precej več kot prejšnja leta (Itas, Trikon, Tekstilana). Le Melamin uvozi precej več, kot izvozi, vendar prav s tem privarčuje gospodarstvu precej deviz, ker ni treba uvažati polizdelkov. Prav pri Melaminu prihaja pri uvozu surovin včasih do zastojev oziroma do groženj, da bo treba začasno prenehati s proizvodnjo, potem pa se vse kratkoročno reši, treba pa bo najti trajno rešitev.

Pri akciji okoli reprezentativnih stroškov, reklame itd. menim, da smo sicer privarčevali le malo, akcija pa je kljub temu v redu, ker se navajamo varčevati.”

Zastoji pri naložbah

„Da so stabilizacijska prizadevanja v naši občini obrodila sadove, pove že podatek, da so v večini organizacij združenega dela dosegli ali celo presegli plane proizvodnje, na zadovoljivi ravni pa sta tudi ekonomičnost poslovanja in produktivnost,” pravi Jože Mrzljak, predsednik koordinacijskega odbora za spremljanje stabilizacijskih prizadevanj pri OK SZDL Črnomelj. Vendar brez težav tudi v črnomaljski občini ne gre. Tako so nekatere delovne organizacije odvisne od uvoza reprodukcijskega materiala, za kwr pa veljajo stroge omejitve. Beltova livarna je zaradi pomanjkanja surovin večkrat stala, težave je imel tudi Belsad.

Jože Mrzljak

„Kljub temu pa so podatki o gospodarjenju spodbudni, izvoz pa se je lani v primerjavi z letom poprej povečal kar za 56 odstotkov.” Vendar so uvozne težave in podražitve povzročile tudi zastoje pri načrtovanih naložbah: od 27 planiranih objektov je prišlo do začetka del pri sedmih, kar je — gledano vrednostno — manj kot tretjina načrtovanih.

„Razveseljivi so uspehi pri prizadevanjih za večjo proizvodnjo hrane, saj se je v družbenem sektorju kmetijstva podvojil stalež pitane govedi, druga se dolgoročno povezuje z dobavitelji krmil, krepijo se tudi kooperacijske vezi med zadrugo in kmeti,” pove Mrzljak. „Letos se bomo izogibali napakam, ki so se ponavljale lani; gre za strožji nadzor nad izvajanjem investicij, zlasti v neproizvodni dejavnosti; pravočasno preskrbo z reprodukcijskimi materiali; doslednje bomo spremljali izvajanje stabilizacijskih programov in zaostrili odgovornost na tem področju.”

Vse naložbe krite

„Med poglavitnimi uspehi stabilizacijskih prizadevanj v krški občini je nedvomno ta, da se je investicijska dejavnost umirila v okvirih zagotavljenih sredstev. Že na začetku dela koordinacijskega odbora za stabilizacijo smo zahtevali zmanjšanje naložb v negospodarstvu. Ugotavljamo tudi, da se je delitveno razmerje izboljšalo v korist skladov za 3 odstotke,” je poudaril predsednik koordinacijskega odbora za stabilizacijo pri krški občinski konferenci SZDL Herman Pregl.

Stejejo za uspeh, da so tisti, ki so bili dolžni spremljati in ukrepati — to je izvršni svet s strokovnimi službami — sprotno reagirali. Sodelovanje vseh družbenopolitičnih organizacij je zaokroževalo rezul-

Herman Pregl

tat. „Redno sem informiral razne organe; ob pripravi resolucije za leto 1981 pa smo najprej analizirali devetmesečno gospodarjenje, in ko smo ugotovili, da je uvoz za 20 odstotkov presegal izvoz, da je potrebno doseči ugodnejše razmerje. Letošna resolucija tako predvideva celotno pokrivanje uvoza z izvozom,” pripoveduje Pregl. Pojasni, da je bilo doslej precej ekstenzivno zaposlovanje; več let je bila rast 4- do 5- odstotna, letošnja je usklajena z republiko in znaša od 1,8 do 2 odstotka. Krški koordinacijski odbor je tudi spremljal in proučeval vzroke za motnje v preskrbi. Morda tudi tu tiči razveseljiva ugotovitev, ki jo je na zadnji partijski konferenci povedal sekretar Jože Peterkoč, češ da bo krški izvršni svet kmalu ustvaril dvomesečne zaloge.

Izjave zapisali: Andrej Bartelj, Jože Princ, Pavel Perc, Zdenka Lindič-Dragaš, Jože Simčič, Jozica Jpey in Alfred Železnik

TELEVIZIJSKI SPORED

6. III.

petek

1

8.45 TV V SOLI (Ponovitev ob 10.00)

14.55 TV V SOLI

17.25 DRUŽINA SMOLA, risanka

17.50 DOMAČI ANSAMBLI: Primorski fantje

18.15 OBZORNİK

18.25 SAH izobraževalna oddaja

Jugoslavija je šahovska velesila, če bi merili njene moči po številu mednarodnih mojstrov in velemojstrov. Pa tudi po množičnosti je šah na visokem mestu, zato je prav, da se s to kraljevsko igro seznanimo še več ljudi. Ljubljanska televizija bo šah predstavila v nekaj serijah, v katerih bodo gledalci spoznali nekaj zgodovino in razvoj šahovske igre. Strokovno besedilo je napisal Boris Kutin.

Oddaja velja posvetiti nekaj pozornosti, saj se letos pripravlja največji

šahovski dogodek, boj za naslov svetovnega prvaka, zato poznavanje te igre res ni odveč.

18.45 ZA NAŠEGA OTROKA: Kakšen bo moj otrok, ko odraste?

19.15 RISANKA

19.24 TV NOCOJ

19.30 TV DNEVNIK

20.00 SREČNO, TUJKA, avstralska nadaljevanka

20.55 MUPPET SHOW: Cheryl hadd

21.20 V ZNAMENJU

21.35 NOČNI KINO: Ljubljanka

Amerike, ameriški film

Današnji film je dokumentarni prikaz življenja nekdanje slavne ameriške igralkice Mary Pickford, ki velja

za prvo veliko zvezdo v kraljestvu filma. 23 let je slovela kot ameriško sladko dete in bila nesporna kraljica filmskega platna, danes pa zanjo skoraj nihče več ne ve. Film povezujeeta Henry Fonda in Mary Pickford sama.

2

16.40 Poročila - 16.45 SP v umetnostnem drsanju v Hartfordu, moški - 17.45 Naši pesniki - 18.15 Namesto top liste - 18.45 Zgodbe

Radivoja Domanovića - 19.30 Dnevnik - 20.00 Porota, dokumentarna oddaja - 20.45 Zagrebška panorama - 21.10 Narodna glasba - 21.40 Kultura srca

7. III.

sobota

1

8.05 POROČILA

8.10 SVIGA SVAGA, vrtec in obisku

8.25 LOLEK IN BOLEK, poljska risanka

8.35 Z BESEDO IN SLIKO: Storz-kovo popoldne, Vrtnice

8.45 TOVARIŠIJA, mladinska nadaljevanka

9.15 PISANI SVET

9.45 DOKUMENTARNA ODDAJA

10.15 OD REFLEKSA DO LOGIKE: Čas iskanj in zorenja

10.45 LIGABUE, zadnji del nadaljevanke

11.50 LJUDJE IN ZEMLJA, ponovitev

12.30 POROČILA

12.55 NOGOMET: Sarajevo: Slo-boda, prenos

14.45 MLADINSKI FILM

16.10 POROČILA

16.15 SP V UMETNOSTNEM

DRSANJU, ženske prosto

17.15 KOŠARKA: prenos tekme

Partizan: Cibona

18.55 NAŠ KRAJ

19.10 ZLATA PTICA

19.15 RISANKA

19.30 TV DNEVNIK

20.00 PRVA SOBOTA, glasbena oddaja

V tretji oddaji iz serije Prva sobota bodo peli: Momi Kovačič, Alenka Pinterič, Oto Pestner, Ditka Haberl in New Swing kvartet. Kot nov pevec se bo predstavil Roman Ogrin iz Trziča, kot jazzist pa pianist Silvo Sting. Tri skupine: Vatrni poljubac, Vrijeme in Pomaranča bodo popestrile glasbeni del programa, medtem ko bo šaljivi del v rokah Tofa in ustvarjalca risank

Mordilla ter kratkih filmov R. Ranfla.

21.00 CIRKUS

21.25 NASILNO DEKLE, ameriški film

V filmu režiserja Alana Paku je dogajanje vrtiljaki okoli kletpetave, a ne preveč samozavestne študentke, ki si želi nabrati izkušnje z moškimi in zato pripravlja razne vrste prireditev in srečanj. V glavni vlogi nastopa Liza Minelli.

23.40 POROČILA

8. III.

nedelja

1

9.15 POROČILA

9.20 OTROŠKA MATINEJA

10.10 NA VRAT NA NOS, nadaljevanka

11.10 TV KA ŽIPOT

11.30 NARODNA GLASBA

12.00 KMETIJSKA ODDAJA

13.00 JUGOSLAVIJA, DOBER DAN

13.35 POROČILA

15.10 ATLETIKA: Ulični tek ob Dnevu žena, prenos iz Velenja

16.00 POROČILA

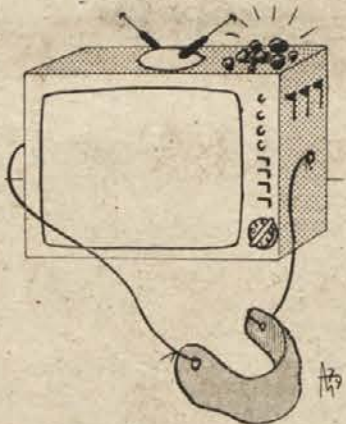
16.05 BIJELO POLJE, dokumentarna oddaja

MESTNA URA

16.50 ŠPORTNA POROČILA

17.00 MAYERLING, francosko-angleški film

Film Meyerling so posneli po zgodovinskem dogodku, točneje po ljubezenski tragediji, ki še danes velja za eno najbolj nenavadnih v novejši evropski zgodovini. Gre za ljubezen med Rudolfom Habsburškim avstrijskim prestolonasled-

nikom in Marijo Vetsero, ki po stanu ni bila primerna partnerica, zato se ljubimca odločita za samomor v gradu Meyerling. Dogodek so v kraljevski družini dolgo poskušali prikriti, vendar je javnost vseeno zvedela zanj. Film je režiral T. Young, v glavnih vlogah pa nastopajo: O. Shariff, C. Daneuve, J. Mason, Ava Gardner idr.

19.15 RISANKA

19.30 TV DNEVNIK

20.00 SVETOZAR MARKOVIĆ, nadaljevanka M. Milankova

Svetozar Marković je ena izmed najpomembnejših osebnosti v

srbskem političnem življenju 19. stoletja. Velja za ustanovitelja socialističnega gibanja in teoretičnega realizma v srbski književnosti. Nada ljevanka, ki bo prikazala v sedmih delih njegovo življenje, je pripravil M. Milankov, posnel pa režiser E. Galić.

21.00 OČETJE SAMOHRANILCI

21.45 NA SVOJ NAČIN

21.45 V ZNAMENJU

22.05 ŠPORTNI PREGLED

9. III.

ponedeljek

1

8.45 TV V SOLI: TV Koledar, Kolesa, Kultura govora in branja, Sodobna afriška književnost

10.00 TV V SOLI: Materinščina, Risanka, Zemljepis, Zgodba, Iz arhiva šolske TV, Zadnje minute

14.55 TV V SOLI (ponovitev)

15.45 SP V UMETNOSTNEM

DRSANJU, posnetek zaključne revije

17.45 POROČILA

17.50 MINI GODCI V GLASBENI

DEŽELI

18.00 NARAVA IN CLOVEK: Divji sadeži, hrana in zdravilo Četrta oddaja iz tega ciklusa je posneta v

glavem v Sloveniji, kjer so beograjski televiziji poiskali zanimivosti iz naravnih rezerv hrane in zdravil, posneli nekaj zanimivih razgovorov z našimi ljudmi in vse popestrili s čudovitimi motivi alpskega in kraškega sveta. Škoda le, da so izvirno slovensko besedo brisali, zato so naknadno slovenjenje marsikoga zmotilo.

18.35 OBZORNİK

18.45 MLADINSKA ODDAJA

19.15 RISANKA

19.24 TV NOCOJ

19.30 TV DNEVNIK

20.00 TV DRAMA: DRUŽINSKI ALBUM, drama M. Peakića

21.05 KULTURNE DIAGONALE

21.45 V ZNAMENJU

17.10 TV dnevnik v madžarščini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Pravljica - 18.15 Znanost, neznana Jugoslavija - 18.45 Telesport - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Znanost - 20.50 Zagrebška panorama - 21.15 Trnje in blato, španska nadaljevanka - 22.10 7 + 7, ponovitev zabavnoglasbene oddaje

ZAKONSKI TRIKOTNIK

2

10. III.

torek

1

9.00 TV V SOLI: TV koledar - Živim v majhnem mestu - Nevarna vojska

10.00 TV V SOLI: Prirodopis, Risanka, Književnost in jezik, Zgodba, Glasbena vzgoja, Zadnje minute

16.05 SOLSKA TV: Slikar in njegovo veselje, Prostor v filmu

Današnja oddaja prikazuje vlogo umetniške slike v raznih slogovnih obdobjih. Vsaka umetnina pripada svoji dobi, katera ji daje pečat, hkrati pa umetnina na svojski način o nji v kasnejšem obdobju. Druga oddaja pa govori o postavitvi filmskega prostora, ki je stvar scenografa.

17.10 POROČILA

17.15 LOLEK IN BOLEK, poljska

risanka

17.25 SLOVENSKE LJUDSKI PLESI: Koroška

17.55 MALI SVET

18.25 OBZORNİK

18.35 S TITOM IN VRHOVNIM ŠTABOM

Za slehernega borca naše vojske je bilo srečanje s Titom izjemno doživetje, nekaterim pa so vojni dnevi tekli stalno ob našem legendarnem voditelju. To so bili borci zaščitnega bataljona, ki so spremljali vrhovni štab vse od leta 1941 naprej. Oddaja bo predstavila nekaj teh borcev, ki bodo obudili tudi spomine na manj znane dogodke in življenje te posebne enote.

19.15 RISANKA

19.30 TV DNEVNIK

20.00 SKUPNO: Oddaja jugoslovanskih TV studiov

21.05 ZGODBA O VITEZU DES GRIEUXU IN O MANON LESCAUT, francoska nadaljevanka

22.00 V ZNAMENJU

22.15 VIOLONČELIST ANDREE NAVARRA

Spet sodobno delo

Črnomaljska gledališka skupina kmalu na odru s Hadžičevim „Človekom na položaju“ – Predvidena so gostovanja

Gledališka skupina črnomaljskega kulturnega društva Mitana Jarca, ki je lani po večletnem zatišju spet oživela in stopila pred občinstvo s Partljičevimi „Ščukami“, se je odločila v letošnji sezoni postaviti na oder komedijo „Človek na položaju“ Tadija Hadžiča. Tako ostaja zvesta sklepu, da bo svoj program vključevala predvsem dela sodobnih avtorjev. Meni namreč, da s sodobnimi stvaritvami lahko naveže najpristnejši stik z okoljem oziroma gledalci.

„Človeka na položaju“ pripravljajo črnomaljski gledališničniki pod vodstvom režiserke Ane Starešinič že kaka dva meseca. Medtem je dozorelo vse, kar sodi na predstavno – scena, glasba, kostumi in druga oprema. Premiera bo predvidoma v nedeljo, 8. marca. V marcu – aprilskem obdobju naj bi s to Hadžičevo komedijo gostovali na drugih belokranjskih odrih, nastopili pa

tudi v okviru medobčinske kulturne akcije „Spoznajmo se“, ki poteka od januarja v dolenski regiji.

Črnomaljski gledališničniki se od premiere do premiere prebijajo, premagujoč številne težave. Se vedno ugotavljajo, da ni dovolj ljudi, ki so pripravljeni ljubiteljsko delati. Po tako dolgem zatišju so se mnogi odvadili, da veljajo na gledališkem področju nekatere zakonitosti, saj je uspeh možen le tedaj, kadar je skupina nenehno z nečim angažirana. Največji problem je vsekar s prostori. Delovne razmere skupine trenutno lajša razumevanje osnovne šole Mjake Šobar – Nataše in vitca na Cardaku, kjer se člani tudi sestajajo na vajah. Z vajami na odru pa je že precej drugače, povezane so z velikimi stroški. Tako je vsaka predstava že sama po sebi uspeh zase.

V Trebnjem, na Mirni in v Mokronogu XI. srečanje slovenskih lutkarjev

Na zaključnih prireditvah tradicionalnega srečanja bo nastopilo 17 lutkovnih skupin – Zadnji dan srečanja bo v Trebnjem tudi delovna skupščina slovenskih lutkarjev

V Trebnjem, na Mirni in v Mokronogu bodo od srede do sobote prihodnji teden zaključne prireditve XI. srečanja slovenskih lutkarjev. Nastopilo bo sedemnajst skupin oziroma lutkovnih gledališč iz raznih krajev Slovenije in iz Poljske. Zadnji dan bodo opravili v Trebnjem IX. delovno skupščino lutkarjev, na kateri bodo sprejeli delovni program za leto 1981 in se pogovorili o trdnější medsebojni povezanosti.

XI. lutkovno srečanje bodo začeli gostitelji, in sicer lutkovna skupina mirenske osnovne šole, ki bo nastopila v sredo, 11. marca, ob 18. uri v trebnjskem kulturnem domu z Gruen – Dolinarjevo „Rdečo kapičo“. Za Mirenčani bo nastopilo amatersko lutkovno gledališče iz Velenja z delom „Kosovirja na letiči žici“ Svetlane Makarovič.

V četrtek, 12. marca, bodo prireditve ves dan. Na Mirni bodo nastopili: lutkovna skupina VVZ iz Soštanja s Florianovo igro „Kako je hotel medvedek od blizu zvezde gledati“, lutkovno gledališče Jožeta Pengova iz Ljubljane z „Abrakadabro“ in skupina KUD Karla Pahorja iz Pirana z „Račko“ Nine Germetove. Popoldne bosta prireditvi v Trebnjem, nastopili pa bosta lutkovno gledali-

šče iz Kamnice z Driml – Varlovim „Carobnim sopotkom“ in lutkovno gledališče iz Maribora s „Festivalom zvonil in ropotil“ Jane Kolaric.

V soboto, 14. marca, bodo vse prireditve v trebnjskem kulturnem domu. Lutkovna skupina Skrat iz Knurova (vojvodstvo Katowice) na Poljskem bo uprizorila „Vesele medvedke“, lutkovna skupina KPD iz Šmihela Kipling – Vladičinovega „Radovednega slončka“ in lutkovna skupina VVZ iz Murske Sobote Zupančič – Rošovo delo „Ciciban teče v zeleni dan“.

SPORAZUM VELJA

Skupna komisija podpisnic samoupravnega sporazuma o štipendiranju v naši republici je sprejet in velja, saj ga je do 24. februarja podpisalo že 42 občin. Sporazum uveljavlja vrsto novosti, še posebej za same štipendiste. Bistvene novosti tega samoupravnega sporazuma bodo obrazložili predstavnikom sredstev javnega obveščanja na današnji novinarski konferenci v Ljubljani.

kultura in izobraževanje

Nastop mladih

V Sevnici pripravljajo srečanje mladih literatov

V sevnjski občini je precej mladih, ki se poskušajo z literarno besedo. Svoje besedne izdelke največkrat objavljajo v „Mladem svetu“, glasilo občinske konference ZSMS. Ustvarjalnost bi prišla še do večje veljave, če bi bilo sodelovanje z literarnimi začetniki bolj organizirano. Prav zato sta se ZKO sevnjske občine in občinska konferenca ZSMS odločili prirediti sredi marca prvo srečanje mladih literatov.

Najboljše literarne prispevke bodo nagradili, stvaritve sodelujočih avtorjev pa bodo na literarnem večeru predstavili člani sevnjskega Odra mladih. Ob tej priložnosti bodo izdali posebno število glasila „Mladi svet“.

ALBERT FELICJAN

Zgovorni dokumenti o gostilnah

O razstavi v Dolenski galeriji za katero je gradivo izbrala in ga uredila Slavka Ložar

Gostilna ni bila nikoli zgolj zatočišče žejnih in lačnih, vesele in žalostnih, družabnih in ostamljenih ljudi. Od nekdaj je bila nekaj več, vsaj kraj, kjer so se obiskovalci pomenkovali, si zaupali svoje življenjske tegobe in radosti. V gostilni zaneteno družabno življenje je dajalo pomemben utrip naseljem. Za gostilniškimi omizji so se rojevali pomembni načrti in sklepi, prenekatere kulturno, gospodarsko ali politično dejanje se je zaiskrilo v gostilni. Pa ne samo to, same gostilne so postale nepogrešljiva kulturna žarišča, prirejale so koncerte, razstave, dramske uprizoritve. Linhartov „Matiček“, je denimo, doživel slovenski krst prav v gostilni, pa tudi znana umetniška razstava, ki je pomenila nekakšen vrh „novomeške pomladi“, je bila postavljena v gostilni.

V življenju in razvoju Novega mesta so imele gostilne pomembno vlogo. V Trdinovih časih jih je bilo samo v Kandiji toliko, da je znameniti pisatelj in narodopisec videl gostilno malone v vsaki hiši. Bile so ena najslavnejših novomeških značilnosti, postale so nekakšna etnična znamenitost Dolenske. Sila zanimiva je še posebej njihova zgodovina. Kako mozaično pestra je bila in je usoda novomeških gostiln in gostilničarjev, pokaže tudi etnološka razstava „Novomeške gostilne in gostilničarji od konca 18. stoletja do druge svetovne vojne“, od prta do minulega petka v v Dolenski galeriji. Razstavljenih je obilo fotografij, ki kažejo nekdanje bolj ali manj slavne novomeške gostilne odzunaj in odznotraj, gostilničarje, njihove družine in kajpada tudi zanimive dogodke (semanje dneve), od katerih so imeli majhno korist tudi gostilničarji. Življenje gostiln bi si težko zamislili brez posebnosti, ki so jih obiskovalci, zato je razstava dopolnjena tudi s takimi eksponati. Poleg tega je razstavljenih nekaj gostilniških predmetov iz starejših in še starejših časov.

Glavni delež pri razstavi je opravila Slavka Ložar iz Dolenskega muzeja, ki je za zbiranje in dokumentiranje tega, kar je videti v

galeriji in za katalog, ki je izšel za otvoritve razstave, potrebovala celi dve leti. Trud se je v celoti izplačal, saj je razstava doživela že ob otvoritvi, na kateri je sama označila namen in pomen take prireditve, slovesnost pa je lepo dopolnil basist Ladko Korošec z neponovljivo recitacijo Kettejeve pesmi „Pijavec“, sprejem in odobravanje, kakršnega bi si prireditelji drugih razstav gotovo še želeli. Sicer prostorna velika galerijska dvorana je bila v petek zvečer skoraj premahna in pretesna, da bi lahko sprejela vse

KO SE JE „TRLO“ GOSTILN – Več sto fotografij gostiln in gostilničarjev ter številni drugi eksponati, razstavljeni v Dolenski galeriji, so zgovorne priče zgodovine novomeškega gostilničarstva v zadnjih dveh stoletjih. Posebno pašo za oči predstavlja gostilniško posodje iz raznih obdobj. (Foto: I. Zoran)

V pripravah se tu in tam še zatika

V Novem mestu že pripravili predlog razpisa za vpis v oddelke usmerjenega izobraževanja. – Kaže, da bo kadrovskih štipendij naposled le dovolj

Mreža šol, ki je na Dolenskem in v Posavju povzročila toliko burnih razprav, je dala Novemu mestu možnost, da izšola mladino, v nekaterih usmeritvah pa tudi odrasle, za opravljanje kakih 50 različnih poklicev. Največ poklicev, okoli 20, je predvidenih v kovinsko-predelovalni usmeritvi.

Občinska izobraževalna skupnost je že pripravila predlog razpisa za vpis v programe usmerjenega izobraževanja za šolsko leto 1981/82. Predvideva, naj bi bilo v oddelkih srednjega usmerjenega izobraževanja 1230, v oddelkih s skrajšanim programom pa 120 sedanjih osnovnošolskih osmošolcev. V izobraževanje bi bilo vključenih tudi 360 odraslih, od tega 270 v oddelke srednjega, 60 skrajšanega in 30 nadaljevalnega programa.

Se vedno pa ni razčiščeno, kakšne dislocirane oddelke naj bi imeli v Novem mestu in koliko naj bi jih bilo. To vprašanje je zelo pomembno, zato med drugim še vedno poteka akcija, da bi v Novem mestu omogočili izobraževanje za trgovske poklice. Predvideni oddelki naj bi bili pri sedanjem ekonomsko-administrativnem šolskem centru. Zainteresirani so ponovno vložili zahtevo pri skupščini PIS za blagovni in denarni promet, da bi odobrila tovrstno izobraževanje v Novem mestu.

V pripravah na prehod na usmer-

obiskovalce. Povsem razumljivo je, da so ta večer sestavljali občinstvo predvsem gostinski, turistični in drugi delavci, poleg njih pa seveda še mnogi drugi, ki so se hoteli na svoje oči prepričati, kaj je zanimivega ohranjenega in zbranega o minulih zlatih in manj zlatih obdobjih novomeškega gostilničarstva.

Razstava bo odprta do 27. marca. Če bi jo sodili po otvoritvenem dnevu, bi mogli že zdaj zapisati, da utegne biti ena najbolj obiskanih razstav vseh časov v Novem mestu. I. ZORAN

Zapora možnosti?

Za nami sta prva dva meseca nove kulturne petletke, v Novem mestu pa si še vedno belijo lase s sestavljanjem denarnega načrta za preživetje kulture v prvem letu te petletke. Razmere niso niti malo naklonjene, zato grozi celo krčenje programov. V kulturnih organizacijah se kajpada ne morejo sprijazniti s tako „napovedjo“.

LUDVIK TONČIČ, Dolenski muzej: „Lani je naš muzej dobil v upravljanje novi oddelki NOB in ljudske revolucije. Sredstva se mu zavoljo tega niso bistveno povečala. To, kar naj bi dobili letos, ne bo zadostovalo, bil bi korak nazaj, ki pa si ga najbrž ne bi smeli dovoliti. Ali pa bomo vendarle morali razmišljati o krčenju delovnih programov?“

NATAŠA PETROV, študijska knjižnica Mirana Jarca: „Lani je bila knjižnica deležna dodatnih sredstev za nakup knjig. Dobili smo več kot milijon dinarjev za povečanje knjižnega sklada. Pri dobitve se bogato obrestuje. Letos na kaj takega ne moremo računati, poleg tega pa je za kakih 100 odstotkov zmanjšan republiški kriterij za nakup knjig. Nova obveznost naj bi bila ena nova knjiga na 12 prebivalcev (do zdaj 6). Sprememba (na slabše) je v nasprotju z dejstvom, da je knjižničarstvo prednostna dejavnost v novem obdobju.“

jeno izobraževanje pa se zatika tudi na nekaterih drugih področjih. Problem se je pojavil pri razpisu kadrovskih štipendij. V primerjavi z minulim letom je bil odziv tokrat zelo slab. Medtem ko je bilo v šolskem letu 1980/81 944 razpisanih štipendij in sklenjenih učnih pogodb, je bilo letos najprej prijavljenih vsega 393 štipendij. Po akciji, ki je nujno morala slediti takemu stanju, so se stvari obrnile na boljše.

Trenutno je razpisanih 712 štipendij, menijo pa, da ta številka ni dokončna, saj bi se morali lanskemu razpisu vsaj približati, če ga že ne bi dosegli ali presežli.

Sepajo tudi priprave v združenem delu pri zagotavljanju možnosti za izpeljavo proizvodnega dela in proizvodne prakse za učence usmerjenega izobraževanja. Ni še ustreznih dokumentov, ki bi to zadevo pomagali urediti. I. Z.

Kako streti trdi oreh?

Presežek poldruga milijona bo kulturna skupnost vrnila združenemu delu – Letos manj denarja kot lani

Tudi na prvi letošnji seji skupščine novomeške kulturne skupnosti, ki je bila 27. februarja v Novem mestu, so kot na vseh prvih v letu pri obravnavi zaključnega računa ugotovili, da je združeno delo prispevalo več, kot je poraba dovoljevala. Sklenili so, da presežek 1,6 milijona dinarjev vrnejo združe-

no delu po ključu, ki ga bodo izbrali v vseh sish.

Podatki zaključnega računa kažejo, da so vse poklicne kulturne ustanove dobile v celoti planirana sredstva ter da so jih tako tudi porabile za uresničitev svojih programov. Pri obravnavi pa so delegati pogrešali poročila teh ustanov.

Iz zaključnega računa je videti, da se pri poravnavi obveznosti nado zatakne, ko gre za sredstva, katera združuje republiška kulturna skupnost za dejavnosti nacionalnega in regionalnega pomena.

Na pretrd oreh so delegati naleteli pri obravnavi delovnega gradiva za sestavo finančnega načrta za letošnje leto. Izvršni odbor je sicer pripravil tri možne inačice izračuna porabe sredstev, vendar po nobeni ne more novomeška kulturna skupnost z razdelitvijo sredstev zase in za republiško priti na zeleno vejo, kakorkoli se izračun obrača, vsakič ostane naš občinski skupnosti manj denarja kot lani. Kaj pomeni to ob splošno zvišanem cenah za vsakršno dejavnost, je odveč pisati. Delegati so se na seji dogovorili, da bodo kulturne ustanove pripravile ustrezno zmanjšane programe, za katere se bodo odločali na naslednji seji skupščine.

Prihodnjič se bo skupščina sestala pod novim predsednikom Marjanom Močivnikom, ker dosedanja predsednica Staša Vovk prevzema posle tajnika skupnosti. MiM

Marjan Močivnik, novi ravnatelj OŠ Šentjernej, poslej v. d. tajnika v izobraževalni in predsednik skupščine v kulturni skupnosti.

„Slavčki“ vrnili obisk

Skupni koncert pobratenih zborov „Slavček“ iz Trbovelj in zbora Industrije motornih vozil

Pretekli petek zvečer so v rdeči dvorani novomeškega Doma JLA potrdili nedavno sklenjeno pobratenje pevci mešanich pevskih zborov „Slavček“ iz Trbovelj in zbor Industrije motornih vozil iz

Novega mesta. Zbora sta pobratena od lanskega dneva JLA, ko so Novomeščani gostovali v Trbovljah. Ideja o pobratenju pa je nekaj mesecev starejša in se je porodila na zadnjem šentviškem taboru.

Dvorana je bila zasedena do zadnjega kotička, za kar so poskrbeli delavci IMV in drugi ljubitelji kvalitetne zborovske pesmi, ki jo lahko ponudi le zbor, ki prav letos slavi tridesetletni jubilej. Čeprav imajo Trboveljčani v svoji kroniki zapisanih 570 nastopov po vsej naši domovini in zunaj naših meja, v Novem mestu še niso gostovali, zato so bili petja pred dolenskim občinstvom veselje. Pod vodstvom zborovodje Jožeta Skrinarja so v prvem delu nastopa zapeli pesmi Gallusa, Brahmsa in Smetane, iz repertoarja, ki je med zbori v novomeški občini skorajda neznan. Drugi del nastopa so zaključili z narodno, umetno in partizansko pesmijo, ki jo uspešno goji tudi mešani zbor IMV. Ta je pod vodstvom Slavka Raucha nastopil za gosti iz Trbovelj. Zadnje tri pesmi so pobrateni zapeli skupaj. Večer sta prijetno popestrila amaterska dramska delavca iz Trebnjega Zvonka in Jože Falkner.

PESEM POBRATENIH – Na koncu koncerta so skupaj stopili „Trboveljski slavčki“ in „Imvečani“ in s skupno pesmijo potrdili nedavno sklenjeno pobratenje. (Foto: J. Pavlič)

Kajuhove nagrade

V Ljubljani so pred kratkim podelili letošnje Kajuhove nagrade. Dobili so jih: akademska slikarka Marjanca Jemec – Božič, dolgoletna sodelavka revije „Kurirček“, za ilustracije v več mladinskih knjigah; magister Boris Mlakar za knjigo „Domobranstvo na Primorskem“; Stane Sinkovec, pisec študije „Dachauskega zbornika“; publicist, književnik in raziskovalec France Filipič za zbornik „Poglavja iz revolucionarnega boja jugoslovanskih komunistov v letih 1919 – 1941“. Tokrat niso nagradili nobenega literarnega dela, ker je imela žirija, kakor je poudaril njen predsednik dr. Avgustin Lah, opraviti s prejšnjim izborom takih predlogov.

OHRID

REKREACIJA – ZDRAVJE – ODDIH

Ohridsko jezero postaja vsako leto bolj priljubljena izletniška točka Slovencev. Do sedaj jih je samo Kompas prepeljal že 15.000. Ohrid s svojim morjem – kot domačini pravijo

svojemu jezeru – je deležen mednarodne zaščite in pomoči pri urejanju in vzdrževanju kulturno zgodovinskih znamenitosti svetovnega slovesa. Poleg tega pa Ohrid slovi tudi kot idealno klimatsko področje na katerem se srečujejo jadranska, egejska, kontinentalna in visokogorska klima. Srednja letna temperatura zraka je 11,4 stopinje Celzija z zelo blagimi prehodni iz enega letnega časa v drugega. Posebno ugodne so spomladanske in jesenske temperature med 15 in 20 stopinj Celzija. Relativno nizek zračni pritisk, mnogo sončnih dni, blagi vetrovi in nadmorska višina 695 metrov, nudijo odlične pogoje za preventivno zdravljenje astmatičnih obolenj, revme, srčnih boleznih in blagodejno vplivajo na človekovo počutje.

6-dnevni program obsega v odhodu in povratku polet z le-

KOMPAS
JUGOSLAVIJA

VIS

Otok legend, sonca in zgodovine

Vis je eden najbolj zanimivih otokov v Jadranskem morju in je bil vedno „ključ“ naše obale in naših otokov. Krasi ga bujno zelenje in toplo podnebje. Že od nekdaj pa je Vis otok ribičev in vinogradnikov. Ne bomo se zmotili, če rečemo, da ga tudi turizem ni obšel.

Razgibana zgodovina in narodi, ki so ga naseljevali so mu vtisnili svoje pečate. Mnogokrat je prehajal iz rok v roke, dokler ni postal med narodnoosvobodilno borbo leta 1943 partizanska baza, nato pa „glavno mesto“ nove Jugoslavije. Od antike pa do NOB spremljajo Vis legende. Legendarni junaki na čelu z maršalom Titom pa je najpomembnejši v zgodovini tega otoka, naših narodov in narodnosti.

Dvodnevni izleti vsebujejo prevoz z letalom Inex Adria, avtobusom in hidrogliserjem, ogled znamenitosti mesta Visa, obalo maršala Tita s spomenikom NOB na mestu, kjer je tovariš Tito prvič izgovoril znamenite besede „Tujega nočemo – svojega ne damo“.

– svojega ne damo“. Nadaljnja pozornost velja muzeju NOB z eksponati iz časa, ko je bil Vis središče NOB, številnim zgradbam, v katerih so delovala vodstva političnih organizacij in služb Vrhovnega štaba. Na sporedu je tudi ogled ostankov grškega mesta ISSA po katerem je Vis tudi dobil ime. Obiskovalci si bodo ogledali tudi Titovo špiljo ter polje, na katerem je bilo od junija do oktobra 1944 partizansko letališče. Obiskovalci bodo imeli tudi tovariška srečanja s člani Zveze borcev narodnoosvobodilne vojske ter mladino iz Komize in Visa.

Drugi dan obiska otoku Visu je namenjen fakultativnem izletu in ogledu znamenite „Modre špilje“ proti doplačilu 250 dinarjev. Ogled Komize pa zajema ribiški muzej, srednjeveško trdnjavo, spominski dom NOB in drugo.

ODHODI:
APRIL: 4., 11., 18., 25., 26.
MAJ: 9., 16., 23., 30.
JUNIJ: 6., 13., 20., 27.
CENA: 3.450 din

OHRID 6 dni

ODHODI ob nedeljah, POVRATKI ob petkih
MAREC: 22. in 29.
APRIL: 5., 12., 19. in 27.
MAJ: 2., 10., 17., 24., 31.
JUNIJ: 7., 14., 21., 28.
AVGUST: 30.
SEPTEMBER: 6., 13., 20., 27.
OKTOBER: 4., 11., 18.
NOVEMBER: 15., 22.
V MARCU 5 % POPUSTA!
POLNI PENZION! CENA POTOVANJA 4.300 DIN

talom DC-9 Inex Adria, polne penziona, ogled kulturno zgodovinskih zanimivosti Ohrida in avtobusni izlet ILINDEN. Izletniki se bodo popeljali po panoramski cesti od Ohrida preko planine Galičice do Prespanskega jezera. Med antičnimi spomeniki na našem ozemlju je znana Herakleja pri Bitoli, ki si jo izletniki tudi ogledajo. Končni cilj izleta pa je Kruševo z ogledom muzeja in spomenika Ilidenske vstaje.

Program predvideva tudi izlet po želji z ladjo do samostana sv. Naum proti doplačilu 250 din. Kompasovi gostje bodo prebivali v hotelu Biser v Strugi ob Ohridskem jezeru, ki nudi izredne rekreacijske možnosti. Plod dolgoletnega sodelovanja med Kompasom in hotelom Biser sta prvi izposojevalnici čolnov in dvokoles ob Ohridskem jezeru v organizaciji Kompas Hertz Rent a Car.

PRIJAVE IN INFORMACIJE:
KOMPAS NOVO MESTO, Novi trg 6, telefon: (068) 21-333, 23-404

Zdravstveno rekreacijski program

Proti doplačilu 300 dinarjev pa se gostje lahko udeležujejo aktivnega zdravstveno rekreacijskega programa, ki obsega:

1. Vsak dan jutranjo telovadbo
2. Rekreacijsko hojo ob obali Ohridskega jezera
3. Rekreacijsko vožnjo s čolni na pedala (Pedalino) po jezeru – 1 ura
4. Možnost izposojanja čolnov, kanujev, pedalov in jadrlnih desk
5. Možnost izposojanja dvokoles za izlete ob Ohridskem jezeru
6. Kegljanje (1 x tedensko organizirano)
7. Možnost uporabe športnih objektov v okolici hotela

izposojanje osebnih in tovornih vozil ter camp prikolic

OBALA MARŠALA TITA – Prostor, kjer je maršal Tito prvič izrekel znamenite besede „Tujega nočemo – svojega ne damo“.

HOTEL BISER – Cilj Kompasovih izletnikov na Ohridskem jezeru

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST OBČINE KRŠKO

razpisuje

v skladu z Zakonom o stanovanjskem gospodarstvu (Ur. l. SRS, št. 3/81) in Pravilnikom o kreditiranju stanovanjske graditve

JAVNI NATEČAJ iz sredstev vzajemnosti

- I. za posojila organizacijam združenega dela za nakup ali zidavo najemnih stanovanj din 16.100.000,00
- II. za posojila delavcem za nakup stanovanj v etažni lastnini ter posojila delavcem za gradnjo ali adaptacijo individualnih stanovanjskih hiš din 6.900.000,00
din 23.000.000,00

Skupaj

Posojila za nakup ali gradnjo najemnih stanovanj za delavce, ki nimajo stanovanj ali imajo neustrezna stanovanja, lahko najamejo temeljne ali druge organizacije združenega dela, samoupravne in družbenopolitične skupnosti, društva in državni organi (v nadaljnjem besedilu: organizacija), ki združujejo svoja sredstva za stanovanjsko graditev, iz sredstev vzajemnosti.

V natečaju lahko sodelujejo organizacije, ki bodo pridobile ali zgradile stanovanja v okviru Samoupravnega sporazuma o temeljih plana Samoupravne Stanovanjske skupnosti občine Krško za obdobje 1981–1985.

Vlogi za natečaj je potrebno priložiti:
– izjavo o izločanju sredstev vzajemnosti,
– srednjeročni program za reševanje stanovanjskih problemov svojih delavcev za čas 1981–1985,

– izjavo, koliko najemnih stanovanj želi kupiti s posojilom,
– izračun povprečnega mesečnega osebnega dohodka na zaposlenega v organizaciji za leto 1980,

– sklep samoupravnega organa, s katerim se dovoljuje najem posojila za nakup ali gradnjo najemnih stanovanj in se zagotavljajo sredstva za plačilo lastne udeležbe in za odplačevanje posojila. Sredstva morajo biti navedena zneskovno,

– kupoprodajno pogodbo, predpogodbo ali potrdilo o zagotovitvi nakupa najemnih stanovanj, ki jih kupuje,

– ceno za posamezno stanovanje z navedbo neto stanovanjske površine in skupno predvideno ceno za kupljena stanovanja ali gradbeno dovoljenje z investicijsko tehnično dokumentacijo in predračun, če organizacija sama gradi.

Višina lastne udeležbe se izračunava v odstotku glede na kupoprodajno vrednost stanovanj ter povprečni mesečni osebni dohodek na zaposlenega v organizaciji in znaša najmanj 20 % od višine zahtevanega posojila.

Prednost bodo imele organizacije, ki hkrati rešujejo več stanovanjskih problemov svojih delavcev, ki organizacije z nižjimi povprečnimi dohodki delavcev.

II.

Posojila za nakup stanovanja v etažni lastnini ali za gradnjo oziroma adaptacijo stanovanjske hiše lahko dobi delavec, ki združuje svoje delo pri organizaciji, ki združuje svoja sredstva pri TPB Enoti Krško, po določenih družbenega dogovora, ki nima lastnega primerne-

ga stanovanja in kupuje ali gradi stanovanje v okviru občinskega programa stanovanjske graditve in stanovanjskega standarda.

Vlogi za natečaj je potrebno priložiti:

1. za nakup etažnega stanovanja:
– izjavo svoje delovne organizacije, da ta združuje svoja sredstva vzajemnosti, in soglasje samoupravnega organa, da prosilec lahko najame posojilo iz sredstev vzajemnosti,
– potrdilo o kratkoročnih in dolgoročnih obveznostih iz osebnega dohodka (z navedbo stanja posojil) za vse zaposlene družinske člane,
– potrdilo o številu družinskih članov in izjavo, koliko družinskih članov se bo vselilo v novo stanovanje,
– potrdilo o povprečnem mesečnem osebnem dohodku za zadnje trimesečje za vse zaposlene družinske člane,
– kupoprodajno pogodbo, predpogodbo ali potrdilo o zagotovitvi nakupa stanovanja etažni lastnini z navedbo objekta, v katerem kupuje stanovanje in neto stanovanjsko površino.

2. ZA GRADNJO ALI ADAPTACIJO STANOVANJSKE HIŠE:

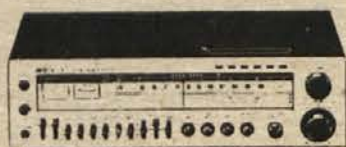
- enako, kot je navedeno za nakup stanovanja v etažni lastnini pod 1., 2., 3., 4., točko,
  - kopije varčevalnih in posojilnih pogodb,
  - fotokopijo ali overjeni prepis lokacijskega in gradbenega dovoljenja (adaptacijskega dovoljenja),
  - dokaz o lastništvu (zemljiškoknjižni izpisek),
  - izračun stroškov in vire sredstev za gradnjo ali adaptacijo stanovanjske hiše.
- Pri nakupu, gradnji ali adaptaciji stanovanja mora delavec – posojiljemalec sodelovati z lastno udeležbo, ki se izračuna v skladu s pravilnikom v odstotku glede na vrednost stanovanja in višino povprečnega osebnega dohodka na družinskega člana.
- Prednost za pridobitev posojila imajo prosilci, ki kupujejo stanovanje v etažni lastnini, sodelujejo z večjo lastno udeležbo, gradijo v usmerjeni gradnji, izpraznejo družbeno stanovanje ali imajo nizke osebne dohodke.

SPLOŠNI POGOJI

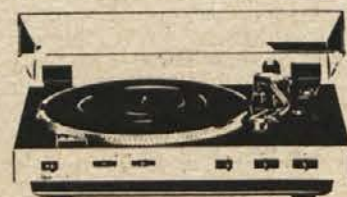
1. Obrestna mera je 6-odstotna.
- Začetek vračanja posojila je takoj po porabi, vendar najkasneje po poteku: 12 mesecev za organizacije in 6 mesecev za individualne prosilce od sklenitve posojilne pogodbe.
3. Vloge s priloženo zahtevano dokumentacijo bo sprejemala strokovna služba Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Krško, Cesta krških žrtev št. 30, kjer se dobe tudi vse ostale informacije.
4. Rok za prijavo za ta natečaj je 15 dni po dnevu objave.
5. Vsa odobrena posojila so v veljavi 6 mesecev; če posojiljemalci v tem roku ne sklenejo posojilne pogodbe, odobrena posojila zapadejo.
6. Sklep o odobritvi ali zavrnitvi vlog bo na predlog odbora za kreditiranje potrdil zbor uporabnikov skupščine Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Krško.
7. Vse končne in ostale posle bo opravljala Temeljna posavska banka – Enota Krško.
8. Realizacija kredita bo možna vzporedno z dotokom sredstev vzajemnosti.

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST OBČINE KRŠKO
158/10-81

Iskra Commerce – TOZD Zastopanje tujih firm Ljubljana, Celovška 122

predstavlja vrsto najsodobnejših barvnih televizijskih sprejemnikov raznih velikosti in izvedb ter Hi-Fi stereo naprave

Obiščite našo trgovino v Ljubljani, Celovška 122
Tel. 551-093, 553-377

Pred finišem v nevarnih vodah

Vnovičen hud poraz Novomeščanov v Ljubljani — V zadnjih kolih ogorčena borba za obstanek — Kočevci še naprej v družbi Lesonita na čelu

Če smo še v prejšnji številki pisali o tem, da so novomeški košarkarji trdno zasidrani v sredi lestvice ekip II. zvezne lige, so to mesto po sobotnem vnovičnem hudem porazu in presenetljivem uspehu igralcev Fructala v Borovu zapravili. Z vsega dvema točkama od predzadnjih Ajdovcev in Ježičanov so Novomeščani zapluli v nevarne vode, še posebej, ker v soboto ponovno gostujejo.

JEŽICA — NOVO MESTO 91:70 (50:35) — Navijači Novega mesta so svoje košarkarje pospremili na pot v Ljubljano z neskritim upanjem na uspeh in novi dve točki, ki bi novomeško vrsto dokončno rešili boja za obstanek, še posebej, ker jim v goste prihaja ekipa Fructala, eden najresnejših kandidatov poleg že odpisanega Branika za selitev iz druge lige. Žal pa so sobotni dogodki takšne napovedi postavili na glavo. Nov hud poraz Novomeščanov in uspeh Fructala v gosteh sta igralce Novega mesta postavila pred dejstvo, da se v vsakem srečanju bore za točke, ki bi zagotavljale obstanek.

Poročila govore, da so Novomeščani igrali izredno slabo in niti v enem trenutku jim ni uspelo ogroziti zmage domačinov. Slednji so sredi drugega polčasa vodili že z razliko 30 košev in vse je že kazalo na pravo katastrofo Novomeščanov, ki pa so v zadnjih minutah le nekoliko ublažili poraz.

Novo mesto: S. Seničar 8, Skobe, Munih 25, Bajc 12, P. Seničar 2, Župevc 10, Plantan 10.

In kakšno je stanje na lestvici pred odločilnimi boji. Na vrhu vodita Jug in Novi Zagreb s po 26 točka.

„ZASEDEL SEM TRETJE MESTO“

Ko nam je tovarišica v šoli prebrala, da bo 22. februarja na Lisci občinsko smučarsko pionirsko tekmovanje, sem se prijavil za nastop. Dobil sem startno številko 73. Ko sem prišel na vrsto, je bila proga že precej zdelana in ledena, da me je kar neslo po njej. Pa vendar sem imel dober čas in sem v skupini mlajših pionirjev zasedel 3. mesto. Tudi drugi Krmeljčani so zasedli solidna mesta.

R. VIDMAR
o. s. Krmelj

mi pred Borovim (24), medtem ko je pri dnu stanje takšno: Branik 10 točk, Ježica in Fructal 14, Novo mesto, Domžale, Zaprudje in Tima 16 itd.

Ze v soboto čaka Novomeščane ponovno gostovanje. Potujejo namreč v Zagreb k ekipi Zaprudja, in sodeč po sedanjih formi Novomeščanov, je vsako upanje na morebiten uspeh neutemeljeno. Sicer pa svoje o zanesljivosti napovedi najbolj zgovorno pove zadnje kolo, ko so predzadnji Ajdovci ugnali vodilno vrsto Borova, in to celo v gosteh.

PRICAKOVANA ZMAGA — V zahodni skupini II. slovenske košarkarske lige so Kočevci po pričakovanju ugnali sicer borbeno igralce

DOLENJSKI PARAPLEGIKI TEKMOVALI

Društvo paraplegikov novomeške regije je minuli teden pripravilo regijsko tekmovanje v šahu, namiznem tenisu in streljanju z zračno puško. Od vseh udeležencev sta bila najboljša Gorenc in Radej v streljanju. Rezultati:

MOŠKI: namizni tenis: A. Pučarič, Koščak, Okorn; B — Žgajnar, Gorenc, Ahlin; streljanje: Gorenc 175 krogov, Radej 171, Franko; šah: Radej, Pučarič, Žgajnar.

ZENSKKE: namizni tenis: Zvegljč, Radej, Zorko; streljanje: Zvegljč, Radej, Zorko; šah: Radej, Zorko.

TRETJI POLČAS

Ni bil namen notice v tej rubriki iz prejšnje številke o tistih 120 centimetrih, ki manjkajo Jožetu Koletu do naslova evropskega dvoranskega prvaka. Razvrednotiti delo tega kočevskega atleta, pač pa opozoriti na stanje v najbolj zapostavljeni atletski panogi pri nas.

Te dni so novomeške rokometašice, članice II. zvezne lige, na enotedenski turneji po ČSSR. Na prvi videz prav nič stabilizacijska poteza vodstva novomeškega kluba, zato je treba dodati, da so si stroške poti plačale igralke same. Kakšnim nogometašem verjetno sploh ne bi prišlo na pamet kaj podobnega.

Po dveh zaporednih visokih porazih so se novomeški košarkarji nenadoma znašli med ekipami, ki se bore za obstanek v drugoligaški družbi. Še pred dobrimi štirinajstimi dnevi pa smo jih šteli za konkurente v boju za vrh. Žal je drugod razlika med vrhom in dnom neprimerno večja. Razlag in potrditev je nešteto.

Pričela se je spomladanska odbojarska sezona. Nekateri natančneje so izračunali, da bo za odbojkarje Pionirja prvenstvo trajalo le dobre štiri ure. Takšen seštevek da namreč sedem tekem, pomnoženo s štirideset (minut op. p.).

KOČEVSKI ŠOLARJI BOLJŠI

V kočevski športni dvorani je bilo te dni atletske srečanje pionirjev Kočevja in Ribnice. Pomerili so se v šestih disciplinah, zmagali pa so domačini, ki so zbrali 173 točk, Ribničani pa 84.

V enem letu iz nič do lastnih igrišč

Uspehi enega najmlajših športnih društev

Le nekoliko je treba prbrskati po lanskem in letošnjem športnih straneh Dolenjskega lista, pa vidimo, da ni prav nič pretiranega v trditvi, da je športno društvo iz Butoraja med najbolj aktivnimi in prizadevnimi. Približno takšna je bila tudi ugotovitev članov društva samih na nedavni letni konferenci. Iz nje povzemamo nekaj ugotovitev:

V enem letu obstoja je to mlado društvo naredilo ogromno. Njegovi člani so organizirali več športnih srečanj, prav tako pa so sodelovali na vseh občinskih športnih prireditvah. Tako je sekcija v malem nogometu dosegla 1. mesto na turnirju v

Cerknice z 88:67 in tako še naprej ostali v družbi Lesonita na 1. mestu z 18 točkami. Ze v soboto pa jih čaka nova težka preizkušnja. Potujejo namreč v goste Postojncanom, ki utegnejo biti sila trd oreh.

DOLENJSKI DERBI PODBOČJU — V vzhodni skupini je v dolenjskem derbiju ekipa Podbočja po hudi borbi ugnala Stražane s 67:62 (41:38), medtem ko so Brežičani doživeli v Dravogradu pravo katastrofo. Rezultat: 115:70 (66:38) za domače. Po 12. kolu ima Podbočje 14 točk, Straža 10 in Brežice 4.

V 13. kolu igrajo: Brežice — Zlatogor, Pomurje — Podbočje, Straža — Drava.

V TOREK PLANINSKA SKUPSCINA

Novomeško planinsko društvo vabi vse planince in ljubitelje narave na redno letno skupščino, ki bo v torek, 10. marca, ob 17. uri v sindikalnem domu. Vabljeni!

NASTOP SLOVENSkih MOJSTROV PLESA — V novomeški športni dvorani je bil zadnji soboto kvalifikacijski turnir 33 plesnih parov iz Ljubljane, Maribora, Velenja, Trbovelj in Novega mesta. Najboljši so se za točke pomerili v standardnih in latinskoameriških plesih. Trije plesni pari iz Novega mesta Helena Aš in Aleš Čavlovič, Mateja Mazovec in Boris Janičević ter Mojca Hočevar in Iztok Mazovec so se uvrstili v povprečju od osmega do dvanajstega mesta. Na sliki: Z najboljšimi sta se uspešno kosala nekdanja plesalca PK Novo mesto Nataša Papež in Milan Moro. (Foto: Janez Pavlin)

BREŽICE: NEUSPEŠEN SKLIC

Predsedstvo brežiškega nogometnega kluba je pobudnik združevanja osmih klubov v mestu v enotno športno društvo. Da bi se pogovorili o možnih oblikah združitve in rokih za izvedbo te pomembne naloge, ki jo podpirajo tudi družbeno-politične organizacije v Brežicah, so v torek sklicali sestanek. Udeležila sta se ga le predstavnika košarkarjev in nogometašev, kar nedvomno kaže na precejšno razliko med besedami in dejanji. Pobudniki združitve vendarle niso vrgli puške v koruzo in bodo družbenopolitično akcijo nadaljevali.

VODIJO VETERANI IN MOKERC

V 5. kolu zimske rok metne lige Dolenjske, ki se igra v Ribnici, so bili doseženi naslednji rezultati: Itas — Selekcija 24:14, Ponikve — Veterani 16:21, Grosuplje — Mokerc

14:15, Slovan — Črnomelj 18:20, Selekcija — Ponikve 14:15, Veterani — Grosuplje 17:16, Črnomelj — Itas 15:22, Sodražica — Sloven 10:22. Vodita ekipi Veterani in Mokerc s po 12 točkami.

M. G. — c.

PRIJAVE ZA MALI NOGOMET

Komisija za mali nogomet pri ZTKO občine Novo mesto razpisuje na podlagi programa tekmovanja za leto 1981 občinsko prvenstvo v malem nogometu. Prijave sprejemajo do 23. marca na naslov: ZTKO Novo mesto, p. p. 30 (Petrič Jovo). Pravilnik in začetek tekmovanja bo določen po prejemu prijav.

KOBETOVA NA DRŽAVNO PRVENSTVO

Na Vrhniki se je pred dnevi končalo republiško pionirsko šahovsko prvenstvo, na katerem so dosegli lepe uspehe tudi dolenjski šahisti. Tako so si priborili pravico, da Dolenjsko naslednje leto na republiškem prvenstvu zastopajo 4 pionirke in 2 pionirja. Največ pa je dosegla mlada Renata Kobe iz Starega trga ob Kolpi, ki je zasedla 2. mesto in se tako uvrstila na državno prvenstvo.

V. KOBE

SMUČARSKO PRVENSTVO V ČRNOMLJU

Na smučišču v Brezju se je za uvrstitve v veseljalno potegovalo 71 članov Črnomljskega društva Partizan. Zmagal je Tomaž Majerle pred Lojzotom Fabjanom in Gorazdom Radetom. Vrstni red v posamezni kategoriji: pionirke: 1. Alenka Moljk, 2. Sonja Milovič, 3. Eva Zorc; mlajši pionirji: 1. Peter Suica, 2. Robi Strmec, 3. do 4. Bojan Pečnik in Andrej Senica; starejši pionirji: 1. Matjaž Jakljevič, 2. Tadej Bruzer, 3. Matjaž Strmec; mladinci in člani: 1. Tomaž Majerle, 2. Lojze Fabjan, 3. Gorazd Rade. Vsi najboljši so prejeli pokale, drugi pa priznanja in društvene značke.

J. STRMEC

Zapostavljeni so vnovič najboljši

O devetih medaljah novomeških atletov v dvoranah

Znano je, da novomeška atletika niti na prostem niti v dvoranah nima urejenih delovnih razmer, zato je bilo pričakovati, da na republiškem prvenstvu ne bo mogla v korak s celjsko, mariborsko, novogoriško in drugimi.

Mladi atleti in atletinje ter njihovi trenerji pa so dokazali, da lahko navkljub neugodni novomeški atletski klimi dosegajo uspehe, pa naj bodo ti nekaterim še tak trn v peti.

Na dvoranskem slovenskem atletskem prvenstvu je novomeško zastopstvo osvojilo kar 9 medalj, in vendar vsi tekmovalci niso nastopili v vseh disciplinah, kjer bi se lahko osvajali prva mesta (npr. Cujnik in Šimunič na 60 m, Cujnik na 60 ov., Kranjčič in Šimunič v daljnji). Razveseljivo je, da so vsi tekmovalci, ki so osvojili prva, druga in tretja mesta, zelo mladi in daleč od svojega tekmovalnega vrha, še posebej pa to, da iz pionirskega rodu, ki ga v Dol. Toplicah vzgaja Milan Šimunič, rastejo uspešni mladinci, ki že osvajajo naslove slovenskih prvakov.

Dvoranska prvenstva postajajo vedno pomembnejši člen v kontinuirani atletski vadbi in tekmovalni, zato lahko povemo še to, da novomeški atleti, ki jim je športna dvorana za zimsko vadbo dodeljena le enkrat na teden (ob petkih, ko so v dvorani navadno prireditve, zaradi katerih trening odpade!), zadnje čase celo ne smejo več uporabljati plastične preproge, na kateri je edino možen vsaj približen atletski trening.

Za delovne razmere najuspešnejšega novomeškega športa (podatki so v zadnjih treh

biltenih AK Nm, kjer je zapisano število državnih reprezentantov, ekipe uvrstitev novomeškega članskega moštva v 1. jugoslovanski atletski ligi, število aktivnih članov v vseh kategorijah itd.) ne mignemo niti s prstom in skrajni čas je, da se o tem pogovorijo tudi ljudje, ki lahko na zboljšanje delovnih razmer dejansko vplivajo.

Z bremenom zapostavljenosti so se torej naši atleti in atletinje napotili v Celje in dosegli naslednje rezultate in uvrstitve:

Republiški prvaki v dvoranah za leto 1981 so postali:

daljina — ml. mladinke: Hren 520 cm

troškok — ml. mladinci: Potočar 12,13 m

troškok — člani: Kranjčič 14,79 m

krogla — pionirji (4 kg): Primc 16,84 m

Vsi zmagovalni rezultati so dojenjski dvoranski rekordi, Primc pa celo slovenski.

Srebrne medalje:

člani — troškok: Šimunič 14,78 m (le 1 cm za Kranjčičem!)

člani — krogla: Cujnik 14,65 m (dv. rek.)

višina — ml. mlad.: Florjanc 195 cm (dv. rek.)

daljina — st. mladinke: Eržen 521 cm (dv. rek.)

Bronasto medaljo je v teku na 60 m z ovirami osvojila Borja Eržen, ki je torej naša edina predstavnica z dvema medaljama.

Kot zanimivost lahko omenimo, da Kranjčič in Šimunič nista mogla skakati dlje zaradi prekratkega doskočišča, da je Florjanc zasedel 2. mesto z enakim rezultatom kot prvouvrščeni in da je Primc v metu krogle za več kot dva metra premagal drugega!

Starejši mladinec Hudokljn je v troškoku za 10 cm zgrešil tretje mesto, a je pri tem močno popravil osebni rekord — na 13,38 m. V poletni sezoni se nam torej spet obeta novomeška prevlada v tej zahtevni disciplini.

Svoj osebni rekord je popravil tudi Darko Cujnik v metu krogle, seveda je njegov rezultat dolenjski dvoranski rekord.

J. PENCA

USTNI ČASOPIS V BREŽICAH

Brežiški dom JLA je bil pred dnevi gostitelj športnega ustnega časopisa, na katerem so sodelovali Milka Babovič, Miroslav Blažević, Slobodan Subotić, Bojan Merkljn, Stjepica Krištof, Braško Tucak in veliko občanov. Bilo je slišati marsikaj, predvsem pa o delu in uspehih kolektivov, iz katerih so bili gostje ustnega časopisa.

M. R.

Start v jesenskem slogu

Pričel se je spomladanski del SOL v obeh konkurencah — Pionir nadaljuje jesensko serijo) Dobra igra Krke

Po daljšem premoru se je v soboto pričel spomladanski del slovenske odbojarske lige, ki je za nas še posebej zanimiv, pa ne

tolikanj zaradi morebitne negotovosti, ali bo igralcem Pionirja uspelo osvojiti 1. mesto, pač pa bolj zaradi tega, ali bodo prvenstvo dobili brez izgubljenega niza. Med dekletki odbojkarice Krke skušajo popraviti slab vtis iz jesenskega dela prvenstva, ko so bile dalj časa na dnu celo brez osvojenega niza.

IZOLA — PIONIR 0:3 (3, 9, 2)

Prvo spomladansko srečanje so odbojkarji novomeškega Pionirja odigrali v jesenskem slogu. Brez težav in s privlačno igro so v nekaj minutah opravili z Izolčani, ki so še pred sezono, dvema pomenili resnega nasprotnika novomeški vrsti. Sicer pa pove svoje že rezultat po setih.

Pionir: Vernig, Graberski, Brulec, Babnik, Primc, Pečar, Kolaric, Cvar, Kosmina.

Tudi po 8. odigranem kolu so torej Novomeščani na vrhu z vsemi osvojenimi točkami in enkratno razliko v setih, kar 24:0. V naslednjem kolu gostujejo Novomeščani pri vsti Narodnega doma. In napoved? Po razliki v kvaliteti sodeč, bo za zmago dovolj 30 minut. Rezultat je namreč znan.

KRKA — LJUBNO 1:3 (-13, 7, -10, -14)

Novomeške odbojkarice so pokazale, da so pričakale pomladanski del prvenstva pripravljene. Favoriziranim gostjam so se namreč izredno dobro upirale in z nekaj manj spoštovanja do nasprotnic bi lahko osvojile celo točki. Za uvod v spomladanske tekme vsekakor spodbudna igra.

Krka: Švant, Boh, Brajer, Gostiša I, Gostiša II, Urbančić, Štor. V naslednjem kolu gosti Krka vrsto Mežice.

NOVOMEŠKE KEGLJAVKE ČETRTE

Te dni so se končale kvalifikacije ženskih ekip za nastope v republiški kegljarski ligi. Dolenjske predstavnice so se odlično odrezale, saj je med dvanajstimi ekipami vrsta Novega mesta zasedla četrto mesto. Končni vrstni red je takšen: Tekstilana 9.447, Kamnik 9.365, Konstrukt'or — Branik 9.337, Novo mesto 9.284.

V ligo sta se uvrstili prvouvrščeni ekipi.

N. GOLES

NA SLEMENIH ŽIVAHNO — Letošnja zima je mladim izredno naklonjena. To so s pridom izkoristili tudi mladi na Slemenih in pripravili več smučarskih tekmovanj. Na našem posnetku so udeleženci skalalne tekme, pri kateri so pomagali tudi delavci TVD Partizan iz Sodražice. (Foto: M. Rigler)

Primc v svetovnem vrhu

Razveseljiva rezultata novomeških metalcev Okleščena in Primca (med pionirji) na uvodnem mitingu v Novi Gorici

Med pisano družino preko 150 atletov in atletinj na prvem letošnjem atletskem mitingu na prostem v Novi Gorici sta se našla tudi novomeška metalca Okleščen in Primc. Njunima preprečljivima zmagama v konkurencah, kjer sta nastopala, pa je potrebno dodati še nekaj.

Okleščen je v metu diska preprečljivo slavil z rezultatom 50,30 metra, kar je za uvodno tekmovanje v

novo sezono izredno dober rezultat. V primerjavo navezujemo le, da je lani na istem mitingu pred pričetkom sezone, v kateri je Okleščen postal državni prvak, dosegel kar 6 metrov slabši rezultat. Verjetno je ta podatek dovolj za ilustracijo o Okleščenovih pripravljenosti za prihodnja tekmovanja. Še nekaj je potrebno dodati: nastopajoče je motila močna burja, ki je v veliki meri preprečila še boljše rezultate. In sedaj k Igorju Primcu.

Ta je slavil v metu krogle med pionirji z rezultatom 1625 metra, v metu diska pa je svojo drugo zmago na mitingu dosegel z izrednim rezultatom 59,78 metra. Ta daljava nese samo da pomeni nov jugoslovanski rekord v metu diska med pionirji, pač pa je le za meter in nekaj centimetrov slabša od svetovnega rekorda ameriškega metalca. Sicer pa v ilustracijo še podatek, da je Primc na novogoriškem mitingu dosegel kar za več kot 22 metrov boljše daljavo od drugouvrščenega tekmovalca.

Vse kaže, da so bile optimistične napovedi o dosežkih novomeških metalcev v letošnji sezoni povsem upravičene.

J. BLAS

LIPARJEVA NAJBOLJŠA

Posavska kegljarska tekmovalna skupnost je pred dnevi organizirala žensko prvenstvo v disciplini 3 x 100 lučajev. Zmagala je Sevnica Heda Lipar s 1.193 podrtimi keglji, sledijo pa: Jurman (Brežice) 1.81, Zvegljč (Sevnica) 1.58, Škafar Krško 1.53... Nastopilo je 13 tekmovalk, kegljale pa so na kegljiščih čateških Term, Srečiča in hotela Ajdovcev.

dežurni poročajo

OB NOČNI POČITEK – Minuli četrtek zgodaj zjutraj so novomeški miličniki pridržali do iztreznitve 23-letnega Branka Uhernika z Otočca, ki je vinjen pritaval na Mestno njevo, razbijal po vratih Alojza in motil nočni počitek stanovalcev.

NAD STEKLENICO – Novomeški možje postavijo so v četrtek pridržali do iztreznitve 26-letnega Jožeta Kraševca iz Brusnic, ki je prišel pijan v Hudoklinovo gostilno. Ker mu niso hoteli postreči z maligani, se je polotil steklenice.

PIJANI NADLEŽNEŽ – Žužemberški miličniki so 28. februarja pridržali do iztreznitve 25-letnega Alojza Cvetkoviča iz Ljubljane, ki je pijan prišel v gostišče kmetijske zadruge, nadlegoval goste in strežno osebo ter se spustil celo v pretep. Nemirnež bo moral k sodniku za prekrške.

PO PEČENKO – V noči na 1. marec je bilo vlomljeno v kurnik Draga Rajakoviča v Gotni vasi. Noge so dobile 4 putke, sledove vlomilcev so našli tudi na hlevu, zmanjkalo pa ni nič.

CIK-CAK Z MOTORČKOM

V soboto popoldne je 27-letni Alojz Gale iz Krškega na kolesu z motorčkom peljal po cesti krških žrtev. Na kolesu je imel sopotnika Vinka Vinkoviča iz Brestanice. Gale je opeljal po cesti sem ter tja, s sopotnikom sta padla, Vinkovič je bil laže ranjen, Gale pa tako hudo, da so ga odpeljali v novomeško bolnišnico. Je v kritičnem stanju.

V Škocjanu tudi ženska desetina

Lani so gasilci zgradili dom, vreden 13 milijonov – Nova cisterna?

V nedeljo so se na rednem letnem občnem zboru zbrali člani Škocjanskega prostovoljnega gasilskega društva. V dobrih dveh urah je okoli 60 prisotnih ocenilo delo v minulem letu.

Lani so svoje poslanstvo dobro opravili. Zgradili so nov gasilski dom (veljal je 13 milijonov) ter z njim počastili 80-letnico delovanja svojega društva. Zaradi novega objekta, v katerem bodo prostori tudi za civilno zaščito in mladinsko organizacijo, se v tej krajevni skupnosti obeta še bolj nemoteno pa tudi pestro delo. Največ besed so gasilci namenili novi cisterni. Ze daj časa si jo prizadevajo kupiti, a sami ne zmorejo stroškov, zato pričakujejo pomoč. Tudi od samoupravne interesne skupnosti za varstvo pred požari. Razpravljali so še o propagandnih akcijah, s katerimi naj bi okrepili svoj dejavnost. Vso skrb bodo posvetili podmladku, razmišljajo o ženski desetini, ki so jo pred leti že imeli, ter zaradi nedoslednega dela tudi izgubili. Pa tudi sicer bodo poskušali za gasilske uniforme navdušiti čimveč mladih. Zavedajo se namreč, da bo le tako najbolj delovni prostovoljni gasilski kolektiv še naprej ostal tudi med najboljšimi v občini.

P. J.

Ravnali mimo ustave in zakona

Ustavno sodišče SR Slovenije razveljavilo samoupravni stanovanjski sporazum Industrije motornih vozil – Akt ni videl referendumu

Ustavno sodišče SR Slovenije je v postopku za oceno ustavnosti in zakonitosti razveljavilo samoupravni sporazum o reševanju stanovanjskih zadev delavcev Industrije motornih vozil iz Novega mesta.

V obrazložitvi odločbe ustavnosodišče navaja, da je slovenski družbeni pravobranilec samoupravljanja začel postopek za oceno ustavnosti in zakonitosti omenjenega sporazuma zato, ker delavci o njem niso odločali z referendumom in ker so, po mnenju pravobranilca, nekatere določbe sporazuma neskladne z ustavo in zakonom.

Sodišče je ugotovilo, da so delavci tozgov in skupnih služb IMV obravnavali samoupravni sporazum sprejeli na zborih. Med drugim so tudi določili, da more biti stanovanje oziroma stanovanjsko posojilo dodeljeno le delavcem, ki so sklenili delovno razmerje za nedoločen čas; da je delavec ob dodelitvi stanovanja dolžan podpisati izjavo, da bo ostal v delovni organizaciji še najmanj toliko časa, da mu po zakonu ni mogoče odpovedati stanovanjske pogodbe; da se število točk za uvrstitev na prednostni seznam zmanjša, če delavec nima zahtevane izobrazbe, in da se delavca, ki je odklonil dodeljeno stanovanje, črta s prednostnega seznama za dve leti.

Za ocvirek še odstavek sporazuma, ki določa, da se stanovanja, zgrajena z združenimi sredstvi, lahko dodeljujejo strokovnim kadrom mimo meril, določenih s sporazumom.

Za omenjene določbe je ustavnosodišče ugotovilo, da niso v skladu z ustavo in zakonom ureditvijo, po kateri delavci na temelju enakih pravic, obveznosti in odgovor-

nosti svobodno in enakopravno upravljajo s svojim in celotnim družbenim delom. Tako na primer ima delavec, ki sklene delovno razmerje za določen čas, vse pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev za nedoločen čas. Odpoved stanovanjske pogodbe je urejena v zakonu o stanovanjskih razmerjih, primere, ko delavcu preneha delovno razmerje po njegovi volji, pa neodvisno od nje ali po samem zakonu določa zakon o delovnih razmerjih. Industrija motornih vozil Novo mesto naj torej ne poskuša odkriti že odkrite Amerike. Podobno je tudi z določbo IMV glede dodeljevanja stanovanj strokovnjakom.

Ustavno sodišče je Industrijo motornih vozil na omenjena

neskladja oziroma protustavnost in protizakonitost že opozarjalo. Julija lani je sklenilo naj IMV neustavnosti in nezakonitosti svojega stanovanjskega samoupravnega sporazuma odpravi do novega leta. V IMV tega niso storili, zato je seveda ustavnosodišče ravnalo po zakonu in razveljavilo sporazum, ki ga pravzaprav niti ni bilo, saj delavci o njem niso odločali z referendumom.

M. B.

SEKAL NEPREGLJEDNI OVINEK

V soboto ob 19.20 je v vasi Soteljsko 39-letni voznik osebnega avtomobila Jože Zajc iz Krškega sekal levi nepregledni ovinek in pri tem zadel ter zbil po cesti 46-letnega Draga Kinka iz Zdol, ki je šel peš po desni. Kinka, ki mu je zlomilo obe nogi, so odpeljali v bolnišnico.

Morilska motorna žaga

Alojz Kočevar je v Jelenku hudo ranil Janeza Pavkoviča, ki mu je branil pretepati mater – Prisebni Ivan Žibert

Druga marca okoli 8. ure zjutraj je 37-letni Alojz Kočevar iz Jelenka pri Raki poskusil z motomo žago umoriti svojega 41-letnega soseda Janeza Pavkoviča.

Začelo se je, ko je zelo pijani Kočevar na domu pretepal svojo 74-letno mater Ano. Matj so zaradi udarcev zelo vpili, krike sta slišala sosed Janez Pavkovič in 55-letni Ivan Žibert iz Koritnice, ki je bil pri Pavkoviču na obisku. Oba sta stekla na pomoč Kočevarjevi. Ko sta prišla v hišo, je Pavkovič rekel nasilnežu, naj neha pretepati mater. Obenem ga je udaril z roko in nato odšel iz hiše.

Kočevarja je to razburilo, skočil je v kuhinjo, zgrabil ročno motorno žago, jo vžgal in stekel za Pavkovičem. Dohitel ga je na balkonu pred hišo in začel z žago rezati po njem. Najhujše je preprečil prisebni Ivan Žibert. Pavkoviča so morali zaradi hudih ran po vratu in drugje po telesu odpeljati najprej v novomeško, nato pa v ljubljansko bolnišnico.

Kočevar je po storjenem nasilju sedel na moped in se odpeljal proti Raki. S seboj je vzel tudi žago. Med potjo je padel in nato zaspal v grabnu, kjer so ga tudi prijeli. Alojz Kočevar je v priporu, zanj pravijo, da je kroničen alkoholičnik in pogosto kršitelj javnega reda in miru. Matere in pretepel prvič.

ZDROBILO TRI PRSTE

Prvega marca okoli 4. ure zjutraj je Branku Doberšku, ki je v tovarni celuloze in papirja čistil papirni stroj, potegnolo levo roko med valje in zdrobilo tri prste. Doberška so odpeljali v novomeško bolnišnico.

AVTOBUS ODPOVEDAL

Ciril Škufca iz Sadinje vasi je 23. februarja dopoldne vozil avtobus podjetja „Gorjanci“ na redni progi Trebnje–Žužemberk. V ostrem ovinku v Žužemberku je avtobus med zaviranjem na zasneženem cestišču začelo zanašati. Takrat je ugasnil še motor, tako da je odpovedala hidravlika volana. Avtobus je zdrsel v levo in trčil v kamnito ograjo. V avtobusu je bilo 5 potnikov; odnesli so jo brez praske, na pločevini pa je za 100.000 din škoda.

RESNIČNA SREČA

Alojzija Pate (55 let) je šla 23. februarja dopoldne peš ob desnem robu ceste od Dol. Kamenc proti Bršljini. Ko je prišla do javnih skladišč, je nameravala nenadoma prečkati cesto pred tovarnjakom, ki ga je iz novomeške smeri pripeljal Francišek Košak iz Sevnega. Košak je zaviral in se umikal, kljub temu pa je žensko zadel. Patetova se je na srečo oprjela nastavka za priključitev pluga, tako da jo je tovarnjak vtekel nekaj metrov s seboj med kolesoma. Ko je ustavil, je Patetova obležala na tleh. V bolnišnici so ugotovili, da ženski ni nič hudega če odštejemo strah.

PO DOLENJSKI DEŽELI

• V samopostrežni na Zagrebški cesti v Novem mestu so ugotovili, da so imeli ponoči vlomilski obisk. Nepridiprvi so obiskali skladišče in vzeli 4 steklenice viskija, 15 kompletov cigaret Milde Sorte, 8 parov nogavic, nekaj kosov suhega mesa in salam, iz registrske blagajne pa tudi 220 din drobiža. Kakšnega posebnega strahu sovražniki zakona niso čutili, sicer si v kuhinji ne bi skuhal makaronov.

• Izpred bloka na Zagrebški cesti je izginil avto, proizvodno sredstvo nekega novomeškega taksista. Avto so našli na Glavnem trgu. V nevhvaležnem poklicu se je nameraval poskušati 23-letni Stanislav Gruden iz Kašče pri Semiču.

• Trebanjski možje v modrem so začasno spravili za zapah 35-letnega Konrada Meha iz Gabrja pri Stični, ki slovi po brezdelnih potovanjih križem krajevom po Sloveniji.

ODNESEL TUDI SVINČNIK

V torek, 24. februarja dopoldne, je bilo vlomljeno v hišo Cvetke Brudar iz Kettejevega drevoreda. Vlomilec je razbil okensko steklo na verandi in se splazil v hišo. Prebrskal je vse prostore in odnesel več kosov zlatnine, ročni uri, žepno uro, srebrna kovanca, škatlici cigaret Milde Sorte, 2.200 din gotovine, za nameček pa še kemični svinčnik. Brudarjeva je na škodi za 15.000 din.

VLOM IZ HUĐOBIJE?

V noči na soboto je bilo vlomljeno v zidnico Martina Matkoviča iz Brezja. Zidnica stoji v Veliki dolini. Nemarni storilec je prevrnil kuhinjski omaro, v kateri so bile steklenice s pijačami in hrana. Skoraj vse steklenice so se razbile, škoda je za 5.000 din. Zanimivo je, da ni nepridiprav ničesar vzel s seboj, zato domnevajo, da je vlomil iz huđobije.

Zelenjavarski mišmaš

Odgovor Nedjata Djeladinija na zapis „Beseda, ki poceni zelenjavo“ – Kakšna je cena dobra založenosti

S tem odgovorom želim dopolniti na pol poti končani sestavek iz 9. št. Dolenjskega lista z dne 26. 2. 1978, objavljen pod naslovom „Beseda, ki poceni zelenjavo“. Novinarju, ki je obdelal zelenjavno trgovino, želim povedati, da je potrebno pri obdelavi nekega podatka najprej poznati celotno ozadje primera in ga predočiti z vseh zornih kotov.

Razmere v novomeški trgovini (zelenjavni) dokaj dobro poznam, saj sem začel na tukajšnji tržnici prodajati že leta 1969 kot prodajalec pri Osmaniju, 1975 leta pa sem začel kot samostojni „popoldanski“ prodajalec. Leta 1978 sem od pristojnih občinskih upravnih organov izvedel, da moram za samostojnega prodajalca opraviti izpit in pridobiti poslovni prostor. Z izpitom nisem imel posebnih težav, saj sem ga opravljal že v drugi polovici istega leta, večje nevedčnosti pa so se pojavile pri poslovnem prostoru, ki jih je po pravilu primanjkuje. Ker nisem videl drugih možnosti, sem zaprosil za postavitev kioska na tržnici, s katerim bi rešil tako sedež firme, kot tudi prodajni prostor.

Na prošnjo sem dobil odgovor, da na prikriti tržnici ni možna postavitev kioska (čeprav obrtni zakon to dovoljuje), vendar očitno samo za nekatere. Kako bi si sicer lahko razlagal letno kasneje postavljeni kiosk Pik Vinkovci, ki še vedno stoji in ga je lep čas nihče ne uporablja, čeprav bi lahko v njem kupovali tudi pozimi. Zanimivo bi bilo slišati, kateri zakon velja zanj?

No, končno mi je uspelo pridobiti poslovni prostor na Partizanski, za kar pa sem potreboval precej sredstev in posojil. Na osnovi poslovnega pribora sem šele dobil prodajni prostor na tržnici.

Sam sem si torej precej hitro uredil osnovne pogoje, ki jih zahtevajo zakon in pristojni organi, sprašujem pa se, kako so lahko prodajali vsi ostali? Zakaj ne ostanejo in ne „poženo korenin“, če so razmere v Novem mestu tako zelo ugodne? Odšel je tudi tisti, ki mu je bilo dodeljeno dovoljenje potem, ko so ga meni leta 1978 odvzeli.

Veste morda kakšna je cena dobre založenosti? Za to čudo se začne delavnik ob 2. uri zjutraj, se nadaljuje z vožnjo v

najbolje založen prodajni center, spanje v tovarnjaku in hrana mimogrede. Zato ne poznam letnega oddiha in tedenskega počitka, zato moram zaradi enega artikla kupiti še ostale, za katere že vnaprej vem, da mi bodo prinesli le izgubo. Že res, da delam za lastni žep, toda mar služi kdo za durge? A kakšen je zaslužek, če ti priznavajo za 1 kg sadja 12-odstotno in za 1 kg zelenjave 20-odstotno maržo, ki obsega vse datjave (socialno zavarovanje, davki, SIS, plačilo tržnice, amortizacija...) vključeno z lastnim zaslužkom delavcev? Koliko „dobička“ imam lahko z vsakodnevnno vožnjo, če mi že od leta 1975 priznavajo za prevoz le 1 dinar pri kilogramu? Ne mislim več naštevati in ne želim jadrkovati nad lastno odločitvijo, nočem pa tudi, da me blatijo po krivem. Za tista dva kovanca namreč je potrebno pojasniti, da je kupec sam povedal inspektorju, da ju je v naglici odložil na tehtnico, tistih 16 uteži pa sem imel resnično prijavljenih za pregled v „Težni primer“, zelenjavarske trgovine.

Vabim podpisane novinarja na eno svojih nabavnih poti, da bi lahko vsestransko spoznal primer „zelenjavarske“ trgovine. Naj pride tudi takrat, ko stranke prisijo za sadje za bolnike, posebno ob nedeljah, ko so obiski v bolnici. Ne vem namreč, če je namen sredstev javnega obveščanja blatenje ali objektivno poročanje o dogodkih. Ne vem tudi, če je posebno stimulatивно nadlegovati nekoga, ki želi delati, in pustiti vnmarr tiste, ki beže v ugodnejše razmere.

NEDJAT DJELADINI

Opomba uredništva: Objavljamo pismo Nedjata Djeladinija, čeprav je vsakomur jasno, da ni spodbil niti ene od trditve, ki smo jih po podatkih novomeške uprave inspekcijskih služb zapisali v prispevku z naslovom „Beseda, ki poceni zelenjavo“. Djeladinijevih zelenjavarskih potov se kljub prijaznemu vabilu ne nameravamo udeleževati, pač pa bomo v prihodnji številki DL objavili komentar seznam kršiteljev in kaznivih dejanj, ki so jih v zadnjih dveh letih naredili novomeški zasebni prodajalci na tržnici zelenjave. Upamo, da to ne bo niti malo škodovalo objektivnosti, za katero se tako zavzeto poteguje tudi Nedjat Djeladinij.

Svoje dobil in pika!

Sam podpisal sporazum, ki ne dovoljuje izplačila nadur – Tudi ni dokazov, da bi jih Budari Said opravljal

Sodišče združenega dela SR Slovenije je odločilo, da ing. Budari Said iz Ankarana ni imel prav, ko je od SGP Pionir iz Novega mesta zahteval plačilo 663 delovnih ur, ki jih je opravil v podaljšanem delovnem času. S tem je sodišče potrdilo odločbo novomeškega sodišča združenega dela.

Budari je bil kot delavec SGP Pionir razporejen za prevajalca v posebno delovno enoto v Libiji. Za delo 260 ur na mesec je dobival po 450 libijskih dinarjev.

Že novomeško sodišče je menilo, da ni dokazov o Saidovem delu preko tega časa, zaradi česar je zahtevnik za plačilo 663 nadur zavrnil kot neutemeljen. S tem se je strinjalo tudi pritožbeno sodišče v Ljubljani.

Saidove trditve, da ob podpisu samoupravnega sporazuma o razporeditvi na delo v Libijo ni vedel, da se nanaša osebni dohodek 450 libijskih dinarjev na 260 ur mesečnega dela, tudi ni mogoče upoštevati. Ko je namreč podpisal sporazum, je obenem podpisal tudi, da je razumel določbe, ki uravnajo pravice in obveznosti delavcev, ki odhajajo v Libijo. In te določbe trdijo, da mu ne gre več, kot je že dobil.

KRONIKA NESREČ

TOVORNJAK V ŠKARJE – Grk Haralabos Papaharalabos iz Aten je v nedeljo vozil tovarnjak s prikolico od Zagreba proti Ljubljani. Pri Pluski je prehitel tovarnjak, ko mu je nasproti pripeljala z osebnim avtom 18-letna Fani Perše iz Družinske vasi. Grk je sicer zaviral in se umikal na desno, vendar je bil priklopnik še vedno na levi. Peršetova je trčila vanj. Odtalo jo je na nasip, avto se je večkrat prekucnil in obstal na travniku. Začuda ni bilo Peršetovi nič, na pločevini pa je za 70.000 din škoda.

BILO JE OBRATNO – Objavljamo popravek k opisu prometne ne-

sreče, ki je bila 2. februarja v Spodnjih Lakencah. Udeležena sta bila voznik osebnega avtomobila Slavko Pungersič iz Dul pri Škocjanu in voznik tovarnjaka Anton Bobič iz Škocjana. Po ponovnem temeljitom ogledu kraja nezgode in okolice, v kateri je prišlo do nesreče, so ugotovili, da je med srečanjem na ozki in poldedelni cesti zaneslo v levo tovarnjak, ki je zadel v osebni avto, in ne obratno, kot je bilo objavljeno v „Kroniki nesreč“ 12. februarja.

»Dolenjski list«

ZADOVOLJNI Z DOSEŽENIM – Škocjanski gasilci so lansko poslanstvo dobro opravili. V novem gasilskem domu bodo uredili tudi prostore za mladino in civilno zaščito.

KIT KMETIJSKA ZADRUGA „KRKA“ n. sub. o. NOVO MESTO

RAZPISUJE

I. ZA TZO MIRNA PEČ

1. DELA IN NALOGE POSLOVODJE ZA ŽIVILA IN MEŠANO BLAGO
2. DELA IN NALOGE POSLOVODJE ZA REPRODUKCIJSKI MATERIAL, ŽELEZINO

Pogoji:

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- končana trgovska poslovodska šola ustrežne stroke ali
- KV trgovski delavec s 5 leti izkušenj v stroki,
- organizacijske in vodstvene sposobnosti,
- moški kandidati morajo imeti odslužen vojaški rok.

II. ZA TOZD OSKRBO

1. DELA IN NALOGE VODJE KUHINJE V BLAGOVNICI ZABJA VAS
2. DELA IN NALOGE DVEH GOSTINSKIH DELAVCEV – NATAKARJEV

Pogoji:

poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še:

- pod 1:
  - VK gostinski delavec – kuhar z izkušnjami v stroki ali
  - končana poklicna gostinska šola s 5 let prakse v stroki,
  - organizacijske in vodstvene sposobnosti.
- pod 2:
  - KV gostinski delavci z 1 letom delovnih izkušenj.

Vsa dela se združujejo za nedoločen čas s polnim delovnim časom in 2-mesečnim poskusnim delom.

Kandidati naj pošljejo prijave v 15 dneh po dnevu objave na naslov: KIT KMETIJSKA ZADRUGA „KRKA“, Novo mesto, C. kom. Staneta 10 – splošni sektor.

Prijavam naj priložijo dokazilo o strokovni izobrazbi.

Kandidati bodo obveščeni o izidu v 30 dneh po zadnjem dnevu prijave za razpis.

157/10–81

KOMUNALNO STAVBENO PODJETJE „KOSTAK“ KRŠKO

Komisija za delovna razmerja

objavlja
naslednja prosta dela
in naloge:

1. 1 obračunskega tehnika za potrebe DE CESTE, za nedoločen čas
2. 12 KV zidarjev – za nedoločen čas
3. 2 PK cestarjev – za nedoločen čas
4. 5 PK delavcev – za nedoločen čas
5. 15 čistilcev oziroma čistilk za NE Krško – za določen čas
6. 5 NK gradbenih delavcev – za določen čas

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:

- pod 1: – srednja strokovna izobrazba gradbene ali druge ustrežne smeri, eno leto delovnih izkušenj, izpit B kategorije voznikov motornih vozil, preizkus znanja iz varstva pri delu
- pod 2: – poklicna šola, zaželeno praksa
- pod 3 in 4:
  - dokončana ali nedokončana osnovna šola, zaželeno 3 do 5 let delovnih izkušenj
  - pod 5 in 6:
    - končana osnovna šola

Za vsa dela je predvideno 3-mesečno poskusno delo.

Pismene prijave s kratkim opisom dosedanjega dela in z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati v 15 dneh po tej objavi pošljejo na naslov:

Komunalno stavbeno podjetje „KOSTAK“, Krško, Cesta krških žrtev 11.

O izidu izbire bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po poteku roka za zbiranje prijav.

150/10–81

*Delavski dom
Edvard Kardelj Krško*

objavlja prosta dela in naloge:

RAČUNOVODJE

za opravljanje računovodskih del (za nedoločen čas, s polnim delovnim časom). Zahtevamo končano 4-letno srednjo šolo ekonomske smeri in najmanj 2 leti delovnih izkušenj.

Pismene vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po objavi na naslov: DELAVSKI DOM EDVARD KARDELJ, KRŠKO, Trg Matije Gubca 2.

Vse kandidate bomo o izbiri obvestili v 8 dneh po končanem zbiranju ponudb.

149/10–81

Komunalno in obrtno podjetje Brežice

objavlja javno dražbo

za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

- a) traktor IMT 558 s pešijem, v neuporabnem stanju,
- b) kombi Zastava, tip 430/K, v nevoznom stanju,
- c) dvoosna traktorska prikolica v nevoznom stanju,
- d) dvoosna prikolica ITAS za tovorni avto, v nevoznom stanju.

Javna dražba bo 12. marca 1981 ob 10. uri v bazi cestne službe KOP Brežice. Oglede vozil je možen na dan javne dražbe od 7. ure dalje. Javne dražbe se lahko udeležijo fizične in pravne osebe s plačilom varščine v višini 20 % vrednosti vozila.

162/10–81

Tovarna celuloze in papirja DJURO SALAJ Krško

TOZD CELULOZA

OBJAVLJA NASLEDNJA PROSTA DELA OZ. NALOGE:

1. ZAVIJANJE IN ODVOZ BAL – za 4 delavce

Pogoji:

- PK – osnovna šola, priučitev
- 1 do 3 mesece delovnih izkušenj
- delo v treh izmenah
- odslužen vojaški rok

2. PRAZNJENJE SNOVNIH JAM – za 5 delavcev

Pogoji:

- PK – osnovna šola, priučitev
- 3 do 6 mesecev delovnih izkušenj
- delo v treh izmenah
- odslužen vojaški rok

Vsa navedena dela oz. naloge so za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Pismene prijave sprejema kadrovska služba naše DO 15 dni po objavi. Kandidati bodo o izidu izbire pismeno obveščeni v 30 dneh po izteku roka za sprejemanje prijav.

156/10–81

ljubljanska banka

TEMELJNA DOLENJSKA BANKA
NOVO MESTO, KETTEJEV DREVORED 1

KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA

objavlja prosta dela in naloge:

ČIŠČENJE POSLOVNIH PROSTOROV IN OPREME ZA NEDOLOČEN ČAS.

Pogoji:

- nepopolna osnovna šola
- 1 mesec delovnih izkušenj
- 3 mesece poizkusnega dela.

Kandidati naj svoje ponudbe s kratkim življenjepisom in z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 15 dneh po objavi na gornji naslov. O izbiri bomo vse kandidate obvestili v 45 dneh po izteku objave.

155/10–81

GASILSKO DRUŠTVO Kranj – Primskovo, Jezerka c. 58 ugodno proda gasilski avtomobil TAM 2000/1 letnik 1971 s prevoženimi 23000 km.

Informacije dobite po telefonu: 064 26866 ali osebno v gasilskem domu na Primskovem.

154/10–81

Zdravstveni center Celje
TOZD ZDRAVSTVENI DOM SEVNICA

razpisuje

javno licitacijo

za prodajo osnovnih sredstev:

- OPEL RECORD, vožen, letnik 1972
- ZOBNI STROJI „Elektra“ Jugodent – 3 kosi
- ZOBNI STOLI Jugodent – 3 kosi
- KOTEL ZA CENTRALNO OGREVANJE (ogled v ZP Krmelj)

Licitacija bo v soboto, dne 7. 3. 1981, ob 9. uri v prostorih ZD Sevnica.

Interesenti morajo položiti pred licitacijo 10-odst. varščino.

159/10–81

SLOVENIJA LES stilles

Tovarna stilnega pohištva
in notranje opreme

SEVNICA

VABILO K SODELOVANJU!

Na Blanci gradimo sodoben proizvodni obrat, kjer bomo pričeli z redno proizvodnjo blazinjenega sedežnega stilnega pohištva predvidoma v mesecu juliju. Zaposeliti želimo najmanj 80 delavk in delavcev v neposredni proizvodnji, od nekvalificiranih do kvalificiranih, in sicer v oddelku strojne obdelave, montaže, površinske obdelave in tapetništva. Za vse tiste, ki nimajo ustreznega poklica ali znanja bomo organizirali izobraževanje v delovni organizaciji. Za izobraževanje predvidujemo dva meseca praktičnega in teoretičnega pouka. Udeleženci izobraževanja bodo po uspešno končanem izobraževanju prejeli ustrezno javno listino kot dokazilo dosežene stopnje poklicnega izobraževanja.

Bodočim sodelavkam in sodelavcem nudimo:

- sodobne in moderne delovne prostore z zdravimi delovnimi pogoji

- ustaljen delovni cikel
- primerno nagajevanje po delu
- urejeno družbeno prehrano
- urejen prevoz na delo in z dela, organiziran z avtobusi
- za letovanje svojih delavcev imamo v Piranu počitniški dom

– delavcem pomagamo pri pridobivanju stanovanj v družbeni lasti, deloma tudi pri individualnih gradnjah

Vsa našeta prizadevanja, modernizacija in z njo povečana produktivnost, vplivajo na rast osebnega dohodka in standard delavcev.

Prihodnost našega kolektiva je jasno začrtana in vzbuja zaupanje v jutrišnji dan, nudi socialno varnost in dobre delovne pogoje.

Upamo, da vam bo ta predstavitev v pomoč pri vašem odločanju. Vabimo vas, da se za dodatna pojasnila zglasite splošnokadrovskemu oddelku delovne organizacije, Savska cesta 15., Sevnica. Na razpolago je vsak delovni dan od 6. do 14. ure in vsak torek od 6. do 16. ure, kjer vas bomo veseli sprejeti in odgovorili na vsa vaša vprašanja.

160/10–81

MIZARSKO PODJETJE **HRAST**
ŠENTLOVRENC • 68212 VELIKA LOKA

razpisuje prosta dela in naloge

RAČUNOVODJE

Pogoji:

- ekonomski tehnik
- najmanj 3 leta ustreznih delovnih izkušenj
- 3-mesečno poskusno delo

Kandidati naj pošljejo prijavo s kratkim življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi razpisa komisiji za razpis pri Mizarskem podjetju „HRAST“ Šentlovrenc.

Nastop dela je možen takoj.

161/10–81

Dotacije le za selitve

Končno primerni prostori za novomeški radioklub?

Društva se med seboj zelo razlikujejo in so družbeno žal tudi zelo različno vrednotena, kar se ne nazadnje kaže v višini sredstev, ki jih dobe za svoje delo. V precej nezavidljivem položaju je tudi novomeški radioklub, ki je tako rekoč odvisen od sebe, od prizadevanosti članov. Teh je v klubu 35, ima pa še sekcije v Šentjerneju, v kasarni Milana Majcna in v Rumanji vasi. Dodatna težava je za radioamaterje v tem, da so aparature, ki jih rabijo za svoje delo, drage, pa še pri nas jih ni dobiti.

„Vseh teh problemov niti nočemo potencirati. Tudi glede sredstev ni tako hudo, ustvarjamo jih z lastno de-

Dominik Gutman: „Novomeški radioamaterji se ubadamo s prostorskim problemom že 20 let...“

javnostjo. Najbolj pa nas teži prostorski problem, s katerim se klub ubada že 20 let. Kar naprej se selimo, navadno v neprimerne prostore. Trenutno smo v prostorih stavbe poleg avtobusne postaje, ki jo bodo porušili, saj bo tu stala nova blagovnica. To nas zelo ovira pri delu, saj ne moremo postaviti antenskega sistema, ozemljitev, ki so nujne pri našem delu. Poleg tega selitve niso poceni, tisti stari milijon, ki ga klub dobi na leto, pa se hitro porabi. Predvsem pa sedanji prostori niso primerni za delo z mladimi,“ je povedal predsednik novomeškega radiokluba Dominik Gutman.

— Na cesti pa vendarle ne boste ostali?

„Marca naj bi se preselili v stari dijaški dom v Šmihelu. Vendar dokler ne bomo

tam, tega ne bom verjel, saj smo bili že prevečkrat potegnjeni za nos. Ti prostori bodo kar pripravljeni, imeli bomo tudi učilnico in delavnico, kar je nujno potrebno za resno delo z mladimi, med katerimi je za radioamaterizem precej zanimanja. Naši „naselitvi“ v Šmihelu pa menda nasprotujejo krajani, ker se bojijo, da jim bomo motili sprejemanje programov TV. To ne drži, kar bi jim radi pojasnili na skupnem sestanku. Naši UKV sistemi ne motijo, imamo profesionalne aparature in zelo dobre radioamaterje.“

— Vaše delo je malo poznano in verjetno tudi zato brez prave podpore?

„Druge imajo radioamaterji vso podporo družbenopolitični in delovnih organizacij, v Novem mestu pa tega ni. Pred leti smo že vzdrževali zveze ob občinskem prazniku in podobnih prireditvah, vsako leto sodelujemo tudi na MDA, različnih tekmovanjih, naših in mednarodnih, vendar smo v glavnem pozabljeni. Najbolje sodelujemo s sekretariatom za ljudsko obrambo, kar naj bi še poglobili, kot tudi sodelovanje z vojsko, UNZ, kar pa nam bodo omogočili še novi prostori.“

— Pravite, da je več znanj za radioamaterstvo dejavnost po šolah?

„Vsekakor. Šole bi imele rade svoje sekcije, vendar ni sredstev, da bi kupili aparature, brez katerih ne gre. Radioklub pa ima le 3 radijske postaje, še te ne v najboljšem stanju — več postaj imajo člani v osebni lasti — in bi sedaj potrebovali najmanj 3 nove, kar pomeni 35 starih milijonov, teh pa ni. Tako si ne moremo dosti pomagati, čeprav so ljudje pripravljeni delati. Smo pa že imeli tečaj z osnovami radioamaterstva za mentorje tehničnega pouka in si bomo seveda prizadevali za organizacijo tečajev po šolah.“

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

Potrebe večje od možnosti

Združeno delo načrtuje večjo stopnjo zaposlovanja, kot je predvidena?

Stabilizacija, ki je po svoje ukrojila in usmerila družbeni razvoj, je postavila določene omejitve tudi na področju zaposlovanja. V naslednjih letih naj bi stopnja zaposlovanja v dolenski regiji ne preseгла 2,4 odstotka. Toda ta številka iz resolucije je hudo dvomljiva, če jo primerjamo s številko, do katere so prišli v strokovni službi dolenskih občinskih skupnosti za zaposlovanje. Združeno delo je izkazalo takšne potrebe po novih delavcih, da bi stopnja zaposlovanja, če bi se seveda ravnali po izkazanih potrebah, krepko preseгла 6 odstotkov.

Novomeška skupnost za zaposlovanje v svojih srednjeročnih planih načrtuje, da se bo letno zaposlilo po 1030 novih delavcev, zbrani podatki za letošnje leto pa kažejo, da so v združenem delu predvideli zaposlitev 2099 novih delavcev, torej dvakrat toliko. Največje potrebe po novih delavcih so v IMV, ki želi letno zaposliti 877 delavcev. Iz šol naj bi prišlo 222 delavcev, preostane pa 655 delavcev, ki jih bo dolenski gigant moral dobiti od zunaj. Ker v IMV potrebujejo predvsem nepručenice in pručene delavce, prav teh pa je na Dolenskem najmanj na voljo, se kot možnost odpira predvsem doliv delavcev od drugod ter iz drugih republik. Podobno je tudi s „Krko“, ki računa na

zaposlitev 220 novih delavcev, od tega na 128 pručenih.

• 25. februarja je bila v Novem mestu seja skupščine novomeške občinske skupnosti za zaposlovanje. Delegati so na seji poslušali poročilo o poslovanju v lanskem letu in poročilo o planiranih kadrovskih potrebah ter sprejeli program dela skupnosti in finančni načrt za letošnje leto. Sprejeli so tudi srednjeročni plan občinskih skupnosti za zaposlovanje in izvolili delegate za sejo skupščine zveze skupnosti in za skupščino medobčinske skupnosti.

Tudi v drugih večjih delovnih organizacijah je potreba po kadrih z ozkim profilom

precejšnja (povprečje 50 odst.), kar vse postavlja težavno vprašanje, kako uskladiti strukturno nasprotje med potrebami in možnostmi, saj iz dolenskih šol — šole pa so gotovo najpomembnejši vir novih kadrov — ni najbolj iskanih delavcev. Tako bosta najverjetneje doseljevanje in dnevna migracija še vedno ena od značilnosti v novomeški občini. Kot ugotavljajo v strokovni službi dolenskih skupnosti za zaposlovanje, gospodarstvo še vedno premalo skrbno in realno načrtuje potrebe po kadrih, ne išče notranjih rezerv na tem področju, prelabo povezuje gospodarske plane s kadrovskimi in tako ostaja v razkoraku med načrtovanimi in dejanskimi kadrovskimi možnostmi. Ker večino kadrovskih potreb povzročajo novozgrajene proizvodne zmogljivosti, je prav, da bo vloga skupnosti za zaposlovanje večja že v prvih stopnjah načrtovanja novih naložb. Občinske skupnosti bodo dajale soglasja za naložbe le, če bo za načrtovano investicijo na voljo dovolj kadra.

M. MARKELJ

Varstvo kmetijskih zemljišč, skrb za obdelavo zemlje, sodelovanje pri izdelavi prostorskega plana občine in pridobivanje novih obdelovalnih površin s hidro in agromelioracijami so naloge, ki jih je novomeška kmetijska skupnost skušala uresničevati že do sedaj, kot temeljna izhodišča pa so zapisane tudi v srednjeročnem planu skupnosti za obdobje do 1985. Zal pa je kljub znanim usmeritvam družbe v svojih konkretnih prizadevanjih precej osamljena, precejšen del njenih sredstev, ki bi jih lahko še kako koristno vložili v izboljšanje kmetijskih površin in pridobivanje novih, pa ostaja neporabljenih tudi zaradi kroničnega pomanjkanja kadrov. V tej smeri je tekla razprava na nedavni skupščini kmetijske zemljiške skupnosti Novo mesto.

Opredelitve za najracionalnejšo izrabo prostora ob upoštevanju varstva kmetijskih zemljišč naj bi vseboval družbeni plan občine Novo mesto. To ni doseženo, zataknilo pa se je tudi s sprejemanjem prostorskega plana, saj dlje od smernic za pripravo plana niso prišli. Zbirna agrokarta — izdelal jo je Zavod za družbeno planiranje — pa zaradi pomanjkanja sredstev in verjetno tudi zanimanja ni usklajena z drugimi porabniki prostora. Zaradi tega mora kmetijska zemljiška skupnost posvečati največ pozornosti prav varstvu kmetijskih zemljišč pred pozidavo, za katero so pritiski še vedno izredno veliki ne glede na sedanje gospodarske razmere. Odkodnina za spremembo namembnosti zemljišča pa so očitno premajhne. Tako so lani obravnavali kar 40, vlog, kar je za 77 odst. več kot v letu 1979. Še vedno pa so na vrhu lestvice vloge za pridobitev soglasja za lokacije zidanic! Vendar je le uspelo del gradenj usmeriti na slabšo zemljo.

Načrtovane hidromelioracije na 110 hektarih zemljišč na Mokrem polju niso uresničili, ker so kmetje nasprotovali nujni zlozbi zemljišč, tako da to ostaja odprta naloga. Večji so bili uspehi na zemljiščih v družbeni lasti. Nekoliko večje, pa še premajhno, je zanimanje za agromelioracije ter v skladu s tem boljši rezultati. Nekateri kmetje so se odločili za samostojne naložbe, ki jih bodo uresničili s KZ Krka. Skupnost je bila uspešna tudi v nekaj primerih posredovanja zaradi neobdelovanja zemlje, kar ostaja brez dvoma izredno pomembna naloga tudi za v prihodnje. Finančni plan za letošnje leto znaša 11 novih milijonov, ki naj bi jih porabili predvsem za nove hidromelioracije in agromelioracije. Do leta 1985 pa naj bi izvedli hidromelioracije na 290 hektarih in agromelioracije na 295 hektarih. Ker so predvsem hidromelioracije vprašljive — v okviru Slovenije so na Dolenskem najdražje, ker gre za manjše površine, vse pa je vezano tudi na regulacijo Krke s pritoki — so delegati sklenili, da se ta sredstva lahko uporabijo za agromelioracije, ki dajejo učinke z veliko manjšimi stroški.

Treba bi bilo iskati nove možnosti za pridobivanje rodovitne zemlje, npr. da bi gradbenici odvažali zemljo od izkopov v izčrpane gramoznice, kjer bi bila dvojna korist, saj sedaj vozijo to mrtvo zemljo na rodovitno in uničujejo še to.

O POLOŽAJU MLADIH

V ponedeljek, 23. februarja, je Konferenca mladih v vzgoji in izobraževanju pri OK ZSMS Novo mesto pripravila razpravo o družbeno-ekonomskem položaju mladine, ki obiskuje srednje šole. Predvsem so obravnavali odnos štipenditorjev do štipendistov, ki je marsikje zelo slab. Spregovorili so tudi o minimalnem številu štipendij, ki jih prejema učenci kmetijske šole, kar je nerazumljivo glede na poudarek, ki ga dajemo kmetijski proizvodnji. Tudi s položajem učencev v gospodarstvu, predvsem v gostinstvu, ni vse v redu. Delajo ob nedeljah, praznikih, za to pa prejema skoraj le simbolične nagrade. Izpostavljen je bil tudi problem visokih oskrbovalnin v Domu Majde Silc, ki jo marsikdo le s težavo plačuje.

ZBRANEGA 22 TON — Prva akcija zbiranja odpadlega papirja, ki jo je koncem februarja pripravil OO RKS Novo mesto, je uspela. Po šolah so zbrali kar 22 ton papirja, za katerega je Dinos nakazal OO RKS 64.670 dinarjev. Največ papirja so zbrali na Grmu 4580 kg, v Šmihelu 3510 kg, Bršljinu 2460 kg, Mimi peči 1250 kg, Dolenskih Toplicah 1070 kg in Otočcu 1040 kg. (Foto: J. Pavlin)

Ni ljudi, da bi „porabili“ denar

Na skupščini kmetijske zemljiške skupnosti sprejeli poročilo o delu, finančni plan za letos in srednjeročni načrt do 1985 — Pritiski za pozidavo dobre zemlje

Kdo bo prevzel skrb za preprečevanje opuščanja obdelave zemlje? Ne skupnost ne kmetijske zadruge nimajo dovolj kadrov. To je skupna skrb. V krajevnih skupnostih bi morali skupaj s SZDL oblikovati svete za kmetijstvo, kjer bi se interesi najbolj avtentično izražali. Predvsem ne gre delati ogromnih in dragih načrtov, temveč je treba z manjšimi sredstvi in posegi skušati doseči večje učinke.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

Oživititi delovni utrip

Pred kratkim je bila v Birčni vasi razširjena problemska konferenca krajevne konference SZDL. Predsedniki delegacij, družbenopolitičnih organizacij in društev v krajevni skupnosti so poročali o delu v preteklem letu, iz razprave pa se je dalo razbrati veliko bolečih dejstev.

Da je celotno delo v krajevni skupnosti Birčna vas v lanskem letu skoraj povsem zamrlo, je kriva predvsem nepovezanost samih organizacij in društev. Vsakdo je delal zase, po svojih možnostih in potrebah, programi dela pa so ostajali v predalih oz. v rokah posameznikov. Člani delegacij niso prihajali na redne sestanke in niso uresničili zastavljenih programov. Ljudi boli tudi to, da prihajajo delegati praznih rok iz občinskih sej in da Birčna vas kot nerazvita krajevna skupnost ne more dobiti prednosti na nobenem področju.

Krajani še vedno nimajo urejene komunalne infrastrukture, ni vodovoda, telefona, veliko cest je makadamskih itd. Po vseh neuspešnih poskusih, da bi si priborili določeno finančno pomoč od občine, so „vrgli puško v koruzo“ in se že skoraj sprijaznili z dejstvom, da bo njihova krajevna skupnost ostala nerazvita, čeprav so sami vedno pripravljani na prostovoljno delo. Predsednik KK SZDL Drago Roženberger pa je med drugim poudaril, da si morajo tudi v prihodnje s skupnimi močmi prizadevati, da bo Birčna vas je dobila najnujnejše stvari. Člani so pobudo podprli in sprejeli delovni program za letošnje leto.

Z medsebojno povezanostjo in zagrinjenostjo za delo bo krajanom prav gotovo uspelo uresničiti zastavljene cilje. Ob tem pa pričakujejo, da jim bodo občinski močje končno le pristuhnila.

V. RATAJ

Novomeška kronika

ROŽE TUDI OB NEDELJAH — Preteklo nedeljo se je že dalo kupiti rože v cvetličarni na Glavnem trgu, ki bo odslej odprta tudi vsako nedeljo od 8. do 11. ure. Za tako rešitev so se novomeški cvetličarji odločili zaradi skoraj nemogočega dostopa do vrtnarije.

SPET OBRATUJE — Včasih je na novomeškem Glavnem trgu delalo več moških frizerjev, ki pa jih je čas razredčil in do pred kratkim tu ni bilo nobenega. Sedaj pa je spet odprt lokal na vogalu pri kandij-skem mostu, v katerem lepša moške glave frizer Franc Oberč.

PREIZKUSNA STEZA — Ali veste, da imamo v našem mestu avtomobilsko preizkusno stezo? Tako vsaj mislijo vozniki IMV, ki vsak dan tisočje katrec od tovarne po Trdinovi na Grm. Večinoma brez preizkusnih tablic.

UTRUJENI DELAVCI? — Prebivalci v novomeškem domu za ostarele se sprašujejo, če niso morda poslali graditi nove kanalizacije pod domom delavce iz njihovih vrst. Njihova delovna živahnost je namreč zelo skromna, temu primerna pa tudi hitrost gradnje.

3:1 ZA DEKLICE — Novo mesto je bogatejša še za 4 prebivalce. Rodile so: Anica Mamič iz Kettejevega

drevoreda 41 — Sabino, Nada Turk iz Lobetove 35 — Petro, Marija Tekavec iz Ul. talcev 10 — Matejo in Blanka Jerančič iz Majstrove 16 — Matija.

BREZ VEČJIH SPREMEMB — Tudi ta teden na novomeški tržnici ni nič bistveno novega, celo cene si niso privoščile posebnega skoka. V kiosku KZ lahko dobite osnovne vrste sadja in zelenjave, od solate, svežega in kislega zelja, cvetače, do jabolka, hrušk, grozdja, limon. Iz ponovno obratujejo Deladinjeve stojnice pa posebno vabijo pomaračnice, banane in še kaj, cene pa kljub napisanemu ceniku in dobrih očem lahko zveste šele, ko kaj kupite.

Ena gospa je rekla, da je prav, ko ni kvasa. Se vsaj nismo mogli napokati pustnih krofov, teh ostankov nazadnjaške, staroveške kuhinje.

Izkušnje tudi za druge?

Družbena prehrana je v „Krki“ organizirana na poseben način – Pred kratkim dobili še eno sodobno jedilnico

Krki obrat družbene prehrane, ki ga vodi Karel Vrabec, pravi vsak dan okrog 2500 obrokov hrane, kar je več, kot skuhata na dan skupaj zdravilišči Šmarješke in Dolenjske Toplice. Gre za ogromno restavracijo, v kateri pa se gostje pri mizah izmenjujejo. Doslej je organizirana ena centralna in najsoodnejša kuhinja v Ločni, od tam pa s posebnimi vozili in napravami dovažajo hrano na 4 zunanje lokacije, kjer imajo razdelovalnice hrane in jedilnice. Zaposleni v Ločni so do sredine februarja imeli na voljo eno samo jedilnico, ker pa je več proizvodnih in drugih objektov, so morali ljudje na malico dokaj daleč, čeprav za eno ograjo. Posebno nerodna je bila hoja za zaposlene v proizvodnji zdravil. V sklopu „Programa 64“, največje Krkine investicije do-

slaj, ki bo letos končana, so pred kratkim odprli tudi novo razdelilnico hrane za novi objekt in obrat Galenike. Sodobna kuhinja ima vse naprave za do- grevanje in dokuhavanje hrane, za pripravo solat in delikates, zraven pa je jedilnica s 84 sede- ži. V njej se vrstijo malice po skupinah za 70 oseb.

Zanimiv pa je način regresira- nja prehrane za zaposlene v Krki in tudi možnosti, kaj za bone dobijo. Malo je delovnih organizacij, ki bi nudile toliko možnosti raznolike prehrane ali nakupa živil. Vsak član Krke dobi ob osebnem dohodku blok z boni, ki ga porablja, kadar se mu zdi. Lahko vsak dan je hrano (boni so po 30 din), lahko pa enkrat v mesecu vzame do- mov salame, delikatese itd. Če komu zmanjka bonov, na kate- re delijo regresirano hrano, lah- ko kupi dodatne bone, ki jih poravnava pri naslednji „plači“.

Za diabetike nimajo posebne prehrane, pač pa jim dajo bone, ki jim omogočijo nakup prehrane v trgovini.

V Krki imajo na izbiro vsak dan dve vrsti toplih malic, razen tega pa vseh vrst delikatese in veliko izbiro solat.

Z GOSTI O PROBLEMIH TEKSTILCEV. – Prejšnji četrtek se je mudila na obisku v Novem mestu delegacija RK ZSMS. Dopoldne so si gostje – Robert Črne, Bojan Fink in Milan Jazbec – ogledali delovni proces v Novoteksovem tozdu Konfekcija in se z mladimi v tej osnovni organizaciji dlje časa pogovarjali o številnih težavah, ki tarejo tekstilce, popoldne pa so se udeležili seje predsedstva OK ZSMS Novo mesto in se seznanili z njenim delom. (Foto: Stojan Pelko)

Poltretja stotnja dopisnikov

Uspeh akcije „1000 delavcev – sodelavcev“ uvrstil Novo mesto na tretje mesto v Sloveniji

Od lanskega maja, ko je tudi v novomeški občini stekla znana akcija „1000 delavcev – sodelavcev“, so glasila združenega dela pridobila 251 novih dopisnikov. Po številu novih sodelavcev se je novomeška občina uvrstila na tretje mesto v Sloveniji.

Posamezna glasila so svojo dopisniško mrežo povečala z različnim uspehom. „Novotes“ je pridobil 21 novih sodelavcev, „Krka“ 36, „Novotek“ 54, „Pionir“ 54, „Labod“ 14, „Kurir“ 23, „Dolenjski gozdar“ 11, „Dolenjsko zdravstvo“ 15, „Naše polje“ 8, „Bilten“ (Iskra, tozd KEKO Žužemberk) 4 in

„Iskra – tozd Napajanja“ (Bršljin) 10.

V akcijo so se vključile vse delovne organizacije, ki izdajajo glasila, razen Novomontaže, katere „Monter“ je prišel prvič na svetlo sredi minulega leta. Glasilo delovne organizacije Komunala pa je lani prenehalo izhajati.

Na seji občinskega singikalnega sveta 26. februarja so sprejeli oceno, da se je akcija v celoti posrečila. Največja pridobitev je prav gotovo obogateno obveščanje v združenem delu. Kajpada je bila akcija priložnost, da so marsikje začeli informiranje obravnavati resneje, kot je bilo prej v navadi. Nikakršno naključje ni, da so se ponekod ob glasilih (npr. v Novoteksu in Pionirju) pojavili ciklostirani bilteni z najbolj aktualnimi obvestili.

Občinski sindikalni svet je na omenjeni seji proglasil, da je akcija „1000 delavcev – sodelavcev“ v novomeški občini končana. Priporočil je, da jo formalno zaključijo ali na konferencah Osnovnih organizacij sindikata ali ob drugih priložnostih, vendar najkasneje do maja. Seveda bo smoter te akcije v celoti

Denar za darila z zamudo

Narejen obračun novoletnih prireditev in obdaritev

Nedavno se je sestel koordi- nacijski odbor za novoletne prireditve v novomeški občini na svoji zaključni seji. Člani so enotno ugotovili, da so kljub težavam, ki jih ni manjkalo, prireditev za naše najmlajše dobro izpeljali, vendar ne brez napak.

Obdarjenih je bilo 6849 predšol- skih in 4461 šolskih otrok, skoraj 2000 otrokom pa so pakete poslali v druge republike. Paketi so stali 1.174.207 din, okrasitev 82.854, kulturne prireditve pa 10.000 din. Ker vse delovne organizacije niso do roka poravnale svojih obveznosti, je bila nabava darilnih paketov osiromašena. V bodoče se to ne bi smelo več dogajati, saj se denar, ki pride po Novem letu, ne da več porabiti za pakete, zato naj bi ga delovne

organizacije na žiro račun novolet- nega odbora prihodnje leto nakazale že oktobra. Iz krajevnih skupnosti sicer ni poročil, kako so prireditve uspeli, šlo pa se je, da so ponekod opravili z „levo roko“, marsikateri otrok je izpadel iz seznama, nekateri so dobili darila za dveletne malčke, čeprav sedijo že v šolskih klopih. Če bi v krajevni skupnosti aktivno delalo Društvo prijateljev mladine, se to prav gotovo ne bi zgodilo.

Pohvalno in vzorno so novoletne prireditve pripravljali v KS Mestne njive, Dom JLA in Dom kulture sta bila ob prireditvah slabo ali skoraj nič okrašena, zadovoljiv in pester pa je bil kulturni program.

Ob zaključku je koordinacijski odbor sklenil za prihodnje leto povečati prispevek na zaposlenega od sedanjih 70 din na 80 din. Odbor se bo ponovno sestel v jeseni z novimi predlogi in načrti za čimbolj veselo praznovanje najmlajših.

J. PAVLIN

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 19. do 25. februarja so v novomeški porodnišnici rodile: Dragica Božič iz Smihela – Boruta, Gabrijela Lužar iz Senjurja – Urško, Ivanka Brunscole iz Jelšev- nika – Matejo, Breda Kržan iz Malega Mraševca – Moniko, Breda Grm iz Zabukovja – Bojano, Ivanka Štajdohar iz Veljkega Nerajca – Barbaro, Anika Selakovič iz Pouno- vičev – Denisa, Marija Jurekčič iz Luterškega sela – Heleno, Majda Golob iz Martinje vasi – Damjano, Vasilija Zagar iz Lukovdolske Drape – Danijelo, Slavi Perše iz Škocjana – Damjano, Marija Hostnik z Roj –

Uroša, Irena Bromše iz Brestanice – Gregorja, Ljubica Kočevar iz Met- like – Mitja, Darja Veljkovič iz Krškega – Vladimirja, Mihaela Lakner iz Podstrma – Vanjo, Nevenka Pavlin iz Krškega – Petra, Zorica Nemanuš iz Kamanja – Gregorja, Anica Urigelj iz Otočca – Janeza, Vesna Kasunje iz Vinice – Gorana, Ljudmila Bradáč iz Jurke vasi – Damjano, Silva Bohte iz Goleka – Aleksandra, Marija Božič iz Črnomlja – Melito, Marija Marušič iz Strita – dečka, Anica Vovko z Rateža – deklco, Anica Baznik iz Dobov – deklco, Marija Godec iz Stranske vasi – dečka, Jožefa Ogrinc z Gornje Težke vode – dečka, Hermina Pungeriš iz Zabor- šta – dečka in Martina Zunič z Velikega Slatnika – deklco. Cesti- tamo!

I. ZORAN

POLITIČNA SOLA ZA MLADE

V ponedeljek, 2. marca, se je v Novem mestu začela mladinska poli- tična sola za mlade iz krajevnih skupnosti. V okviru dokaj obširnega A in B programa se za odgovornejše delo v mladinski in drugih organiza- cijah usposablja okrog 60 mladih iz krajevnih skupnosti.

KOMU TITOVE STIPENDIJE

14 sedanjim študentom Tito- vega sklada v novomeški občini naj bi se jeseni priključilo še 9 novih, ki jih bo evidentiral občinska konfe- renca ZSMS. Tako se letos prenaša pristojnost za predlaganje bodočih študentov iz republike v občinske okvire. Vendar je vprašanje, če bodo teh 9 Titovih študentov imeli v novomeški občini sploh komu dati. Kaže namreč, kot da se jih mladi bratijo, verjetno zaradi precej visok- o postavljenih zahtev glede učnega uspeha.

OB SREDINEC

V četrtek dopoldne je 26-letna Marija Smrekar iz Ločne v tovarni zdravil Krka čistila jermenje na stroju, na katerem se je nabralo lepilo. Tekoči jermen je med valje potegnil krpico, z njo pa tudi roko. V bolnišni- ci so morali Smrekarjevi odrezati sredinec na desnici.

Izobraževalni obračun pod streho

Popravek resolucije dal novomeški OIS pravico do dodatnih 2,7 milijona dinarjev

Skupščina novomeške izobraževalne skupnosti je minuli četrtek brez kakih posebnih pripomb sprejela zaključni račun za leto 1980 in predlog izvršnega odbora, da se 2.710.000 dinarjev, pridobljenih z revalorizacijo programa na podlagi popravka republiške resolucije, nameni kot rezerva za nemoteno delovanje razširjenih izobraževalnih dejavnosti v letošnjem letu.

Zaključni račun izkazuje nekaj manj kot 235,5 milijona dinarjev prihodkov in dobrih 220,2 milijona dinarjev odhod- kov. Pri tem je značilno, da so bili prihodki za 6,1 odst. večji, odhodki pa celo za 0,77 odstotka manjši od načrtovanih. Nad tako imenovano dogovorjeno porabo se je nabralo nekaj več kot 12,6 milijona dinarjev, ta sredstva pa mora izobraževalna skupnost praviloma vrniti vplačnikom, oziroma jih v skladu s posebnim dogovorom združiti za center usmerjenega izobraževanja. Kot je znano, je zahteval vračilo presežkov le Novoles.

Dotekanje prihodkov ni bilo enakomerno, saj je še ob koncu novembra kazalo, da plan ne bo dosežen. Za dnje dni decembra je izplačilo osebnih dohodkov tako naraslo, da je bil prihodek iz bruto osebnih dohodkov kot najmočnejša postavka kar za 6,33 odst. večji od načrtovane- ga. To je izobraževalni skupnosti omogočilo, da je ustrezno plačala šolam in drugim vzgoj- no-izobraževalnim organizaci- am vso opravljeno dejavnost.

Brez razprave delegatov je bila na skupščini sprejeta tudi

USKLADITI PROSLAVE!

Koordinacijski odbor za kul- turo pri občinski konferenci SZDL v Novem mestu je pozval vse morebitne prireditelje pro- slav v počastitev 40-letnice vsta- je in 40-letnice ustanovitve OF, naj slavnosti načrtujejo tako, da se ne bodo „prekrivale“. Priča- kujejo, da bo v novomeški obči- ni proslav precej, vendar pa koordinacijski odbor meni, da ne bi smeli pretiravati. Osrednjal občinska proslava bo pred dne- vom OF, na njej bodo podelili priznanja Osvobodilne fronte.

bilanca sklada za gradnjo šol, ki je sestavina zaključnega računa. Preglednica pokaže, da je imel sklad lani 190,7 milijona dinarjev. Od tega je bilo 47 milijonov med drugim zbrano po redni stopnji, nekaj nad 26 milijonov je dal samoprisepek občanov, dobrih 5 milijonov pa prispevek združenega dela po stopnji 0,40 odst. Izobraževalna skupnost Slovenije je dala za zgraditev centra za usmerjeno izobraževanje malo manj kot 50 milijonov tako imenovanih ne- povratnih sredstev. Za ta center je bilo denarja tudi največ porabljenega v minulem letu – kar 98,5 milijona dinarjev. Za prizidek OŠ Sentjerneje je šlo 24,2 milijona, za stopiško šolo 25,7 milijona, za razširitev ekonomske šole pa okoli 8,9 milijona dinarjev. Porabljenih je bilo 160 milijonov dinarjev, tako da so v leto 1981 prenesli 30,5 milijona dinarjev

I. Z.

Zdravstvo spet v izgubi

Ze dogovorjeno, kdo bo pokrila več kot 12-milijonski primanjkljaj občinske zdravstvene skupnosti

O poslovanju v preteklem letu in o zaključnem računu so prejšnji teden razpravljali tudi delegati obeh zborov skupščine občinske zdravstvene skupnosti Novo mesto, ki je leto 1980 zaključila z izgubo.

Za vso svojo dejavnost in obvez- nosti, ki ji mora kriti, je skupnost zbrala 381.111.886 dinarjev, zaradi prekoračitve plana pri nekaterih dejavnostih, npr. splošno ambulan- ni dejavnosti, stroških za zdravila in injekcije itd., pa je skupnost reali- zirala za 12.175.344 dinarjev od- hodkov več oz. 7,25 odst. nad planom, kolikor znaša tudi primanj- kljaj. Kako bodo krili izgubo? Predlog, da bo občinska zdravstvena skupnost krila 1.764.207 dinarjev iz rezervnih sredstev, 8.204.090 inter- esne skupnosti družbenih dejavnosti v občini iz svojih presežkov, 2.207.047 pa zdravstvene delovne organizacije iz svojega dohodka v preteklem letu, je zbor uporabnikov sprejel, zbor izvajalcev pa šele na dodatni seji. Ker to vprašanje na skupščini ni bilo rešeno, delegati tudi niso obravnavali finančnega načrta za letošnje leto. Sprejeli pa so sklep, da bo pripravljen nov predlog načrta, ki ga bodo obrav- navali na prvi naslednji skupšči- novomeške zdravstvene skupno- sti.

Ponovno je bilo načeto vprašanje uvedbe 24-urne dežurne splošne ambulante poleg dežurnega zdrav- nika v zdravstvenem domu, ki so ga delegati sprožili na januarski skupš- čini, vendar do sedaj ni bilo zadovoljive rešitve. Delegati so za- htevali, naj v zdravstvenem centru in morda v dogovoru z bolnišnico to vendarle uredijo.

Ko upokojencu zmanjkuje časa...

60 plodnih in delovnih let Novomeščana Jožeta Tramete

Tisti, ki na Mestnih njivah v No- vem mestu zdaj vstajajo, ga lah- ko večkrat srečajo, ko v ranem jutru z ribiškimi priborom zapuša naselje. Od leta 1949 je v ribiški družini in še vedno ne more zataji- ti veselja, ki ga pozna odtlej, ko je z maminih vilicami brodil po Krki blizu domače Ruhe vasi in stikal za prvim plenom. Belolas, častljivo miren in menda po ti- hem vedno dobre volje je Jože Tramte v začetku februarja dočal šestdeseti rojstni dan. Česa se nekdajni vaški zaščitnik iz 1941, borec Tomšičeve brigade, vojni in- valid in sekretar rajona Smihel- Stopiče po 40 letih najraje spomi- nja?

„Najlepša so srečanja s starimi borci. Vsako leto se kje dobimo in obudimo spomine“, je najprej omenil, ko sem ga obiskal v naši soseski. Z malce hudomušnim nam- smehom pripoveduje o delu vaških straž, v katerih so v dolini Krke moške in fantje leta 1941 delali za- seke, rušili mostove pri Zameškem in Dobravi, prevažali terence čez reko (tu se spominj Drejčeta – Jo- žeta Zamljena) pa stražili in skrbe- li za red.

6. januarja 1943 je prišel Jože Tramte v Tomšičevo brigado. Še isto leto je bil prvkrat ranjen v zasedi v Beli krajini. S spomini po- potujeva skozi Kočevje, Grčarice in Mašun, kjer se je tolkel s plavo gardo. S šercerji je potem odšel na Primorsko. V Tatrah je bil še dva- krat ranjen. Pomlad 1944 ga je naš- la v Turkovi hiši v Podgradu. Član, nekaj časa tudi sekretar raj- onskega odbora OF za Smihel- Stopiče, 23-letni aktivist, borec in invalid je se z veseljem in od- govornostjo lotil dela na težkem terenu. Skrbeti je bilo treba za go- spodarstvo, zaščito požganih do-

mov, za popis vojne škode, za po- ročila in obveščanje pa izdajati dovolilnice narodne zaščite in so- delovati v brigadnimi intendanti, ki so prihajali po živež. Nenehno gibanje, združeno z najrazličnejšimi zadolžitvami akti- vista, je Trametu omogočilo, da je poznal Podgorje z dolino Krke kot lasten žep. Tu, v rajonskem odboru, se Trametu delali tudi Viktor Kraigher iz Ljubljane, učitelj Herbst pa Brulc iz Brusnic, Sladek iz Smolenje vasi, Franc Bo- žič iz Dol. Suhadola, Simc in Mar- tin Mrič iz Malega Cerovca, Minka Kebrova, ki zdaj živi v sosednjem

7. bloku na Mestnih njivah, pa Ka- stelic iz Jame pri Lakovnicah in še mnogi, za operativne enote nespo- sobni moške. Na rajonu je bilo tu- di pet ali šest tovarišev; Francka Rajmerjeva je skrbela za saniteto, druge za mladino, AFZ, za priza- dete družine in podobno dejavnost.

Prvi dan svobode je Jože Tramte dočkal v Črnomlju. Krajevni odbor se je nato iz Podgrada pre-

maknil na Težko vodo, njega pa je poklicala narodna zaščita v rajon Bela cerkev, kjer je do avgusta 1945 pomagal loviti skrivače. Le- to dni je delal doma, nato pa v tekstilni tovarni, pri Tobaku in novomeških pekarni, kjer je 1963. odšel v pokoj.

„Kaj počnem v zadnjih letih? Na Tolstem vrhu sva z ženo uredi- la nekaj sto trt vinograda, tam imava majhen vikend, pa nabiranje gob je moje veliko veselje. Moj re- cept za zdravo življenje? Veliko hoditi in delati, pošteno živeti in 7 ur ležanja je čisto dosti, ne zganja- ti lenobe! Gozd je moje zdravje. Če na bolezen misliš, potem mo- raš zboleti...“

Z ženo Marijo, s katero se je spoznal med vojno na rajonu, ima tri sinove: La do je poklicni gasi- lec v Novem mestu, Igor prometni tehnik v Ljubljani, Srečko pa strojni inženir na ladji KRPAN. Tri vnučke so njuna velika radost. Kljub invalidnosti Jože Tramte še nikoli ni izkoristil priložnosti, da bi šel v toplice na zdravljenje. Pravi, da je zdrav, in kar držalo bo, kar mi je med drugim povedal:

„Menda smo trden rod: oče jih ima 83, mati leto dni manj, pa oče še sam kos in postori vse drugo doma v Ruhi vasi. Ne smeš se po- gati, tudi če si kdaj malo bolan! Čas mi kar prehitro teče: komaj čakava z ženo, da bo počel, da se bomo s Čukajnetovi in Gor- jančevimi spet lotili delanja ob- strem vrhu...“

Tak je Jože Tramte ob koncu živ- ljenja. Pri zdravniku je bil zadnjič leta 1963, in če mu kot upokojen- cu zmanjkuje časa, potem bo že držalo, ko mi je dejal, da mora doiti očeta glede njegovega in sam še marsikaj narediti.“

TONJE GOSNIK

OGLAŠUJTE V DL!

PRVA SVEČANA PODELITEV – 21. februarja je bila v poročni dvorani v Novem mestu prva svečana podelitev knjige „Naš malček“. Knjigo so prejeli starši sedemih prvorojenčkov, rojenih januarja letos. Povabljenih je bilo sicer še več, vendar se vsi niso odzvali vabilu. Na sedežu novomeškega matičnega urada bo podelitev knjige vsak mesec enkrat (ob sobotah). Pričakujejo, da se bodo starši odzvali vabilu in prevzeli darilo, ki je hkrati primeren strokovni pripomoček pri negi in vzgoji otrok. (Foto: Tone Pungercar)

Opuščene zemlje tožba

Kmečko delo ni pravilno vrednoteno, zato ljudje odhajajo, zemlja je v pušči, hlevi pa so prazni

Kmetijstvo, se pravi proizvodnja hrane, postaja vedno pomembnejša in vedno bolj dragocena dejavnost. V črnomaljski občini so gotovo pri proizvodnji hrane še precejšnje rezerve, na kar so po svoje opozorili tudi v nedavno sprejetem družbenem planu občine za to srednjeročno obdobje, kjer je rečeno, da se bo zaradi večje produktivnosti in boljše izkoriščenosti kmetijske mehanizacije proizvodnja hrane kljub zmanjševanju kmetijskih površin in kljub temu da se bo s kmetijstvom ukvarjalo manj ljudi, v tem času povečala.

Na drugo plat te medalje, ki jo že predolgo zanemarjajo oziroma raje kažejo lepšo, svetlečo, pa je prav v razpravi ob sprejemu družbenega plana opozoril delegat iz krajevne skupnosti Vinica, ki je med drugim dejal: „V kmetijstvu je res še veliko rezerv, res bi lahko dajalo več hrane, vendar je v prvi vrsti treba to delo pravilno vrednotiti. Medtem ko je ta zemlja našim prednikom dajala kruh, jo danes ljudje zapuščajo, češ da se na njej ne izplača delati.“

Kmet primerja in kaj hitro spozna, da ima za-

četnik nekje v administraciji večji osebni dohodek kot znaša dohodek kmeta, ki se že leta peha na tej zemlji. Poleg tega onemu v administraciji ni treba s seboj na d'elo prinesiti niti svinčnika, kmet pa si mora vsak delovni pripomoček sam kupiti. Oni sedi na suhem in toplem, ima dopust in še kaj, kmet pa... Delavec bo plačo dobil, tudi če se mu pri njegovem delu kaj ponesreči, kmet pa za skisano mleko ne bo nič iztržil.“

Čeprav delegat ni imel na predlog družbenega dogovora nobenih pripomb, čeprav se je strinjal tudi z načrtovanim razvojem kmetijstva in čeprav so te ali podobne stvari že prej ugotavljali na številnih mestih, je čutil, da mora v svojem in v imenu ljudi na Sinjem vrhu, Ziljah, Preloki pa tudi številnih drugih krajev, kjer je vedno več zemlje v pušči, hlevi pa samevajo prazni, da mora to še enkrat povedati.

Poslušali so ga, se z njim strinjali. Vendar samo to ne bo preoralo opuščeni njiv in napolnilo izpraznjenih hlevov.

A. BARTELI

V GRIBLJAH VSE NARED ZA TELEFON

Da bosta Krajevni skupnosti Podzemelj in Griblje končno dobili telefon, je potrebno skopati še okoli 1.800 metrov jarkov od Cigance do pošte v Gradcu. Računajo, da bodo dobili telefon maja. V Gribljah imajo že priključene omarice, prav tako so že naročili aparate. Letos bodo dobili 20 telefonskih števil, prihodnje leto, ko bodo razširili telefonsko centralo v Gradcu, pa še 20.

PRIPRAVE NA SREČANJE PEVSKIH ZBOROV

Marljivi in uspešni organizatorji so se že začeli pripravljati na letošnje, že četrto, srečanje obkoljskih pevskih zborov, ki bo 28. junija v Gribljah. Te dni bodo zbori dobili vabila za sodelovanje. Prireditelji so se odločili, da bodo povabili toliko zborov kot lani, se pravi petnajst. Tako se bo tudi najlepše videlo, koliko so ti zbori od lani napredovali, saj je namen tega srečanja bolj kot množičnost doseči kakovost.

BOGATO KULTURNO ŽIVLJENJE V ADLEŠIČIH

Pred kratkim je bil v Adlešičih občni zbor tamkajšnjega kulturno-umetniškega društva. V folklorni, tamburaški in dramski skupini ter ženskem pevskem zboru deluje okoli 70 prebivalcev te krajevne skupnosti. Z delom društva v lanskem letu so povsem zadovoljni, saj so sodelovali na številnih proslavah in prireditvah, velika spodbuda za nadaljnje še uspešnejše in še bolj zagnano delo na kulturnem področju pa je gotovo tudi nov kulturni dom, za katerega so krajanje veliko prispevali.

Še ta mesec tisoči član ZK

Uspešno delo občinske organizacije zveze komunistov v lanskem letu – Za tesnejše sodelovanje in usklajeno delovanje osnovnih organizacij

„Z delom občinske organizacije Zveze komunistov v preteklem letu smo lahko povsem zadovoljni, saj smo na številnih področjih našega delovanja dosegli lepe uspehe,“ je v kratki oceni dejal sekretar komiteja OK ZKS Črnomelj Pankracij Zupanc.

V zadnjem obdobju se je občinska organizacija Zveze komunistov tudi številčno povečala, tako da bodo še ta mesec

BO TREBA ŠE? – Komunalni delavci in prebivalci si žele, da to sezono ne bi bilo več treba čistiti snega s cest in pločnikov. Zadnji sneg je presenetil ene in druge, saj so komunalci še v sredo s priročnim plugom čistili pločnike po mestu.

v svoje vrste sprejeli tisočega člana. „Tudi idejnopoličnemu usposabljanju smo posvetili veliko pozornost in med drugim noben nov član ni bil sprejet brez uvajalnega seminarja.“

Tudi uspešno gospodarjenje v občini v lanskem letu je v določeni meri posledica dobrega dela Zveze komunistov in drugih družbenopolitičnih organizacij na raznih področjih.

V priprave na bližajoče se kongrese Zveze komunistov je vključena celotna občinska organizacija in vsi njeni organi, saj v občini želijo že k nastajajočim številnim gradiv pritegniti čim več komunistov. Da bi dobili čim bolj nazorno sliko o delovanju občinske organizacije Zveze komunistov v preteklem letu, so pripravili anketo, ki jo prav te dni izpolnjujejo v osnovnih organizacijah. „Na

podlagi tega bodo delegati prišli bolj pripravljeni na sejo konference, kjer bo beseda tekla o tem, lažje se bodo vključevali v razpravo in predlagali, kako še izboljšati naše delo,“ pravi Zupanc. „V bodoče si bomo še posebej prizadevali za krepitev občinske konference, večjo samostojnost osnovnih organizacij in njihovo tesnejše akcijsko povezovanje, kajti prav to je bilo marsikdaj doslej prešibko, prihajalo pa je tudi do primerov neusklajenega delovanja posameznih osnovnih organizacij.“

V tem mesecu najprej za 10. marec pripravljajo razširjeno sejo komiteja, na kateri bo tekla beseda o gradbeništvu, konec meseca pa bodo na programsko-volilni konferenci ocenili gospodarjenje v lanskem letu.

A. B.

1.840 NOVIH TELEFONOV

V črnomaljski občini predvidevajo, da bodo v novem srednjeročnem obdobju dobili 1.840 novih telefonskih priključkov. Največ, 1.200, naj bi jih dobili v Črnomlju, 400 v Semiču, po 60 pa v Adlešičih, Dragatušu, Starem trgu in Vinici.

ENERGIJA NA TLEH – Iz Kanizarice tako rekoč vsak kos premoga skoraj naravnost iz jame odpeljejo kupcem, ki so ga naročili že pred časom. Da je premog dandanes res dragocena stvar, kaže tudi možak na fotografiji, ki je dva večja kosa, ki sta sredi Črnomlja padla s kamiona, ročno pobral in odnesel v domačo peč.

Krajevna skupnost za pol občine

Novo oblike dela Socialistične zveze v največji krajevni skupnosti v občini – Konkreten program razvoja mestne KS, ki šteje 3.500 prebivalcev

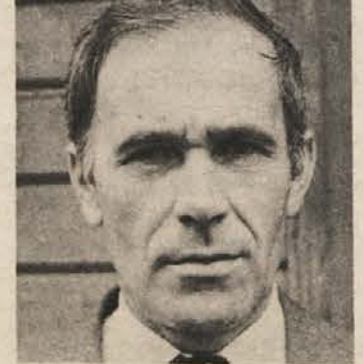
V krajevni skupnosti Metlika se že tako rekoč ves čas postavlja vprašanje, ali ostati pri sedanji organiziranosti krajevne skupnosti ali jo razdeliti v več krajevnih skupnosti. Gre seveda za to, da bi bilo delo krajevne skupnosti čim boljše in čim bolj učinkovito.

Metliška krajevna skupnost šteje okoli 3.500 prebivalcev, kar je le nekaj manj kot polovica vseh prebivalcev občine. „Seveda je v tako veliki krajevni skupnosti več različnih interesov in potreb krajanov,“ pravi predsednik krajevne konference Socialistične zveze Ivan Kostelec. „Vse te interese in potrebe pa bomo lahko zaznali in reševali le, če bomo prešli od več ali manj forumskega dela na

delovanje preko raznih oblik, ki jih omogoča Socialistična zveza, tu gre zlasti za delovanje Socialistične zveze preko sekcij in uličnih odborov.“

O nadaljnjem razvoju krajevne skupnosti je pred dnevi tekla beseda na skupnem sestanku izvršnega odbora krajevne konference in sveta krajevne skupnosti.

„Za urejanje posameznih sosesk naj, tako kot je praksa že dalj časa, prispevajo v denarju in delu tudi tamkajšnji stanovalci.“

Ivan Kostelec: „Za urejanje posameznih sosesk naj, tako kot je praksa že dalj časa, prispevajo v denarju in delu tudi tamkajšnji stanovalci.“

A. BARTELI

O STANOVANJSKI GRADNJI

Svet mora čim prej pripraviti konkreten program razvoja mestne krajevne skupnosti v letošnjem letu. Predvsem gre tu za zadeve, ki neposredno sodijo v pristojnost krajevne skupnosti in zadevajo krajanje. Ločiti je treba tiste probleme, ki zadevajo celotno občino, čeprav se pojavljajo v krajevni skupnosti Metlika. Tu gre za gradnjo

Na včerajšnji seji občinske konference Zveze komunistov v Metliki je tekla beseda o uresničevanju nalog na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite po zadnjih kongresih Zveze komunistov. /Srednjo pozornost pa so posvetili vlogi Zveze komunistov pri uresničevanju gospodarske stabilizacije v gradbeništvu s poudarkom na vprašanih stanovanjske gradnje v metliški občini.

BO ŽE KONEC TE ZIME? – Tako se vedno bolj nejevoljno, že kar ogorčeno iz dneva v dan sprašujejo ljudje. Ena najdaljših in najbolj mrzlih zim v zadnjih desetletjih je še zaostriła že tako ostro energetska krizo. Ne samo da je marsikomu zmanjkalo kurjave, kljub visokim cenam kuriva ni moč kar tako dobiti in marsikje so na odrešilno tono ali dve premoga (da o kurilnem olju sploh ne govorimo) čakali v mrzlih stanovanjih. Ženske z metliškega Mestnega trga se torej lahko zadovoljno smejejo.

SPREHOD PO METLIKI

PONOVNO OŽIVLJENO TURISTIČNO DRUŠTVO Metlika ne spi, kot je bilo to v preteklosti, ampak je čutili njegovo prisotnost domala na vsakem koraku. Odgovorni se trudijo te dni pridobiti čimveč novih članov, ki bodo morali plačevati letno članarino borih dvajset dinarjev. Pristopna izjava jih tudi obvezuje za marljivo delo, v okviru posameznih zmožnosti seveda. Če bodo stvari resno izpeljane, kot so zastavljene, je v metliški občini pričakovati v letu 1981 pravo turistično pomlad. V izrazoslovju jezikostovcev bi se temu reklo: skrajni čas.

ZE NASLOV: V VINU SO RESNICA, LJUBEZEN IN ZEN-SKE je privabil pretekli petek v hotel Bela krajina množico Metličanov, ki so burno ploskali tamburaškemu orkestru „Ivan Navratil“, sekstetu Vitis in recitatorjem mladinskega kluba. Kabaretni večer je zanimal govorce, da so krajanje najraje doma pred televizorji, da ob večerih ogovarjajo prijatelje ter da se jim ne da zamenjati opat z zimskimi čevlji. Pripravljalcu večera, Zvezi kulturnih organizacij, je zadaljo zanimanje nove naloge, ki niso nič drugega kot to, da je treba pripraviti še več podobnih večerov.

DVAJSET SLUSATELJEV SREDNJE tehniške tekstilne šole Beti si je pošteno oddahnilo, kajti opravilo so zaključne izpite. Izobraževali so se ob delu, zato je bilo njihovo veselje ob prejetju spričevala toliko bolj razumljivo. Beti je bogatejša za dve desetini tehnikov, predavatelji, v glavnem zunanji sodelavci Izobraževalnega centra, pa so zadovoljni, da so prenesli znanje na mlajše rodove. V delovni organizaciji Beti imajo veliko posluha za izobraževanje ob delu, na kar kaže že dejstvo, da so povrnili skoraj vsem učencem stroške šolanja.

SMUČARSKA HISTERIJA, ki je zajela zadnja leta slovenski narod, se je dotaknila tudi Belokranjcev. Jugorje je postalo zimsko središče vseh, ki znajo stati na smučarskih deskah. Telesno kulturna skupnost je pripravila pred kratkim občinsko prvenstvo v veleslalomu in slalomu. V slednji disciplini so se okrasili z zlatom: Oti Sturm, Slavko Brunskole, Tonček Sturm, Obrtna družba Gradac, Mateja Jakša. Srebrnih in bronastih ne bomo omenjali, saj jih je bilo videti žarečih oči in obrazov v skoraj vseh belokranjskih gostilnah.

Komunalni humor

Socialno šibki imajo prednost pri nakupu parcele. Kdo jim bo dal pa denar?

Odločil sem se, da bom prenehal pisati humoreske. Ne zavoľo tega, ker bi bil duševno strt, tudi odgovorni elementi me niso pritiskali ob zid. Celo konkurence To-fa, Juriča, Petana, Šimeka, Paplerja in Fržišnikove se ne bojim. Zamislil pa sem se nad javnim natečajem Samoupravne komunalne interesne skupnosti občine Metlika. Konkurenca te družbeno priznane institucije me je spravila na kolena, v obup, v dejanje, da sem odprl okno in zabrisal pisalni stroj na razdrapani asfalt. V primerjavi z njenim javnim natečajem sem se namreč počutil kot dojenček v jaslih, humoristični začetnik, primitivec brez trohice humorja v slovenski krvi, duhovito zaručani krajan, ovca, tele, osel, bik.

Polpismen kot sem, sem prebral njihov natečaj za prodajo stavbnih zemljišč. Za 556 m² bi moral odšteti 238., 80 dinarjev. V to so všteti stroški za električni vod, prispevek za izgradnjo primarnega vodovodnega omrežja, prispevek za izgradnjo kanalizacijskega odvodnika ter prispevek za zgraditev cest do vsake parcele. Sila potrebne reči, ni kaj.

Bolj me je zbedel pripis, da imajo prednost za pridobitev stavbnega zemljišča borec NOB, ki nimajo primernega stanovanja, osebe, ki so pod posebnim družbenim varstvom, družine s slabimi stanovanjskimi razmerami, družine z manjšimi dohodki, družine z več otroki, mlade družine. Tu sem našel konkurenco v svojih humorističnih napreznjih, kajti prednost smo dali vsem tistim, ki ne morejo v desetih letih s svojim delom zbrati toliko cvenka, da bi si kupili parcelico, kaj šele, da bi zasadili lopato in pričeli graditi.

Z napisano prednostjo je ostala naša dušica čista kot češki kristal, nergačem smo omogočili priti do lastne bajte, naš obraz v ogledalu je brez mozoljev, od ljudstva pa pričakujemo buren aplavz. Toda, tovariši, strah me je, da ploskanja ne bo. Malo je namreč družin z manjšimi dohodki, malo je takšnih borec, ki bi lahko nakazali na žiro račun Samoupravne komunalne interesne skupnosti občine Metlika 238., 80 dinarjev za 556 m² s travo poraščene zemlje.

Nekaj pa je le res: s pogoji javnega natečaja smo formalno dokazali, da je skrb za malega človeka še vedno prisotna v naših skomercializiranih srcih.

In to je tisto, kar me odvraca od pisanja smešnih zgodbic.

TONI GASPERIČ

ČRNOMALJSKI DROBIR

DRVA ZA VAMPIRJA – Stabilizacija in energetska kriza sta vdrla tudi na pustovanje. Pa ne gre za to, da bi zaradi stabilizacije bilo kaj manj maškar kot prejšnja leta ali da bi koga na pustnem plesu v hotelu Lahinja zeblo. Le nagrade so bile stabilizacijsko oziroma energetske naravnane. Prvonagrajena maškara je dobila za nagrado 2 (z besedo: dva) metra drv, druga pa 30 litrov kurilnega olja. Pa naj še kdo reče, da pust ni resna stvar. Pa še to: prvonagrajena maska je bil vampir, nekateri pa so takoj pristavili, da predstavlja – sise.

soboto zjutraj se je Črnomelj zbudil ves v zastavah tega društva.

ŠE ENA GOSTILNA V BIVŠI OBČINI – Nekdanja občina Loka je bogatejša za eno gostilno, s čimer se je število gostiln na tem območju povečalo za sto odstotkov. /V začetku tega tedna so v Kočevju odprli gostilno Basar. Poleg Baričeve in sedaj Basarjeve gostilne sta na ozemlju nekdanje občine Loke še dva vinotoča. Zeje tu ne domačini ne popotniki res ne bodo trpeli.

PO VSEJ EVROPI – Tudi iz črnomaljske občine lahko sedaj ljudje neposredno kličejo telefonske naročnike tako rekoč po vsej Evropi. Nič več ni treba sorodnika, znanca ali poslovnega partnerja v tujih državah klicati preko pošte in krajši ali daljši čas čakati na zvezo. Prav tako so telefonski naročniki veseli, da so se močno izboljšale tudi telefonske zveze z domačimi kraji.

PRESTARSKI ZGLED – Pred vsim praznikom in po njem v Črnomlju izgovorijo nemalo besed o tem, da je treba – tako zahteva tudi občinski odlok – izobesiti zastave. O tno se bodo morali odgovorni mže, da bo to vprašanje enkrat za vselej v zadovoljstvo vseh urejeno, prvetovati z vodilnimi iz črnomaljskega pustnega društva „Presta“. V

Črnomaljski poročevalec

metliški tednik

Izboljšati kakovost vode v Rinži

Zatirati pa bo treba bolj tudi krivolov — Ribiči dali 12 starih milijonov din za krape, ki so jih precej polovili krivolovci — Letos nadaljevalni tečaj iz muharjenja

Kočevski ribiči so lani vložili v Rinžo in rudniško jezero 1.193 kg porcijskih krapov, izlovili pa so skupno 1.262 kg rib, od tega 502 kg krapov. V Kolpo so vložili 55.000 mladih lipanov in 5.000 postrvi, izlovili pa skupno 1.565 kg rib, od tega 1.314 lipanov in 153 postrvi.

Lani so izdelali tudi program ukrepov za izboljšanje vode v Rinži, ki je bila še pred dvajsetimi leti lepa in čista, primerna tudi za kopanje, medtem ko je danes močno onesnažena. Pri tem so ribičem pomagali člani bioloških krožkov na gimnaziji in v osnovni šoli.

Program ukrepov so posredovali občinski skupščini, odboru za varstvo okolja pri občinski konferenci SZDL, vsem onesnaževalcem Rinže in krajevnima skupnostma Stara cerkev in Kočevje.

Ker je Rinža tudi močno zaraščena, vlagajo ribiči vanjo — tudi lani so — rastlinojede ribe, za kar jim daje denar KS Kočevje, in to iz tistih sredstev, ki jih je prej vsako leto namenjala za večkratno košnjo Rinže. Na področju varovanja voda in rib bodo ribiči skupaj s krajevnimi skupnostmi in šolami organizirali akcije za čiščenje bregov Rinže in Kolpe, skupaj z območno vodno skupnostjo pa za urejanje jezov, saj so predvsem na Kolpi kar vsi potrebni.

Pri gospodarjenju s Kolpo letos že osemanjsto leto RD Kočevje tesno sodeluje z ribičskimi družinami Brod na Kolpi in Čabar v sosednji Hrvaški. To sodelovanje je prineslo veliko

uspehov pri vlaganju rib v Kolpo, pri organiziranju čuvajske službe, izvedbi očiščevalnih akcij, odlavljanju rib iz potokov in njihovem vlaganju v Kolpo, uskaljevanju lovnih režimov itd.

Ena glavnih nalog kočevskih ribičev pa je izgradnja ribiškega doma pri rudniškem jezeru. Lani in predlanskim so opravili precej prostovoljnega dela, ni pa jim uspelo spraviti dom pod streho, ker je prehitro zapadel sneg. Z delovnimi akcijami bodo nadaljevali, takoj ko bo primerno vreme. Na nedavnem občnem zboru so sklenili, da bodo tudi letos opravili vsak po 20 delovnih ur v korist ribiške družine, največ prav za izgradnjo doma, razen tega pa še za očiščevalne akcije, vlaganje rib in razna druga dela, ki jih v družini nikoli ne manjka. Kdor

ne bo opravil vseh ur, bo plačal vsako manjkajočo po 40 din. Sklenili so tudi, da manjkajoče ure za lani lahko vsak nadoknadi še letos, a pred izdajo ribolovnice. Kdor ne bo imel dovolj ur, ne bo dobil ribolovnice, dokler ne bo plačal razlike.

JOŽE PRIMC

POUČNO IN VESELO

Kulturno-športno društvo „Ciril Dekval“ iz Mozlja je organiziralo pred kratkim kulturno-zabavno prireditev v obliki kviza na temo „Naš kraj in krajani“. Na vprašanja so odgovarjali Zvonko Pečar, Dušana Zagar, Franci Salamon in Dragica Lebar. Simbol kulturnih prireditev „Pojoča deklica“, delo akademskega kiparja Staneta Jarja iz Kočevja, je dobil Franci Salamon. Na prireditvi je bilo tudi obilo smeha, gledalci pa so slišali zanimivosti o Mozlju od pred sto in več leti do danes. Za prijetno glasbo so poskrbeli Aljž z Maji in novi kvartet „Zarin“ iz Kočevja.

M. KUZMA

Rešitev za tabornike?

Leto dni brez koč, zato niso delali

Kočevski taborniški odred „Svobodni gozdovi“ se je skrčil od nekdanjih preko 200 na samo okoli 50 članov, ker jim je bilo lani delo skoraj popolnoma onemogočeno. Če se položaj ne bo hitro popravil, bo tabornikov še manj.

Glavni vzrok za nedelavnost je šibka denarna pomoč tabornikom in

dejstvo, da jim je bila koč za Mestnim vrhom začasno odvzeta. Taborniška organizacija je namreč dobila gozdarsko kočjo le v najem, in sicer od tozda GG Pogled. V ureditev te kočje so vložili taborniki veliko prostovoljnega dela in večino denarja. Vendar so morali nato kočjo zapustiti, saj je bilo v pogodbi določeno, da jo morajo začasno vrniti, če jo bodo pri GG potrebovali za svoje delavce. To se je tudi zgodilo. Delavci so imeli v tej koči orodje in z njim so kočjo in opremo poškodovali.

Spet drugo določilo v pogodbi pa govori, da je treba kočjo vrniti tabornikom nepoškodovano, oz. če se poškoduje, je mora tozda GG spet ustrezno usposobiti, da bo taka, kot je bila takrat, ko so jo taborniki predali gozdarjem. Gozdarji so kočjo zapustili, popravili pa je niso.

Kaže, da se bo končno vsa zadeva v obojestransko zadovoljstvo le uredila. Gozdarji bodo kočjo popravili in celo navozili pesek, da bodo taborniki lažje uredili okolico kočje. Pripravljeni so tudi podaljšati pogodbo, ki sicer poteče prav aprila letos. Pravijo tudi, da bi marsikaj uredili že prej, pa jim je nagajalo vreme, predvsem sneg.

J. P.

Nekaj ribiških

ŠTIRIKRAT VEČ RIBIČEV — Pred desetimi leti je Ribiška družina Kočevje štela okoli 50 članov, danes pa jih preko 200, in sicer 132 članov, 7 članice, 18 mladincev in 55 pionirjev. V primerjavi z letom prej je število vseh članov lani porastlo v povprečju za 5 odstotkov, za nekoliko pa se je znižalo le pri mladincih.

NAJVEČ JIH RIBARI NA RINŽI — Za Rinžo je bilo lani izdanih 140 ribolovnih dovolilnic. Vsak član je imel dovoljenih v vsem letu 40 ribolovnih dni, v povprečju pa jih je izkoristil le 13. V Rinži so ribiči uplenili 70 ščuk, 237 krapov, 234 linjev, 167 klenov in 2.356 kosov ribjega drobiža, predvsem rdečeperk in ostržev. Upljenjene ribe so tehtale 1.262 kg.

NA KOLPI UPLENILI NAJVEČ LIPANOV — V Ribniški družini Kočevje je bilo lani prodanih 91 letnih ribolovnih dovolilnic za Kolpo. Vsak član je imel na leto dovoljenih 30 ribolovnih dni, izkoristili pa so jih v povprečju le po 12. V vsem letu so ribiči uplenili 1.314 lipanov, 153 potočnih postrvi, 11 šarenk, 59 mren, 5 podusti in 13 klenov. Upljenjene ribe so tehtale 775 kg.

VSI JEZOVI POŠKODOVANI — Jezovi na Kolpi so vsi poškodovani in bolj ali manj puščajo vodo. Poleti je zato voda nižja, se bolj segreje in zelo verjetno je prav to usodno za plemenite ribe, ki v vročih poletnih dneh najbolj poginjajo. Gotovo takrat pogine nekajkrat več rib, kot jih uplenijo vsi člani ribiških družin Kočevje, Brod na Kolpi in Čabar. Ribiči se zamejo že več let prizadevati, da bi vodne skupnosti s slovenske in hrvaške strani Kolpe jezove popravile, vendar so bila vsa opozorila in zahteve ribičev doslej zaman. Izgovor je bil, da je treba jezove popravljati „medrepubliško“, se pravi, da je medrepubliško (slabo) sodelovanje vzrok za škodo, ki nastaja vsako leto.

ŠRAUFCIGER MED EUROTRANSOVCI — Pri Eurotransu imajo za direktorja inženirja pomorstva zato, da bodo vedeli — kadar jim bo šlo slabo — zakaj jim teče voda v grlo, je povedal Jaka Šraufciger na zabavni prireditvi ob 10-letnici Eurotransa. (Foto: Primc)

NAGRADE ZASLUŽNIM IN JUBILANTOM — Med nagrajenci Eurotransa, ki so pri tej delovni organizaciji že od njene ustanovitve, je bil tudi Vladimir Grlic. (Foto: Primc)

Deset let ribniškega Eurotransa

Iz nič v desetih letih kolektiv, ki ustvarja 179 milijonov dinarjev celotnega prihodka na leto, v petih letih pa ga bo še enkrat več — Med najboljšimi v državi

Eurotrans Ribnica, ki se ukvarja s prevozom blaga doma in v tujini, je bil ustanovljen pred desetimi leti, ne da bi ob ustanovitvi dobil kakšno bistveno družbeno pomoč. Danes imajo poslovno zgradbo, zemljišča, da o vozilih niti ne govorimo. Še posebno pa je razveseljivo, da imajo le malo posojil za obratna in osnovna sredstva, se pravi, da gospodarijo predvsem s tem, kar so sami ustvarili.

Še ne dolgo tega je v ribniški občini Eurotrans veljal za kolektiv, ki ima težave. Kritikom so takrat nekoliko zamerili, danes pa menijo, da jim je vse tisto končno le koristilo, ker so prav zato poiskali še nove možnosti za doseganje boljših gospodarskih rezultatov. Tako se danes, ko se mnogi drugi avtoprevozniki otepajo s težavami ali celo izgubami, pri Eurotransu ponosno pohvalijo, da dosegajo v Jugoslaviji najboljše rezultate z ozirom na razmerje med prevoženimi vsemj in polnimi kilometri, z ozirom na ustvarjen dohodek na vozilo ali na zaposlenega itd.

Ob teh uspehih pa ugotavljajo, da so možnosti za še večje uspehe.

Razlike pri ustvarjenem dohodku na vozilo so še precejšnje in znašajo med najbolj in najmanj uspešnim tudi preko 2 milijona dinarjev. So pa tudi rezerve, na katere sami ne morejo vplivati, lahko pa bi jim pomagala družba. Soferji opravijo precej časa, ko morajo čakati na razne „papirje“ po podjetjih in ustanovah. Največ je nepotrebnega čakanja na carini, ker carinski uslužbenci prepočasno delajo in tako po več ur zadržujejo vozilo.

Dobro gospodarjenje bo potrebno tudi zato, ker stroški neprestano naraščajo. Tako so imeli v prvem trimesečju lani 22 milijonov dinarjev stroškov oz. porabljenih sredstev, v četrtem trimesečju pa že 52

milijonov ali 125 milijonov dinarjev vse leto, kar je z ozirom na 179 milijonov dinarjev celotnega prihodka zelo veliko. Najbolj naraščajo seveda stroški za gorivo in gume pa tudi za popravila avtomobilov. Zato bodo v bodoče potrebni še večji stabilizacijski napor. Pri vsem tem pa bo potrebna taka evidenca, da bodo stroške lahko spremljali sproti, vsak mesec, saj bodo le potem lahko pravočasno ukrepali, se pravi dobro gospodarili.

Direktor Dušan Čuk pravi: „Naš cilj pri boljšem gospodarjenju ni jugoslovansko povprečje, ki znaša okoli 60 odstotkov izkoristka tovornjakov, ampak približati se 90 odstotkom izkoristka, se pravi, ostati med najboljšimi ali biti celo najboljši.“

J. PRIMC

Nagrade ob jubileju

Priznanja Eurotransa

Ob 10-letnici ribniškega Eurotransa so podelili nagrade jubilarantom, ki so že od ustanovitve pri tej delovni organizaciji, soustanoviteljem Eurotransa in vsem, ki jim letos poteče 10 let dela pri tej delovni organizaciji. Nagrade so podelili na sestanku vsega kolektiva, na katerem so sprejemali tudi delovni program za leto in za naslednje srednjeročno obdobje.

Med jubilaranti in soustanovitelji so prejeli nagrade: direktor Dušan Čuk in Anton Čuk, ki ima največ zaslug za ustanovitev Eurotransa, Vladimir Grlic, Franc Poglajen, Franc Prosen, Janez Novak, Rajko Skok, Ramo Šabič in Mišo Tarašević.

Nagrajenci, ki bodo letos dopolnili 10 let delovne dobe pri Eurotransu, pa so: Terezija Šelih, Jakob Čuješ, Jože Gubanc, Edvin Kopač, Janez Lenarčič, Rihard Lesnika, Franc Miklič, Vinko Marjetič, Ignac Novak, Janko Ozebek, Peter Hribernik, Jože Kern, Andrej Kokalj, Gašper Pelko, Ivan Pekolj, Franc Pieteršek, Štefan Sešelj in Stjepan Šarkanji.

Razen tega so sklenili, da bodo poslali nagrado tudi družini premnulega Ivana Kranjca, katerega spomin so na sestanku počastili z enominutnim molkom.

J. P.

RIBNIŠKI ZOBOTREBCI

SPET TEČAJ ZA VOZNIKE — Kdor želi obiskovati tečaj za voznike motornih vozil, se lahko prijavi pri AMD do 8. marca.

SLABO ČIŠČENJE SNEGA — Ze peti mesec traja zima z veliko snega, leda in tudi daljšimi zelo mrzlimi obdobji. Ob tem lahko ugotovimo, da Cestno podjetje Novo mesto, ki je zadolženo za pluzenje magistralne ceste, ne oplača dobro svoje naloge. Pogosto se dogaja, da cesta še dan ali dva po na novo zapadlem snegu ni očiščena. Najbolj je to opazno pri Dolnjih Podpoljanah in Dvorski vasi, kjer je meja med ljubljanskim in novomeškimi Cestnim podjetjem. Na ljubljanski strani je magistralna cesta redno pluzena in tudi soljena, na novomeški pa si morajo pogosto vozila šele utirati pot v snegu.

KJE SO GLEDALCI? — Po podatkih kinosekcije TVD Partizan Sodražica je kinoobiskovalcev iz leta v leto manj. Leta 1965 je na primer obiskalo njihov kino kar 12.000 gledalcev, lani pa le še 5.300. Vzrok je, da se pojavile tudi druge oblike zabave in razvedrila. Vstopni-

ce za kino so sorazmerno drage, a kljutomu ne krijejo režijskih stroškov kina, zato se lahko zgodi, da bodo kino sploh ukinili. Ljubitelji kina predlagajo, da bi le še našli kakšno rešitev npr.: dotacijo SIS za kulturo, pomoč domače krajevske skupnosti, pomoč domačih OZD itd.

— Kaj ni stabilizacijsko? — Če humoristi uvažajo humor, se pravi, če Ribničanje povabijo „Jaka Šraufcigerja“, da jih zabava, kot se je zgodilo pred kratkim.

Kdaj novo strelišče?

V občini Kočevje je 700 strelcev — V tem številu niso všteti lovci, teritorialci in drugi — Strelska liga

V kočevski občinski strelski ligi tekmuje 14 ekip. Po desetem kolu vodi prva ekipa „Mirka Bračiča“, ki ima 20 točk, 2. Šalka vas 18, 3. Mirko Bračič II 16,4. Tekstila na 16, 5. Kočevski tisk 14 itd.

Med posamezniki so dosegli najboljše rezultate naslednji: Člani: 1. Kljun, 2. Petelin, 3. Memedović, 4. Marinič, 5. Pahulje itd.

Članice: 1. Učakar, 2. Zalar, 3. Škufca, 4. Koruzar, 5. Kobal itd. Mladinci: 1. Novak, 2. Vrhovšek, 3. Hajdinjak, 4. Levič. Veterani: 1. Pugej, 2. Novak, 3. Regali, 4. Vučko.

Pionirji: 1. Krese, 2. Sešek, 3. Knavs, 4. Pevec, 5. Skebe. Na območju občine deluje 12 strelskih družin (nekateri imajo po

več ekip), v katerih je včlanjenih okoli 700 strelcev, med njimi 50 takih, ki dosegajo stalno zelo dobre rezultate. Redno vadi okoli 80 strelcev.

Strelci že dolgo ugotavljajo, da potrebujejo novo strelišče, ker sedanje ni na primernem prostoru saj poteka tik ob njem trim proga, pa tudi sicer je na vse strani preveč odprto, da ne odgovarja varnostnim predpisom. Za strelišče imajo že izbran nov prostor, katerega ureditev pa bo težalja precej prostovoljnega dela in tudi nekaj denarja. Upajo, da bodo dobili pomoč, ki jo potrebujejo za urejanje tega sodobnega in varnega strelišča. Strelci bodo strelišče uredili predvidoma skupaj z lovci, saj tudi ti potrebujejo za preizkušanje orožja in tekmovanja primerno in varno strelišče.

J. P.

DROBNE IZ KOČEVJA

SESTANEK Z VARČEVALCI — Organizirala ga je kočevska enota Gospodarske banke Ljubljana. Bil je dobro obiskan, žal pa je bilo med udeleženci premalo varčevalcev. Bančni strokovnjaki so pojasnili marsikaj koristnega, tudi o načrtih banke in varčevanju. Varčevalci so povedali tudi, da jim zaradi doige in hude zime kopnijo zaloge goriva, in hude zime kopnijo zaloge goriva, in se pozanimali, če banka kreditira tudi nakup goriv. Bančniki so obljubili, da bodo to vprašanje še proučili.

GORELO V SAMSSEM BLOKU — Ogenj je uničil eno izmed

— Kaj praviš k vestem, da bo Ljubljana namolza več mleka na Kočevskem? — Bojim se, da nam ne bo zato priteklo več gnojnice v Rinžo.

stanovanj v samskem bloku. Gasilci so hitro prišli na pomoč in obvarovali zgradbo pred večjo škodo. To zimo je bilo že več podobnih požarov v mestu, predvsem zaradi malomarnosti stanovalcev oz. uporabnikov lokalov. Veliko pišemo, še več pa govorimo o akciji NNPP, izvajamo razne bolj ali manj kampanjske akcije, kljub temu pa nas vedno kaj preseneti: zdaj požar, zdaj sneg pa spet kaj drugega. Tokrat moramo pohvaliti gasilce, ki so s hitrimi in učinkovitimi posegi ukrotili požare in preprečili večjo škodo.

UNIČEVALCI CIGARET — Po vsem svetu posvečajo posebno pozornost boju proti kajenju. V Angliji pokadi prebivalec na leto 2900 cigaret, na Madžarskem 3750, na Japonskem 3300, v ZDA 2670 itd. Niso znani podatki, koliko pokadimo pri nas, ne bomo pa se dosti zmotili, če rečemo, da smo v Kočevju blizu svetovnega rekorda. Kadijo že otroci od 12. leta dalje. Zelo prizadevna so dekleta, da o „enakopravnih“ ženah niti ne izgubljamo besed.

POHVALA ZA PLUZENJE — Ni prijetno vedno le grajati. Tokrat naj pohvalimo Komunalo in Cestno podjetje Novo mesto, ki sta ob zadnjem sneženju hitro spluzila mesto, in to že ponoči, da zjutraj ni bilo zastojev.

KOČEVJSKE NOVICE

REŠETO

TOVARNA ZA AFRISKO PODNEBJE?

Teško je verjeti, da je tovarna silikatne opeke, ki jo je Salonit Anhovo zgradil v Brežicah kot moderno opekarno, v resnici samo sezonski objekt. Nič čudnega, če je proizvajala samo izgubo. Tehnološki proces je zastavljen tako, kot da v Brežicah ni ne deževja in ne zime. Kadar pade temperatura za 5 in več stopinj C pod ničlo, se proizvodnja začne zatikati in opeka je slabe kakovosti. Delavci delajo pozimi v mrzli hali, nekaj pa jih je leto in dan izpostavljenih vremenskim muham, dežju, soncu in mrazu, zato od njih ni mogoče pričakovati zaželenih delovnih rezultatov. Kolektivni organ družbenega varstva se od novembra dalje odločno spoprijema s številnimi težavami, od kadrovske politike do izpolnitve tehnologije in drugih izboljšav, ki mu jih nalaga sanacijski program.

V VARNEM SPREMSTVU - Za varovance otroškega vrtca v Brežicah je vsakdanji sprehod vselej zanimiv. Vzgojiteljice skrbijo, da jim na teh obhodih vsakič pokažejo kaj novega in jih pri tem učijo spoznavati svoje mesto. (Foto: J. Teppey)

Obračuni odkrivajo slabosti

Odgovarja sekretar občinskega sveta Zveze sindikatov Milan Lokar

Pozornost zaposlenih je bila v zadnji tretjini februarja osredotočena na sprejemanje zaključnih računov. Kako je sindikat spremljal predhodne obravnave in kaj je zanje najbolj značilno?

Občinski svet je ponovil zahteve po temeljiti in razumljivi pripravi poročil. Razprave so v glavnem potekale po sindikalnih skupinah, zahtevali pa smo jih tudi v izvršnih odborih. Želeli smo, da bi ob ugotavljanju slabosti šli korak dalje in

posvetil lansnemu gospodarjenju v občini na volilni seji v aprilu. Od oddelka za gospodarstvo smo zahtevali tudi podatke o osebnih dohodkih zaposlenih, vendar ne povprečja. Zvedeti želimo, koliko delavcev zasluži na mesec od 4.000 do 5.000 din, koliko od 5.000 do 6.000 itd., da bomo predlagali ukrepe za večjo socialno varnost. Za primerjavo pa želimo dobiti tudi podatke za 50 najvišjih OD v občini, da bomo videli razpore in ugotovili, če se ti ne

pomikajo v uravnilovko. Za zdaj to samo domnevamo.

Kaj pa lahko poveste o pripravah na kongres samoupravljajcev?

Da smo jih resno zastavili in da poleg koordinacijskega odbora delujejo tri komisije. Prva pripravlja gradivo o uspešnosti delegatskega sistema, druga pa o tem, koliko je napredovalo odločanje delavcev. Tretja komisija bo skrbela za sprotno ovesčanje občanov o kongresnih pripravah. Od delavskih svetov smo zahtevali sklepe o pripravi analiz z oceno samoupravnih odnosov v tozidih, da bo komisija lahko prikazala realno sliko delavčevega odločanja od planiranja do uveljavljanja in razporejanja dohodka.

Koliko delegatov bo šlo na kongres iz brežiške občine?

Imamo dve delegatski mesti: eno za šolstvo in znanost, drugo za področje prometa in zvez. Evidentiranje se začne za dni.

J. TEPPEY

S knjigami v vasi in kolektive

Občinska matična knjižnica v Brežicah namerava letos pridobiti 300 novih članov, knjižno zalogo pa bo povečala za 1800 del. Za zdaj ima izposojevališče samo v Domu upokojencev, odpreti pa ga namrava tudi v dveh krajevnih skupnostih, v Kapelah in Pišecah. S potujočo knjižnico bo obiskovala tudi delavke Jutrancinega tozda Orlica v Brežicah. Najbrž se bodo ponudbi rade odzvale, saj do zdaj še nikoli niso zaprle vrat nobeni obliki širjenja kulturnega obzora.

Sicer pa imajo zaposleni možnost, da se oglasijo v knjižnici po delovnem času, ker je odprta tudi v popoldanskih urah. Bralci se lahko dlje časa zadržijo tam in nemoteno pregledajo tudi revialni, dnevni in tedenski tisk. Prostora zdaj ne manjka in čitalnica je vedno topla. Knjižnica ima na voljo 23 755 knjig in v naslednjih petih letih bo svojo zalogo tako pomnožila, da bo prišla ena knjiga na občana. Za letos napoveduje Občinska matična knjižnica tudi pet srečanj s slovenskimi književniki.

analizirali njihove vzroke. Marksijske opazajo pretirano število bolniških izostankov, drugod spet nimajo utečene organizacije dela ali pa imajo težave z nabavo surovin. Zdaj je čas, da sprejmejo program ukrepov za odpravo slabosti, ki jim kvarijo uspešnost gospodarjenja.

Že poznate rezultate za občino?

Še ne. Domnevamo pa, da so nekoliko slabši kot za prvih devet mesecev. Računamo tudi z izgubo v Toplicah in Opekarni, vendar upamo da ni večja, kot jo predvideva sanacijski program. Občinski svet se bo

NOVO V BREŽICAH

NAZAJ DELAVCEM - Kulturna skupnost v Brežicah je imela lani za 764.500 dinarjev presežkov. Celotno vsoto bo vrnila združenemu delu. Prispevna stopnja za letos bo predvidoma 1,09 odst. od bruto osebnih dohodkov.

BOLJŠI ČASI ZA TELEFONO? - Možnosti še močno zastajajo za željami in razvojem, a d. konca srednjoročnega obdobja se b. to zveze po žicah že močno p. anožije. V Brežicah bodo dobili t. č. novih priključkov, na Bizelsi n. v Dobovi in v Cerkljah pa po 3. Tudi Kapelam obetajo 30 d. atnih števil. Globočani so jih kar dobili 35, vendar imajo že aj toliko novih interesentov.

MIZE SE BODO ŠIBILE - Na čateškem motelu obetajo ves marec izbrane kuhinjske dobrote. Ta teden je teden rib. Sledil mu bo teden žabjih krakov, teden konjskih specialitet, teden sirovih jedi, teden Petrolovih sladice in teden štrukljev. Gostinci so namreč že sprevideli, da bo predvsem iznajdljivost privabila goste in odpirala denarnice.

STABILIZACIJSKI PUST - Za v soboto in za terek je bilo napovedanih veliko pustnih zabav, vendar mask ni bilo toliko kot prejšnja leta. V nekaterih gostiščih so pripravili skoraj toliko nagrad, kolikor je prišlo maskiranih gostov. Na ulicah pustnih sprevodov že nekaj let ni, izjema so le otroci, za katere organizira maskarado Društvo prijateljev mladine.

NAPOL PRAZEN DIJAŠKI DOM - V njem je prostora za 240 učencev, trenutno pa je zasedenih 125 ležišč. V domu stanujejo večinoma učenci trgovske stroke, iz pedagoške gimnazije in ekonomske srednje šole pa jih je samo devet. Jeseni se nadajajo boljše zasedbe, ker se bo za ves trgovski naraščaj pouk začel v septembru. (Foto: J. T.)

Spodnja meja rasti ni omejitvev

Delegati krške občinske skupščine o resoluciji razvoja občine v letu 1981.

„Žal, javna razprava ni dala zaželenega odmeva in ostala je osnovna dilema - določitev realne rasti materialne podlage razvoja občine, saj so nekatere organizacije združenega dela planirale precej hitrejšo rast družbenega proizvoda kot za 3,2 odstotka,“ je mimli petek na zasedanju vseh zborov krške občinske skupščine poudaril predsednik izvršnega sveta Franc Juvanc.

Ob pojasnjevanju resolucije o družbenogospodarski politiki in razvoju občine v tem letu pa je Juvanc tudi pojasnil, da nakazani odstotki pomenijo spodnjo mejo rasti in da prav te izvršni svet v ničemer ne omejuje. Se več, OZD naj si prizadevajo, da bodo uresničile svoje načrte, kar bo za celotno družbenopolitično skupnost nadvse ugodno.

Resolucija predvideva 3-odstotno rast industrijske proizvodnje, izvoz naj bi se povečal za 10, uvoz pa le za 6 odstotkov. Tako bi dosegli najmanj 100-odstotno kritje uvoza z izvozom. Delegati so pozneje na ločenih zasedanjih živahno razpravljali o resoluciji. Zlasti v zboru krajevnih skupnosti so izrazili številne zahteve po posegih na področju komunalnega urejanja, kar pomeni, da bodo morali najti ustrezne rešitve v interesnih skupnostih, posebno v komunalni. Sprejeti so bili amandmaji, ki še določeneje oprede-

ljujejo razvojne usmeritve gospodarstva in ki naj bi poskrbeli za varstvo okolja. Veliko pozornost posvečamo naložbam v kmetijstvu. Tako bodo še letos pridobili vsi potrebno dokumentacijo za izgradnjo farme za 30.000 bekonov, zastavili pa bodo tudi vse sile za pričetek izgradnje.

Letos bodo v Krškem pričeli graditi potniški terminal, zato se bodo lotili celovitega reševanja potniškega prometa v občini. Dopolnjevano je bilo besedilo o resoluciji v poglavju o varstvu okolja in urejanju prostora, ki zadeva tudi obveznost nuklearke, da pred pričetkom obratovanja organizira vsa zakonsko in v ostalimi predpisi predvidena merjenja. Jedrska elektrarna bo organizirala ustrezen sistem javljanja v primeru okvare, ki bi pomenila tudi nevarnost za okolje. „Atomska“ bo morala pred pričetkom obratovanja odpraviti vse pomanjkljivosti, ki izhajajo iz neizvršenih sklepov ob-

činske skupščine glede varnosti obratovanja in življenja, pa tudi vprašanja zdravega okolja.

P. PERC

Pridni kot čebele

Cebelarstva zveza v Krškem se uspešno pripravlja na spopad z nevarno boleznijo varoozo

„Cebelarjenje naj ne bo le nekakšen konjiček, temveč vsaj enakopravna dejavnost, kot je pridelovanje krompirja ali česa drugega,“ nam je po nedeljskem občnem zboru čebelarstva zveze občine Krško povedal njen predsednik Bojan Petan.

Cebelarstvo bi morali bolj vključiti tudi v učno-vzgojne programe ali vsaj kot obogatitev interesnih dejavnosti na šolah. Pri krški in kostanjevski šoli sta že dva čebelnjaka, kjer učenci pridobivajo nova znanja, seveda to velja zlasti za tiste, ki so vključeni v čebelarstvo krožek. Nasploh bi se morali vsi večkrat resno pogledati ob vprašanju, kako zagotoviti čimveč hrane. Čebele opravijo lep delež pri opravljanju, kar po svetu spodbujajo, pri nas pa še vedno nekako postrani gledamo na taka strokovna dogovanja.

Nevarna bolezen varooza, ki je že pustila v panjih čebelarjev na obrobju krške občine, je njihove vrste še bolj strnila. Krčani so pripravili seminar za preglednike čebel. Zanimivo predavanje magistra Sulmanovića iz Zavoda za biologijo in patologijo rib in čebel pri zagrebški veterinarski fakulteti je bilo koristno tudi zato, ker je šestim preglednikom prineslo kvalifikacijo. Opravljen izpit pomeni, da so usposobljeni za boj proti varoozi. Ker republiška čebelarstva zveza ni storila dovolj za povečevanje in usposabljanje čebelarjev ob grozeči bolezni, je zato toliko bolj pomembna spodbuda krške čebelarstva zveze.

V nedeljo, 8. marca ob 8. uri, bo v mali dvorani Delavskega doma Edvarda Kardaža predaval znani čebelar Janko Pislak iz Apač pri Kidričevem. Pislak, ki čebelarji z največjim številom družin v Jugoslaviji bo spregovoril o bogatih izkušnjah pri pridobivanju matičnega mlečka in cvetnega prahu, o enostavnih vzreji in dodajanju matic in še o čem. Čebelarji pa se bodo poleg tehnologije čebelarjenja v A Z panjih seznanili še s poučnim filmom o varoozi.

P. P.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 20. 2. do 27. 2. 1981, so v brežiški porodnišnici rodile: Irena Hauer iz Brežic - Roberta, Nada Tomšič iz Brezja - Majo, Danica Čojanovič iz Brežic - Gorana, Pavica Čepak iz Strmca - deklčo, Jožica Zobarič iz Nve vasi - Alenko, Katica Hofer iz Rud - Ivano, Jožica Šepetavc iz Bistrice - Heleno, Marija Kežman iz Gaberje - Jožeta, Milka Kovačič iz Dvorc - Gregorja, Neža Krošelj iz Curnovca - Martino, Ivanka Kolečič iz Farkaševca - Vladko, Vera Labus iz Krškega - Tanjo, Alojzija Kotar iz Brežic - Vlada, Božica Skoberne s Senovega - Matjaža, Martina Travnikar iz Vrhja - Anito, Dragica Tušin iz Podvrha - Damirja, Silva Komar iz Starega Grada - Matejo, Dubravka Pavič iz Strmca - Štefana. Cestitamo!

ODVISNOST OD DRUGIH

Četudi so po zadnjih podatkih v krški občini v minulem letu zaposlili manj novih delavcev, kot so načrtovali (2,2 odstotka več zaposlenih) so bili še vedno odvisni od delovne sile, ki je prišla od drugod. Ob tem, da letošnja resolucija o družbenoekonomskem razvoju govori o 2,3 odstotni rasti zaposlovanja, je združeno delo, tako kot pri rasti družbenega proizvoda, dosti bolj pogumno, saj pravi, da bo „prispevalo“ k povečanju zaposlenosti v krški občini za 6 odstotkov.

DRAŽJI BENCIN - PRAZNI DELAVNICE - Zastava avto, tozdr Servis Krško, ima sodobne delovne pripomočke. Zadovoljni so zlasti mehaniki in električarji, medtem ko je ozko grlo pri servisu kleparska in ličarska delavnica. Prejšnji naval pojenja, kar si razlagajo tudi z višjimi cenami bencina. (Foto: Pavel Perc)

KRŠKE NOVICE

LETOS DOVOLJ? - Okoli 400 študentov naj bi po sedanjih predvidevanjih razpisalo združeno delo za naslednje šolsko in študijsko leto. Med njimi naj bi jih bilo le 40 za višje in visoke šole, druge pa za srednje. Četudi je v zadnjih razredih osnovnih šol okoli 410 učencev, bo njihovo število vsekakor zadostovalo!

KOPRIVNIŠKI NAČRTI - Kulturno društvo „Anton Aškerc“ bi rado še letos uredilo v prostorih krajevnih skupnosti lastno knjižnico. Sedaj jo ima v okviru osnovnošolske, s preselitvijo pa bi radi dokupili še nekaj knjig. Sicer pa je ta čas marljiva tudi njihova igralska skupina, ki bo že ta mesec stopila na oder s komedijo „Glavni dobiček“.

DO JUBILEJA OBNOVA - Četudi bo ta le delna, bo za krško Galerijo vseeno dobrodošla, saj letos slavi 15. razstavno sezono. Njenemu upravljavcu, Valvasorjevi knjižnici in čitalnici, je izvršni odbor skupščine kulturne skupnosti odobril denar za vzidavo novih oken ter za pleskanje notranjih sten. Za kaj več, česar bi bilo starodavno galerijsko poslopje potrebno, zaenkrat ni denarja!

DIRKE ŽE LETOS? - To bi radi dosegli člani Konjeniškega kluba Posavje, ki so imeli minuli petek letni občni zbor. Gradnja dirkališčne steze ne bi bila predraga, saj jo predvidevajo tam, kjer je pred zadnjo vojno že bila. Ob njej bi sčasoma postavili še lesene tribune, ki so jih lani odstranili na Stadionu Matije Gubca, hlevi za tekmovalne konje pa so že tako v neposredni bližini načrtovanega hipodroma.

Brez predhodne informacije ne gre

Govori vodja krškega INDOK centra Ivan Kastelic

V Posavju le Krčani premorejo INDOK center, in še ta se v tretjem letu delovanja srečuje s „porodnimi“ težavami. Že dve leti si z bore malo uspeha prizadevajo, da bi do konca speljali podpis družbenega dogovora o ustanovitvi in nalogah INDOK v občini. Zaenkrat je od preko 100 ustanoviteljev podpisala dogovor dobra polovica, denarja pa se je nabralo čez 70 odstotkov. Vodja INDOK Ivan Kastelic je prepričan, da se bo položaj, ko je življenje centra skoraj izključno odvisno od dotacije (preko 600 tisočakov!), v kratkem bistveno spremenil. Dogovorili so se, da bodo še bolj zavzeto nadaljevali z dogovarjanjem v združenem delu, kajti INDOK nedvomno v veliki meri poskrbi za izboljšanje informiranja v teh okoljih, pripravljajo pa tudi kar osem predavanj za vse, ki se ukvarjajo z obveščanjem. Izobraževanje le-teh snujejo družno s komisijo za agitacijo in propagando pri občinskem komiteju ZK, podporo takemu programu pa je dala tudi ustrezna komisija pri medobčinskem svetu ZK za Posavje.

Krški center je od obstoja izdal 21 INDOK biltenov, lani je izšlo 13 števil skupnega delegatskega glasila Naš glas, letos pa že 4. „Tisk glasila, ki izhaja vsakih 14 dni na 20 straneh v 1000 izvodih opravimo kar v hiši, saj bi bila tiskarna predraga. Tako si zavestno s kolegom informator-

IVAN KASTELIC: Sodelujemo ob vseh občinskih akcijah

jem - dokumentalistom, naloživa več dela. Borimo se za uresničitev sistemizacije, ki predvideva tudi družboslovno literaturo delavca, saj INDOK ureja tudi strokovno knjižnico s strokovno, zlasti družboslovno literaturo. Naše delo ni, da delamo povzetke, a to vseeno storimo, ker tega ne naredijo predlagatelji,“ pojasnjuje obsežno delo vojda Kastelica. Želijo si poleg kadrovske krepitve, da bi interesne skupnosti redno pošiljale gradiva, saj bo le tako lahko INDOK center v celoti odigral svojo vlogo.

P. P.

BREŽIŠKE VESTI

Le skupaj do lepše Sevnice

Dogovarjanje med krajevno organizacijo SZDL in turističnim društvom — Širši sestanek

Nedavna pobuda krajevne konference SZDL Sevnice za skupen sestanek z upravnim odborom turističnega društva je nakazala vrsto akcij, kjer mora to ljubiteljsko društvo dobiti še širšo pomoč. Sama dobra volja posameznikov v upravnem odboru tega društva je premalo. Sestanek 23. februarja je pokazal, da lahko računajo na širše zaledje. Da ne bi ostalo le pri tem dogovoru, bo sevniška SZDL sklicala še en shod, kjer nameravajo v sredini marca pritegniti poleg Komune tudi stanovalsko skupnost, krajevno skupnost in nekatera društva.

Med akcijami tudi za letos omenjajo čiščenje savskih bregov. Verjetno se bodo dela lotili

morala izginiti od tam že pred sedmimi leti. Hvalevredne so pobude, da bi se lotili akcije sajenja 88 dreves. Hortikultura sekcija je pripravljena nuditi strokovno pomoč, taborniki so ravno tako izrazili pripravljenost za delo. Skupno z urbanisti morajo najti še najprimernejšo lokacijo.

Posluš zasluzijo tudi pobude za gradnjo steze za TRIM. Vrtača pri gradu, če ne že kar

ves grajski hrib, bi lahko nudili edinstveno okolje. Zemljišče je povrhu še v družbeni lasti. Nekateri predlagajo tudi Pot na Zajčjo goro. Skupno s sindikati, mladinsko organizacijo in nekaterimi kolektivi bi lahko pripravili razmeroma preproste naprave, značilne za take poti.

Skratka: pobud ne manjka. Nakazana pot za skupno reševanje naj bi razširila sedaj resda preozek krog izvajalcev. Naposled so se tako dokopali do uspehov tudi drugod.

A. ŽELEZNIK

Pohvale za množičnost

Uspešni planinci — Najstarejša taborniška družina

Občni zbori planinskega društva Lisca so prilika, ko je dvorana sevnškega gasilskega doma resnično zasedena do zadnjega sedeža. Tudi na zadnjem zboru 24. februarja izrečene besede številnih gostov od Planinske zveze Slovenije in številnih okoliških društev potrjujejo, da je društvu uspelo

PREDANI PLANINCI — Na občnem zboru sevnških planincev je bilo podeljenih mnogo visokih planinskih priznanj. Predsednik zasavskega meddruštvenega odbora je tudi tokrat podeljeval zlata in srebrna priznanja tega odbora. Med drugimi ga je prejel Martin Klemenčič (na desni).

vzgojiti številne ljubitelje planin, predane vodnike in aktiviste.

Upravnemu odboru, številnim sekcijam in skupinam je treba priznati uspešno gospodarjenje. Tako imenovane dotacije prinesejo v društveno blagajno le dobrih 33 odst. prihodkov. Vse ostalo da samofinanciranje: 7 odst. članarina, lastna dejavnost 10 odst., člani pa 50 odst. vseh ostalih prihodkov. Skupaj je društvo imelo lani že 652.355,95 dinarjev prihodkov.

Izkušnji tudi ne skrivajo zase. Pod okriljem društva Lisca se uspešno razvija društvo na Mirni, sodelovanje s krškimi pa je že tako tradicionalno.

O To leto bo slavila 30-letni jubilej sevnška taborniška družina Treh smrek. Slovenska taborniška organizacija bo tudi stara toliko, sevnški družini pa gre po tej starosti prvenstvo. Tabornikom sicer ni uspelo doseči takšne množičnosti kot mlajšim planincem. Sicer pa je znano, da taborniki ne govorijo, temveč delajo. Predstavniki družbenopolitičnih organizacij, ki so se udeležili njihovega zbora, so bili tudi presenečeni, ko so videli razpored njihovih akcij za vsak mesec v letu. Res je skoraj čudež, kako so zmogli lani organizirati tabor pri Ankaranu za pičlega stotaka po udeležencu na dan.

A. Ž.

Molk ni odgovor

Temeljite priprave na voilno konferenco ZK

„Tišina kot na zborih kolektiva,“ je končno povzel besedo eden od prisotnih na posvetu sekretarjev osnovnih organizacij ZK 25. februarja v Sevnici. Razprava je zatem le stekla, ko je bil, kot pravimo, prebit led. Takšno „prebijanje ledu“ pa je vse preveč pogost problem na številnih sestankih. Bodisi da so to bile zadnje obravnave zaključnih računov ali sindikalne konference. „Se ne izplača, saj je vse že narejeno,“ so poglasni odgovori, zatem pa marsikdo reče tudi kakšno bridko, kajpak le za vogalom ali samo med ožjimi prijatelji.

Na posvetu sekretarjev je bila podana strnjena, vendar temeljita ocena razmer v občini. Do volilne konference je skoraj še dober mesec. V tem času naj bi to oceno ne le proučili, temveč tudi dopolnili po osnovnih organizacijah.

Gospodarske razmere, zaenkrat še brez podatkov o zaključnih računih, ocenjujejo za dobre. Pravilno je menil eden od sekretarjev, da je treba imeti jasen pogled za naprej. Sindikati in ZK morajo tudi pogledati, kako se preživijo tam, kjer prinese delavec domov le 4.000 do 6.000 dinarjev. To draginjo so imeli solidarnostno pred očmi tudi v Jutranjki, ko so po zaključnem računu delili v znesku in ne po odstotnem razmerju. Tišči z majhno osnovo bi, če bi delili procentualno, dobili kaj malo. To ni uravnilovka, kajti nagajevanje po delu je v veljavi še naprej.

A. Ž.

Molče sprejet načrt za prihodnost

V osnutku družbenega plana trebanjske občine je premalo govora o borbah, obratih in dislociranih tozdih — Tudi vprašanje Romov je obdelano premalo celovito

Ta mesec bo v trebanjski občini potekala javna razprava o osnutku družbenega plana za obdobje 1981 — 1985. In če bo taka, kot je bila na zadnji skupni seji vseh treh zborov trebanjske občinske skupščine, bi zanjo ne mogli reči, da je bila plodna.

O tako važnem dokumentu, ki je, mimogrede rečeno, zelo dobro pripravljen, delegati niso podali skoraj nobenih pripomb. Že zdaj pa je očitno, da v naslednjem srednjeročnem obdobju razmere za gospodarjenje ne bodo najboljše. Res je, da pri strateških vprašanjih ni razhajanj, zato pa je vprašanje, kakšna bo po prečna rast družbenega proizvoda, kako bo z investicijami, skratka, pojavilo se je mnenje, da so nekateri programi postavljeni preveč ambiciozno. In javna razprava, ki bo potekala ves mesec, bi morala pred sprejetjem dokumenta, kar bo na vrsti aprila, te in podobne štrleče zadeve temeljito oklestiti.

Kot pa je bilo mogoče ugotoviti iz mnenje maloštevilnih razpravljavcev, v tem dokumentu ni bilo nič rečenega o varstvu borcev in invalidov, problematika o Romih se obravnava premalo celovito, v dokumentu ni nič rečenega o razmerah v obratih in dislociranih tozdih ter o njihovi samoupravni organiziranosti.

GREGORJEV SEJEM

V četrtek, 12. marca, bo na Veseli gori pri Sentrupertu tradicionalni Gregorjev sejem, na katerem bo mogoče razen različne živine kupiti tudi kramarsko blago, obrtne izdelke in drugo — KS Sentrupert vabi h kar največji udeležbi.

GOSTIŠČE OBNAVLJAJO — Priljubljeno trebanjsko gostišče Grmada, ki je sicer v Mercatorjevi lasti, te dni obnavlja mirensko gradbeno podjetje GOP. Kot so povedali pri Mercatorju, bo obnova kmalu končana in bodo Trebanjci bogatejši za posodobljen lokal.

Diši po samovoljni voznikov

Trebanjska izobraževalna skupnost je lani poslovala uspešno — Vozniki nočejo voziti otrok v zimskih razmerah

Na zadnji seji obeh zborov skupščine trebanjske izobraževalne skupnosti so delegati brez pripomb sprejeli poročilo o delu in finančnih rezultatih skupnosti v preteklem letu ter njene strokovne službe. Hkrati so sprejeli delovni program za leto.

Vsi programi so lani dobro delali, pa tudi sredstva so bila zanje zagotovljena v primerni višini. Le pri porabi denarja za bančne stroške in pri stipendijah se skupnost ni mogla držati dogovorov. Stroški bančnega poslovanja so se povečali za 22 odstotkov, v lanskem letu pa je bilo treba povečati stipendije za 5 odstotkov. Prav tako je skupnost dosegla precejšnje uspehe na področju zbiranja denarja za gradnjo šol, kjer je prišlo celo do precejšnjih presežkov. Denar je bil porabljen za dograditev šole v Sentrupertu, na Mirni in za gradnjo nove osnovne šole v Trebnjem. Pri tej šoli so zdaj dela napredovala do polovice, saj je večina gradbenih del že

končana. Zanimiv je še podatek, da so v letu 1980 porabili za naložbe v to šolo nekaj čez 25 milijonov, stavba pa je že zdaj vredna 46 milijonov dinarjev.

Tako kot poročilo o delu v lanskem letu je šel hitro skozi tudi načrt dela za leto. Malo ostrejša razprava pa se je razvnela potem, ko so dobili besedo delegati. Skoraj iz vseh krajev so namreč poročali, da se vozniki šolskih avtobusov puntajo in pozimi na primer nočejo voziti na Trebelno ali v šentruperške hribe. Tako morajo otroci pešati tudi po dve uri daleč. Vozniki, ki sicer nimajo tako težkega dela, pa tudi prejemkov ne tako majhnih, se izgovarjajo na sneg in na pomanjkanje opreme za snežne razmere. Zaradi takega stanja, ki diši po nedisciplini in samovolji, so se v trebanjski občini odločili, da temeljito prešetajo, zakaj in kako je mogoče, da šolski avtobus ne vozi tam, kjer je potreba.

IZ KRAJA V KRAJ

SNEGA JIM NE MANJKA — Na cesti proti Veliki Loki pri Sentrupertu je ostalo toliko snega, da ga bodo lahko izvažali na Gorenjsko, če bi jim ga tam slučajno zmanjkalo za organiziranje finala svetovnega pokala v smučanju. Žal pa toliko snega ne bi mogli dobiti na drugih trebanjskih cestah, ki so bile v preteklih dneh naravnost izbornu spluzene v primerjavi z zgoraj omenjeno. Kje so vzroki za take razlike, ni mogoče reči. Rečemo lahko le to, da bo sneg verjetno kmalu pobrala — pomlad.

NONET POSTAJA SLAVEN — Odkar smo o trebanjskem dekliskem

nonetu Carmen pisali na straneh našega častnika, se vabila za nastope dveh pristranskih deklek vrste. Tako so dekleta nastopila ta teden tudi na ljubljanskem Radiu, kjer so se po svoji dobri navadi spet dobro odrezala.

PRAZNIK ZA OTROKE — Od 11. do 14. marca bo v trebanjski občini 11. srečanje slovenskih lutkarjev. V Trebnjem, na Mirni in v Mokronogu bodo lutkarji pripravili 22 predstav, gostovali pa bodo tudi v drugih krajih. Seveda bodo trebanjski otroci lahko prišli na svoj račun, čeprav kulturnih predstav v trebanjski občini za otroke ravno ne manjka.

Borni zaslužki pod lupo

V trebanjski občini so že skoraj vse osnovne organizacije opravile letne članske sestanke — Največ o gospodarjenju

V času, ko se soočamo z nič kaj razveseljivimi rezultati gospodarstva, ko se ubadamo z računanjem, koliko smo lani prigospodarili, ko se sprašujemo, kako bodo živeli delavci z majhnimi osebnimi dohodki, so naloge sindikata široko razvejene in tudi zahtevne.

Milan Kranjc, sekretar občinskega sveta Zveze sindikatov v trebanjski občini, je povedal, da že poteka akcija ob zaključnih

računih, v tem času pa je bilo pri občinskem sindikalnem svetu tudi že dvoje posvetov s predsednik osnovnih organizacij. Zanimivo je pri tem, da se kot najkvalitetnejši „izvajalci“ razprave pojavljajo vedno isti delovni kolektivi. Vudi to pot so to Donit, Novoles in Induplati. Seveda delo sindikata ni omejeno samo na zaključne račune, prav toliko sil posveča tudi uresničevanju stabilizacije, kjer sodeluje zlasti s koordinacijskim odborom pri občinski konferenci SZDL. Tako kot velja že od nekdaj, so o stanju gospodarstva največ razpravljali na letnih članskih sestankih, katerih je bilo izvedenih že okoli 80 odstotkov.

Med pomembnejše naloge, ki jih moramo v naslednjem obdobju še opraviti, pa je razprava o položaju delavcev z majhnimi osebnimi dohodki. Še ta mesec bomo za trebanjsko občino opravili analizo, kje so že ali bi lahko bili ogroženi delavci, potem bomo seveda tudi ukrepa. Hkrati s tem bomo morali več naših moči posvetiti ostalim zadevam, kot so nagajevanje po delu, inovativni dejavnosti ipd. Prav tej bi se morali posvetiti, saj je jasno, da lahko z njo odkrijemo veliko notranje rezerve. Toda komisija, ki ima te naloge, slabo dela, prav tako se za to dejavnost ne zmenijo dosti po delovnih organizacijah. Med njimi bi lahko štel samo IGK na Račjem selu pa Trimo in Donit.

ZIMA JIH NI USTAVILA — Delavci podjetja Slovenija ceste kljub zimi nadaljujejo dela v bližini Jelovca. Pripravljajo oporne zidove, marsikje imajo opravka tudi s strugo Mirne. Delajo na odseku, ki je ostal med delovi inženircev JLA. Inženirce pričakujejo v taboru pri Jelovcu tudi letos. Postopoma se torej le posodoblja cesta za Mimo. (Foto: Železnik)

SEVNIŠKI PABERKI

KOLESA, MOTORJI — Urad za najdene predmete pri občini v Sevnici poziva lastnike, naj pridejo po kolesa in še nekaj drobnarij. Med najdenimi stvarmi je celo dvojje koles z motorjem. Nove cene goriva bodo po vsej verjetnosti še koga preusmerile na ta prevozna sredstva, zato ne bi smela dolgo čakati v uradu.

PLINA DOVOLJ — Ob vsesplošnem pomanjkanju plina v jeklenkah zasluzijo pohvalo v prodajalni gradbenega materiala na sevnškem Glavnem trgu. Ker plina ni bilo v zagrebški plinarni, odkoder ga običajno dobivajo, so tovarnjak praznih jeklenk minul teden odpeljali v ljubljansko plinarno. Prvi val navela kupcev v četrtek so dobro zdržali, v soboto je ponudbo napovedoval že napis na vratih.

CESTARJI ODMETALI — Ob izdatnejši pošiljki snega v predzadnjem tednu februarja so se cestarji vzorno lotili odmetavanja snega z ožine na železniškem nadvozu in tudi na obeh pločnikih savskega mostu v Smarju. Če bi sneg prepustili soncu, posebno velike kope, ki so jih tja zrinili plugi, bi se

lisjak lisjaku

— V Trzišču imajo že take sitnosti s prepornimi pokopališčem, da bi privoščili smrt tudi zakonskemu določilu, ki terja, da mora biti novo pokopališče oddaljeno od najbližje hiše ali naselja vsaj 500 metrov. Naj obručajo svojo krajevno skupnost tako ali drugače, takšnega zemljišča ne najdejo.

SEVNIŠKI VESTNIK

TREBANJSKE NOVICE

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 5. marca – Janez Petek, 6. marca – Nika Sobota, 7. marca – Tomaž Nedelja, 8. marca – Dan žena, Ponedeljek, 9. marca – Franciška Torek, 10. marca – Viktor Sreda, 11. marca – Krištof Četrtek, 12. marca – Gregor

LUNINE MENE
6. marca ob 11.31 – mlaj

KINIO

KOSTANJEVICA: 7. 3. švedski film Dekle in njen fant. 8. 3. jugoslovanski film Nori dnevi.

BRESTANICA: 7. in 8. 3. ameriški barvni film Nuna ujetnica.

BREZICE: 6. in 7. 3. ameriški barvni film Zvezda je rojena. 8. in 9. 3. angleški barvni film Maščevanje človeka – pajka. 10. in 11. 3. francoski barvni film Agencija za sklepanje zakonov.

CRNOMELJ: 7. in 8. 3. kanadski film Sherlock Holmes. 8. in 9. 3. angleški film Zakonske skrivnosti. 10. 3. zahodnonemški film Lovci na sužnje. 11. in 12. 3. ameriški film Mačka iz vesolja.

MIRNA: 7. 3. film Elita ubijalcev.

NOVO MESTO – KINO KRKA: Od 6. do 8. 3. ameriški barvni film Norma Rae. 9. in 10. 3. slovenski barvni film Splay meduze. 11. in 12. 3. švicarski barvni film Kako postaneš švicar.

SEVNICA: 6. 3. ameriški film Pompom dekleta. 7. in 8. 3. ameriški film Carstvo mravelj.

RIBNICA: 7. in 8. 3. ameriški barvni film Grški brodolastnik.

Prodajni centralni plinski peč APK 25, še pod garancijo. V najemnem delavnici 9x7x3,30 m ali garažo 9x4x3,30 m Popelar, Milavčeva 18, Brežice.

VW 1200 v dobrem stanju z manjšo okvaro na motorju, prodam za 1,5 M. Matija Vlahovič, Nova lipa 4, 68344 Vinica.

WARTBURG 1970, registriran do avgusta, ugodno prodam. Pavlišič, Marjana Kozine, Crnomelj, tel. 76-093 dopoldan.

ZASTAVO 750 lux, letnik 1976, prevoženih 61.000 km, prodam po ugodni ceni. Staniša, Vinja vas 15, Stopiče.

LADO 1200 prodam. Barbo, Smolenja vas 68 a, Novo mesto, tel. 25-323.

ZASTAVO 750, letnik 1976, prodam. Franc Slak, Šmihel 11, Novo mesto.

ZASTAVO 750 de lux, letnik 1976, registrirano do 13. 2. 1982, prodam. Globovnik, tel. 85-303.

ZASTAVO 101 S, letnik 1978, zeleno, prodam po zelo ugodni ceni. Tel (068) 75-100 int. 172 od 6. do 14. ure.

R 4, letnik 1977, ugodno prodam. Tel (068) 72-823.

TAUNUS 17 M, registriran za eno leto, prodam. Vinko Avsec, Gornja vas 63, Novo mesto.

125 PZ vozen, neregistriran, letnik 1972, poceni prodam (tudi za kredit). Tel 62-562 popoldan in 62-512 dopoldan.

FIAT 126 P, prevoženih 9.000 km, prodam. Franc Skof, Jerebova 10, Novo mesto, tel. 21-146.

Z 101, letnik 1973, v dobrem stanju, ugodno prodam zaradi odhoda v JLA. Tel 85-181. Marjan Gorenc, Zbure 34.

ZASTAVO 750 SC, letnik 1980, prodam. Anton Macedoni, Čučnja vas 26, Trebelno.

ZASTAVO 101, letnik 1975, prodam po ugodni ceni. Miro Povše, Ravne 9, Sentrupert.

Z 750, letnik 1973 in Z 750 special, letnik 1978, prodam. Ivanka Ahlin, Zaloka 6, Sentrupert (Mercator).

ODDAM vrstni red za Z 850. Naslov v upravi lista (871/81).

GLOBOK otroški voziček prodam. Vladimir Kosjer, Cesta herojev 34, Novo mesto.

1 m3 hrastovih plohov ugodno prodam. Franc Vresk, Cankarjeva 1 a, Krško.

PRODAM 5-centimetrske hrastove plohe. Naslov v upravi lista (861/81).

JABOLKA IN 1000 kg sena prodam. Jakob Perpar, Malenska vas 18, Mirna peč.

NOVO PEČ STADLER (25000 kkal) za centralno ogrevanje prodam po stari ceni. Jernej Zidar, Jurčkova pot 131 e, Ljubljana.

PRIKOLICO za osebni avto nujno prodam. Košale, Velike Brusnice 89, Bendje.

HRŠTOVE plohe (5 cm), prodam. Anton Gorenc, Vinica 24, Šmarješke Toplice.

strojnih in višjih solah pod ugodnimi pogoji in zajamčenim uspehom. Šifra „STROJNI IN ŽENIR“

NAMESTO VENCA za umrlega člana Ivana Tolarja iz Gornjih Sušic je prispevalo Gasilsko društvo Dobindol 1.000 din za nabavo drage medicinske opreme. V OKOLICI NOVEGA MESTA ODDAM V NAJEM dobro vpeljan in urejen gostinski lokal. Informacije po tel. 23-351 od 15. do 19. ure.

MOSKI, ki je 2. 3. 1981 kupil v Novem mestu na sejmu 4 puške od Jožefa Radovan iz Loke in ji po pomoti dolguje še 4.000 din, prosi, da jih pošlje na gornji naslov.

MLADA DRUŽINA gre na manjšo kmetijo k dvema starejšima osebama ali k enemu, ki nima svojcev in je potreben pomoči. Naslov v upravi lista (862/81).

IŠCEM starejšo žensko ali zakonski par za pomoč v gospodinjstvu. Naslov v upravi lista (863/81).

ODDAM GARAŽO v hiši. Ragovska 34, Novo mesto.

IŠCEM dopoldansko varstvo za 8-mesečnega otroka na našem domu. Breskvar-Vejnovič, Krško, CKZ 48, ali Breko, tel. (068) 71-764.

V VARSTVO VZAMEM otroke. Naslov v upravi lista (864/81).

OBVESTILA

ELEKTROINSTALACIJE, napeljava in popravila opravlja IVAN PETRIČ, CBE 46, Metlika. Material je na zalogi. Priporočam se! NOVOST! Obveščam cenjene stranke, da izdelujem slike za potne liste, vozniška dovoljenja in osebne izkaznice. 4 slike dobite takoj. Cena je ugodna. Delovni čas ob ponedeljkih in petkih od 7. do 9. ure in od 15. do 20. ure. Priporočam se FOTOGRAF CVETKO TRAMTE, Breška vas 3, Bela cerkev!

POZOR! BRUSIM widia krožne žage, navadne žage, tračne žage, skobeljne nože vseh dolžin, vseh vrst rezkalnih glav, popravilam widia krožne žage. Slavic Podlogar, Škofljica 39 pri Ljubljani, tel. 666-108.

GOSTIŠČE CUGELJ na Odrgi pri Trebnjem prireja 7. 3. 1981 zvečer zabavo za žene. Vjudno vabljenje!

VODOVODNE INSTALACIJE montiran in popravilam po ugodnih cenah. Material na zalogi. DRAGO VIRČ, Tomšičeva 11, 68210 Trebnje, tel. 83-594.

STRANKE, ki imajo naročene piščance pri Parkelj, Mirna peč, naj pridejo ponje. Sprejemamo tudi naročila za 1. maj.

CENJENE STRANKE OBVEŠČAM, da lahko vprašajo oziroma dobijo vse informacije po tel. 24-556. Brivsko frizerski salon Jožica Mavsar, Mali Slatnik.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

ZAPOSIM KV ali NKV natakaričo. Nudim hrano in stanovanje. OD dober. Gostilna Drenik, Bršljin 29, Novo mesto.

TAKOJ ZAPOSIM ZIDARJA in delavca. Ivana Roba 5, Novo mesto.

ZAPOSIMO MLAJŠO ŽENSKO za strojno delavnico. Stanovanje in hrana možna v hiši. Bojan Oblak, Sp. Rudnik II/20, Ljubljana, tel. (061) 22-895.

TAKOJ ZAPOSIM KV ali priučnega avtokleparja. Samsko stanovanje zagotovljeno. Avgust Košak, avtomobilarstvo in kleparstvo, Ločna 16, Novo mesto, tel. 22-133.

KV KUCHARICA IN NATAKARICA dobi takoj delo v Istri (Novi grad). Stanovanje in hrana v hiši, OD po dogovoru. Tel. (061) 44 214 do 8. ure ali zvečer.

Martin Jančar, Crmošnjice 2 (ob cesti Novo mesto – Metlika), Stopiče.

DIANO, letnik 1978, prodam. Ogled vsak dan dopoldne. Milan Bevc, Veniče 40, Leskovec pri Krškem.

FIAT 500, prodam. Franc Markovič, Dol Toplice 170.

TATRO 138, dobro ohranjeno, registrirano, prodam. Prodajni tudi džip-aro – fiat, letnik 1975. Franc Cepin, Gorenja vas 2, 68230 Mokronog.

ZAMENJAM osebni avto Renault 10 za traktor od 18 do 25 KM. Janez Turk, Gor. Straža, n. h., Straža.

ZASTAVO 750, letnik 1977, prodam. Kos, Jablan 10, tel. 84-332.

Z 750, letnik 1978, prodam. Janez Nemanič, Križevska vas, Metlika.

GOLF, letnik 1978 in OPEL KADETT, letnik 1976, prodam. Alojz Mežič, Mal. Podlog 17, Leskovec.

OPEL REKORD, letnik 1965, registriran do 1982, v brezhibnem stanju, prodam ali zamenjam tudi za gradbeni material ali ček. Lajkovič Pristava 19, Leskovec.

FIAT 126, prodam. Dol Toplice 165.

LADO 1500, letnik 1977, prodam. Tel. (068) 85-253.

ZASTAVO 750, letnik 1977, nujno prodam. Tel. 25-239.

DOBRO OHRANJENO LADO KARANAVAN, letnik 1978, prodam za 130.000. Franc Kovač, Segova 58, Novo mesto.

ZASTAVO 750 lux, letnik 1977, prodam. Andolšek, Vel. Mraševo 30, Podbočje.

FIAT 127, letnik 1977, prodam. Marjan Bohte, Vinja vas 38, Novo mesto.

Z 750, letnik 1975, registrirano do konca oktobra 1981, prodam. Rogina, Regerča vas 161, Novo mesto, tel. 22-913. Ogled po 16. uri.

VW 1300, registriran do 31. 12. 1981, prodam. Janez Bevc, Smalčja vas 7, 68310 Sentjernej.

ZARADI PRENEHANJA OBRTI (upokojitve), prodam registriran Deutz 5 ton, delo zagotovljeno.

STANOVANJA

ODDAM opremljeno sobo blizu centra samski ženski ali samohranilki brez plačila, za občasno pomoč. Tel. 22-415.

SAMSKEMU ODDAM opremljeno sobo. Cesta herojev 33/a, Novo mesto.

Motorna vozila

DIANO 6, letnik 1977, ugodno prodam. Tel. (068) 61-330 od 6. do 14. ure.

ZASTAVO 750 SC, letnik 1978, prodam. VI osjer, Cesta herojev 34, Novo mesto.

Z 101, letnik 1974, prodam. Ogled popoldan pri Branku Uherniku, Otočec 48.

NEVOZEN FIAT 620 prodam. Cena po dogovoru. Ogled vsak dan.

Kmetijski stroji

PRODAM KOSILNICO FIGARO LA 404 in obračalnik Maraton 140 B. Ogled vsako popoldne pri Benjaminu Hribarju, Podbočje 36. Cena je ugodna.

KOSILNICO BCS djessel, širine 130, staro 2 leti, prodam Uršna sela 44, 68323 Uršna sela.

PRODAM GRABLJE-OBRAČALNIK za BCS. Informacije od 8. do 12. ure na tel. 75-502.

PRODAM OBRACALNIK za BCS, dobro ohranjen. Anton Rozman, Gor. Globodol 1, Mirna peč.

TRAKTOR HOLDER Diesel prodam. Primeren je za delo v vinogradu in vrtniškarje (plug – freza). Jože Mikolavčič, Partizanska 10, Krško.

KOSILNICO AGRIA prodam. Je v dobrem stanju. Jože Brečko, Praprotno 13, Radeče, Zidani most.

PRODAM

GARAŽO na Ragovski 10 a, prodam. Ponudbe pod šifro „GOTO VINA“.

MOTORNO ZAGO STIHL 051 elektronik, prodam po ugodni ceni. Drago Merčnik, Dobruška vas 30, Škočjan.

CRNOBELI TELEVIZOR, prodam. Ivanka Adam, Valantičevo 16, Novo mesto.

2000 kg dobrega sena, prodam. Štefka Vuk, Brestanica 115.

OPREMO ZA DNEVNO SOBO, hladilnik (200 l), Meblo elemente za kopačnico ter samsko ležišče z omaro, prodam. Informacije po tel. 25-125 do 14. ure ali 25-473 po 15. uri.

PLINSKI ŠTEDILNIK in dve pomivalni koriti prodam. Tel. 85-739 po 11. uri.

100 vreč perlita za fasado in železo (mreže) 6 x 8 cm, prodam. Grubar, Partizanska 21, Novo mesto.

SPALNICO prodam za 7.000 din. Tel. 24-576.

MOTORNO ZAGO STIHL 0,8, novo, prodam. Jože Adlešič, Cankarjeva 20, Crnomelj.

BREZHIBEN CRNOBEL TV SPREJEMNIK in otroški kombinirani voziček, prodam. Tel. 25-021.

ZA R 14 prodam priljubljen za smučarje. Tratar, Kettejev drevored 41, Novo mesto.

ZLATO ZA ZOBE, prodam. Naslov v upravi lista (870/81).

PRODAM KONCERTNI KLAVIR – dobro ohranjen, ali zamenjam za pianino. Tel. 24-487.

PRODAM ALI ZAMENJAM za gradbeni material malo rabljen traktor Ursus. Ogled možen vsak dan: Jože Ribič, G. Leskovec 31, Blanca.

KLAVIRSKO 80-basno harmoniko ugodno prodam. Marjan Grubar, Vratno 16, 68310 Sentjernej.

ELEKTROPASTIR prodam. Mirna peč 8.

KUPIM

KUPIM staro hišo v krški občini (lahko lesena). Naslov v upravi lista (868/81).

KUPIM novo ali nedograjeno hišo na sončnem kraju. Naslov v upravi lista (869/81).

KUPIM komplet kolesa od fička. Franc Slak, Šmihel 11, Novo mesto.

KUPIM tehtnico na uteži do 10 kg ali zamenjam za krompir. Franc Kramer, Rakovnik 19, Sentrupert.

KUPIM težji traktor, nov ali malo rabljen. Obenem prodam starejšega, lažjega. Bogomir Longar, Rumanja vas 30, Straža.

KUPIM dve žrebiči (od 5 mesecev naprej). Mirna peč 8.

POSEST

PRODAM stavbno parcelo na Zagrebški cesti, izven mesta, primereno za obrtnika, ker meri 2800 m². Naslov v upravi lista (865/81).

VINOGRAD 7 arov na Stari gori, prodam. Pirh, Podgora 43, Straža.

MANJŠO KMETIJO z gospodarskim poslopjem, posestjo in vinogradom skupaj ali posamezno, oddaljeno 200 m od asfaltne ceste, prodam po ugodni ceni. Tel. (068) 76-741.

GRADBENO PARCELO, komunalno urejeno z načrtom v centru Novega mesta, takoj prodam. Naslov v upravi lista (866/81).

ZAZIDLJIVO PARCELO (13 arov), ugodno prodam. Naslov v upravi lista (867/81).

VINSKI HRAM 3,80 x 4 m, prodam. Vili Miler, Vel. Malence 35, 68262 Krška vas.

GRADBENO PARCELO v Gostni vasi z vso potrebno dokumentacijo in materialom do druge plošče, prodam. Tel. 21-451 po 15. uri.

V JELŠAH PRODAM NJIVO. Ana Slak, Trška gora 41.

RAZNO

VZAMEM OTROKA V VARSTVO na svojem domu. Šifra „BREŽICE“

IŠCEM VARSTVO za 10-mesečno deklico popoldne od 12. do 18. ure v centru ali Mestnih njivah. Cvetka Hribar, Jerebova 20, Novo mesto, tel. 23-214.

IZGUBIL se je pes škotski ovčar, rjave barve z belo liso na vratu. Sliši na ime Lesi. Kdor kaj ve o njem naj sporoči ali ga vrne v gostilno Jevnik, Kostanjevica na Krki, proti nagradi 1000 din.

PROSIMO TOV. SILVO, očitvidca prometne nesreče nad tunelom v Novem mestu 30. 1. 1981, da se oglasi pri Mazovec, Kettejev drevored 43, Novo mesto.

INSTRUIRAM STROKOVNE PREDMETE: mehaniko, risanje ter vse ostale predmete: matematično, fiziko na poklicnih, srednjih

PREKLICI

JOŽE PERSIČ, Balkovci 6, Vinica, opozarjam vse, ki širijo neresne besede o meni, naj s tem prenehajo, ker jih bom v nasprotnem primeru sodno preganjal.

ČESTITKE

DRAGEMU MOŽU IN OČETU JOŽETU KLEMENČIČU iz Smolenje vasi, Želijo za 70. rojstni dan, da bi ostal še mnogo let med nami zdrav in zadovoljen. Hvala za ves trud in dobroto, žena Tončka, sin Janez z ženo Magdo in hčerko Janiko.

V TEM TEDNU PRAŽNUJETA JANEZ IN FANI KLUN iz Nemške vasi 51 osebni in življenjski praznik. Želimo jima mnogo srečnih, zdravih in zadovoljnih let. Mama z družino.

DOBRI IN LJUBLJENI MAMI FRANCKI BRUDARJEVI iz Novega mesta želijo za njen 78. rojstni dan vse najboljše, mnogo zdravja, za dan žena pa iskrene čestitke vsi, ki jo imajo radi!

ZAHVALA

Ob obletnici odhoda naše mame **MARIJE KALIŠNIK** iz Kostanjevice se zahvaljujemo vsem, ki v njen spomin storite kaj dobrega, pomagajte potrebnim doma in po svetu. Boglonaj.

ZAHVALA

V 77. letu je končala svoje življenje naša sestra in teta

ALBINA PEČJAK

iz Dol. Polja

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom in vaščanom za pomoč in spoštovanje, ki so ga izkazali naši teti. Zahvaljujemo se dr. Živkoviču in bolnici Novo mesto za lajšanje njenega trpljenja. Posebna zahvala nas vseh dekanu za vodstvo pogreba in njegove poslovilne besede.

PEČJAKOVI

ZAHVALA

V 75. letu starosti nas je nenadoma zapustil mož, oče, dedek in pradedek

MILAN PRIJATELJ

z Rakovnika 26, Sentrupert

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, Ribiški družini, GD Sentrupert, Društvu upokojevcem, delovnim organizacijam PTT radionici Zagreb, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani. Zahvaljujemo se tudi obema govornikom, pevcem, zdravnikom ZD Trebnje in Mokronog ter duhovniku za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat hvala.

Zahjujoci: vsi njegovi

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: DITC, tozđ Časopis Dolenjski list, Novo mesto – USTANOVITELJ LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Crnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje. IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predednik: Niko Rihar.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Jojan Budja, Milan Markelj, Jože Primc, Drago Rustja, Jože Simčič, ložica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Železnik. Tehnični urednik Priloge: Dušan Lazar. Ekonomska propaganda: Janko Saje in Marko Člinc.

IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 10 din. Letna naročnina 380 din, plačljiva vnaprej – Za delovne in družbene organizacije 760 din – Za inozemstvo 760 din ali 26 ameriških dolarjev oz. 50 DM (oz. ustrežna druga valuta v tej vrednosti) – Devizni račun 32100-620-170-32000-009-8-9 (Ljubljanska banka, Temeljna dolenska banka Novo mesto).

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 160 din, 1 cm na določeni strani 200 din. 1 cm na srednji ali na zadnji strani 250 din. 1 cm na prvi strani 320 din. Vsak mali oglas do 10 besed 60 din, vsaka nadaljnja beseda 6 din – Za vse druge oglase velja do preklica cenik št. 1 od 1. 1. 1980 – Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS kupščine SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne vlačuje davek od prometa proizvodov.

TRKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 2, 00-603-30624 – Naslov uredništva: 68001 Novo mesto, Glavni trg 7, p. p. 33, telefon (068) 23-606 – Naslov uprave: Jenkova 1, p. p. 33, tel. (068) 22-365 – Naslov ekonomske propagande in malih glasov: Glavni trg 3, p. p. 33, telefon (068) 23-611 – Nenaročeni skopisov in fotografij ne vračamo – Časopisni stavek, filmi in prejem DITC, tozđ Časopis Dolenjski list, Novo mesto – Barvni film in sk: Ljudska pravica, Ljubljana.

Vsi bomo dosegli svoj cilj, neizbrabljeno k pokoju bom legel
le jaz ga ne bom dosegel... (Kosovel)
Ognja prepoln, poln sil,

ZAHVALA

Ob boleči, mnogo prezgodnji in tragični izgubi našega srčno dobrega in skrbnega moža, očka, brata in svaka

JOŽETA TURKA

iz Dolenje Straže 85

se najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in vaščanom, ki ste ga imeli radi, se tako številčno poslovili od njega, nam ustno ali pisмено izrekli sožalje in mu podarili cvetje. Posebno se zahvaljujemo OZD Novo mesto - tozđ TES za vso pomoč in organizacijo pogreba, sodelavkam ODP in DSSS, OZD Gorjanci in OS Dol. Toplice, za podarjene vence in pomoč. Zahvala velja tudi govornikom Franciju Avbarju, Pavletu Tisovcu in Slavku Fabjanu za ganljive besede slovesa ter godbi Novoles in pevskim zborom Gorjanci Straža in Maks Henigman Dol. Toplice. Posebej se zahvaljujemo za nesebično pomoč družinam Jakše in Mervar.

Žaljuoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 65. letu starosti nas je nenadoma zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

ANTON VOVK

iz Irče vasi 26

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nam stali ob strani, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnika v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo smo doželi zdravstvenemu osebju nevrološkega oddelka novomeške bolnišnice. Zahvaljujemo se tudi kolektivom Žito-tozđ Pekarna Novo mesto, PTT Novo mesto, Kovinar Novo mesto, Mercator Novo mesto in pevskemu zboru Dušan Jereb. Naša zahvala gre prav tako direktorju pekarne tov. Kralju za poslovilne besede ter družinam Hrovat, Primc in Krnc za nesebično pomoč, župniku in proštu pa za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat najlepša hvala.

Žaljuoči: ena Elica, sinova Toni, Miro in hčerka Dragica z družinami, sestre in brat ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Nenadoma je prenehalo biti srce našega dragega očija

FRANCA TURKA

iz Stopič

Vsi njegovi svojci se želimo zahvaliti vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, z nami sočustvovali, nam izrekli sožalje ter pokojniku prinesli toliko lepega cvetja. Hvaležni smo sosedom, župniku za tolažbo in opravljeni obred, njegovim zvestim Podgorcem, vsem gasilcem za častno stražo in spremstvo, pevcem iz Stopič in obema govornikoma. Zahvaljujemo se KZ Novo mesto, Tovarni zdravil Krka, OS Grm, Centru za izobraževanje in kulturo Trebnje ter Henčkovemu domu za podarjene vence. Iskrena hvala tudi vsem sodelavcem žaljuočih, ki ste našemu očiju prinesli toliko lepega cvetja in ga v tako velikem številu spremili do njegovega zadnjega počivališča.

Žaljuoči: žena Martina, hčerka Martina z družino, sinovi Francej, Marjan, Franc in Janez z družinami ter vsi, ki so ga imeli radi

ZAHVALA

V 46. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče, brat, stric in stari oče

ANTON GJEREK

iz Livolda pri Kočevju

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam pomagali, darovali vence in cvetje ter pokojnika spremili na zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo podjetju ITAS in INKOP, delavski godbi ter župniku za lepo opravljeni obred.

Žaljuoči: žena Marija, hčerka Marta in Zdenka z družino, oče, mati, bratje in sestre z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 50. letu starosti je tragično preminil naš ljubi mož, očka, sin, brat in svak

FRANC BORŠTNAR

iz Pugleda 2 pri Mokronogu

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom in sosedom, posebno družini Bartelj, IMV tozđ oprema Mirna, Iskrji Mokronog, Zb. ESS Novo mesto, Gorenju iz Velenja ter vsem ostalim, ki ste darovali vence in cvetje ter izrazili sožalje. Hvala tudi tistim, ki ste kakorkoli pomagali v najtežjih trenutkih. Zahvaljujemo se tudi zdravstvenemu osebju kirurškega oddelka bolnice Novo mesto, pogrebem, pevcem in govorniku za poslovilne besede, župniku pa za lepo opravljeni obred ter vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na njegovo prerano zadnjo pot.

Vsi njegovi

V SPOMIN

Dnevi minevajo, čas gre naprej, toda naše drage žene in mame

MARIJE KAVŠEK

iz Smolenje vasi

ne bo več med nas. Že leto dni jo krije zemlja, naš dom je prazen in pust, v naših srcih je neizprosna bolečina. Tvoj spomin živi v naših srcih, tvoja slika nas spremlja povsod.

Žaljuoči: mož Janez, sinovi Ivan, Franci, Jožko in hčerka Milka z družinami

VEČJO SKAKALNICO

Sodražani žele sedanjo 40-metrsko smučarsko skakalnico preurediti v 60-metrsko. Načrti za preureditev so narejeni, delo pa bi veljalo okoli 300.000 din. Pričakujejo pomoč TKS, občani pa bodo tudi prostovoljno delali. O tem so razpravljali na nedavnem občnem zboru TVD Partizan in ugotovili, da je ta preureditev nujna, če želi Sodražica obdržati vodilno mesto v smučarskih skokih na Doleniskem.

Nadalje so na zboru menili, da je treba proučiti možnosti za izgradnjo kulturno-športne dvorane. Delo na področju kulture in športa je v Sodražici zelo razgibano, zato tak objekt potrebujejo, vprašanje pa je, če bo za to denar.

M. G-6

ZAHVALA

V 80. letu starosti nas je zapustil naš ljubi ata, stari ata in brat

JANEZ FLORJANČIČ

iz Sadinje vasi 37

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam kakorkoli pomagali, sočustvovali z nami, pokojnemu poklonili cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti. Hvala vsem, ki ste mu na pljučnem oddelku Splošne bolnice Novo mesto lajšali zadnje dni njegovega življenja. Posebej se zahvaljujemo pihalni godbi iz Trebnjega, govornikoma ZZB in Društvu upokojencev za poslovilne besede ter župniku za opravljeni obred.

Žaljuoči: sinova Herman in Karel z družinami ter sestra Zofija

V SPOMIN

28. februarja je minilo 5 let, odkar nas je mnogo prezgodaj zapustil naš dragi mož, oče in brat

VILKO ČRNIČ

upok. major JLA iz Črnomlja

Čas hitro beži a boleč spomin nanj in nenadomestljiva praznina v našem domu ostaja. Hvala vsem, ki se ga spominjate!

Vsi njegovi

V SPOMIN

3. marca je minilo dve žalostni leti, odkar nas je na stopnicah življenja zapustila naša hčerka, sestra in tetica

NADA CVELBAR

iz Grčeče vasi pri Krškem

V našem domu je ostala praznina, v srcih bolečina. Hvala vsem, ki se je še spominjate in obiskujete njen zadnji dom.

Žaljuoči: mama, ata, brata, sestra

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega ata in starega ata

IVANA TASSIJA

iz Trubarjeve 1, Novo mesto
borca Belokranjskega odreda in XV. brigade

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste z nami sočustvovali, nam izrekli sožalje, pokojnemu darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu spremili k zadnjemu počitku. Zahvala družini Sedaj, ZZB Metlika in govorniku tov. Ivanu Urhu za poslovilne besede ob odprtem grobu ter hotelu Metropol. Še enkrat vsem iskrena hvala.

Žaljuoči: vsi njegovi

Novo mesto, 2. 3. 1981

ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni nas je za vedno zapustil dragi mož, oče, stari oče in brat

LOJZE MAHNIČ

s Sel pri Karteljevem

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, znancem in sosedom za pomoč, za darovane vence, izrečeno sožalje, osebju Splošne bolnice Novo mesto in ambulanti Pionir ter vsem, ki ste pokojnika spremili na njegovi zadnji poti. Hvala delovnim organizacijam SGP Pionir, Novoteks, Avtopromet Gorjanci, Iskrji Novo mesto, lahki konfekciji Bevec Novo mesto, GD Hmeljčič ter župniku za opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žaljuoči: žena Justa, sin Janez, Lojze z družino, hčerki Marta in Justa z družinami ter ostalo sorodstvo

V SPOMIN

Grenko leto je minilo 1. 3. 1980, odkar nas je mnogo prezgodaj tragično zapustil naš ljubljani mož, očka in sin

ERVIN KOSTEVC

z Bizeljskega

Za nami je najtežje leto, ko smo ostali sami in oropani tistega, kar nam je bilo najdražje. Tako rad nas je imel, sedaj pa smo ostali ranjeni in strti. Nenadoma je odšel, le droben trenutek je bil dovolj, da se ni več vrnil. Namesto njega je prišla kruta resnica, vzela nam ga je cesta. Bolečij in neizbrisni so spomini nanj. Žalostni dnevi minevajo v tišini in praznini, ki je ne more nihče zapolniti.

Dragi Ervin, ne veš za naša čustva in naše bolečine. Ko stojimo ob tvojem grobu, se nam zdi, da smo ti tako blizu, a vendar tako daleč, da ne slišiš naših klicev in ne čutiš prebitih solza. Ne solze ne čas ne morejo ublažiti naših bolečin in žalosti. Hvala vsem, ki se ga spominjate.

Žaljuoči: vsi njegovi

Najmlajši predsednik

„Zakaj prav mene, ko pa so pri nas starejši, še bolj izkušeni delavci?“ se je ogibal na začetku pogovora Franc Dular, 33-letni vodja strojne delavnice v brestaniški elektrarni.

Toda kljub mladosti bi lahko Francija imeli za prekaljenega samoupravljalca. To so začutili tudi njegovi sodelavci, ki so spremljali razvoj vajenca, mladega strojnega ključavničarja, ki se je pred petnajstimi leti izučil poklica v isti delavnici, kjer tri leta vodi skupino 20 do 25 spretnih delavcev.

Vzdrževalci skrbijo, da je elektrarna vsak hip pripravljena, da iz svojih nederj iztisne dragocene kilovatne ure. „Kajti najdražja je tista energija, ki je ni,“ pove znano resnico Dular in doda: „Manj ko obratujemo – boljše je za družbo, ker je energija, ki jo daje kurilno olje, draga. Če obratujemo mi, pa tudi največkrat pomeni, da je prišlo do kakšne okvare na drugih elektroenergetskih objektih. Torej nismo koristni le ob konicah. Našo vlogo v slovenskem elektroenergetskem sistemu je treba poznati,“ se Franci postavi v bran skoraj 200-članskemu kolektivu elektrarne.

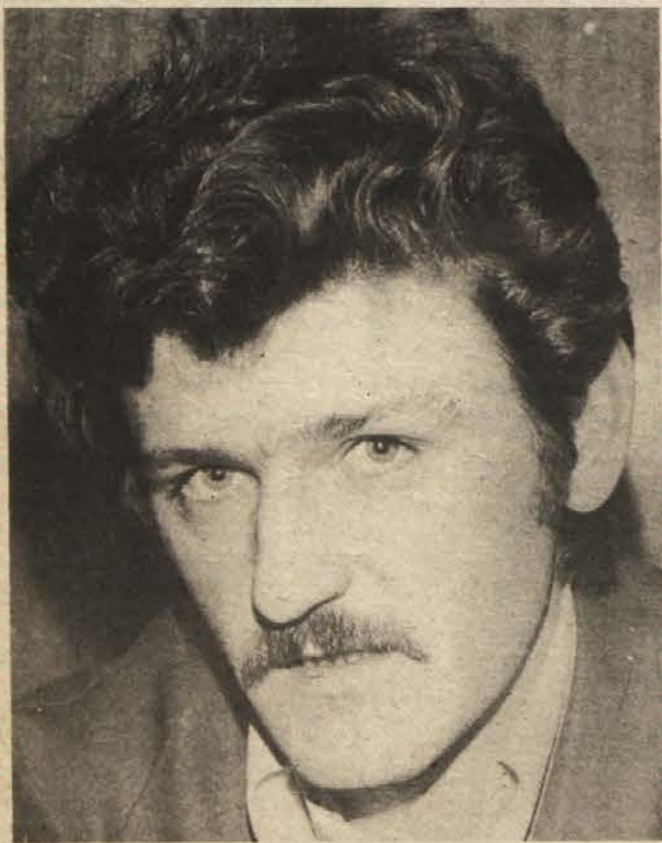
Predsednika sindikata (bil je tudi najmlajši predsednik delavskega sveta, v Elektrogospodarstvu Slovenije pa kar dva mandata predsednik centralne delavske kontrole)

vprašamo, kaj ga je pritegnilo v delo v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah. „Predsednik delavskega sveta sem postal ravno, ko smo začeli graditi plinsko-parno elektrarno. Delegatski sistem je bil še bolj v povojih. Ni bilo lahko zastopati, še manj pa uveljaviti stališča delavcev. Precej volje, navdiha za samoupravljanje mi je vtil tedanji predsednik sindikata Karel Brence po poklicu stikalec. Med nalozbo je zaživel tudi samoupravna delavska kontrola (vodil jo je Alojz Sinkovič). Veliki prelomnici sta bili ustava in zakon o združenem delu.“

Bliža se tretji kongres samoupravljalcev. Kakšna so pričakovanja, priprave? „Ne zdi se mi bistveno, kdo so delegati pravzaprav iz katerih panog, saj bo kongres obravnaval bolj splošno, ne pa vsako vejo posebej! Za nas pa velja, da se bomo morali močno potruditi, da bomo speljali tudi nagrajevanje po delu. Zaradi vloge v elektroenergetskem sistemu to še zlasti ni enostavno.“

Zatullila je sirena. Ura je bila 14, kakor da bi označila, da se je pogovor iztekel. Francu Dularju pa je naznanila popoldanske obveznosti. Član komiteja in občinske konference ZK je, pa tudi občinskega sveta Zveze sindikatov v Krškem itd. ...

PAVEL PERC

Prekmurski teden v Hotelu Kandija

Po lanskem uvodnem tednu prekmurske kuhinje v novomeškem Hotelu Kandija postaja ta prireditve že tradicionalna. Od 10. pa do 18. marca bodo ljubitelji prekmurskih specialitet namreč lahko ponovno prišli na svoj račun.

V sodelovanju z Moravskimi Toplicami so delavci Hotela Kandije ponovno pripravili dneve prekmurske kuhinje, ki bodo jedilnik obogatili s številnimi, za naše razmere novimi jedmi. Navedimo le bograč, repaš pa ciganske zrezke, zarebrnice, prekmurske gibanice, bujto repo in ne nazadnje langaš, jed, ki bodo z njo med 10. in 18. marcem stregli tudi v okrepčevalnici hotela ter v piceriji.

PREDAVANJE O SPANJI

Novomeško hortikulturno društvo bo v četrtek, 12. marca, ob 17. uri v sindikalnem domu priredilo predavanje Staneta Tavčarja o Spaniji, zanimivi deleži najrazličnejših nasprotij in bogate zgodovinske tradicije.

Zažgal je sodelavca

Nenavadno sušenje hlač, politih z nafto, se je končalo v bolnišnici – Zoper F. Hamulića kazenska ovadba

V četrtek zjutraj se je na gradbišču krškega Pionirja na Spodnjem Griču zgodila nenavadna, povsem pa pekoča nesreča.

Delavec Feiz Nukić si je po nesrečni polji z nafto spodnji del hlač. Ko je sodelavec Fikret Hamulić opazil, da si Nukić ožema hlače, je vprašal, če mu jih lahko posuši. Nukić je pritrdil, nakar je Hamulić vzel v roke vžigalico, eno prižgal in jo pritaknil k politim hlačam! Te so se seveda vnele, z njimi pa tudi Nukićeve noge. Nesrečneža so valjali po tleh in nato z oblačili zadržali ogenj. Zaradi opeklin po nogah so Nukića odpeljali v brežiško bolnišnico, zoper Hamulića pa je podana kazenska ovadba.

VLOM V TOVORNJAK

V torek, 24. februarja, okoli 21. ure je bilo na parkirišču pri motelu Catež vloženo v tovarnjak zahtodnemške registracije. Še neznan storilec je odnesel torbo z oblačili in osebnimi predmeti voznika Edvarda Kramerja. Škode je za 10.000 din.

VETRO-TERMO-HIDRO-ATOMSKA CENTRALA: Tako so Gradaški mački pogruntali napravo, s katero se lahko uspešno obranimo YU MRKA:

Kar nas žuli – skozi pustna usta

Množice na pustnih karnevalih – Gradaški mački so imeli pristanišče in nafto, Kurentova oblast poroko Arabcev, Selmarji pa tradicionalni program

Gradaški mački niso lagali, ko so vabili na letošnji pustni sprevod in obljubljali usta okoli glave. Nekaj tisoč zijal ob glavni gradaški aveniji je bilo solznih, pa ne le zaradi pustnega sprevoda, ki je kazal na podobo belih brez z napakami, temveč zaradi humorista Tonija Gašperiča, ki je gradaške umotvore komentiral. Gradac se je za letošnji pustni nedeljo prelevil v veliko pristanišče, ki je bilo na koncu sanj še polno nafte. Ob igranju luške godbe je vigeneral mačkov pripeljal pred glavno tribuno cel konvoj ladj, ki so pred tem preživele ničkoliko amandmajev, reform, stabilizacij in stabilizacijskih stabilizacij. Na palubi kanadske ladje so pripeljali odpadli papir za delegatska gradiva in druge uvožene predmete od črepinj, kave, masla in še kaj. Kvas je med belokranjske gospodinje prispel zadnji hip, saj ga že nekaj mesecev v trgovinah ni dobiti, brez krofov pa čez pusta ne bo šlo.

Vranoviški jazbeci, ki se z gradaškimi mački samoupravno dogovarjajo in razvijajo uspešne ekonom-

DOJENČEK SE JE ZADUSIL

V četrtek zjutraj so v postelji našli mrtvega 5-mesečnega Mateja Koprivca iz Globokoga pri Brežicah. Otrok je spal v kuhinji, starša pa v spalnici. Ko je okrog pete ure mati Bernardka vstala in šla v kuhinjo, je opazila, da leži otroček na trebuhu. Ko ga je pogledala, je v grozi spoznala, da je otrok mrtev. Zdravnica, ki je mrtička pogledala, je ugotovila, da se je Matejček okoli ene zjutraj zadušil.

UČIL NAS BO VOJAK

V naši šoli bomo te dni začeli s plesnimi vajami za učence sedmih in osmih razredov. Vodil jih bo vojak iz črnomaljske garnizije.

PETRA DRŽAJ

ske odnose, so poleg tradicionalne maskote jazbeca pokazali tudi zadnje štiri žarnice, ki so jih pred kdo ve kolikimi meseci kot zadnje primerke nabavili v belokranjskih trgovinah. Vrhunec pustnega dogajanja je bil na koncu, ko je na snežno-belem vrtu proti nebu brizgnila nafta, in Gradac je postal najbogatejša belokranjska vas, saj so že prve litre črnega zlata nemudoma tankali v tankerje. Ti so pri Križavci gostilni zavili levo, kam drugam kot v izvoz.

ŠE OSEL SE JE ZJOKAL

Letošnji sevniški pustni karneval je bil skoraj do zadnjega v negotovosti. Pospešene priprave konec tedna je za karneval na sam pustni torek napovedalo najmanj deset vozil. Sevniški veseljak, ki so lani v potu svojega obraza čistili bregove Save, so poglobilni poudarek dali spet na varstvo okolja. Vso slovensko javnost opozarjajo, da so postali čistilci za vse zgornjesavske občine. Našli so, vsaj za eno popoldne, rešitev za Jugotani, ki je še vedno v stečaju. Njegove dolgove in načrte naj bi prevzela firma „Jugolek“. Rešitev najhujših vprašanj so na trg pred Merxom zaupali živemu oslu. Vseeno so se usteli, saj jim še trdoživni dolgoheč ni bil kos. Na kraju se je nad njimi namreč navkljub pustu zjokal.

Sentjernejski pustni veseljaki, ki se združujejo v „Kurentovi oblasti“, so tudi letos pripravili tradicionalno radio in sprevod pustnih mask. Radio „Ki-ki-ri-ki“ je že rano zjutraj oznanil poroko arabskega para iz Irana. Vzela sta se Jaka in Mara, ki pa sta imela uradna imena mnogo daljša, kot je navada v islamskem svetu. Po zapletenih ceremonijah ju je poročil sam ajatola, ki je sentjernejskemu občinstvu bolj poznan kot bivši škof Tridecificaj, ki pa je iz energetskih razlogov prestopil v islam. Poročni obred je spremljala daljša povorka, kjer ni manjkalo idej za uspešno rešitev problemov IMV, prikazali so „federbus“ na sončni pogon in še celo vrsto zastrašujočih mask italijanskega izvora. Vse skupaj so Sentjernejski, že tradicionalno, ponovili pred novomeškimi firbci, ki se jih je v nedeljo po kosilu zbralo poln trg. V Novem mestu je gojenje te, stoletja stare tradicije, povsem izumrlo in če ne bi bilo Sentjernejsčanov, še vedeli ne bi, kdaj je bila mimo pustna nedelja.

Kostanjeviški Selmarji s svojim društvom „perforenhaus“ so najbolj drže starih pustnih določil, ki so jih sprejeli že leta 1854. V nedeljo zjutraj so imeli koncert pihalne godbe, ki se zbere le za pusta, opoldne so imeli oklic kurenta, potem pa je bilo že slišati zbadljivke in obiranje. V ponedeljek so tradicionalno orali in sejali, v torek pa so, kot povsod, kjer so letos slavili Kurenta, z njegovo smrtno označili konec norčij in naznanili stabilizacijsko resnost.

JANEZ PAVLIN

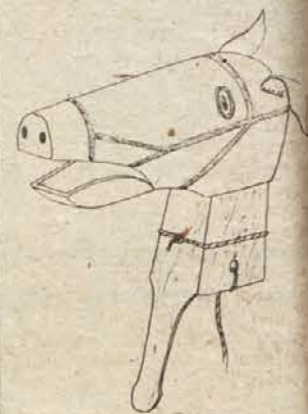
ŠENTJERNEJČANKA JE ŠLA V HAREM – Škof Tridecificaj je skupaj s pomagačem, šentjernejskim zijalom dokazal, da arabščina ni tako težka, kot izgleda. Njun nastop je poroko skorajda zasenčil.

Pustna kamela

Opis iz Mirne peči

Minil je veseli in norčavi pustni čas. Nekdaj je simboliziral prehod iz starega leta v novo, iz zime v pomlad, zato je bil ta praznik povezan s številnimi ljudskimi šegami in vražami, ki pa so se od pokrajine do pokrajine razlikovale. Z ropotom so na primer odganjali škodo, s plesom so poskrbeli, da je bila repa debela, na pustni večer so najprej jedli ajdovo kašo na „suhi župi“, sicer se „picketi“ ne bi izvalili, itd. Vsaka slovenska pokrajina je imela tudi svoje značilne maskare in pustne običaje, kot so kurenti na Ptujskem polju, maskare v Dobropoljah, Selma v Kostanjevici, borovo gosteovanje v Prekmurju. Značilni pustni živali pa sta košuta in kamela. Vsi ti pustni običaji so v resničnem življenju po drugi svetovni vojni skotaj povsem zarmli. Nekateri so v komercializirani obliki obudili življenje kot navadne turistične prireditve. Vendar je treba priznati, da je tudi to eden od načinov ohranjanja starega slovenskega ljudskega izročila, čeprav s spremenjeno vsebino.

Skoraj povsod na Dolenjskem se je za pusta pojavila kamela. Ta kamela je bila pogosto gost tudi na kmečkih ohocih. Na opis kamele je iz okolice Mirne peči.

PUSTNA KAMELA – Kamela preobleka je obsegala leseno kamelo glavo s pramkljivimi čeljustmi, plateno plahto ali „rantah“ in rep. Kamela glava je bila včasih lepo pobarvana in okrašena s krznom. (Ilustracija: Sibila Knez)

Na pustni torek zvečer so se trije fantje oblekli v kamelo. Prvi je v roki držal na palico natakjeno leseno kamelo glavo, zadnji je bil s hrptom obrnjen proti ostalima dvema, hoditi je moral „ritensko“, z repom pa je opletal naokoli. Ob kameli sta hodila moški in ženska. Skupina je hodila od hiše do hiše in prodajala kamelo.

Moški je vabil kupce: „Stara, a žiher prodam blago?“ je najprej vprašal ženo, nato pa: „Kupite jo, je pohlevna!“ Pri tem je pobožal kamelo. Zena je ves čas tarnala in jokala in kamele ni pustila prodati. Kupci so kamelo otipavali, ta pa jih je od časa do časa tudi obrcala. Marsikateri jo je poskušal zajahati, a če se je preveč motovil in skakal po kameljem hrbtu, ga je stresla s hrbta. Kamelo so povsod ponudili piti in jesti. Prvi fant je odpiral glavo in je z roko segal po pijači in hrani. Za vsako darilo se je kamela zahvalila tako, da je sklenila čeljusti pri tem je nastajal precejšen ropot. Za kamelo so barantali in glibali cel večer, dokler je ni kdo odkupil. Nato so se fantje razkili in so ostali del večera do polnoči, ko se je začel post, pili in plesali z ostalimi sovaščani.

Denar, ki so ga dobili za kamelo, so fantje nato v eni od naslednjih nedelj zapili v gostilni.

Po drugi vojni se kamela za pusta ni več prikazala.

IVICA ANŽIČ

ZMERAJ ZNOVA PRESENEČEN

Pri redno plačani članarini priznam, da mi ni v naši lepi domovini nikoli dolgčas. Za moje pestro in s presenečenji zapolnjeno življenje skrbijo strici, ki jih poznam le iz časopisov, z radijskih valov ter s televizijskega ekrana, vendar to ni nikakršna ovira, da se jim ne bi globoko zahvalil za njihovo čuječnost nad mojo nepomembno osebnostjo.

Že lani novembra sem bil, tako so mi povedali, neizmerno presenečen nad sngom, ki je pokrtil neobrana polja koruze sladkorne pese in drugih poljskih pridelkov. Moje presenečenje je bilo pristno, kajti

stari oče, ki šteje nekaj čez sto let, mi je povedal, da se spominja časov, ko je v Jugoslaviji snežilo julija in avgusta, zdaj nenadoma pa kar novembra, decembra in januarja. To so presenečenja, ki ti porinejo paro skozi ušesa!

Komaj sem si opomogel od šoka, me je že čakalo novo presenečenje: na bencinski črpalki sem moral napisati ček za sedemsto dinarjev, prej jih je bilo dovolj petstot prodajalka v bifeju. Pri raztrganem žepu mi je smeje povedala, da bom odslej kadil cigarete po dvajset dinarjev, a tudi pijačo da bom lampal

po novi ceni.

Nisem se še mogel postaviti na trdne noge od nenehnih presenečenj, ko mi je pomolil poštar pod nos pismo, v katerem je bila položnica za plačilo podražene stanovanja, soseda pa mi je vrgla v obraz, da mi mleka ne bo dajala več po stari ceni, ker je cena le temu poskočila tudi v trgovini. Presenečen sem odprl radio, da bi me glasba spravila v ravnotežje, a sem naletel na poročila, ki so pripovedovala o stanju na naših cestah, o tem, katera žičnica vozi in katera ne, mimogrede pa so mi povedali še to, da se je podražil kruh,

da je Križaj na prvem mestu, da bom moral plačati pri ponovni registraciji avtomobilav eč cestnega davka, da bo poskočila cestnina od 35 na 50 dinarjev, da bodo zaradi pomanjkanja električne energije izklopili tok za štiri ure dnevno in da bodo ostali osebnih dohodki še nadalje zamrzneni. Šokantno presenečen sem zrl v radijski sprejemnik kot tele v nova vrata.

Ko se mi je povrnila koncentracija, sem prebral na naslovni strani podražene dnevnika, da so to šele prva letošnja presenečenja in da pripravljajo odgovorni še cel paket.

TONI GAŠPERIČ

SAMO DESET LET MLAJŠI OD HAJDUKA

Se dobro ohranjeni, a vendar že krepko porumeneli listi nosijo datum 19. II. 1922. Ura 10.00. Kraj: Narodni dom v Novem mestu. Prvi je na ustanovnem občnem zboru Sportnega kluba Elan spregovoril Josip Medic:

„Sestali smo se, da ustanovimo enoten, edinstven sportni klub in tako storimo velik korak naprej v razvoju sporta v Novem mestu. Že lani sta tu obstajala dva nogometna kluba, SK „Vidašk“ in SK „Soča“, ki pa kljub pozitivnosti nista mogla napredovati. Uvideli smo, da je razumevanje za sport pri nas dosti premajhno, da bi mogli računati na izdatnejšo pomoč od strani javnosti. V tem slabem položaju, ko je spoznal odbor Soče in Vidaška, da je obstoj dveh klubov nemogoč, je sprejel odbor Vidaška od Soče dopis, ki govori o fuziji obeh klubov.“

Novoustanovljeni klub, ki je že pred šestimi desetletji zrasel iz spoznanja o upoštevanju nekaterih nujnih zakonitosti (mednje sodijo tudi združevanja) v sportu in ki je še danes lahko v mnogočem v poduk in vzor telesnokulturnim delavcem, je dobil ime „Krka“. Le dober mesec kasneje se je novoustanovljeni odbor SK Krka ponovno sestal, iz zapisnika njegove seje pa povzemamo naslednje:

„Več članov me je opozorilo na naše ime Krka, češ, da ne pristoji nikakor to ime sportnem klubu, kajti taka imena se bolj rabijo za uradne namene, poleg tega pa obstaja že v Novem mestu organizacija z istim imenom, namreč F. O. N. S. D. V. „Krka“, katera tudi ne bo vesela sprejela te novice“.

Predsednik odbora Josip Medic je nato predlagal novo ime „Elan“, ki je po njegovem pristen športni izraz. Odborniki so nato razpravljali tudi o drugem predlogu, da se namreč društvo poimenuje z „Andatt“, vendar so bili na koncu vsi soglasni za „Elan“.

In ko danes govorimo o šestdesetih letih novomeškega nogometa, moramo v isti sapi dodati tudi častitljivo obletnico novomeškega nogometnega kolektiva Elan. Resda za razliko od, denimo, Hajduka, ki je te dni proslavil 70 let obstoja, Elanovi nogometaši danes nastopajo v drugi slovenski ligi, vendar je zgodovinsko poslanstvo tega kluba trdno zapisano v političnem predvojnem življenju Novega mesta. Za letos predvidena proslava 60-letnice NK Elan je zaradi finančnih obveznosti TTKS in ZTKO

Novo mesto do majskega balkanskega prvenstva v odbojki predstavljena na naslednje leto, zato pa ni čas nič manj primeren, da spregovorimo še o nekaterih podrobnostih, vezanih na ustanovitev prvega novomeškega športnega kluba. O pomenu, vlogi in poti tega starostne novomeških športnih kolektivov pa ob drugi priložnosti.

Skrbno hranjeni arhiv SK Elan hrani tudi dopis „ljublanskega nogometnega podsaveza“ z datumom 23. marec 1922.

„Priporočamo vam, da začnete čimprej delovati in da si v tem oziru predvsem poskrbite primerno igrišče, ki je kolikor toliko zgrajeno. V

lanskoletnem Sportu dobite dovolj gradiva tehnične narave za nogometno treniranje. Priporočamo pa Vam zlasti lahkoatletiko kot pomožne vaje. Stopite čimprej v dogovor s kakim ljubljanskim klubom, da morete z njim dogovoriti dva javna nastopa, ki sta potrebna, da Vas predlagamo za stalne člane J. N. S. Nato se Vas bo uvrstilo v prvenstveno tekmovanje drugorazrednih ljubljanskih klubov, kar je mogoče šele z jesensko sezono, ker traja prvenstveno tekmovanje od jeseni do jeseni.“

Novomeščani z dogovorom o prvi odigrani tekmi niso dolgo odlašali. Stopili so v stike z ljubljanskima kluboma SK Primorje in SK Svoboda. Od slednje je prišel že v prvih julijskih dneh leta 1922 telegram s kratko vsebino:

„Pridemo na lastne stroške. Svoboda Moste.“ Danes seveda telegrama takšne vsebine ni moč najti drugje kot v arhivu. Da pa so Novomeščani tudi na športnem polju pokazali nekaj znanja, pokaže sam dopis „sportnega kluba Ljubljana“, saj so tokrat Elanovci prvič postali tisti, ki sprejemajo spodbudo za tekmo.

„Ob priliki izleta na Dolenjsko se obračamo na Vas, če sprejmete prijateljsko tekmo za dan sv. Petra in Paula ob 2 uri popoldne. Odločite se čimprej, da se pripravimo, ker čas beži. Za igro bi zahtevali povrnitev stroškov v znesku tisočdvesto kron in mal zajuterk ob prihodu v Novo mesto ob 1/2 11 uri zjutraj. Odpišite, da se pogovorimo.“

In tako je SK Elan pohitel današnjim šestim desetletjem naproti.

B. BUDJA

vedno moderno in praktično

Kostimi ali različne kombinacije kril in suknjičev so izredno praktično in vedno moderno oblačilo, brez katerega tudi v letošnji pomladi, na pragu katere smo, skoraj ne bo šlo. Tudi če vam ni do pretiravanj, rade pa ste lepo in praktično oblečene, letošnja moda nudi veliko možnosti. Lahko se odločite za strogo klasičen kostim ali za prav tako vedno moderno kombinacijo karirastega krila in enobarvnega suknjiča strogih športnih linij, ki ga bo popestril šal iz enake tkanine, kot je krilo. Še posebno praktična pa je kombinacija enobarvnega krila in tvidastega ali pletenega suknjiča, ki jo popolnjuje bluza v barvi obrobe na suknjiču.

poslikane cikle

Če ste mlajši letnik, so vam cikle prav gotovo skoraj nepogrešljive. Stare ali pa tudi novim lahko daste povsem drugačno podobo od serijsko izdelanih. Kako? Potrebujete le nekaj polikolor barve, ki jo prodajajo v tubah v najrazličnejših barvah, čopič in malo domišljije za kakšen zanimiv motiv, ali pa še te ne. Lahko jih samo prebarvate in takoj bodo lepše ali vsaj ne povsem običajne.

Kuha PETER BEVC

kosilo za praznik

- TATARSKI BIFTEK
- PURANOV ZREZEK
- OCVRTI OSLIČ
- POMMES FRITES
- SOLATA
- PALAČINKE Z OREHI IN ŠATOJEM
- KAVA
- SADNA ROLADA S SMETANO
- JAGODE

Bliža se 8. marec, dan žena. Kaj, ko bi enkrat moški pripravili kosilo ali večerjo? Tu sta nasvet in pomoč.

TATARSKI BIFTEK
Za 4 osebe potrebujemo 30-40 dkg pljučne. Pljučno očistimo, odstranimo vse kožice, nato pa na drobno zmeljemo. Za tatarski biftek potrebujemo: sardelne obročke, gorčico, naribano čebulo, naribane in sesekljane kisle kumarice, poper, rdečo papriko, sesekljano kumino, kapre, ki so ponavadi že zraven sardelnih obročkov, sol, 2 rumenjaka, majoneza in maslo.

V skledo damo najprej 2 rumenjaka, malo masla, 2 žlički majoneze, malo žličko gorčice, 4-6 sardelnih obročkov, žličko

paprike, žličko popra, žličko naribane in sesekljane čebule, žličko naribanih in sesekljanih kislil kumaric, sesekljane kapre in malo kumine in vse skupaj dobro zmešamo, dodamo osoljeno meso in še enkrat dobro premešamo. Tatarca poskusimo in po okusu dodamo še manjkajoče začimbe in sol. Vedno moramo paziti, da prvič ne damo preveč začimb, ker jih kasneje še lahko dodajamo, če pa je katere preveč, si ne moremo nič pomagati, če nimamo več mesa. Gotovi biftek oblikujemo in damo na steklen krožnik. Zraven postrežemo maslo in toast. Ker tatarski biftek uživamo surov, moramo paziti, da dobimo res kvalitetno meso in z njim ravnamo še posebno čisto.

PURANOV ZREZEK

Za 4 osebe potrebujemo 60 dkg puranovega mesa brez kosti. Meso narežemo, potolčemo, osolimo, na eni strani pomokamo in spečemo na srednje vroči maščobi najprej na nepomokani strani, nato pa zrezek obrnemo še na drugo stran in lepo rumeno zapečemo. Pečenemu zrezku prilijemo malo juhe ali nekaj žlic vode, da dobimo lepo svetlo rujavo omako. Če je zrezek majhen, dajmo nanj še pečen jajček na oko in jed bo izdatnejša.

OCVRTI OSLIČ

Ribje fileje pod vodo oplaknemo, posolimo in dunajsko paniramo. File najprej povajlamo v ostri moki, nato v jajcu in nazadnje v drobtinah. Zelo okusni pa so tudi na pariški način, to se pravi, da izpustimo drobtine. Panirane fileje damo v ne prevročo maščobo in počasi rumeno ocvremo. Ocvrte položimo na papirnato servieto, da se maščoba odcedi. Zraven ocvrte ribe lahko ponudimo krompirjevo solato, še bolj pa je tatarska omaka.

PALAČINKE Z OREHI IN ŠATOJEM

Vzamemo 2 jajci, 2 dcl mleka, 10-15 dkg moke, malo pecilnega praška, 1 vaniljev sladkor, malo soli in sladkorja. Najprej naredimo lepo gosto tekoče testo in spečemo palačinke. Pečene najevamo z orehovim nadevom, prelijemo z vinskimi šatojem in takoj serviramo.

OREHOV NADEV

Zmletim orehom dodamo smetano, sladkor, malo ruma, vaniljin

sladkor in malo cimeta. Nadev segrejemo in na devamo palačinke.

VINSKI ŠATO

Vzamemo 2 rumenjaka, 2 nepolni žlici sladkorja, 1 dcl belega vina. V lonček damo rumenjake, sladkor in vino in s šibo stepamo nad ognjem toliko časa, da se nam lepo zgosti. Šato nam ne sme zavreti, ker bi jajca zakrknila. Serviramo še vročega.

SADNA ROLADA S SMETANO

Vzamemo 6 jajc, odstranimo rumenjake od beljakov, stepemo trd sneg in dodamo počasi 10 dkg sladkorja. V drugi skledi umesimo rumenjake, katerim smo dodali še ostalih 8 dkg sladkorja 1 vaniljin sladkor, malo ruma. Trdemu snegu dodamo umesane rumenjake in narahlo premešamo, nato dodamo še presejane 18 dkg moke s pecilnim praškom. Vse skupaj premešamo in maso narahlo stresemo na pekač, v katerega smo poprej položili z maščobo namazan papir. Biskvitno maso lepo razdelimo po pekaču in damo peč v pečico, katero smo segreti na 180-200°C. Pečemo približno 15 minut. Ko lepo zarumeni, jo s papirjem položimo na krpo, previdno odstranimo papir in še vročo zvijemo. Ko se rolada ohladi, jo odvijemo in namažemo. Namažano še enkrat zvijemo in posipamo s sladkorno moko.

NADEV:

Smetano stolčemo, jo osladkamo in stresemo na razvito rolado. Vzamemo vložene breskve, jih malo pokapamo z maraskino likerjem ali rumom in jih zložimo eno poleg druge na lepo namažano rolado. Nato rolado zvijemo in posipamo s sladkorjem. Za sadno rolado so najboljše sveže jagode in češnje.

JAGODE

1/2 kg keksov Balkan, 1 margarina, 1/2 dcl ruma, malo orehov, malo sladkorne moke, ekstrakt jagodnega likerja in sladkor. Margarino penasto umesimo, dodamo z drobljene piškote, zmlete orehe, sladkorno moko, rum. Vse dobro ugnemo in oblikujemo majhne kroglice v obliki jagod. Povajlamo jih v jagodnem ekstraktu in nato še v sladkorju. Dobimo lepe rdeče jagode, ki jih okrasimo z zelenjem. Serviramo poleg ostalega drobnega peciva, še lepše pa so same v stekleni posodi.

VOJAŠKI KOTIČEK

ŽEPNI RAKETOMET

Naša država proizvaja za svoje potrebe več kot 80 odstotkov orožja. Seveda je to izreden dosežek, kajti prav vojaška tehnika in oborožitev zahtevata najsodobnejšo tehnologijo. To hkrati pomeni, da je naša industrija kos najzahtevnejšim nalogam. Nič ni potemtakem čudnega, da iz domačih tovarn, še prej pa seveda z miz konstruktorjev in drugih strokovnjakov, prihajajo najsodobnejša orožja, ki krepijo splošno obrambno usposobljenost naše družbe.

Pred kratkim smo lahko prebrali vest, da bodo naše partizanske enote dobile nov raketomet, ki bo nedvomno okrepil ognjeno moč tega dela oboroženih sil.

Za uvod, oziroma za manj obveščene najprej pojasnilo, kaj so partizanske enote. V JLA imamo tudi enote, ki jih preprosto imenujemo partizanske. Gre za lahke pehotne enote, ki bi se v morebitni vojni borile predvsem v

sovražnikovem zaledju, se prebijale skozi njegove vrste in napadle njegove kolone, enote pri počitku, položaje zalednih enot ali artilerije ter opravljale še druge podobne naloge. Partizani bi se sovražniku približali nenadoma, močno udarili po njem in ga razbili ter se potem, ko so to največkrat storili tudi borci NOV, umaknili, da bi seveda na drugem mestu znova udarili.

Od takih enot zahtevamo, da so izredno premične, da so kos še tako zahtevnemu zemljišču, da jih ne ovira brezpotje, da znajo napadati predvsem ponoči in ob slabi vidljivosti. Za take enote pa je potrebno tudi primerno orožje. Mora biti lahko in preprosto, toda tudi dovolj učinkovito in močno. Za potrebe partizanskih enot so domači strokovnjaki med drugim razvili tudi teko imenovani lahki lansirani sistem, po domače bi rekli kar lahki raketomet.

Gre v bistvu za sicer že znani raketomet, ki ga poznamo kot večcevni in je v oborožitvi operativnih artilerijskih enot JLA. Strokovnjaki so od 32 cevi večcevnega raketometu vzeli eno samo cev, jo primerno opremili z dodatnimi napravami za izstreljevanje in tako dobili novo, lahko, vendar zelo učinkovito artilerijsko orožje. Kaliber cevi je enak kot pri večcevnem sistemu, torej 128 mm. Tehta le nekaj več kot 20 kilogramov, zaradi česar ni težav pri prenašanju po bojišču. Z raketometom, ki ga nosi en vojak, lahko ta tudi sam ravna. Tako, denimo, ima oddelek vojakov lahko kar 10 lahkih raketometov, vod, opremljen z njimi, pa je po ognjeni moči že zmožen opraviti tisto, kar sicer naredi večcevni raketomet, za katerega je dobro znano, da z ognjem prekrije zelo veliko površino.

Novi partizanski raketni sistem je pripravljen prav za bojevanje na težjem zemljišču. Partizanske enote bodo v prihodnje dobile močno ognjeno podporo, kar bo te enote po ognjeni moči zelo približalo operativnim enotam, ki imajo najsodobnejše raketne in druge sisteme. Želje partizanov, da bi imeli tudi močnejše orožje, vendar lahko in enostavno, so se tako uresničile.

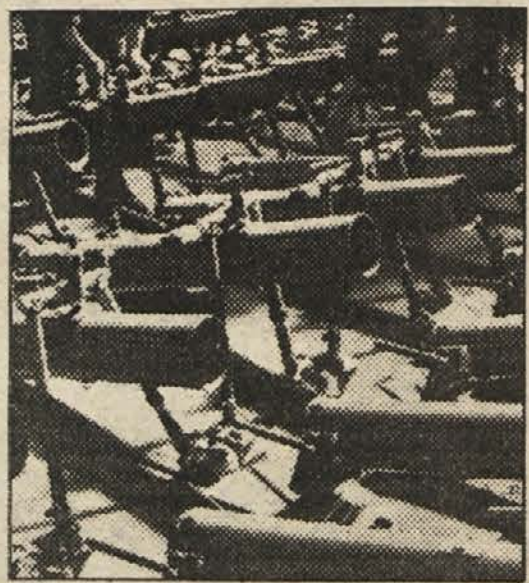
Partizanski raketomet enake rakete kot večcevni raketomet, kar je gotovo zelo ugodno glede preskrbovanja in seveda cenejše. Kakšne preglavice bi bile, če bi strokovnjaki samo za en milimeter povečali ali zmanjšali kaliber. Potrebna bi bila nova tehnologija, nov

proizvodni program, v vojni posebna skladišča itd.

Domet raketomet je nekaj kilometrov, streljati je možno celo pri temperaturi 30 stopinj Celzija pod ničlo. Oprema omogoča raketometu, da zelo natančno strelja tudi ob zelo slabi vidljivosti. Povedali smo že, da orožje nosi en sam vojak, neodvisen od poti ali transportnih sredstev. Kamor lahko pride vojak, lahko pride tudi partizanski raketomet. Za pripravo tega preprostega, vendar učinkovitega orožja za streljanje potrebujemo le dobre 3 minute. Raketomet, ki je sicer opremljen za prenašanje na plečih, ima tudi posebna nosila za prenašanje raket. Partizanska enota je tako povsem usposobljena za samostojno dejstvovanje in bojevanje.

Rečeno je bilo, da je to predvsem partizansko orožje. To pa ne pomeni, da bi ga v morebitni vojni imeli le partizani. Verjetno bomo sčasoma s tem zelo priročnim in učinkovitim orožjem opremili tudi nekatere druge enote naših oboroženih sil, prav mogoče pa je, da bodo tovrstni raketometi okrepili tudi

nekatero druge obrambne strukture naše družbe.

MED V SRCU ZA MED V USTIH

„Čebelarstvo tudi v naši občini vsa povojna leta ni doseglo tistega razvoja, kakor druge kmetijske panoge. Zaskrbljujoče je zlasti to, da je vse manj čebelarstev prav na območjih Gorjancev, Kozjanskega in na vznožju na Orlice, kjer so najboljše pogoji za čebelarjenje. Prav ta območja pa so strateško zelo pomembna, saj bi v primeru potrebe nudila bogat vir visokokalorične hrane in nenadomestljivih zdravil, kajti čebelarji pridelki in ostanejo dlje časa nepokvarjeni.“ Tako razgrinja stremeljenja čebelarjev, organiziranih v čebelarskih društvih Kostanjevica, Krško, Leskovec, Raka in Senovo-Brestanica ter povezanih v čebelarsko zvezo Krško, predsednik le-te Bojan Petan.

Odseljevanje mladih v industrijska središča in to, da starejši kmetje ob delovanju zemlje ne najdejo časa za čebelarjenje, sta med poglavitni vzroki za propadanje čebelarstva v teh krajih. V občini je le 122 organiziranih čebelarstev z 2.180 družinami v AŽ panjih in 71 neorganiziranih čebelarjev s 671 družinami v A žpanjih in 23 družinami v kranjičih. To je še vedno za 17 in 23 odstotkov manj kot pred vojno in le za 7 odst. več kot prva povojna leta.

Pri starejših čebelarjih, teh pa je za dobro polovico vsega članstva, je tehnologija čebelarjenja ostala na predvojni ravni. Le mlajši čebelarji se poslužujejo

novjših izsledkov. Tako je povprečen odnos medu komaj 12 kilogramov na panj, prevažalci pa dosegajo 20 in tudi 30 kg medu na panj.

Zavoljo slabe organiziranosti čebelarjev, predvsem pa zaradi napačnega mišljenja, da je čebelarjenje le konjiček, ne pa za kmetijstvo izjemno pomembna dejavnost (opraševanje in vzdrževanje ravnovesja v naravi), je bila za to vejo kmetijstva vsa povojna leta pomoč družbe pičila. Čebelarstvo je vir bogate visoko kalorične hrane, cvetni prah, matični mleček in propolis pa učinkovita domača zdravila, ki jih ni potrebno uvažati in trošiti dragocene devize. Nasprotno, te pridelke lahko celo izvažamo. Omeniti pa velja še vosek, prepotrebno surovino za industrijo.

Potemtakem ne preseneča, da so se v času prizadevanj za povečano pridelovanje hrane tudi krškimi čebelarjem „vremena zjasnila.“ Da je zavel nov veter, dokazuje uspešno dogovarjanje pri upravnih občinskih organih in pri veterinarski inšpekcijski službi. Ob njuni pomoči je bila sprejeta odredba o preventivnih ukrepih in popisu čebeljih družin. Agrokombinat pa je pokazal precej razumevanja pri skropitju s strupenimi škropivi. Tega ne opravlja tedaj, ko bi bilo to za čebelo pogubno.

V tem srednjeročnem obdobju bodo skušali z dolgoročnimi posojili pričeti in obnoviti vsako leto po

deset čebelarstev na področjih Gorjancev, Kozjanskega in ob vznožju Orlice. Čebelarji bodo sami prševali les in delo, čebele bodo dobili od kolegov, za vsak čebelnjak pa se nadejajo še štotočakov posojila.

Veliko skrb posvečajo vzgoji in izobraževanju, kajti zavedajo se, da brez mladih, svežih moči ni razvoja. Precej si obetajo od ustanovitve osmih čebelarskih krožkov. Pri osnovnih šolah v Brestanici in Leskovcu bodo že letos postavili čebelnjaka, prihodnje leto nameravajo to storiti še v Koprivnici in na Senovem, leta 1983 pa v Podbočju in na Raki.

Krška čebelarska zveza bo spodbujala kooperativne odnose z Medexom, zlasti bodo usmerjali mlajše (tudi ženske!), da si bodo s čebelarjenjem zagotovili poklic in socialno varnost.

Ob industrializaciji, predvsem pa zaradi postavljanja številnih daljnovodov so bili v krški občini skrčeni gozdovi, kjer sta konstanj in akcija čebelarjem prinašala lepe donose. Na Krškem polju, kjer so imele čebele dragoceno jesensko pašo na ajdi, so sedaj opuščene gramoznice in druge nezasejane površine. Pri čebelarski zvezi sodijo, da bi moralo Gozdno gospodarstvo nadomestiti posekane gozdove z medonosnimi drevesi. Hortikulturniki pa naj sadijo grmičevje, ki bo v okras in hkrati pašo za čebele. Z Agrokombinom se bodo

dogovorili, da bodo tudi nekateri kooperanti na svojih površinah sejali bolj donosno rusko ajdo, sončnice in oljno repico, čeravno kot dodatno kulturo, ki bo dajala čebelam bogato pašo.

Da bi čebelarje kar se da zaščitili pred pogubnimi kužnimi boleznimi, zlasti pred nevarnim zajedalcem varroo, bodo pregledali vsa čebelarstva. Zaenkrat še niso ugotovili nevarnih bolezni.

„Znano je, da tudi vremenske ujme čebelarjem ne prizanašajo. Potrebno bi bilo predvideti sredstva za povračilo škode oziroma izpada pridelka zaradi slabe letine ali drugih katastrof, za katere čebelar ne nosi krivde,“ poudarja predsednik Bojan Petan.

Z ljubljanskim Medexom ali domačim Agrokombinom se bodo dogovorili, da bodo v Pošavju odprli konsignacijsko skladišče s čebelarskimi potrebščinami in odkupno postajo za čebelarske pridelke. Potovanja v Ljubljano in Celje pa čebelarjem povzročajo nemajhne stroške, da o izgubah časa ne govorimo. Tudi po tem bi lahko sklenili, da si krški čebelarji vneto prizadevajo za smotno gospodarjenje, zlasti pa želijo razviti in znova približati mladim rodovom čebelarjenje, kmetijsko vejo, ki je bila še v bližnji preteklosti donosna in bolj spoštovana na Slovenskem.

PAVEL PERC

Svet se vsak dan bolj zaveda človekovega dobrega počutja na delovnem mestu in v domačem okolju. Njegov prispevek k razvoju in napredku družbe je odvisen od telesnega, duševnega in socialnega zdravja. To zahteva na eni strani učinkovito zdravljenje že obolelih ljudi, na drugi pa spodbuja k ukrepom za preprečevanje obolenosti, ki močno prizadeva družbo in posameznika.

Tega področja se luteva preventivna medicina, slišimo pa tudi že za preventivno rekreacijo, združeno s preventivnim zdravljenjem. Na njun pomen že nekaj časa opozarjajo zdravstveni delavci v naravnih zdraviliščih. Mislijo predvsem na tiste delovne ljudi, ki so najbolj ogroženi, vendar ne sodijo v bolnišnico.

Nekatere delovne organizacije so pokazale precej poslušnosti za preventivo in so delavcem omogočile celo preventivne dopuste pod zdravniškim nadzorstvom. V Čateških Toplicah so imeli lani prve tovarstvene izkušnje. Dlje časa sodelujejo z zasavskimi in velenjskimi rudniki ter z nekaterimi delovnimi kolektivi na Hrvaškem.

Vodja tamkajšnje zdravstvene službe dr. Anton Franovič, specialist za fizikalno medicino in rehabilitacijo, sicer ugotavlja, da združeno delo prepočasno spoznava prednosti preventivne medicine, da pa je v Sloveniji kljub temu že sto zdravstvenih ambulant, ki se ukvarjajo s to dejavnostjo, zdravstvene ekipe za medicino dela pa so organizirane v 40 dispanzerjih. Imajo jih tudi večje delovne organizacije. Delavci v manjših kolektivih so za to prikrajšani, kar pomeni, da niso vsi enako zaščiteni. Sistematični pregledi so namreč utečena oblika le za nekatere skupine delavcev, čeprav bi jih praviloma morali uveljaviti za vse zaposlene.

Po zakonu morajo delovne organizacije organizirati zdravstveno varstvo najbolj ogroženih prebivalcev, medicina dela pa bi morala spremljati delavca od dneva prve zaposlitve do upokojitve.

Na varstvo pri delu so razen sistemskih pregledov vezani tudi preventivni dopusti in preventivno zdravljenje zaposlenih. So namreč obolenja, ki jih opazimo sorazmerno zgodaj in ki pozneje preidejo v kronično

SERVIS DELAVSKEGA ZDRAVJA

obliko, vendar bi jih s pravočasnim zdravljenjem lahko uspešno lajšali in odmikali. To velja zlasti za pojave kronične degeneracije. Tako so povedali zdravniki v Čateških Toplicah. Pri tem so mislili na obolenja hrbtenice in revmatične bolezni raznih oblik. Te bolezni se pojavljajo s štiridesetimi letom starosti in zaježevati bi jih morali začeti deset let prej.

Seveda so tudi obolenja, ki svojega prihoda ne napovedujejo, na primer bolezni srca in ožilja, ki jim najpogosteje podlegajo ljudje v najbolj ustvarjalnem delovnem obdobju. Tovrstna obolenja so najpogostejši

vzroki smrtnosti, obolenosti in invalidnosti. Ljudje postanejo čez noč invalidi, v breme sebi in družbi.

Tako imenovana menzeška bolezen že dolgo ni vezana na ozek krog stresom izpostavljenih ljudi na odgovornih delovnih mestih, ampak se širi na širok krog samoupravljalcev. Tudi na te pojave bi morala biti pozorna služba za varstvo pri delu, pravijo zdravstveni strokovnjaki v Čateških Toplicah. Povedali so, da so zdravilišča pri nas večinoma dobro opremljena za preventivne preglede in da bi lahko razbremenila druge zdravstvene ustanove. V Čateških Toplicah imajo na

voljo najodobnejše medicinske aparate in prostore za elektroterapijo, za podvodno masažo, za mehansko in toplotno terapijo ter za elektrodiagnostiko. Na voljo sta razen tega dve telovadnici in dva velika notranja bazena z ogrevano vodo. V zdravniški ekipi delajo trije specialisti za fizikalno medicino in internist kardiolog. Vseh zdravstvenih delavcev je okoli petdeset. Zmogli so zdravstvene službe, žal, do zdaj niso bile izkoriščene. Zaradi tega širijo svojo ponudbo in iščejo nove oblike dela. Navezujejo predvsem stike z delovnimi organizacijami, med katerimi je trenutno več vzorčnih podjetij: kranjski tovarni „Sava“ in „Iskra“, „Gorenje“ in Velenje, Ljubljanska banka, „Emona“ iz Ljubljane in druga.

Zdravilišče se dogovarja z delovnimi organizacijami za različne obsege storitev in za različno časovno obdobja. To velja predvsem za izvensezonske mesece. Programi za delovne kolektive so izdelani s popustom in vsebujejo bivanje s kopanjem, zdravniškim pregledom, rekreacijo po želji ali priporočilu profesorja telesne vzgoje, s specialističnim zdravniškim pregledom in večkratnimi zdravstvenimi storitvami dnevno. Delovne organizacije same izberejo program po svojih možnostih. V drugi polovici februarja je na primer na preventivnem dopustu v Termah skupina 45 delavcev iz Hrvaške, ki to obliko skrbi za delovnega človeka zelo pohvalijo in so prepričani, da bo imela ekonomsko opravičilo v boljši storilnosti na delovnem mestu.

Ne gre torej le za zapolnitev prostih zmogljivosti, ampak za nekaj več, za boljše počutje zaposlenih, za večjo odgovornost do sočloveka v delovni organizaciji. V Termah si obetajo, da bodo za te oblike pridobili časoma več delovnih kolektivov in da se bo odstotek nočitev kmalu povečal od laniških pet na dvajset. Človeku sprostitev veliko pomeni, pa tudi pogovor z zdravnikom daleč stran od prenapoljene čakalnice v zdravstvenem domu, kjer se vsakomur muči in kjer ni časa za opisovanje težav, ki morja danes še niso bolezni, jutri pa že lahko izbruhnijo v mnogo hujši obliki.

J. TEPPEY

KAJ STORITI OB STEKLINI

Steklina se je v januarju in februarju 1981 zelo približala dolenskim občinam. Ugotovljena je v ljubljanskih občinah in Litiji. Veterinarska inšpekcija pri upravi inšpekcijskih služb Novo mesto je ob bližajoči se nevarnosti posredovala naslednji prispevek:

Občina Trebnje, ki meji na občino Litija in Novo mesto, katero loči od okuženega kraja le občina Sevnica, sta zlasti ogroženi. Da bi steklino dočkali pripravljene in tudi pravočasno odkrivali že prve primere, je potrebno sodelovanje celotnega prebivalstva Dolenjske. S tem člankom želimo posredovati napotke v zvezi z znaki bolezni, širjenjem in potrebnimi ukrepi za zatiranje.

Steklina je kužna bolezen, za katero lahko zbolijo vsa toplotno bitja, torej tudi človek in živali. Povzroča jo

virus, ki se nahaja v slini za steklino obolele živali in pri ugrizu pride v rano. Virus je nevrotopen, torej od mesta ugriza potuje po živcih do možgan in od tam naprej v žleze slinavke, tako da se z ugrizom bolne živali krog okužbe nadaljuje. Znaki bolezni se pri okuženih živalih in ljudeh kažejo dva do osem tednov po ugrizu, lahko pa tudi po nekaj mesecih, odvisno od oddaljenosti mesta ugriza od možganov. Opozoriti pa je treba, da je slina okuženih živali infektivna že 10 do štirinajst dni, preden se pokažejo znaki bolezni.

Steklina se v Sloveniji širi v glavnem po gozdnih živalih, zlasti lisicah. Začela je svoj pohod leta 1941 na Poljskem in nezadržno zajela celo Evropo. V Slovenijo je zanesena iz Avstrije in Madžarske. Glavni prenašalec stekline je torej lisica, saj od celotnega števila steklih živali odpade na lisice 95 odstotkov. Tako je bolezen dejansko nemogoče ustaviti, saj je popoln nadzor v gozdu nemogoč. Bolezen se torej od divjih živali z ugrizi širi na domače živali pa tudi človeka. To pa pomeni, da so ogroženi zlasti prosti psi in mačke, ki se potepajo po in ob gozdu in tako naprej pridejo v stik z bolno divjadjo.

Znaki bolezni so sicer pri raznih vrstah živali različni, opisali jih bomo le za pse, mačke in lisice, pri katerih so si znaki podobni.

Bolezen poteka v treh stadijih, znaki pa so naslednji: Začetni stadij, ki traja pol do dva dneva, se očituje tako, da se pes začne nenavadno obnašati, išče temne mirne kraje, gospodarja ne uboga, lovi mihe, žre nenormalne predmete (leš, zemljo, kamenje in druge neustrezne predmete), gobec ima delno odprt, iz njega pa se začneja cediti slina. Zenice so močno razširjene.

Drugi stadij se kaže v močni razburjenosti. Žival postane napadljiva, napade druge živali in človeka, celo gospodarja. Beži od hiše in tava brez cilja tudi do 50 km daleč od mesta bivanja. Slinjenje se okrepi, glas postane hripav, dolnja celjuz je že delno paralizirana in nalahko visi navzdol. Hrana odklanja, boji se vode in pri pogledu nanjo dobi celo napade. To stanje traja 1 do 3 dni.

Tretji stadij je paraličen. Paraliza napreduje, pes postane nesposoben za gibanje, se zavleče na skrito mesto in oslabljen oz. izčrpan pogine.

Opisani znaki niso vedno tako jasno izraženi v celoti in zlasti znaki prvih dveh stadijev so večkrat zabrisani in se opazi le tretji paralični stadij.

Pri lisicah bi dodali še to, da je eden od glavnih znakov, da se lisica vede popolnoma nenormalno. Prihaja na dvorišče, ne beži in celo pogine na dvorišču. Na celotnem območju Jugoslavije so odredjeni ukrepi, da se ta bolezen zatre, oz. prepreči pojava ali širjenje. Med temi ukrepi naj navedemo le naslednje:

Močno razredčenje lisic in došledno opazovanje te živali ob lovih. Vestno izvajanje odloka o registraciji, cepitju, označevanju, postopku z neregistriranimi in necepljenimi psi ter o rejli psov.

Odlok določa:

- obvezno prijavo vseh psov, starih 4 mesece, in zaščitno cepjenje proti steklini
- prijavo vsake spremembe lastništva oz. pogina v roku 3 dni po spremembi;
- obvezno privezovanje psov in označevanje s pasjo znamkico na ovratniku;
- če se pojavijo pri pseh znaki, po katerih je podan sum za steklino, mora lastnik žival osamiti, zapreti in

sum takoj prijaviti najbližjemu veterinarju.

- vsak ugriz človeka je treba takoj prijaviti zdravniku, oz. pristojnemu veterinarju.
- lovljenje in pokončevanje vseh psov, ki se gibljejo brez nadzorstva in brez pasje znamkice na ovratniku. Privezovanje je torej za pse obvezno že pred izdajo kontumaca (zapora) psov. Ne morejo se torej upoštevati stalni zagovori, da se je pes ravnno ob kontroli utrgal;
- odlok določa tudi, da vsak lastnik lahko redi le enega psa. Za rejo večjega števila psov si mora pridobiti dovoljenje občinskega organa pristojnega za veterinarstvo;
- seznanjanje prebivalstva s stanjem in ob pojavu bolezni z znaki bolezni s pomočjo objave v javnih občilih, na predavanjih, z razglaš in letaki;
- ko se bolezen pojavi, se morajo zaostri ukrepi, navedeni pod drugo krepkeje tiskano točko;
- vsak prebivalec je dolžan sodelovati pri opozarjanju na nepravilnosti posameznikov pri ravnanju s psi, jn če to ne zaleže, javiti nepravilnosti pristojni veterinarski službi.

Opozoriti bi, da so za kršitve v zvezi z drugo krepkeje tiskano točko predvidene občutne kazni, in sicer od 200 do 5.000 din.

Virus stekline živi in se razmnožuje samo v živem tkivu, torej v živcih, možganih in žlezah slinavke bolnih živali.

Ubite sumljive živali naj nihče ne prijema brez rokavic, vsak primer pa je treba takoj prijaviti. Pri ubijanju sumljive živali je treba paziti, da ostane glava nepoškodovana, saj je bolezen možno ugotoviti le s preiskavo možgan.

S slovenskim filmom, posebno še z njegovimi povojnimi začetki, je neločljivo povezano ime novomeškega rojaka Dušana Povha. Od tistih časov naprej, ko je skupaj z Ivanom Marinčkom, Nikom Pavličem in Božidarjem Kuesslom v Novem mestu spustil skozi amatersko kamero prve metre filma, se mu je življenje ves čas vrtelo okoli filma. Iz vojnih let, med katerimi je okusil grenko izkušnjo italijanskega koncentracijskega taborišča in se kalil v vrstah borcev, je v osvoboditev prenesel občutek dolžnosti, da dela, kar čas in razmere zahtevajo od njega. Tako se znašel med pionirji slovenske filmske proizvodnje. Opravljal je vrsto nalog pri organiziranju, distribuciji in proizvodnji filma, bil v vrstah ustanoviteljev Viba filma in vse do svoje upokojitve njen direktor. Poleg poklicnih dolžnosti je opravljal še vrsto drugih nalog kot filmski in športni delavec, za kar je prejel številna odlikovanja in priznanja, med katerimi omenimo plaketo Stanka Bloudka, Red dela z zlatim vencem in Red republike s srebrnim vencem.

Letošnji Teden slovenskega filma v Novem mestu je bil posvečen Povhovemu življenjskemu jubileju in ob tej priložnosti je redni gost teh tradicionalnih novomeških filmskih prireditev odgovoril na nekaj vprašanj. Z njim se je pogovarjal Milan Markelj.

— Kako ocenjujete svojo življenjsko pot po šestih desetletjih življenja in več kot štirih desetletjih ukvarjanja s filmom. Ali bi, če bi seveda kaj takega bilo mogoče, ponovno krenili po nji?

„Mislim, da sem opravljal lep in zanimiv posel. Ponovno bi si izbral enak poklic, vendar pa bi želel, da bi razvoj potekal hitreje, ko je, da bi imel boljše možnosti, da bi delal v vrvežu večje filmske proizvodnje.“

— Ste morda v mladih letih načrtovali drugačno življenjsko pot?

„Nameraval sem postati arhitekt. Vojna mi je preprečila študij arhitekture in delo, katerega so mi kasneje dodelili, me je potegnilo vase. Razumel sem, da bom pri filmu deloval predvsem kot ustvarjalec, vendar sem moral zaradi majhnosti slovenske filmske proizvodnje delovati kot mnogi drugi pionirji našega filma na različnih področjih. Prvih dvajset let sem se v glavnem ukvarjal z organizacijskimi deli, za ustvarjanje pa mi je zmanjkovalo časa. Zanimiv in zgovoren je podatek, da sem napisal trikrat več scenarijev, kot sem jih lahko realiziral.“

— V vašem življenju je bilo torej odločilno obdobje pred zadnjo vojno in po njej?

„Da. Če zdaj pogledam v tista zadnja leta pred vojno, vidim, da je bil film pravzaprav samo moj konjiček, nisem pa ga nikoli imel za življenjski poklic. Toda ko so me po vojni opredelili za naloge pri filmu, se je izkazalo, da se je moje življenje dejansko odločilno preobrnilo prav v Novem mestu, kjer sem skupaj s prijatelji naredil prve filmske korake. Vse življenje sem ostal pri filmu.“

— Vam je morda kakšna dejavnost ljubša od filma?

„Imam dve ljubezni: film in šport. Več kot štirideset let delujem na obeh področjih. Zanimivo je, da sem se tako kot s filmom tudi s športom začel ukvarjati že v Novem mestu. Na pobudo profesorja Marjana Dobovška sem zaplul v atletiko, ali je še zdaj moja druga velika ljubezen. Danes delujem seveda predvsem kot športni funkcionar v slovenski atletski zvezi, atletskem klubu Olimpija in v predsedstvu Atletske zveze Jugoslavije.“

— Ali je ljubezen do športa vplivala na vas kot filmskega ustvarjalca?

„Seveda! Prvih mojih sedem filmov ima športno tematiko. Že leta 1945 sem posnel Prvi fizikturni izlet, nato pa Balkaniado v vajah na orodju, Titovi fizikturniki v Pragi itd. Naj omenim še grobno zanimivost. Kratki športni film Naši najboljši se je izkazal, da je res najboljši, saj sem zani pobral dve pomembni nagradi: Copo Minervo in Cortini in Nagrado Jugosofk v Beogradu.“

— Preskočiva malo v sedanjosti. Kako kot eden začetnikov slovenskega filma gledate na sedanjost položaj tega medija? Podatki, ki govorijo, da smo v zadnjih petih letih posneli le 12 celovečernih filmov, niso najbolj rožnati.

„Družba ni in še ne deli filmu sredstev za proizvodnjo in za prostore z desno roko. Naše filmsko podjetje še danes domuje v cerkvi. Poleg skupnih sredstev je bila pomembnejša skrb za vzgojo kadrov. Letna proizvodnja dveh celovečernih in desetih kratkih filmov dolgo vrsto let ne nudi osnove ne za vzgojo ne za razvoj. Razmere so se sicer izboljšale, ko smo postavili na noge televizijo, ki odpira široke možnosti za preizkušene moči v obrtniškem in umetniškem smislu, vendar pa še vedno

S FILMOM IMATA SKUPNO MLADOST

ZBORI, ZBORI, MOJI ZBORI

„Trebalo je vedeti, kaj hočeš,“ je o delu z zbori povedala Sonja. Slišal sem, da so njeni fantje rekli, da je stroga, vendar ona pravi, da to ne drži. Je pa res, da je dirigent samo eden. „Zbor ima svoje vodstvo, ki je demokratično izbrano, in to vodstvo rešuje vse praktične probleme in medsebojne odnose. S tem si ne

delamo skrbi. Pred mano je že enoten zbor, ki je discipliniran in hoče peti. Moja naloga je, da njihovo voljo in hotenje do petja izkoristim in oblikujem.“ Tako mi jedrnato odgovori na vsa vprašanja o njenem odnosu do zbora, v katerem je kljub vsemu nekaj manj kot trideset možakov, ki se sicer ne dajo tako zlahka ugnati.

niso takšne, da bi enkrat zares uresničili srednjeročni načrt in posneli na leto pet celovečernih in 20 kratkih filmov. Trije načrti so šli mimo neuresničeni, ostalo je pri starem.

— Ali niso vzroki vsaj deloma tudi v delu našega filmskega podjetja?

„Mislim, da so težave, s katerimi se danes spopada edino slovensko filmsko proizvodno podjetje, v prvi vrsti posledica hitre menjave generacij. Mlajši niso znali pritegniti k sodelovanju starejših, izkušenih filmskih delavcev.“

— Odsev kriznega položaja je tudi zadnji filmski projekt Dražgoška bitka. Napake so očitne.

„Mislim, da so bile ob zadnjih filmskih projektih, ki so pripeljali Viba film skoraj do likvidacije, storjena vse napake, ki jih lahko napravi filmski producent.“

— Ali tudi vas kot izkušenega organizatorja in filmskega delavca niso vabili k sodelovanju, da bi se izognili nekaterim nepotrebnim napakam?

„Ne! Ne mene ne koga drugega.“

— Film Na svidenje v naslednji voji je na drugačen način kot Dražgoška bitka opozoril, da v slovenski filmski proizvodnji škripnje. Umetniških kvalitet mu sicer ne odrekajo, slišati pa je, da je ustvarjalcem spodsnilo pri zgodovinski verodostojnosti. Kaj menite o tem?

„Odgovor bo krajši od vprašanja. Vsakdo ima iz svojih izhodišč prav, ko ocenjuje film kot umetniški dosežek in kot ideološko oporečen.“

— Ali ni morda nekaj resnice tudi v tem, da vsak novi slovenski film sprejmemo preveč kritično?

„Moja izkušnja pravi, da praktično prav vse slovenske filme veliko bolj cenimo po desetih letih. Kdo se moti?“

— Narediva še en časovni preskok, tokrat v prihodnost. Kako vidite slovenski film v naslednjih letih?

„Mhm... Tudi film bo korakal vstric z ostalimi kulturnimi dejavnostmi. Pravimo, da še ni napisan veliki tekst, smo kritični do glasbenih dosežkov, izrečemo prijazno besedo le tu in tam likovnim ustvarjalcem. Pričakujemo veliko, vendar je vse odvisno od ljudi samih in od družbene klime.“

— Ko gre za ustvarjalce, kaj bi jim iz svoje življenjske izkušnje svetovali za uspešno delo?

„Prejšnji teden sem ponovno, kdove kateri že, vzel v roko Trdinove Povesi in bajke o Gorjancih. Nekako takole je zapisal naš Trgina, da se je treba poklicu ves posvetiti, ga imeti rad, biti vanj zaljubljen, predvsem pa vrtati v globino in osvojiti vse, kar je bilo v njem že storjenega. To velja tudi za filmske delavce, naj bo tehniške ali umetniške usmeritve. Žal sam zase ne morem reči, da sem šel povsem po teh napotkih.“

— Kaj je bilo krivo?

„Delovali smo v povojnem času, poklicno delo, študij ob delu, udarniške akcije, ukvarjanje s športom, družina, vse to je jemalo čas. Bil sem kot mnogi drugi v tistem času razdaj na vse konce. Taka je pač usoda pionirjev na vseh področjih pri nas. Mislim, da je sedanjim rodovom lažje.“

— Gotovo je v vas kot filmskem ustvarjalcu ostala kakšna želja, neuresničena zamisel, filmski projekt, ki ga niste ob vsem tem, kar ste povedali, mogli opraviti. Smemo zvedeti zanje?

„Neuresničena želja moje generacije je film po Finžgarjevem zgodovinskem romanu Pod svobodnim soncem. Skoraj trideset let smo zbiral izkušnje, ki bi jih lahko strnili v takem filmskem projektu. Moja osebna želja pa je, da bi naredil filmsko glasbeno komedijo Frontno gledališče. Del scenarija sem že napisal. Upam, da bom dokončal vsaj scenarij, če že filma ne bom mogel delati.“

— Za konec bi želeli slišati nekaj vaših besed o kratkem filmu, o vrstni, ki ste jo obogatili in v kateri ste se uveljavili kot ustvarjalec.

„Zakon o filmu govori, kaj je filmska predstava in da je potrebno k celovečernemu filmu, kadar ni dolg 110 minut, dodati kratek film. Tega se pri nas nihče ne drži. Tudi na televiziji je kratkemu filmu namenjen kot; uporabijo ga večinoma kot mašilo v programskih vrzelih. Načrtno torej nihče ne popularizira in uveljavlja te vrste filma. Za nameček se slovenskega kratkega filma držijo trojni namen: pomeni šolo za kadre, sredstvo za preživljanje občasno nezaposlenih filmskih delavcev in deloma služi svoji pravi funkciji, da omogoča ustvarjalni eksperiment, utrjuje filmski izraz in dokazuje ustvarjalne sposobnosti. Prav bi bilo, ko bi služil le svoji pravi funkciji. Socialne probleme filmarjev je treba drugače reševati, šolanje je stvar akademije, ustvarjanje pa ustvarjanje.“

Bodi doma, bodi po svetu, povsod je Slovincem znana in draga narodna pesem, tista prava, ki je neločljivo povezana z bitnostjo narodnega življa. Verjetno v nas nikoli ne bo zamrl tisti čut, ki je naše dede in pradede gnal pod zvezdno nebo, da bi sredi vasi skupaj izlili svoje veselje, svoje hrepenenje in svojo bol. V sedaj mehkih, sedaj prešernih, a vedno ubranih tonih je duh pesmi vel skozi naseleja in nosil sporočilo in izročilo. Zato je še vedno naš vsakdanjik poln tega izročila, čeprav se ga ne zavedamo. Včasih privre sam na dan, ob posebnih okoliščinah, in tedaj se v nas in iz nas ponovno rojevajo pesmi ljubezni, pesmi veselja in pesmi upora.

Kako te pesem lahko prevzame, bi vedela najbolj povedati Sonja Pirc iz Biške vasi pri Mirni peči. Vsadila sta ji jo oče in mati in od rane mladosti se spominja, da je bil njihov dom ena sama pesem. To pesem in odnos do nje je ponesla s sabo v svet, zato ni nič čudnega, če se njeno življenje in delo vrti prav okoli nje.

Pred dnevi, ko se v dvorani gasilskega doma v Stranski vasi ugasnile luči, je na oder stopila Sonja Pirc. Dvignila je roke iz zavlada je tišina, ki jo je trenutek zatem predrlo petindvajset moških glasov. Sonjine roke pa so te glasove vile in tkale, jih gladile in ovijale, da so se kot mehka, blagodejna preproga zivali po dvorani. To je bil prvi Sonjin koncert z moškimi pevskim zborom. Ruperč vrh, ki ga vodi že eno leto. Pri tem delu pa je pri svojih petindvajsetih letih že prava veteranka, saj je prvič dvignila zborovsko taktirko pred devetimi leti. Takrat je vodila zbor Kulturno-prosvetnega društva v Mirni peči. Ko pa je odšla v šolo v Ljubljano, je zbor kmalu propadel.

Izkušnje z zbori Sonji sicer ne manjka. Pred kratkim so v Mirni peči zopet ustanovili mešani pevski zbor: seveda ga tudi vodi ona. Veliko trdega dela je treba na začetku, vendar je ta zbor vsaj blizu. Tistega na Ruperč vrhu hodi vaditi dvakrat na teden in kar trideset kilometrov mora prevoziti vsakič. Vendar ji več kot dolga pot pomeni veselje do dela, saj pravi, da bi se tako resen zbor vozila vaditi tudi v Ljubljano.

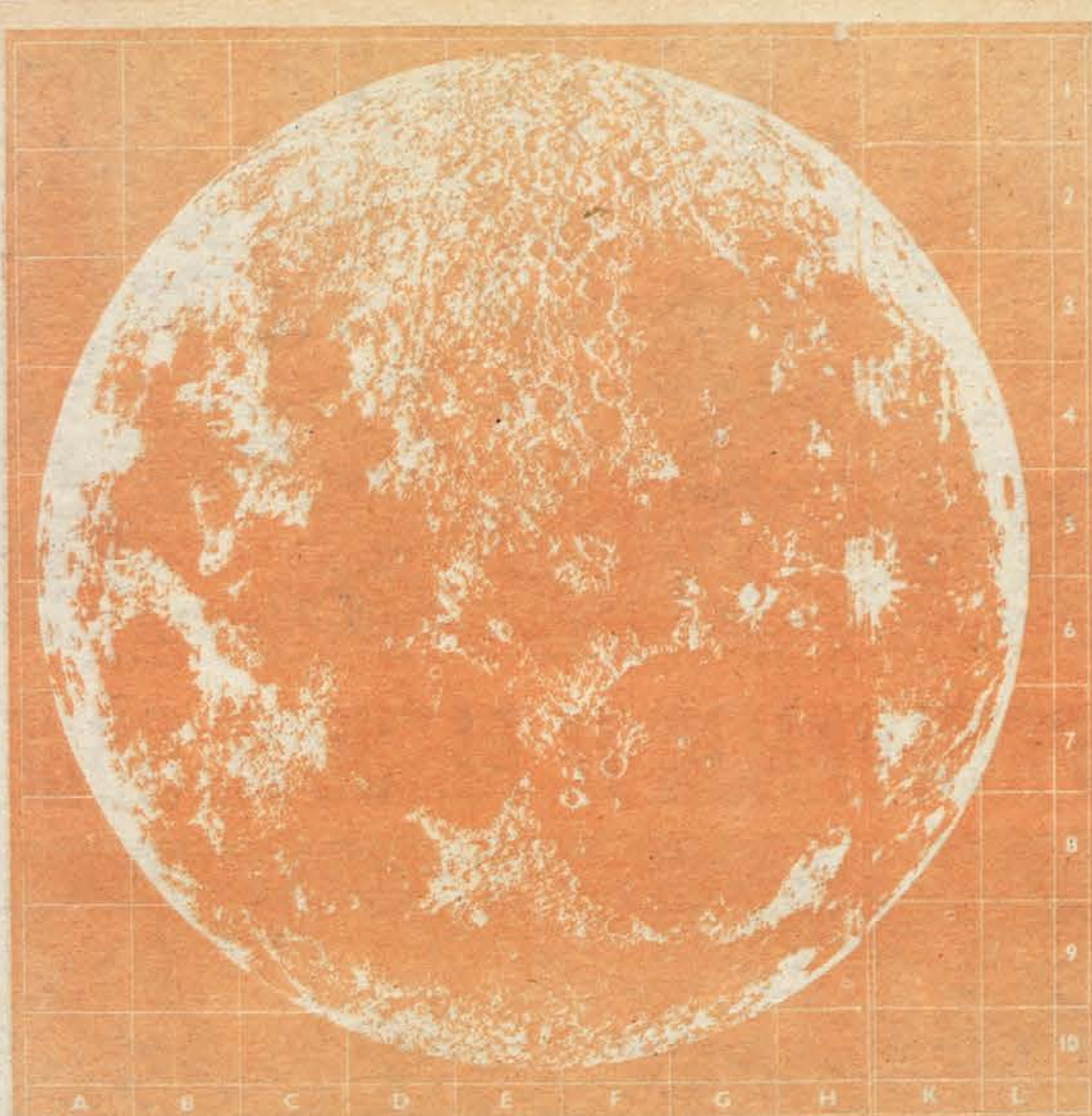
Poleg veselja in zavzetosti in veliko naravnega daru ima Sonja za vodenje zborov tudi nekaj strokovne podlage. V Novem mestu je končala nižjo glasbeno šolo, kjer je vadila klavir in solo petje, potem pa se je štiri leta vozila v Ljubljano in se naučila igrati orgle. Pred devetimi leti je v Novem mestu obiskovala tudi pevovodski tečaj. Pri glasbi Sonja ne pozna predsodkov. Zaigra na harmoniko, na klavir in na orgle, pa naj bo na ohceti, na kulturni prireditvi ali pa ob polnočnici na cerkvenem koru. Z glasbo in pesmijo je radodarna povsod, kjer so srca odprta in jo hvaležno sprejemajo. Takih src pa pri nas ni malo. Seveda ima tudi ona svoje ljubljence: to so otožne koroške pesmi Pavla Kernjaka in na drugi strani klasika Mozart in Beethova. Vmes, na področje zabavne glasbe, pa se ne podaja preveč rada. Med vokalnimi umetniki ji je največji vzor Ladko Korošec, ki je, kot pravi Sonja, okusil slavo in priznanje širom po svetu, pa se vendar vedno vrača med preproste ljudi, med pevске zборе, in jih navdušuje za najplemenitejše kar človeštvo ima — za dobro pesem.

K plemenitju te pesmi prispeva v novomeški okolici z vsem srcem in predanostjo tudi Sonja Pirc. Njena želja pa je, da na naslednjih revijah pevskih zborov ne bi bila edina zborovodkinja.

TONE JAKŠE

SEVNIŠKE STOPINJE V VESOLJE

Radioamaterje si običajno predstavljamo kot ljudi s kupom elektronke zadnje čase tranzistorjev, skratka s čudnimi napravami. Nevajeno uho ob današnjih hitrostih telegrafistov že ne ločuje več znamenitih Morsovih pik in črt. Vemo morda še to, da so prav radioamaterji premgli prva obvestila s potresnih območij in prizorišč drugih ujm.

Sodobno radioamaterstvo pa ni samo vzpostavljanje zvez s sovrstniki doma in po svetu. Napredek in ponudba dragih industrijsko narejenih oddajnikov in sprejemnikov vedno znova omogočata nova iskanja. Nekateri člani sevniškega radiokluba Amater že leta poskušajo razne novosti. Kot se za amaterje razume, kajpak s skromnimi sredstvi, spremljanjem ustrezne tuje literature in tudi lastnim znanjem. Med drugimi člani tega kluba se s temi iskanji največ ukvarjata vodja primopredajne sekcije, sicer pa gradbeni tehnik pri tozdu sevniškega Betona Tone Kranjc in dijak četrtega letnika elektrotehnike v krškem šolskem centru Bojan Dremelj.

DO LUNE IN NAZAJ

Radioamaterji silijo s svojimi antenami v vse večje višine. Posebne možnosti dajejo ultrakratki valovi, ki se od dela atmosfere ne odbijajo kot npr. kratki valovi. Zamisel, da bi Luno uporabili kot pasivni repetitor, priteguje po svetu precej radioamaterjev. „Zadeva terja, žal, prevelike denarje,“ ugotavljata Kranjc in Dremelj. „Z ojačevalniki smo naš UKV sicer že spravili na 400 do 500 wotov, kar pa je za take poskuse še vedno trikrat premalo. Signal z zemlje utрпи ogromne izgube, do Lune pride malo, nekaj se izgubi pri odboju, povratku itd. Na kraju je še malo možnosti, da pri tej naključni zvezi najdeš sogovornika, saj se jih s tem tudi po svetu ukvarja že premalo. Samo ena elektronka za te namene stane dva tisočaka, kolikor velja tudi podnožje. To so meje, v katere zato preprosto ne drezamo, čeprav bi npr. antenski sistem imeli. Pred dvema letoma smo imeli sicer vse lepo napeljavano z vrstniki iz Zagreba. Oni so bili pri tem dje, bili so nam pripravljene pomagati. Mi pa smo se raje lotili gradnje doma, kamor so člani vložili nad 6.000 prostovoljnih delovnih ur. Naposled imamo sedaj lepe možnosti za delo,“ ocenjuje ta prizadevanja Tone Kranjc.

VEČ MOŽNOSTI S POMOČJO SATELITOV

Luna kot naš najbližji naravni spremljevalec v vesolju je torej za radioamaterje prenerodna. Pri ameriški NASA je očitno nekaj strokovnjakov, katerim tudi amaterska je žilica ne da miru. Zato od časa do časa izstrelijo v vesolje tudi kakšen amaterski satelit. S tem se ukvarja mednarodna organizacija ANSAD. V krožnici okrog zemlje je ta čas že peti tak satelit, prvi je zdržal le nekaj dni. Medtem ko Luni lahko sledimo z očmi, je treba za spremljanje satelita že nekaj več znanja. „Predvsem je treba vedeti, kdaj je satelit v najugodnejšem položaju, izračunati je treba čas preleta. Podatke, seveda za druge

kraje, zasledimo v tujih revijah. O sovjetskih satelitih običajno, žal, ni podatkov. Satelit je nad horizontom včasih le pet minut, zgodi pa se, da mu lahko sledimo celo 20 minut. Njegova krožnica je na moč čudna. Enkrat se nagiblje bolj proti severu, drugič leti točno nad nami. Časa ne izbira,“ pripovedujejo iz izkušenj Sevničani. Z drugimi ljubitelji so pričakovali več od novega satelita. Sedanji namreč kroži nizko, zato obleti Zemljo v 100 minutah. Novemu so napovedali 10-urno kroženje. Med iztrelitvijo pa je raketa zgrmela v morje.

Sevničani so se za delo s pomočjo satelitov že dokaj dobro pripravili. Prve uspešne poskuse so opravili kar s pritrjeno anteno. Razen dobrega antenskega sistema je treba še marsikaj. Satelit resda transponira UKV signale na drug obseg, tako da je sprejem z manj motnjami. „Pred nekaj tedni smo dobili boljše zveze s pomočjo elevacijskega rotatorja. Z vrtljivo anteno operater ob oddajniku sledi satelitu po stopinjah,“ pojasnjuje Bojan Dremelj. Pravkar sestavljajo napravo, ki jim bo omogočala delo na drugih območjih, da bodo lahko z UHF prehajali na VHF. „Dobre rezultate je mogoče doseči tudi na kratkem valu, le da so tu motnje večje. Potreben je boljši material. Deložni smo solidarnostne pomoči radioamaterjev iz Daruvarja blizu Kutine. Pisali smo jim, in poslali so nam redko elektroniko.“ Kajpak so se prej velikokrat srečali na radijskih valovih. Takšna stanovska pomoč med radioamaterji se potrjuje vedno znova.

ŠE MOTNJE PRIDEJO PRAV

S pomočjo satelita je po UKV sorazmerno majhne moči mogoče vzpostavljati lepe zveze z vrstniki 600 do 700 km daleč. Sevniški radioamaterji so se lani poskušili

v etru tudi s pomočjo Sončeve aktivnosti. „Preko sporadičnega erupcijskega sloja na Soncu smo lani „naredili tri nove države“ na UKV: Španijo, Portugalsko in Angoro. Po cel teden smo čepeli pri naših napravah, ko je bil govor o tej aktivnosti Sonca,“ pravi Kranjc. „Letos je napovedana kulminacija teh erupcij, pripravili se bomo na to,“ zatrjujejo oba. Sončne pege in izbruhi povzročajo sicer huje skrbi navigatorjem. Zgodi se, da v hipu zavladajo molk na celih frekvenčnih območjih, ob čemer se zgrozijo še tako prekaljeni mornarji in letalci. Radioamaterji kajpak iz tega naravnega pojava potegnejo korist. Sevničani so „naredili“, kot pravijo v svojem žargonu, na UKV že 20 držav. Do prireenske Andore naj bi bilo 2.000 km. Mi pa tarnamo, ko izza kakšnega bloka ne moremo ujeti televizijskega signala s Kuma ali ko Gorjanci zavijajo v sivo liso brez signala dobršen del Dolenjske.

NAJVIŠJA ANTENA

Za Bojana in Toneta je preprost odgovor, kje prebijeja prosti čas, saj je takih fantov pri klubu vse več. Sevničani pripisujejo mnogo svojih uspehov prav antenam. V začetku so natikali na strehe in drevesa kar Elradove televizijske antene. Ko se spomnijo teh časov, pravijo, da antene za te namene skoraj ne zaslužijo imena.

Pred leti so dobili od krškega Eektra dotrajan in zlomljen daljnovidni jekleni stolp. Ko je bil nared dom, so se lotili tega zverženega železja. Bilo je mnogo varjenja in zamenjav. Na kraju jim je priskočila na pomoč, ugarniško seveda, celo znana skupina za montažo oddajnikov iz krške Kovinarske. Metalkin tozid iz Krmelja je ravno tako brezplačno odstopil močno

avtodvigalo, sevniški Beton pa material za temelje. Sedanjemu vitkemu stolpu, visokemu 32 metrov, nepoučeni ne bi pripisoval tako žalostne preteklosti. Dva metra pod vrhom je antena za kratki val, na vrhu pa vrtljiva za UKV. Da bi naprava trajala čim dlje, so vse vrtljive dele vstavili v ležaje. Bojda je ta stolp med najvišjimi amaterskimi v Sloveniji. Murskosoboški s svojimi 45 metri se je namreč neslavno prelomil.

Je s tem že konec izzivov sevniškimi radioamaterjem? Tone in Bojan menita, da še dolgo ne. Nove možnosti vidijo v zasledovanju matereorskih rojev s pomočjo UKV. Pravijo, da bi lahko sami naredili elektronsko tipkalo s spominom. Izstreliti je namreč treba najmanj 600 znakov v minuti, da lahko izmenjajo čim več informacij v kratkem času, kolikor traja matereorski odboj. Prejete signale je treba posneti na magnetofon in jih nato prikrojiti ušesu z manjšo hitrostjo ponovitve. Tudi takega magnetofona nimajo. Ne bi bili amaterji, če se ne bi znašli tudi pri tem. Pravijo, da bi, če bi kdo žrtvoval kasetnik, tudi tega predelali za te namene.

Sevniškemu klubu se ni bati za naraščaj. Na osnovni šoli Sava Kladnika pod mentorstvom radioamaterjev delujeta kar dva krožka. Vrsta učencev, ki se je v klubu spoznala z radiotehniko in drugimi znanji, se je že usmerila v študij naravoslovnih smeri. Lahko pričakujemo še kaj bolj razveseljivega od preprostega amaterskega kluba? Pač, vodja primopredajne sekcije Tone Kranjc je na nedavnem občnem zboru kluba dejal, obdan z gručo mladih: „Že nekaj let smo v vrhu klubov v državi. Pobirali smo priznanja vse tja do drugega mesta. Mladi imate sedaj vse pogoje, osvojite še prvo mesto!“

ALFRED ŽELEZNIK

„VSI ŽIVI IN V ENEM KOSU“

Lojze Medle

Vse več je slišati o delu članov jamarskega kluba „Vinko Paderšič-Batreja“ iz Novega mesta, ki šteje okoli 60 članov. Tu je podatek, da je bil njihov zapisnik jame v Mačkovcu proglašen za najboljši zapisnik Jamarske zveze Slovenije v letu 1980, pisali smo že o njihovih zaslugah pri odkrivanju arheološke dediščine v jami Luknja pri Prečni, v Ljubljani so verjetno vedeli, komu lahko zaupajo organizacijo XII. zbora slovenskih jamarjev, ki bo prihodnje leto v Novem mestu, itd.

Besedo ima Lojze Medle, predsednik novomeškega jamarskega kluba, človek, ki je pred leti na Dolenjsko pripeljal jamarstvo in ga enkrat tudi obudil od mrtvih.

„Zadnje čase,“ pravi Lojze, „sem precej izpregel, zato pa ima toliko več dela naš gospodar in vodja ekskurzij Borivoj Ladišič. Osnovna dejavnost našega kluba je raziskovanje krškega podzemlja. Omeniti moram, da smo kljub peščici zares aktivnih članov dvignili našo

raziskovalno dejavnost na zelo visoko raven. Lani smo bili v jamah kar 71-krat, skupno število jam, v katerih smo bili, je 57. Od tega jih je bilo registriranih v katastru Jamarske zveze Slovenije le 26. To pomeni, da smo uradno odkrili kar 31 jam!

Mnogo dela smo posvetili tudi zaskrbljujoči onesnaženosti dolenjskega podzemlja. Naleteli smo na številne jame, katerih obrobni deli so dobesedno zatpani z najrazličnejšimi odpadki. Na našem območju trenutno poznamo 11 zelo onesnaženih jam, najbolj skrbi dejstvo, da so te jame po vodnih sistemih povezane z zajetji pitne vode. Naj za primer navedem jamo Čebularico pri Zajčjem vrhu, onesnaženo jamo, ki leži v povirju zajetja novomeškega vodovoda v Stopičah. Zavedamo se seveda, da je samo beleženje takih jam premalo. Tesneje bo treba pritegniti inšpekcijske službe, saj bo stanje na tem področju vedno bolj resno.“

Drugo področje dela novomeških jamarjev je zbiranje podatkov o jamah, ki so imele

kakršnokoli vlogo v narodnoosvobodilnem boju. Pri tej zanimivi raziskovalni temi bodo poleg arhivskega gradiva kot vir uporabili tudi pričevanja borcev. Društvo s to nalogo še bolj potrjuje svoje ime, saj ga nosi po Vinku Paderšiču-Batreji, ki je bil svoj poslednji boj v Beceletovi jami, kamor njemu v spomin prirejajo mladinske pohode. Pobuda je seveda jamarska.

Lojze Medle dodaja, da so v zadnjih dveh letih intenzivnega dela navezali ustvarjalne stike tudi z dolenjsko območno vodno skupnostjo. Inštitutom za raziskovanje krasa v Postojni, službo za varstvo narave in kulturne dediščine v Novem mestu, sodelovali so na razstavi „Gozd-gobe-cvetje“, tesno so se povezali z občinskim štabom za teritorialno obrambo in civilno zaščito, novomeškim miličnikom so pomagali pri nekaterih reševalnih akcijah itd.

„Krona strokovnega dela pa je vsekakor delo našega člana dipl. ing. Borivoja Ladišiča. Pod njegovim mentorstvom je nastala naloga „Hidrografske in speleološke problemi temeniškega

podolja“, za katero so avtorji dobili prvo nagrado v razpisu Krkinih nagrad. Nič manj nam ne pomenita,“ je navezal Medle, „nagrada in priznanje novomeške raziskovalne skupnosti. Nagrada nas obvezuje, da jamarstva na Dolenjskem ne smemo zanemariti, nasprotno, razviti se mora v močno organizacijo, ki bo sposobna prevzeti tudi večje in zahtevnejše speleološke naloge.“

Tehnična opremljenost novomeških jamarjev je zdaj zadovoljiva tudi za zahtevnejše akcije, dvigniti je treba še strokovno usposobljenost članov. Klub šteje na papirju več kot 60 članov, v jame pa jih hodi manj kot 20. Vrste bo treba pomladiti, zanimanje po šolah je precejšnje, nič manjše pa žal tudi nasprotovanje staršev. V svoje vrste bi radi dobili čim več strokovnjakov: arheologov, geodetov, zoologov, botanikov – na speleologa si zaenkrat še ne upamo misliti.

„Jaz peljem včasih pod zemljo dva sina in še ženo povrhu,“ se pošali Medle, „pa smo z ženo vred še vsi živi in v enem kosu.“

Takšen je naslov knjige Dolenjcem in zlasti Belokranjcem znanega komandanta 13. hrvatske udarne brigade „Josip Kraš“, Rađeta Bulata. Brigada je pod njegovim poveljstvom v sodelovanju s Cankarjevo brigado proti koncu novembra 1942 uničila belogardiščno postojanko na Suhorju in s tem razblijnila načrte belih vojščakov o vzpostavitvi njihove baze na Gorjancih ter preprečila razmah tako vnesenega kot domačega belogardizma v Beli krajini.

Upokojeni general in narodni heroj Rađe Bulat, rojen v Vrginmostu, je doživel del svoje neizčrpane energije posvetil proučevanju narodnoosvobodilnega boja in ljudske revolucije. Že leta 1951 je izdal knjigo „Žumberak in Pokuplje u NO borbi“, v kateri je spregovoril tudi o skupnih bojih hrvatskih in slovenskih partizanov na obravnavanem območju.

Svojo najnovejšo knjigo – izdala sta jo ČGP Delo in OOUR Globus iz Zagreba v preteklem letu – je posvetil legendarni Petrovi gori, jugovzhodnemu predelu Korduna z najvišjim vrhom Mali Petrovac (507 m), obkroženim s cestami Vojnić–Vrginmost–Topusko–Velika Kladuša–Krstinja–Vojnić, s poudarkom na razvoju oborožene vstaje v okraju Vrginmost. Malo je podobnih predelov naše domovine, kjer je „revolucija vstopila v vsako hišo, prestopila vsak prag“. Prikazano je tudi dogajanje na Kordunu in v Cazinški krajini, vloga Kordunašev v Pokuplju in Žumberku ter še nekaterih predelih Jugoslavije, kjer se je odločalo o usodi naše revolucije.

Verodostojno, brez oklepševanja in analizirajoče pisana knjiga je obogatena z avtorjevimi dnevnimi zapisi in citiranimi dokumenti ter spominskimi vložki neposrednih učežencev dogajanja, kar še večja njeno vrednost. Ne da bi postavjal sebe v ospredje, je nekatero dogodke, ki jim je bil kot soorganizator priča od prvih dni, saj je bil sekretar okrajnega komiteja KPH Vrginmost, podrobneje obdelal. Udeležil se je partijskega posvetovanja za Kordun in Banijo 19. julija 1941, na katerem je bila sprejeta odločitev za začetek ljudske vstaje, kasneje pa je bil na vse višjih poveljniških položajih. Zato so nekateri procesi predstavljeni prek lastnih izkustev in zaključkov, vendar nikdar na škodo zgodovinske resnice, pač pa odkrito, kritično in brez kakršnegakoli poveličevanja dogajanja, ki je bilo že samo po sebi izjemno in veličastno, vsekakor vredno posnemanja. Z navajanjem konkretnih imen je dal priznanje tako posameznikom kot celotnemu prebivalstvu tega območja. Tudi z imeni so navedeni vsi, ki so si s progromi nad civilnim prebivalstvom okrvavili roke.

Knjiga obravnava vstajo na narodnostno mešanem ozemlju, na katerem je bilo nastajanje partizanske vojske in z njo ustvarjanje bratstva in enotnosti Srbov, Hrvatov in Muslimanov pogojeno že s predvojnimi delovanjem partije, njena rast pa z doslednim uresničevanjem ciljev narodnoosvobodilnega gibanja.

Kot sam naslov je tudi poglavje „Vozniški eskadron“ simbolično: po napadu na Jugoslavijo volovske vprege prevažajo vojaški material proti nikoli vzpostavljeni fronti, medtem ko nemške motorizirane enote neovirano prodirajo po naši zemlji. Samoiniciativno, kajti razen direktive za obrambo domovine pomoči in nasvetov ni bilo od nikoder, so se komunisti in skojevci po nekajdnevem pasivnem opazovanju s podvojeno aktivnostjo že pripravljali na boj, ustaši pa so po proglasitvi Nezavisne države Hrvatske hoteli vzpostavljati svojo strahovlado. Že v maju so začeli izvajati genocid nad Srbi; v Blagaju so z noži in krampi pokončili blizu 530 moških. „Prekrščevanje“ je bilo eden od načinov množičnega iztrebljanja srbskega prebivalstva. Prisotnost italijanskega okupatorja je celo zavirala uresničitev pretne „Srbe na vrbel“!

Na Kordunu grob do groba... Pogled na del pokopališča Centralne partizanske bolnišnice Petrova gora

PRIČEVANJA IZ PETROVE GORE

Skupina borcev 1. žumberačke čete sredi leta 1942 v Orehovcu pri Kostanjevici

Upravičeno je poudarjena vsekoli vodilna vloga partije, kar ponazarja predstavitev partijske organizacije v okraju Vrginmost, kjer je imelo prebivalstvo srbske narodnosti večino. V juniju 1941 so bile že v teku priprave za oboroženo vstajo, ki so se po 19. juliju, po partijskem posvetovanju v gozdu „Abez“ pri Vrginmostu, udeležile z razorožitvijo dveh ustašev in formiranjem prvega partizanskega odreda 23. julija, 27. julija pa v Perni v Petrovi gori prešle v ljudsko vstajo.

Petrova gora je postajala zatočišče in prava mati partizanov in civilnemu prebivalstvu. Kljub ustaškim propagandnim prijemom in lažnim obljubam se narod ni

odvrnil od partizanskih borcev, katerih število je bilo vse večje, Petrova gora pa obsežno osvobodeno ozemlje, kjer so že v letu 1941 nastajali zametki nove ljudske oblasti.

Nacionalno raznolikost je skušal izkoristiti še italijanski okupator, ki je hotel postati „zaščitnik“ srbskega naroda pred ustaškimi zverstvi, pri čemer je žel tudi začasne uspehe, kar je terjalo povečano aktivnost tako partije kot partizanskih odredov. S tem so bili obenem onemogočeni poskusi organiziranja četniške milice v srbskih vaseh.

Za razvoj oborožene vstaje in rast ljudske oblasti na Kordunu in v Baniji je bila pomembna konferenca predstavnikov obeh pokrajin v drugi polovici septembra

1941 v Petrovi gori. Kritična ocena dotlejše borbe je pripomogla k še večjemu prilivu novih borcev; skupno je ob koncu leta 1941 samo na območju Petrove gore delovalo 15 partizanskih enot, imenovanih odredi, katerih borci so bili predvsem Srbi, a zelo malo Hrvatov in Muslimanov. Že med prvo ofenzivo so z osvoboditvijo Vojniča 12. januarja 1942 izbojevali prvo veliko zmago. Istočasno so ustaši izvajali najbolj krvavo ofenzivo na Kordunu, med katero so sadiščno uničevali vse živo in mrtvo, kar je bilo srbsko in partizansko. Civilno prebivalstvo se je množično zatekalo v Petrovo goro.

Poleg prizadevanj za vključevanje hrvatskega prebivalstva v partizanske vrste je bila glavna naloga Kordunašev prenesti boj severno od Kolpe, v Pokuplje in Žumberak, kjer naj bi vzpostavili bojno povezavo s slovenskimi partizani. Da bi to preprečili, so ustaši domobranske enote in žandarji ob podpori tankov in letalstva v drugi polovici marca 1942 ponovno krenili v napad v Petrovo goro. Kot mnogokrat poprej so tudi v teh bojih pomagali partizanom z raznim kmečkim orodjem oboroženi domačini, ti roguljaši. Boji so ponovno vzplamteli maja, ko je okoli 5000 sovražnih vojakov obkolilo 730 partizanov in političnih delavcev ter nad 10000 mož, žena in otrok, ki so se zbili na površini 24 km². Razdeljeni v dve koloni so 14. maja izvedli zmagoslavni preboj.

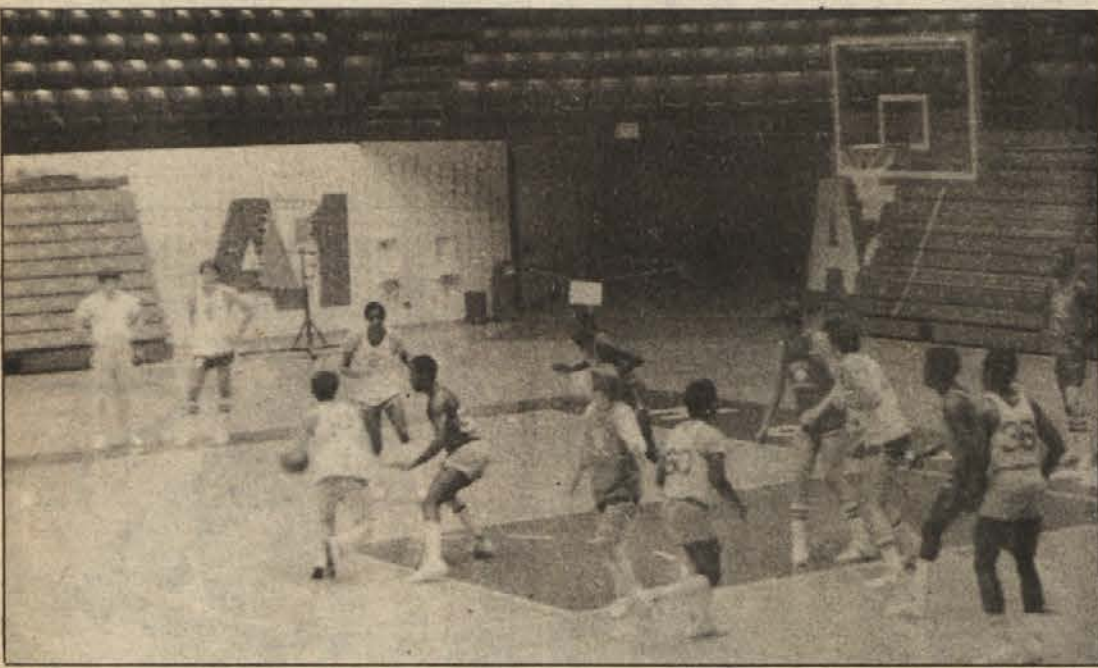
Mesec dni pred tem je prvih 16 v boju prekaljenih in politično izgrajenih prostovoljcev iz 4. bataljona 1. kordunaškega odreda prestopilo Kolpo in napredovalo pot v Žumberak. V taborišču Pogana jama nad Kostanjevico se jim je priključilo 14 borcev nekdanje 1. zagorske čete. Združeni v 1. žumberačko četo so v drugi polovici maja 1942 navezali stike s kostanjeviško četo Gorjanskega bataljona. Sedil je prihod novih 125 ž kordunaških borcev in formiranje Žumberačko-pokupskega partizanskega odreda, nato pa v septembru 1. kordunaške udarne brigade, ki je pri Kvasici potokla italijansko kolono, kar je bila dotlej največja zmaga na tleh Ljubljanske pokrajine.

V posebnem poglavju so strnjeni življenjski bližje 40 organizatorjev vstaje in najhrabrejših sinov in hčera Korduna, neodlikovanih herojev, ki so za ceno lastnega življenja stali v prvih vrstah revolucionarnega in osvobodilnega boja.

Avtor v žal neilustrirani knjigi, ki se zaključuje z drugo polovico leta 1942, ni težil za monografsko obdelavo Petrove gore, zato v njej ne obravnava delovanja političnih organov in zalednih ustanov, po čemer se kar ponuja primerjava Petrove gore s Kočevskim Rogom ali s po kapitulaciji osvobodeno Belo krajino. Tudi z današnjim stanjem, ko ugotavljamo, da so v Petrovi gori za prenos izročil in vrednot narodnoosvobodilnega boja storili več kakor pri nas, zato velja brez odlašanja stopati po njihovi poti.

Neutrudni Rađe Bulat, predsednik odbora za negovanje tradicij NOB v okviru Skupnosti spominskega območja Žumberak-Gorjanci, stoji na čelu prizadevanj, da bi tudi ta predel naše domovine, kjer se je v skupnem boju kovalo bratstvo slovenskega in hrvatskega naroda, dobilo celovito zgodovinsko predstavitev. V ta namen je odbor sklenil organizirati simpozij, katerega rezultati bodo objavljeni v zborniku, Rađe Bulat pa se je že lotil zbiranja gradiva za knjigo, v kateri bo obdelal na začetku omenjeno zmago na Suhorju. Da bi bilo to delo opravljeno čim verodostojneje, prosimo vse, ki so bili v stikih s hrvatskimi partizani v Žumberku in na Gorjancih, ali so sodelovali v napadu na Suhor in v bojih po njem, da mu pri tem pomagajo. Pismene ali ustne podatke lahko posredujejo oddelku NOB-Dolenjskega muzeja v Novem mestu, ki jih bo predal avtorju.

ANTON ŠTAMPOHAR

AMERIKA V DOLENJSKIH OČEH (4)

KDO BO LETOS PRVI?

Pred sezono se o košarki razpišejo vsi poklicani in nepoklicani: gre kajpak za enega izmed najbolj privlačnih športov v domovini košarke, zato vsakdo pristavi svoj lonček. Zanimivo je, da je amaterska košarka prav tako cenjena kot profesionalna. Študentje, ki začnejo svoje prvenstvo konec novembra, prvo soboto po zaključku ameriškega nogometna – mimogrede: o tem več naslednjič – so pač izjemno zanimivi zaradi preverjanja poznavalcev, kaj si lahko v naslednjih sezonah obetajo v poklicni košarki.

Pred prvenstvom vsi pripravijo svojo napoved, pomagajo si z računalniki, kar v ZDA ni težko, saj imajo o vsakem igralcu praktično vse potrebne podatke vsak hip na voljo. Tudi v Playboyu so dali napoved: 1. Kentucky s trenerjem Joem Hallom, ki je znan tudi pri nas, saj je imel pred tremi leti predavanje v Zagrebu,

2. De Paul, 3. Louisville, 4. Maryland, 5. Oregon State, 6. Missouri.

Univerza Nebraska v Lincolnu, kjer je trener Moe Iba, sin bolj znanega Hanka, ki je izgubil edino olimpijsko zlato v dramatičnem muenchenskem finalu s ponovljenimi zadnjimi tremi sekundami srečanja, v katerih je zdaj že pokojni Aleksander Belov dosegel odločilni koš, je postavljena na 32. mesto. Če upoštevamo, da tekmuje v tem dokaj kompliciranem tekmovanju 158 ameriških univerz, je to sorazmerno dobro rangiranje. To univerzo omenjam pač zaradi tega, ker sem tam preživel večino časa in ker sem si podrobno ogledal njihov način treninga, spoznal filozofijo njihove igre in sploh celotno univerzitetno košarkarsko organizacijo.

Ameriški študentje igrajo zastoj: toda ta „zastoj“ pomeni, da ne dobijo za svoje igranje nobenega dolarja. Res pa je, da jim košarka izdatno pomaga. Ni jim treba plačati šolnine, hrano in stanovanje imajo zastoj, prav tako vse šolske potreščine. Če to preračunamo v dolarje, potem dobijo 5 do 7 tisoč dolarjev na leto.

Moe Iba, ki je tako kot oče velik zagovornik in tudi poznavalec obrambe, medtem ko nasprotnih napadov pravzaprav sploh ne igrajo, je glavni trener. Toda treninji študentskih ekip so vrhunsko organizirani, niti minuta ne gre v nič. Pri nas trenirajo v prvi ligi po dvakrat na dan,

izgubljajo veliko časa z neprestanimi preoblačenji, tuširanjem, pripravami za trening. V Ameriki trenirajo študentje popoldne, po pouku. Tisti, ki ne opravi letnika, v naslednjem letu ne more igrati! Zato je znanje košarke pri njih dvakrat dobrodošla: omogoča študentom, da pridejo na univerze, čeprav morebiti nimajo dovolj denarja, sili jih, da končajo šolo, najboljšim pa omogoča bajne zaslužke pri profesionalcih. V Lincolnu so običajno trenirali sredi popoldneva najdaljši trening, ki sem ga v tistem mesecu videl, je trajal 3 ure in 9 minut, pod dvema urama treninga ni bilo. Na igrišču je dejansko ves čas vsaj še 7 do 9 ljudi: glavni trener in dva trenerja, fizioterapevt, statistik, časomerilec, ki po navodilu glavnega trenerja pripravlja semafor za vsako vajo, da igralci ves čas vedo, koliko časa bodo posamezno vajo še trenirali, človek, ki skrbi za osvežitev igralcev – igralci med treningom spišejo neizmerne količine ledeno mrzle osvežilne pijače – razen njih pa običajno še eden ali dva študenta, ki študirata košarko oziroma telesno vzgojo in pomagata pri treninjah po navodilih glavnega trenerja. Razumljivo je, da je trening zaradi tega izredno tekoč, nadzorovan pa je vsak hip tudi vsak košček dvorane, zato tudi igralci delajo z največjo zavzetostjo. Nebraska, za katero je eno sezono igral tudi Srebrenko Despot (zdaj v JLA, prej Cibona in letos Olimpijal), igra v skupini

„Velikih 8“, kjer je najmočnejša po prognozah univerza Missouri, za katero igra Steve Stipanovich, menda izjemen talent jugoslovanskega rodu. Nebraska pričakuje, da se bo letos potegovala za tako uvrstitev, ki bi ji omogočala, da se iz prvenstva osmerice uvrsti naprej. Do sredine januarja ji niti ne kaže najbolje: v dvanajstih tekmah je šestkrat zmagala doma, toda tudi vseh šestkrat izgubila v gosteh. Za to, da bi upravičila postavitev na 32. mesto, bi morala v nadaljevanju doseči tudi kako zmago na tujem...

Po mnenju trenerja Toma Baacka trenutno Nebraska nima igralca, ki bi lahko igral med profesionalci. Andre Smith, črni center, ima izreden skok in vse kvalitete – toda slab met. Jack Moore je prejemnik tudi za branilca, ker igrajo med profesionalci na teh mestih, tudi znatno čez 190 cm visoki igralci, pod to višino pa ga skoraj ni več. Despot je začel v Lincolnu s Smithom in Nadererjem – ta je nekajkrat povprašal po njem in se čudil, da je po enem letu obupal in se vrnil v Jugoslavijo – in zdaj bi igral zadnje leto v ameriški študentski košarki. „Koristen igralec: dobro je skakal, odlikoval se je z borbenostjo,“ je kimal ob spominu nanj Iba. Despot pa je zdaj v JLA, potem ko pri Olimpiji še zdaleč ni dosegel tistega, kar je pričakoval in kar so drugi pričakovali od njega...

JOŽE SPLICAL

obzorja

iz izložbe

recenzija

knjige

NEMARNOST

Pravzaprav se človek navadi iskrarskih napak že pri branju časopisov in revij, navadi tako, da ga v knjigah niti ne motijo nič, čeprav pri knjižnih izdajah dajemo tisti časopisni izgovor, da gre za časovno stisko. Mnoge slovenske knjižne izdaje so dolne tiskarskih napak, ki so v udem nasprotju z navidezno lno skrbnostjo za knjigo, ki pa žal, kaže le v razkošnih premah, neha pa se že pri najpreprostejši vodoravni postavitvi natisnjene besedila.

No, tudi te napake, ki virajo iz očitne premajhne zljivosti in pozornosti, bi ovek nekako prenesel in jih pustil našim založnikom, kar jih kruh je (tako trdijo) sila, nikakor pa ni mogoče puščati napak, ki so že prava marnost. V zadnjem času so šle na tržišče kar tri knjige, katerih se bo bralec znašel v becejšnji zadregi; nikakor ne iz knjige same mogel razbrakako je avtorju ime.

Mladinska knjiga ima na vesti dva taka greha. V zbirki og je izdala knjigo „Neki ovek“, katero je napisala Orianna (Orianna Fallaci. Kako slovitni italijanski novinarki gre za tista dva n — alec nikakor ne more zanesljivo ugotoviti, saj tako na platni kot na zaščitnem ovitku piše Oriana, medtem ko na naslovnem listu in v kofonu piše Orianna. V zbirki Pota mladih se podobno poigravajo z imenom Borisa Jukiča, ki je enkrat Jukič drugič pa Jukič.

Zares, kot da je vseeno, če v isti knjigi na tako odločilnih mestih, kot je zunanje lice knjige (platnica, ovitek), pišemo drugače kot v knjigi sami.

Nič manj huda ni napaka v nedavno izdani knjigi Slovenske Matice „Človeški ciklus“. Avtor je, tako je razbrati iz vseh zapisov v knjigi sami, Šri Aurobindo, kljub temu pa je na naslovnih strani, ki je nekakšna osebna izkaznica knjige, zapisano Aurobinde. Če korektor med osmimi besednimi enotami (avtor, naslov dela, založba in datum) te očitne napake ni videl, potem je svoje delo slabo opravil.

M. MARKELJ

kancler se predstavi

Za šolsko rabo je dovolj, če o Klementu Metternichu vemo, da je bil v prvi polovici prejšnjega stoletja kancler habsburške monarhije, da je osnoval policijski režim, ki je plemstvo, birokracijo in cerkev branil pred porajajočimi se buržoaznimi silami — vse to seveda le do revolucionarnega leta 1848,

ko je bil zrušen okoreli Metternichov absolutizem. Tak Metternich in njegova vloga v sveti aliansi sta se ameriški pisateljici Dorothy G. McGuigan zdela dovolj tehno gradivo, da je na osnovi ohranjenih pisem, ki sta si jih pisala Metternich in vojvodinja Viljemina Saganov, sestavila blizu osemsto strani debelo knjigo. Ta nima nikakršnih literarnih zahtev, tudi v okviru poglobljenega zgodovinskega je ni moč zrinuti, dokaj nazorno pa kaže enega od izsekov vladavine Habsburžanov, katerih zgodovino je ista pisateljica opisala v precej tanjši, a zato vrednejši knjigi, ki jo je tako kot pričujočo (prevod je delo Lojzeta Uršiča) že pred letom ali kaj izdala Cankarjeva založba.

pravlјice

Med književnosti, ki so za slovensko bralstvo dokajšnja neznanca, sodi tudi waleška. Prvo knjigo so Valičani natisnili 1547. Njihova literatura je razmeroma skopo prevedena celo v angleščino, zato se ni čutili, da na Slovenskem po bližje poznamo le Dylana Thomasa. Za spoznavanje in umevanje duha waleškega naroda pa si skoraj ni moč želeli boljše

HARFA NA VODI

knjige, kot je zbirka waleških legend in ljudskih pripovedk. Za tako delo je pred kratkim poskrbel Mladinska knjiga, ki je v zbirki Zlata ptica izdala knjigo z naslovom „Harfa na vodi“.

Gre za izbor pravljicnih besedil, kakor jih je po starih, med ljudstvom nastajajočih in krožečih pripovedih priredil waleški pesnik in pisatelj Thomas Gwyn Jones. V zgodbah (poslovenila jih je Maja Kraigher-Zaucer), ki se dogajajo v navidez izmišljenem, a očitno waleškem svetu, ni prave meje med resničnostjo in čarovnijo, med življenjem in smrtjo, ni ločnicel med pravico, grehom in kaznijo, za to pravljicno opno pa se kaže prvobitna keltskost, ki daje pokončnost waleškim ljudem.

zidarjevo berilo

Pavle Zidar je v dveh desetletjih spisal že blizu petdeset knjig, to pa je tolikšna bera, da bi ji stežka našli par v slovenski literaturi (pol)preteklega in zdajšnjega časa. Najbrž je malo bralcev, ki so se prebili skozi množico Zidarjevih pripovedi, eden med njimi je zagotovo Matjaž Kmecl. In ta literarni zgodovinar in teoretik je za izdajo pri Državni založbi Slovenije pripravil izbor tistega, kar je pri Zidarju „najslikovitejše in najzanimivejše, ustvarjalno najpresunljivejše“.

Nastala je obežna knjiga, naslovljena s pisateljevim stavkom „Ran imam polno, zato mi dobro de“, knjiga, ki govori, da bi bil Zidar lahko „zanesljiva zaščitna znamka literarne kakovosti“, če ne bi bil zaradi potrebe primoran napisati po dve ali celo več knjig na leto to pa je kajpak mnogo preveč, zato v njegova besedila pogosto uhajajo tudi balastne primesi, tem se pisatelj nikakor ne more

Beseda meteorologija je učena, označuje pa znanost, ki se ji po slovensko reče vremenslovje. To se ukvarja s fizikalnim stanjem zemeljskega ozračja in pojavi v njem, še posebno glede na vreme. Mnogokje po svetu so že zdavnaj izšle knjige, ki govorijo o razvoju vremenslovja od začetkov do danšnjosti, da pa na Slovenskem takega dela ne premoremo, tega ne smemo več trditi, kajti pri Cankarjevi založbi je pred kratkim izšla „Velika knjiga o vremenu“, v kateri je Janko Pučnik popisal domala vse, kar ljudi, ki nenehno tarnajo nad vremenom, lahko zanima.

Delo prinaša oris vremenslovja po svetu (beremo o najstarejših pojmovanih vremena, o opazovanju in raziskavah vremena pred tisočletji, o zametkih sodobnega vremenslovja in o znanosti, ki se čedalje bolj posveča vremenu); govori o starih, neznanstvenih vremenskih opazovanjih (o znakih in pojavih, ki naj bi napovedovali, kakšno bo vreme, o koledarskih vremenskih napovedih, o Valvasorjevih opisih vremena in podnebja) pa o ustanovitvi in razvoju mreže vremenslovnih opazovalnic na Slovenskem tudi prikaz znanstvenega proučevanja slovenskega podnebja ne manjka. Z ozirom na to je podrobno opisan razvoj slovenske vremenslovske službe kot znanstvene ustanove, posebno zanimivi so podatki o vremenskih pojavih pa značilnostih vremena in podnebja ne le na Slovenskem, ampak nasploh.

Knjiga je sestavljena na osnovi obsežnega znanstvenega gradiva, pisana je dovolj poljudno, da kljub strokovni naravi ne utruja bralca, tudi nepoučenega ga ne pušča, dasi uporablja številne tuje izraze, ki pa so razloženi v kazalu vremenskih pojmov. Pučnik je poskrbel še za

obilico slik, raznih prilog, seznamov vremenskih postaj, tabelnih prikazov in podobnega. Prav zares je hvale vredna tale „Velika knjiga o vremenu“, žal pa bo vreme navkljub znanosti, ki se mu posveča, še naprej nepreračunljivo, kot dokaj verjetno ga je moč napovedati le za nekaj ur naprej. Ni je knjige, pa naj bo še tako znanstvena, ki bi zagotovo povedala, ali bo pojutrišnjem vreme sončno ali ne, zato v pričujočem delu lahko brez posmeha beremo tudi koledarske vremenske napovedi, do katerih se je slovenski človek kot bister opazovalec vremenskih pojavov dokopal skozi stoletja.

ogniti, saj njegovo dozdašnje delo po Kmeclovem izračunu znaša „kakšnih 17 ali 18 milijonov udarcev na tipko ... (kolikšen napor!), kakšne 4 milijone besed (kakšna zgovornost!), kakšnih 200 ali 300 zgodb (kakšno veselje in čudenje nad svetom!)“.

Z izborom besedil (ponatisnjenih je več romanov v celoti ali pa gre za zaključene odlome in novele) za t. i. Zidarjevo berilo je Kmecl pokazal na eni strani pisateljevo življenjepiso obarvano in zato tolikanj silovitejša doživljanje literarnega sveta, v katerem nastopata uporni

Za prvi tip Zidarjevega pripovedništva Kmecl v spremni razpravi ugotavlja, da je „oseben in izpoveden“, ne loteva se „samovšečnih igric“ pa tudi „brezdušnosti“ ni v njem, v kasnejših delih pa pisatelj „ne pripoveduje sveta, marveč označuje resnice o njem“. Kmeclov pristop k Zidarju je kajpak zgolj Kmeclov, kdo drug bi v preobilnem delu, ki kaže ustvarjalca velikega talenta, našel kaj še bolj slikovitega, zanimivega in presumljivega. Zidarjeva knjižna bera je pač že tolikšna, da omogoča več podobnih beril, kot je pričujoče. D. R

rasežnostmi dogajanja, ki se je spletlo okoli njega.

Med zanimiva in zelo berljiva dela o Hitlerju lahko uvrstimo Sebastiana Haffnerja delo „Hitler“. Knjiga je v prevodu Stanka Jarca izšla pri Državni založbi Slovenije. Avtor je strnil številna biografska in zgodovinska dejstva v pregleden življenjepis, ki se od običajnih razlikuje po tem, da ga ves čas spremlja malo podatkov, zato pa toliko več primerjav in razmišljanj. Mestoma poskuša Haffner premagati „predsodke“, ki naj bi spremljali obravnavo razvitega nemškega feurerja, vendar pa pri tem zaide na nevarna tla posploševanj, ki niso najbolj prepričljiva. Kljub temu je avtorjev pristop zanimiv in pomeni v poplavi natančnega biografskega pisanja dokaj svojevrsten poskus, ki je morda motiviran tudi z razlogi, ki niso najčistejši. Vsekakor bi bilo za natančnejšo analizo potrebno „hitlerju“ pogledati globlje.

Zaradi svežine pristopa velja izdajo pozdraviti, vendar pa ne smemo zamolčati temeljno pomanjkljivost. Založnik knjige ni opremil s spremno besedo, v kateri bi strokovnjak pojasnil avtorjev način obravnave in morda tudi opozoril na ozadje avtorjevih primerjav. Ker uvoda ali spremne besede ni, si mora bralec sam pojasniti, kako je mogoče Hitlerja primerjati z „diktatorji“, kot sta Lenin in Mao, bralec mora sam najti razlago za omalovažujoče opazke: na račun marksizma in socializma. Avtorjev odnos do teh zadev je površen in obroben, kar morda braleca na Zahodu ne moti, našega človeka pa, ker živi ves čas s temi pojmi kot vrednotami. Res je, da je to bolj drobec in obrobnost, vendar je ne bi smeli prepustiti možnemu nerazumevanju. M. MARKELJ

hitler z napako

V zločinu in zločincu je nekaj, kar mami človekovo radovednost, da kar naprej poskuša razkriti temni pojav. In če gre za zločin in zločinca, ki je zapletel ves svet v krvavo morijo, je temačna radovednost toliko močnejša. Nič čudnega torej, če o Hitlerju ves povojni čas pišejo biografije, razprave, preiščanja, snemajo filme, televizijske dokumentarce, pišejo romane, drame in celo znanstveno fantastično literaturo, kot nam priča nedolgo tega izdana Mikelnova knjiga. V množini knjig pa je težko poseči po pravi, četudi je res, da čas tudi Hitlerjev lik vse bolj jasno razkriva hkrati z vsemi

posameznik, ki je tisti hip, ko zmaga, že tudi poražen, in nevarna, sebična okolica, družba, na drugi strani pa pisatelja, ki se do literarnega dogajanja vede manj prizadeto, tako rekoč filozofično se postavlja nad knjižne junake in skoznje razda jastne, včasih trezne pa tudi zanesene poglede na svet.

ima jo voljo, so iznajdljivi

Velikokrat se zgodi, da neka dejavnost, zlasti kulturniška, kjer ljudje niso denarno spodbujani, zraste in pade z enim človekom. To je sicer lahko do neke mere laskavo za takega človeka, saj pomeni potrditev njegove vrednosti in veljave. Res pa je, da še veliko več hvale zasluži tisti človek, ki z neko dejavnostjo začne in uspe, da se nadaljuje tudi potem, ko sam ni več neposredno prisoten. Takšne sorte razmišljanje se porodi tudi ob srečanju z S Lučko Drežo in njeno folklorno skupino, ki deluje v Mokronogu v okviru

KUD Emil Adamič. Boji se namreč, da zaradi bolezni ne bo mogla več tako aktivno delovati v folklori, to pa seveda ne pomeni, da bo folklor zamrla. Prav po zaslugi Dreževe je pognala tako globoke korenike, da si obeta še dolgo življenje.

Po sedmih letih obstoja folklorne skupine, ki je tesno povezana z življenjem šole in kraja, je ta dejavnost doživela uradno priznanje v obliki denarne pomoči ZKO. Vendar nikoli prej, pa tudi zdaj ni bilo vprašanje, ali

bo skupina obstala. Mladih v tej skupini ne veže samo ljubezen do ohranjanja ljudskih tradicij, marveč sploh do dela v kulturi, pri čemer pa ne pozabijo dodati, da jim pomeni skupina tudi priložnost za družabno srečanje. Zdaj je v mladinski skupini, ki jo sestavljajo večinoma dijaki in učenci — poprečna starost je nekaj čez šestnajst let — 25 plesalcev in plesalk. Za nujno podrast, iz katere bodo morali kmalu dobiti sveže moči, saj bodo šli fantje iz mladinske skupine kmalu k vojakom, skrbi skupina 62 otrok s šole, ki jih tudi vodi Lučka Dreža, za še manjšo skupino pa poleg te skrbi Mija Us, ki obiskuje prvi letnik pedagoške gimnazije.

Glavnino njihovega programa sestavljajo gorenjski plesi. Zanje imajo tudi gorenjske narodne noče, v kratkem pa se bodo lahko predstavili s celovečernim programom. Poleg dvajsetih gorenjskih plesov obvladajo šest partizanskih kol, ki jih večkrat zaplešejo na domačih prireditvah in proslavah. Ker pa čutijo, da je njihov program vse preveč usmerjen h gorenjskim plesom, bi radi svoje znanje dopolnili z dolenskim. Letos nameravajo v sodelovanju z dr. M. Makarovičev, ki je strokovnjakinja za

ljudske ples, proučiti dolenske ples. V Mokronogu pa menda obstaja tudi originalna dolenska narodna noša, ki jo hrani Hrovatičeva, a je treba še ugotoviti, če je pristna.

Čeprav je folklorna skupina skoraj edini kulturniški dejavnik v krajevni skupini, pa od nje dobi le moralno podporo, zato so mladi plesalci in plesalke v precejšnji meri odvisni od svoje iznajdljivosti in volje do obstoja. Kakor so v glavnem sami zbrali denar za narodne noše, saj je ZKO priskočila z denarjem na pomoč šele po sedmih letih, tako menda tudi sami skrbijo za strokovno delo. Zdaj sta že dva mlada na seminarju za folklorno dejavnost, odkar pa so člani Združenja folklornih skupin, je le malo lažje. Zavedajo se namreč, da še niso osvojili vsega, kar se v folklori da doseči. Med pomembne akcije, ki jih lahko štejejo v prid večjemu številu kulturnih prireditev v trebanjski občini, je tudi srečanje folklornih skupin, ki ga organizirajo pod imenom Igraj kolo na mokronoškem gradu. To srečanje bodo mladi mokronoški folkloristi organizirali že četrtič. J. S

ZELENJAVE ZA SE ENO POKOJNINO

„Če bi ne bilo revolucije, bi bil še vedno hlapec in pastir,“ pravi Tone Gracar z Griča, mož, ki ga mnoge gospodinje poznajo z novomeškega živilskega trga, krajani Mirne in drugih krajev pa tudi kot borca in nekdanjega zadrūznika. In k revoluciji je Gracar prispeval kot borec Gubčeve brigade, vojske državne varnosti, danes pa je kapetan prvega razreda. Toda zdaj ne bomo govorili o njegovem brzokone velikem prispevku za NOB, za povojni razvoj. Govorili bomo o njem kot o bojevniku za večji pridelek hrane, ki je zdaj poglavitna bitka ne samo slovenskega, marveč kar jugoslovanskega gospodarstva.

Tone Gracar je šel že pred osmimi leti v invalidski pokoj, ker pa se je s komaj petdesetimi leti še čutil sposobnega za delo, je poprijel na zemlji. Začelo pa se je tako rekoč na pokopanih upih o tovarni za predelavo zelenjave na Mirenem. Ta tovarna se je začela pripravljati v letih 1957 do 1958. Kmetijska zadruga, kjer je bil Gracar tedaj pospeševalec, pa se je pripravljala za zahteven program za večjo pridelavo zelenjave. Tedaj so v domačem razsadniku pripravljali sadike za začimbe, kot so šatraj, timijan, drobnjak in druga zelenjava. Potem se je tej tovarni, ki se je imenovala Greda, pridružil proizvodni program „cekinček“, vse skupaj pa je zaradi pomanjkanja kadrov leta 1971 utonilo v poskus.

Toda Gracar ni odnehal. Na svoji zemlji si je uredil več kot 700 kvadratnih metrov velik rastlinjak in v njem začel pridelovati zgodnjo solato, korenček, peteršilj, zeleno in drugo zelenjavo. Tako je imel domačo solato običajno že v začetku marca, korenček v začetku maja in tako dalje. Kje je skrivnost njegovega uspeha? Pravi, da nikomur ne skriva in je pripravljen svoje izkušnje posredovati tudi drugim. In reči je treba, da bodo nasveti strokovni, saj je Gracar po vojni končal srednjo kmetijsko šolo.

„Sveže zelenjave bi lahko prodal, kolikor bi je imel. Žal pa sem eden izmed redkih pridelovalcev te dobrine, po kateri je vse večje povpraševanje. Pogosto se dogaja celo to, da je najboljša zemlja v

pušči, saj mladi nočejo več delati na kmetijah, stari ljudje pa ne zmorejo ali pa niso sposobni uporabljati najnovejših dosežkov. Tako moramo velike količine zelenjave dobivati od drugod, pogosto pa je sporna tudi njena kvaliteta in cena. Čeprav imam na trgu vedno najnižje cene, lahko povem, da se gojenje zelenjave izplača, saj si jaz z njo pridelam še eno pokojnino, ne da bi imel žuljave roke. Če pa bi bilo še več takih posnemačev, bi lahko pridelali vso zelenjavo za vse Novo mesto ali celo Ljubljano. Žal pa je tako, da se tej smeri poljedelstva tudi kmetijske zadrūge ne posvečajo dovolj, da ne govorimo o kmetijskih pospeševalcih.“

Ko se potem sprehodiiva po njegovem rastlinjaku, mi pove, da ga je naredil sam in da ga polivinilasta folija stane okoli dva milijona starih dinarjev. Seveda bi imel rad tudi pravi rastlinjak z ogrevalnimi napravami, toda zdaj ne zmora take naložbe. In ko se potem meniva še naprej o tem, kje in kakšne možnosti so še, se spomni Čateških Toplic, kjer so znali izkoristiti toplo vodo iz vrelcev, medtem ko tega v Dolenjskih Toplicah še niso „pogruntili“. Gracar je rekel, da bi sam prideloval tam zelenjavo za vse potrebe hotela, če bi mu ostanek pustili za lastno uporabo in prodajo.

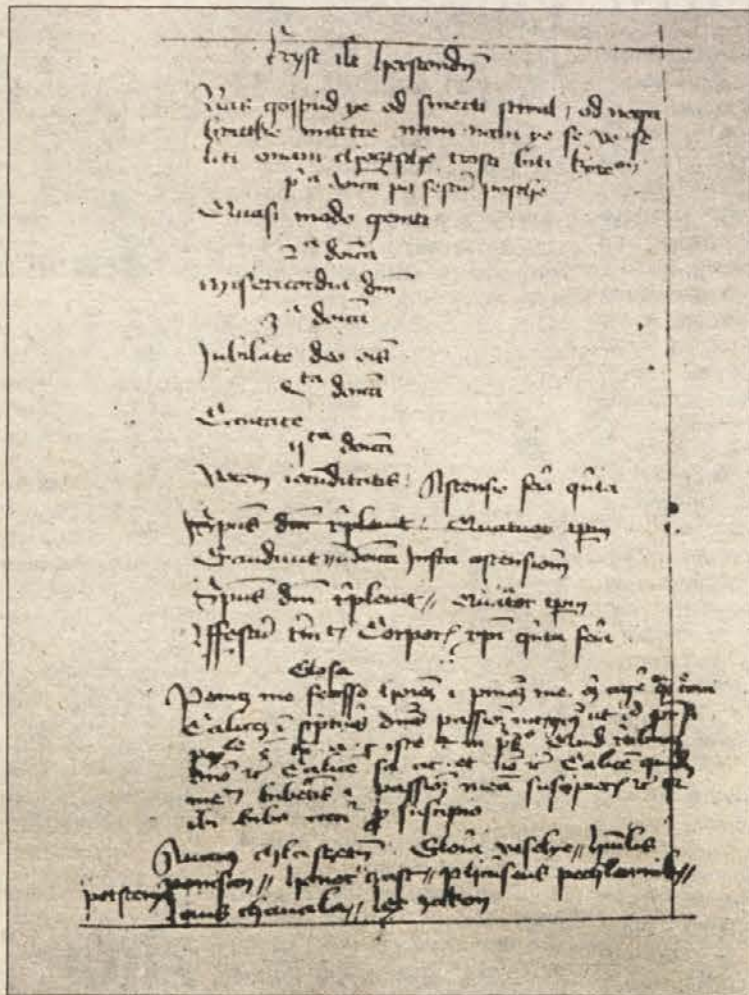
Gracar tega ne govori iz pogoltnosti, čeprav ne skriva, da je imel zaradi svoje dodatne dejavnosti že nekaj srečanj z davkarji, in čeprav odkrito prizna, da je zelenjadarstvo pomemben del dohodka. Pravi le, da bi bil rad vse življenje koristen, hkrati pa mu je žal zemlje, ki je je vse več neobdelane, pa tudi za neizkoriščene možnosti — mu je žal. No, pri njem doma se za tovrstno poljedelstvo že zanima ena izmed snah, oglasijo pa se tudi kmetice, ki na novomeškem trgu prodajajo tista prgišča zelenjave. Vsem je pripravljen dati nasvet.

Sicer pa je njegova domačija nekakšen svet v malem, sam sebi zadosten. Doma imajo namreč urejeno mizarško delavnico, v kateri nastane marsikateri kos orodja, ki ga potrebujejo. Prav na dan obiska se je Gracar ukvarjal s kuhanjem leskovih palic, ki jih potrebuje za izdelavo lesenih grabelj. Tako skoraj nima časa za tako imenovane konjičke, saj je ob ponedeljkih in petkih na novomeškem živilskem trgu, ob sobotah in nedeljah prodaja zelenjavo na Mirni, kjer je včasih imel trgovinico. Veliko dela pa je tudi z vinogradom, pa s sadovnjakom, skratka, prostega časa skoraj ni. Vsega je posvetil delu, katerega opravlja z veseljem, kot bi ne bilo delo. In od njega imamo korist tudi meščani, ki pri njem kupujemo zelenjavo, saj gleda, da je vedno kvalitetna, pa še cenejša kot pri prekupčevalcih.

J. SIMČIČ

stiški rokopis

Koncu se bliža že četrto leto, odkar na tej strani vsakokratne Priloge popisujemo na moč različne stvari, o katerih menimo, da so svojevrstni zakladi, ki ne pričajo zgolj o obračanju preteklih dob na dolenskih oz. slovenskih tleh, temveč njihova povečnost (bodisi zgodovinska, kulturna, narodoslovna pa znanstvena ali kakršnakoli že) živo zadeva tudi zdajšnjost, поблиže pa si te stvari spleča ogledati ne nazadnje zato, ker zvečine kljubujejo času in bodo govorile tudi znanemcem. Posameznih zakladov si kajpak ne izmišljamo, le malce bolj zvedavo se je treba ozreti okoli, pa se kar sami ponujajo. In tako bomo tokrat prikazali zaklad, ki je opisan v še tako skopem pregledu slovenskega slovstva. Gre za stiški rokopis, ki ga hranijo v ljubljanski Narodni in univerzitetni knjižnici.

Cistercijanski menihi so prišli v Stično že 1136 in so v slovenskem kulturnem življenju, zlasti pa v pismenstvu, zavzemali najvidnejše mesto tja do 16. stoletja. Kmalu po ustanovitvi je v stiškem samostanu nastala t. i. samostanska šola, ki ni bila samo pisna, ampak tudi risarska in slikarska, o čemer pričajo risbe in miniature v šestnajstih ohranjenih latinskih rokopisnih knjigah iz takratnega časa. Zatem do 15. stoletja ni oprijemljivih sledov stiškega šolskega dela.

Za časa husitskih vojn so se na Češkem praznili tudi cistercijanski samostani, bežeči menihi so zašli celo na Slovensko, torej tudi v Stično — in temu dejstvu gre pripisati zahvalo, da lahko govorimo o znamenitem stiškem rokopisu, ki je izjemno pomemben člen slovenskega srednjeveškega pismenstva, njegov zapis prve kitice cerkvene velikonočne pesmi je prvi zapis slovenske poezije sploh.

V stiškem samostanu spisana papirnata knjiga, v kateri se na zadnjih petih straneh nahajajo slovenska besedila, je vezana v ovčje usnje, v treh prvotno samostojnih zvezkih pa najdemo v latinščini razpravo o husitih kot krivovercih, legende o svetnikih, pridige pa zglede iz svetniških legend, načrte in snovi za pridige ipd. Za določanje razvojnih silnic ne le slovenskega jezika, pač pa tudi verskih in družbenih razmer so kajpak najvažnejša slovenska besedila, o katerih so raziskovalci dognali tako rekoč že vse, a iti dalje od ugotovitev Ivana Grafenauerja bo težka še komu uspelo. Ta izvrstni poznavalec starejšega slovenskega slovstva je v obsežni razpravi o stiškem rokopisu (1916, ponatis je doživela pred kratkim v knjigi, ki jo je izdala Slovenska matica, v njej pa najdemo še številne druge Grafenauerjeve razprave o srednjeveški kulturi pa o koroškem slovstvu in podobno) kritično strnil vse dotedanje razlage o nastanku tako celotne stiške rokopisne knjige kot tudi slovenskih dodatkov pri slednjih je glede na pisavo, črnilo in jezikovne posebnosti določil časovno zapovrstnost besedil in narodno pripadnost zapisovalcev.

„Cela rokopisna knjiga je nastala iz zvezkov, ki jih je pred vezavo zapisal in rabil neki cistercijan v Stični, najbrže po rodu Čeh,

ki je za časa husitskih vojsk pribežal tja iz svoje domovine; en zvezek je sam še nevezan prevzel od patra Martina, pridigarja, morda po njegovi smrti, morda po njegovem odhodu v drug samostan. Celotno, vezano knjigo je dobil potem v roke pisec splošnih izpovedi, ki se tudi njegovemu slovenskemu pravopisu pozna, da je bil učenec Čehov.“

Po tem navedku iz Grafenauerjeve razprave lahko takole prikažemo podobo stiškega rokopisa, ki obsega dva dela. Prvega sestavlja kratka molitev pred pridigo in Časčena kraljica. Molitvi sta bili zapisani po nareku ali po spominu, in sicer okoli 1428, ko je češki menih dokončal spis zoper Husite, s slovenskimi izrazi opremil nekaj latinskih besed; napisani sta v starem, predhusovskem češkem rokopisu, opazne so tudi češke jezikovne posebnosti kakor latinski sestavki sta tudi molitvi v slovenščini služili za dušnopastirske namene.

Ko je brezimni Čeh popisal prvi in tretji zvezek (drugi je delo pridigarja Martina), je prišlo do vezave stiške rokopisne knjige — in na zadnjih petih straneh prvotnega tretjega zvezka je ob Čehovih molitvah v slovenščini ostalo še toliko prostora, da je neki menih (raziskave govorijo v prid domneve, da je bil slovenskega porekla, čeprav je rokopis še zmeraj staročeški, a je zato jezik brez čeških posebnosti in gre za pravo dolensko, kakor se je le malce spremenjena uveljavila v knjigah za časa protestantizma) okoli 1440 zapisal še dvoje slovenskih besedil: eno od teh je že imenovana prva kitica velikonočne pesmi, drugo pa obrazec splošne spovedi.

Slednja je prevod nemškega spovednega obrazca, ki je na Nemškem v 12. stoletju izpodrinil obrazce, podobne tistim v Brižinskih spomenikih. Vseeno pa je v stiškem obrazcu moč najti tudi izročilo splošne spovedi iz 10. stoletja, to je zapoved praznovanja delopusta pred nedeljami in prazniki. V primerjavi z Brižinskimi spomeniki tokrat ni več omenjeno malikovanje kot eden od velikih grehov, zato pa stiški obrazec priča o tlačanstvu, saj se verniki obtožujejo, ker niso oddali desetine, kakor bi jo morali.

Obrazec splošne spovedi je v stiški rokopisni knjigi zapisan dvakrat. Menih se je najprej zmotil, med popravljanjem besede zmaličil, zato jih je prečrtal in nad njimi dostavil: „To je napak, obrni list.“ Na drugi strani mu je zapis uspел, na prejšnji pa je prečrtano besedilo nadaljeval s prvo kitico velikonočne pesmi in latinskimi seznanom nedelj in praznikov. „Cerkev torej nabožnih pesmi v narodnem jeziku nikakor ni odpravila, seveda kolikor so bile dogmatično pravilne, ali morda samo trpela, ampak jih je dovoljevala ter je o posebno slovenskih prilikah nekatere sprejela kot del cerkvenega obreda.“ Grafenauer meni tudi, da ni šlo le za pripravlanje za slovensko pridiganje, ampak celo za „šolanje klerikov v uporabi slovenskega jezika“.

PRIPRAVIL: D. RUSTJA